

JAARVERSLAG & JAARREKENING 2024

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1 2024 in vogelvlucht	3
1.1 Voorwoord	3
1.2 Leeswijzer	3
1.3 Samenstelling van het bestuur	4
1.4 Bestuurlijke samenvatting	7
1.4.1 Inleiding	7
1.4.2 Totaal overzicht prestaties	9
1.4.3 Financieel resultaat 2024	9
Hoofdstuk 2 Programma's	17
2.1 Bestuur, ondersteuning en algemene dekkingsmiddelen	17
2.2 Openbare orde en veiligheid	26
2.3 Beheer openbare ruimte	28
2.4 Economische zaken	31
2.5 Onderwijs en vrije tijd	33
2.6 Inkomensondersteuning	36
2.7 Sociaal domein	38
2.8 Duurzaamheid en milieu	42
2.9 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	44
Hoofdstuk 3 Paragrafen	48
3.1 Lokale heffingen	48
3.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing	51
3.3 Onderhoud kapitaalgoederen	68
3.4 Financiering	75
3.5 Bedrijfsvoering	78
3.6 Verbonden partijen	83
3.7 Grondbeleid	98
3.8 Wet Open Overheid	105
3.9 Duurzaamheid	106
Hoofdstuk 4 Balans	108
4.1 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	108
4.2 Balans per 31 december 2024	111
4.3 Toelichting op de balans	115
4.4 Rechtmatigheidsverantwoording	127
4.5 Gebeurtenissen na balansdatum	128
4.6 Reserves en voorzieningen (inclusief algemene reserve vrij besteedbaar)	129
Hoofdstuk 5 Baten en lasten inclusief toelichting	137
5.1 Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening	137
5.2 Verschillenanalyse per programma	138
5.2.2.1 Toelichting afwijking op totale personeelslasten	138
5.3 Incidentele baten en lasten	157
5.4 Toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves	159
5.5 Onvoorzien	160
5.6 Algemene dekkingsmiddelen	161
5.7 Wet normering topinkomens	162
5.8 EMU saldo	164
5.9 Specifieke uitkeringen (SISA)	165
5.10 Taakvelden	197
5.11 Controleverklaring	200
Hoofdstuk 6 Bijlagen behorende bij de gecontroleerde jaarrekening	201
6.1 Voortgang investeringen	202
6.2 Ontwikkeling van de begroting 2024	216
6.3 Gemeentefonds	218
6.4 Subsidies	219
Hoofdstuk 7 Bijlagen niet behorende bij de gecontroleerde jaarrekening	220
7.1 Kerngegevens	220
7.2 Verantwoording fractieondersteuning 2024	221
7.3 Beleidsindicatoren meerjarig	224
7.4 Afkortingenlijst	255

Hoofdstuk 1 2024 in vogelvlucht

1.1 Voorwoord

Voor u liggen de jaarstukken over 2024. Dat is onze uitleg en verantwoording aan de gemeenteraad en aan onze inwoners over wat we hebben gedaan met het beschikbare geld.

Net als voorgaande jaren hadden we ook in 2024 te maken met diverse ontwikkelingen. De wereldwijde asielstromen, mede als gevolg van de oorlog in Oekraïne, stellen ons ook lokaal voor vraagstukken. Dit komt bijvoorbeeld tot uiting in het als samenleving bieden van opvang (waaronder noodopvang) voor vluchtelingen. We zien een betrokken gemeenschap. Samen met de raad, het college en alle ambtenaren zetten we ons dagelijks in voor de diensten die we verlenen aan onze inwoners en ondernemers. Zo willen we ervoor zorgen dat het in de toekomst nóg prettiger leven is in onze gemeente.

In 2024 hebben we het grootste deel van onze voornemens uitgevoerd. Tegelijkertijd lukte het ons ook om in te spelen op de steeds veranderende omstandigheden. Wij eindigen met een positief resultaat, zowel in cijfers, als in activiteiten.

1.2 Leeswijzer

In deze leeswijzer beschrijven wij voor u de opbouw van de jaarstukken 2024.

Hoofdstuk 1:

De bestuurlijke samenvatting. Hierin wordt op hoofdlijnen het resultaat over 2024 verklaard en de beleidsmatige verantwoording gegeven.

Hoofdstuk 2:

Per programma wordt aangegeven welke prestaties we hebben gerealiseerd en welke niet. Wanneer er nog acties uit voorgaande jaren open stonden dan wordt hier een update over gegeven.

Net als in de bestuursrapportage maken we ook bij het jaarverslag gebruik van het stoplichtmodel.

Prestatie is volledig gerealiseerd. Deze prestaties worden niet nader toegelicht.

Prestatie is niet of gedeeltelijk gerealiseerd. Deze prestaties zijn voorzien van een toelichting.

Voor een prestatie die in enkele jaren gerealiseerd wordt, komt het voor dat deze nog niet is afgerond, maar voor het jaar 2024 wel gerealiseerd (dus groen) is.

Onder het kopje 'Wat heeft het gekost?' wordt een tabel gepresenteerd met de financiële resultaten over het jaar 2024. In hoofdstuk 5 geven we een uitgebreide verschillenanalyse per programma vergezeld door verschillende financiële tabellen en grafieken. Onder programma 1, in hoofdstuk 5, is een centrale toelichting op de personeelslasten opgenomen. Deze verschillen worden binnen de andere programma's daarom niet toegelicht. Daardoor, en doordat we werken met afrondingen op 1.000-tallen kunnen zich verschillen voordoen in de presentaties per programma. Per programma zijn ook de verplichte kengetallen opgenomen. Hierbij zijn de meest recente gegevens opgenomen die via www.Waarstaatjegemeente.nl worden gepubliceerd.

Hoofdstuk 3:

Hoofdstuk 3 bevat de voorgeschreven paragrafen volgens de BBV 'Besluit Begroting en Verantwoording gemeenten en provincies' (BBV). De paragrafen bevatten een dwarsdoorsnede door alle programma's van het jaarverslag, waarbij wordt ingegaan op de relevante beleids- en beheeraspecten. Er wordt aangesloten bij de opzet van de paragrafen in de programmabegroting 2024 - 2027.

Vanaf hoofdstuk 4 begint de jaarrekening. Dit is het onderdeel waarop de accountant toetst. De controleverklaring van de accountant wordt u afzonderlijk toegezonden.

Hoofdstuk 4:

Dit hoofdstuk bevat de balans en een toelichting hierop inclusief reserves en voorzieningen.

Hoofdstuk 5:

In dit hoofdstuk vindt u onder meer het overzicht baten en lasten, verschillenanalyses per programma, incidentele baten en lasten, overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld, onvoorzien en algemene dekkingsmiddelen. Dit alles, waar nodig, aangevuld met een toelichting.

Het gerealiseerde resultaat (dus na verrekening met eventuele reserves) is in feite het 'echte' saldo van een programma. Om vooral op hoofdlijnen te rapporteren lichten we per beleidsveld alleen de verschillen, voor zowel de baten als de lasten, groter dan € 50.000 toe. De totale afwijking komt niet altijd exact overeen met de toegelichte afwijking. Het verschil tussen de toegelichte en totale afwijking is niet groot en kan worden uitgelegd als overige afwijking.

Daarnaast zijn hier de verplichte onderdelen Wet normering topinkomen en de SiSa verantwoording, 'Single information Single audit' per taakveld opgenomen.

Hoofdstuk 6 en 7:

In de laatste 2 hoofdstukken zijn de bijlagen opgenomen. De bijlagen bestaan onder andere uit de kerngegevens en voortgang op de investeringen.

1.3 Samenstelling van het bestuur

De Gemeenteraad

De gemeenteraad is het hoogste orgaan van de gemeente en vormt de vertegenwoordiging van de bevolking van de gemeente Dalfsen. De raad stelt de kaders vast waarbinnen het gemeentebestuur moet opereren en controleert dat bestuur. De raad heeft in de gemeente Dalfsen 21 leden. De zetels in de raad zijn als volgt verdeeld over de diverse politieke partijen:

Zetelverdeling	2022-2026
Gemeentebelangen	8
CDA	6
ChristenUnie	3
Partij van de Arbeid	2
D66	1
VVD	1
Totaal	21

Gemeentebelangen

Inge Haarman, Jelle Hekman, Mariëtte Holterman, Gerard Jutten, Herman Kleine Koerkamp, Wim van Lenthe, Wim Pessink en Jolande Upper.

CDA

Bert Ruitenbergh, Luc Diepman, Roel Kouwen, Wim Prinsse, Miriam Veldkamp en Anouk Zwakenberg.

ChristenUnie

Rietje Lassche-Visscher, Dick van Gelder en Dick Homans

PvdA

Leander Broere en Ton de Vries.

D66

Bernard Smalbraak.

VVD

Gerrit Jan Veldhuis.

De gemeenteraad is gedurende 2024 eerst bijgestaan door Joost Leegwater, daarna door Mara Zweers.

Het College van Burgemeester en Wethouders

Het gemeentebestuur wordt gevormd door het college van burgemeester en wethouders en de gemeenteraad. Het college van B&W vormt het dagelijks bestuur en de gemeenteraad het algemeen bestuur. De gemeenteraad is het hoogste bestuurlijke orgaan en stelt de kaders voor het beleid vast, stelt de financiële middelen voor de uitvoer van de programma's vast en heeft een controlerende rol ten opzichte van het college van B&W. Het college is verantwoordelijk voor de uitvoering van de raadsbesluiten en heeft daarnaast een aantal eigenstandige taken.

Het college bestaat uit de burgemeester, de heer Rikus Jager en vier wethouders, de heer André Schuurman, de heer Jan Uitslag, mevrouw Betsy Ramerman en de heer Ruud van Leeuwen. De gemeentesecretaris/algemeen directeur Henry van der Woude is bij de vergaderingen van B&W aanwezig als secretaris en adviseur.

Het college vergadert iedere week op dinsdag. Ieder lid van het college van B&W is verantwoordelijk voor een aantal specifieke beleidsterreinen (portefeuilles) van de gemeente.

Portefeuilleverdeling college van B&W

Waarnemend Burgemeester H. Jager (tot 1 juli E. van Lente)

Kabinet en representatie, Dienstverlening, Algemene bestuurlijke aangelegenheden, Openbare orde en veiligheid, Bestuurszaken en communicatie, Privaatrechtelijke en juridische zaken, Personeel en organisatie, Strategische beleidsvorming, Intergemeentelijke en regionale samenwerking, Bedrijfsvoering en Digitalisering.

Gebiedswethouder Dalfsen/ locoburgemeester A. Schuurman

portefeuillehouder Wonen

Duurzaamheid (inclusief milieu, afval en energietransitie), Integrale handhaving, Ruimtelijke ontwikkeling, Volkshuisvesting, Monumenten en Archeologie, Verstedelijkingsstrategie (Regio Zwolle), Bestuurlijke vernieuwing, Inwonerbetrokkenheid, Project Centrumplan Dalfsen.

Gebiedswethouder Nieuwleusen drs. J.W. Uitslag

portefeuillehouder Leven

Welzijn, Jeugd(hulp), Inclusie, WMO, Sport, Sportaccommodaties (beheer), Kulturhusen, Cultuur, Maatschappelijk werk, Volksgezondheid, Onderwijs en educatie, Stikstof, Evenementenbeleid, Project Ruimte voor de Vecht.

Gebiedswethouder Platteland, Hoonhorst en Oudleusen A.J. Ramerman

portefeuillehouder Werken

Economische ontwikkeling, Agrarische ontwikkeling en platteland vernieuwing, Recreatie en toerisme, Werkgelegenheid en participatie, Werkvoorzieningschappen, Verkeer en vervoer, Groen/blauwe diensten.

Gebiedswethouder Lemelerveld drs. R.W.J. van Leeuwen

portefeuillehouder Financiën

Financiën, Planning en control, Klimaatadaptatie, Beheer en onderhoud openbare ruimte (groen en grijs), Beheer en onderhoud gemeentelijke gebouwen, Grondexploitaties, Nieuwe bedrijventerreinen, Lelystad Airport, Water (inclusief Hoogwaterbeschermingsprogramma), Aandeelhoudersrol.

1.4 Bestuurlijke samenvatting

1.4.1 Inleiding

Bij de jaarstukken staan we stil bij de ontwikkelingen die 2024 hebben gekarakteriseerd en die, zowel financieel als beleidsmatig, een impact hebben gehad op Dalfsen. We zijn trots op hoe we in Dalfsen met elkaar werken aan maatschappelijke opgaven.

In juli 2024 startte het kabinet Schoof. Na eerst een hoofdlijnenakkoord volgde een regeerprogramma. De coalitie wil doorbraken realiseren op de grote vraagstukken van deze tijd. We zien echter dat het regeerprogramma nog veel vragen open laat. De roep van o.a. de VNG is al langere tijd duidelijk: het kabinet moet keuzes maken: balans door extra middelen of minder taken. Er moeten goede, uitvoerbare afspraken zijn met gemeenten. Het is nog ongewis hoe het kabinet dit wil vormgeven.

Ontwikkelingen

Het jaar 2024 stond voor Dalfsen in het teken van verschillende belangrijke thema's die zowel de bestuurlijke agenda als de uitvoering van het gemeentelijke beleid hebben beïnvloed. We zien een samenleving die steeds verder polariseert, er zijn grote uitdagingen op het gebied van stikstof en duurzaamheid, een gezondheidszorg die onder druk staat, een tekort aan woningen en een toenemend aantal cyberaanvallen. En internationaal natuurlijk de spanningen die maar blijven voortduren.

We werkten verder aan de drie prioritaire opgaven: goed wonen, inwonerbetrokkenheid en platteland. De vraag naar nieuwe woningen blijft onverminderd groot, zowel voor starters als voor senioren. In 2024 is dan ook een belangrijke stap gezet in de ontwikkeling van nieuwe woningbouwlocaties, bijv. de aanwijzing van Dalfsen-Noord, de Koele Hoonhorst etc. Daarbij werd extra aandacht besteed aan betaalbaarheid, leefbaarheid en de duurzaamheid van de nieuwe woonwijken. Eind van het jaar werd het nieuwe Volkshuisvestingsprogramma 2025-2029 vastgesteld. Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet en Wet kwaliteitsborging per 1 januari 2024, hebben we laten zien dat we als organisatie goed voorbereid zijn. De vele bouwaanvragen die eind 2023 binnenkwamen, zijn efficiënt afgehandeld.

Het platteland is in beweging. Nooit eerder waren er zoveel ontwikkelingen gaande in het landelijk gebied.

Op dit thema begonnen we met het opzetten van het Programma landelijk gebied. Hierin krijgt o.a. de plattelandsvisie een plek. Dit doen we samen met bewoners, ondernemers, gebruikers en stakeholders.

We hebben in 2024 verder ingezet voor de verduurzaming van Dalfsen. In 2024 is gestart met het herstructureren van de RES (regionale energiestrategie) naar een uitvoeringsgerichte Energietafel West Overijssel. De provincie heeft de regie overgenomen waarbij de mogelijkheden voor zonneparken aanzienlijk is verminderd en voor windmolens zijn voorkeursgebieden aangewezen met elk een limiet (Dalfserveld). Wij hebben hiervoor programmeerafspraken gemaakt met de provincie. Verder werken we aan wijkplannen met bewoners voor alternatieven voor aardgas. Een steeds actueler vraagstuk is netcongestie, oftewel een vollopend stroomnet. Wij zijn nauw betrokken bij regionale plannen en voeren onderzoeken uit op onze bedrijventerreinen.

Daarnaast heeft de zorg voor de groeiende groep inwoners die ondersteuning nodig hebben, meer aandacht gekregen. De stijgende vraag naar zorg en jeugdhulp heeft, net als in andere gemeenten, invloed gehad op de gemeentelijke financiën. Tegelijkertijd is er met succes ingezet op preventieve maatregelen en samenwerking met lokale zorginstellingen. In het sociaal domein hebben we onze focus op preventie en gezondheid verder versterkt. De (financiële) bestaanszekerheid van onze inwoners blijft een prioriteit, vooral in het licht van aanhoudende kostenstijgingen en onzekere inkomsten. Bestaanszekerheid gaat over alle inwoners en gaat verder dan enkel regelingen voor minima en schuldhelpverlening. Het staat voor de garantie dat men beschikt over de middelen om in het levensonderhoud te voorzien zonder daar, nu of in de toekomst, stress bij te ervaren.

De gemeenteraad heeft in oktober 2024 ingestemd met plannen voor een Kind Educatie Cluster (KEC) in Nieuwleusen, oftewel gezamenlijke nieuwbouw voor de basisscholen De Zaaier, De Wegwijzer, De Planthof en De Tweemaster in het middengebied. De opgave is om, met behoud van het unieke (onderwijs)profiel van elke school, gezamenlijk en flexibel gebruik te maken van faciliteiten.

De opvang van vluchtelingen bleef een belangrijk thema in 2024. We zijn trots op de manier waarop we deze mensen hebben opgevangen, met de steun van onze inwoners en vrijwilligers. De opvang op het Heidepark in Lemelerveld werd succesvol verplaatst naar de tijdelijke opvanglocatie Ambachtsweg. Ook is inzet gepleegd op de ontwikkeling van een permanente opvanglocatie voor asielzoekers.

In de openbare ruimte zien we prachtige resultaten zoals bijv. de realisatie van de Klimaatwinkelstraat in Dalfsen. Hiermee zijn Kerkplein en Prinsenstraat ingericht als een aantrekkelijk, groen en grotendeels autovrij winkel- en verblijfsgebied. Het is het eerste project van de Centrumvisie 2017 dat is gerealiseerd. Verder is bijv. voor Nieuwleusen de visie op de Burg. Backxlaan vastgesteld, mede na een omvangrijk participatietraject.

Begin 2024 ontstond commotie door de aankondiging dat Dalfsen in beeld is voor een munitiedepot. Zowel de samenleving als college en raad werden hierdoor overvallen. Door hierop snel te reageren kon Defensie duidelijk gemaakt worden dat de impact voor Dalfsen een stuk groter is, dan op andere zoeklocaties die worden onderzocht. Dalfsen is daarom niet langer in beeld.

Onze organisatieontwikkeling 'Samen voor elkaar' heeft geleid tot een nieuwe structuur met drie domeinen en een concernstaf. Dit biedt meer aandacht voor medewerkers en strategische agenda's. Ondanks de krapte op de arbeidsmarkt, zien we een stabilisatie in het aantal gekwalificeerde medewerkers. In de organisatie zijn mooie stappen gemaakt op het gebied van o.a. procesmanagement en datagedreven werken.

Met ingang van 1 januari 2024 werkt de raad met een nieuw vergadermodel. Dit nieuwe vergadermodel is de uitkomst van een traject van bestuurlijke vernieuwing (Goed Goan). Het vergroten van de inwonerbetrokkenheid en het versterken van de debatcultuur zijn belangrijke ambities van Goed Goan.

De werking van de verschillende onderdelen van het vergadermodel is door de raad regelmatig besproken. In 2025 volgt een uitgebreide evaluatie van het nieuwe vergadermodel in de werkgroep Goed Goan.

In 2024 hebben we weer stappen gezet op het optimaliseren van de P&C-cyclus. Zo is de programma-indeling van 9 naar 4 programma's gegaan m.i.v. de PPN 2025-2028. Ook zijn bij de begroting 2025-2028 voor het eerst doelenbomen toegevoegd. Verder is eind 2024 een traject gestart voor Zero Based Budgeting als middel om inzicht te krijgen in mogelijke keuzes die wij als gemeentebestuur kunnen maken om taken, ambities en middelen in balans te krijgen/houden.

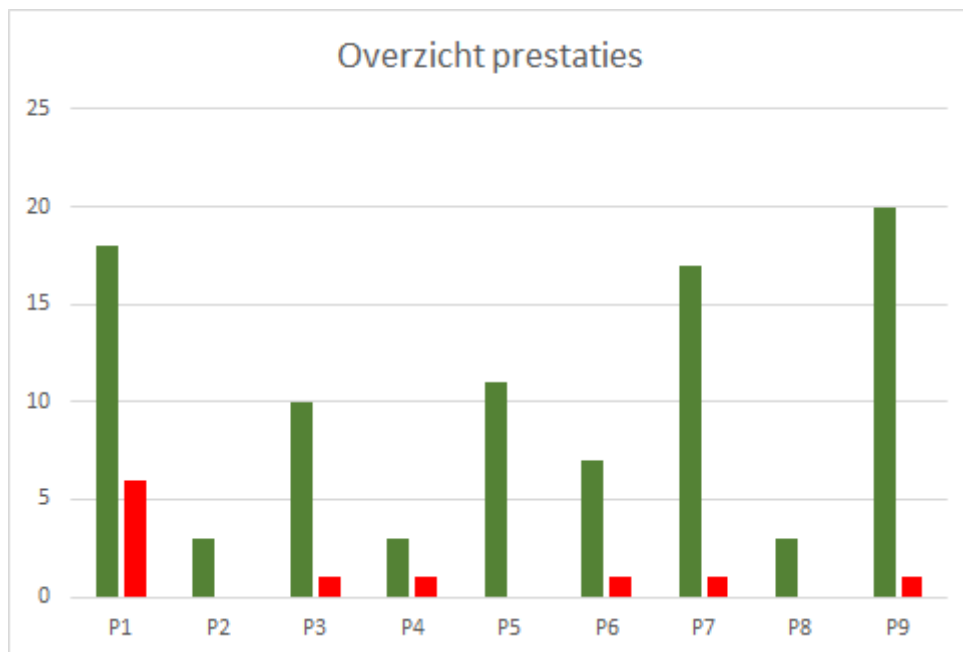
Tot slot stond 2024 politiek/bestuurlijk ook in het teken van het afscheid van burgemeester Van Lente, de komst van waarnemend burgemeester Jager en de zoektocht naar een nieuwe burgemeester.

Financiële prestaties en vooruitzichten

Op financieel gebied zijn we er in 2024 in geslaagd om de gemeentelijke begroting op orde te houden, ondanks de vele uitdagingen. De ontwikkelingen in de zorg en groeiende investeringen hebben een druk gelegd op de gemeentelijke middelen, maar toch zijn de financiële resultaten in lijn gebleven met onze doelstellingen. Het college is er trots op dat de gemeente op de meeste vlakken financieel weerbaar blijft, ondanks de economische onzekerheden en de stijgende kosten. Dit neemt niet weg dat de uitdagingen groot blijven met het ravijnjaar 2026 voor de boeg. We blijven inzetten op een balans tussen een verantwoorde financiële huishouding en de noodzakelijke investeringen in de toekomst van onze gemeente.

1.4.2 Totaal overzicht prestaties

De genoemde slagkracht van onze gemeente uit zich ook in de behaalde prestaties. In onderstaande tabel staat per programma de realisatie van de in de begroting 2024 voorgenomen prestaties.

Van de 103 benoemde prestaties in de begroting realiseerden we:

- 92 voor 100%
- 1 voor 75%
- 3 voor 50%
- 6 voor 25%
- en 1 prestatie is nog niet opgepakt.

Daarmee realiseerden we 89% van onze voorgenomen prestaties.

1.4.3 Financieel resultaat 2024

Ten opzichte van het begrote resultaat laat de jaarrekening een voordeel zien van € 1,2 miljoen. Dit verschil wordt onder de volgende tabel op hoofdlijnen toegelicht. Een meer gedetailleerde toelichting is te vinden onder de verschillenanalyse in hoofdstuk 5.2.

Het verschil tussen baten en lasten in 2024 is in totaal € 5,2 miljoen. Dit wordt grotendeels (€ 3,9 miljoen) veroorzaakt door een voordeel op het onderdeel vluchtelingen. Daarnaast wordt voorgesteld om € 1,3 miljoen over te hevelen naar 2025. Zie voor een specificatie van deze overhevelingen hoofdstuk 1.4.4.

Bij het raadsvoorstel over de resultaatbestemming 2024 wordt voorgesteld het voordelig saldo te bestemmen door:

€ 3,9 miljoen toe te voegen aan de reserve vluchtelingen;

€ 1,3 miljoen over te hevelen;

€ 0,1 miljoen te bestemmen voor kosten i.v.m. de beëindigingsregeling veehouderijbedrijven.

Per saldo wordt voorgesteld om € 5,3 beschikbaar te stellen voor uitvoering in 2025 tegenover een resultaat van € 5,2 miljoen. Dit betekent dat er € 0,1 miljoen onttrokken wordt aan de algemene reserve vrij besteedbaar.

Het volgende overzicht geeft het resultaat per programma weer:

Bedragen x € 1.000

	Begroting 2024 Begrotingsboek	Begroting 2024 Na wijzigingen	Realisatie 2024	Verschil Begroting (Na wijz.) - Realisatie
	Saldo	Saldo	Saldo	Saldo
Bestuur, ondersteuning & alg. dekkingsm.	44.231	47.569	46.745	-824
Openbare orde en veiligheid	-3.005	-3.103	-3.054	50
Beheer openbare ruimte	-6.054	-6.366	-6.151	216
Economische zaken	-341	-410	109	519
Onderwijs en vrije tijd	-6.207	-7.322	-6.335	987
Inkomensondersteuning	-2.271	-1.906	-1.337	569
Sociaal domein	-25.289	-23.995	-23.023	972
Duurzaamheid en milieu	-854	-1.432	-993	439
Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	-1.566	-2.698	-1.728	969
Saldo van baten en lasten	-1.356	336	4.232	3.896
Stortingen in reserves	-1.199	-7.322	-9.681	-2.359
Onttrekkingen aan reserves	2.806	10.977	10.631	-346
Resultaat	251	3.991	5.183	1.191

Ten opzichte van de bestuursrapportage rapporteren we een voordeel van afgerond € 1,2 miljoen. Dit resultaat is opgebouwd uit verschillende voor- en nadelen. Op hoofdlijnen kunnen we het verschil tussen het begrote saldo bij de bestuursrapportage en het uiteindelijke saldo bij het opmaken van de jaarrekening verklaren door de volgende posten (bedragen in miljoenen):

- € 0,7 Voordeel Algemene uitkering, december circulaire inclusief div. geringe correcties;
- € 0,7 Nadeel Algemene uitkering, niet gecompenseerde loon/prijscompensatie sociaal domein;
- € 1,3 Voordeel Budgetoverheveling van 2024 naar 2025 als gevolg van doorlopende activiteiten;
- € 0,6 Nadeel Voorziening wethouders;
- € 0,5 Voordeel Kapitaallasten;
- € 0,3 Nadeel Bedrijfsvoering;
- € 0,5 Nadeel Bouwleges;
- € 0,5 Nadeel Opvang Vluchtelingen nadelig ten opzicht van berap;
- € 1,2 Voordeel Sociaal domein, diverse incidentele posten;
- € 0,1 Voordeel Overig
- € 1,2 Voordeel Totaal

Een gedetailleerde toelichting per programma op de financiële afwijkingen is te vinden in hoofdstuk 5.2.

Financiële positie

De ontwikkeling van de reserves, schuldenlast en het jaarrekeningresultaat is terug te zien in de financiële kengetallen. In onderstaande tabel zijn deze weergegeven, waarbij we aansluiten bij de signaleringswaarden van de VNG. Voor elk kengetal worden drie categorieën onderscheiden: 'Minst risicovol' (in groen), 'Neutraal' (in geel) en 'Meest risicovol' (in oranje).

Financiële kengetallen	Rekening 2023	Begroting 2024	Rekening 2024
Netto schuld quote	10%	27%	15%
Netto schuld quote gecorrigeerd	5%	21%	11%
Solvabiliteitsratio	60%	56%	47%
Structurele exploitatieruimte	5,85%	1,84%	0,99%
Grondexploitatie	6%	8%	16%
Belastingcapaciteit	90%	92%	92%

De kengetallen laten zien dat de gemeente Dalfsen in 2024 een goede financiële positie heeft. De schuldquote is de verhouding tussen schuldenlast en eigen middelen. De netto schuldquote pakt in 2024 gunstiger uit doordat de baten hoger waren dan begroot. Echter is het solvabiliteitsratio gedaald naar 47%. De daling is het gevolg van de investeringen in aankoop gronden en grond-, weg- en waterbouwkundige werken. De gemeente heeft deze investeringen grotendeels moeten financieren, waardoor de solvabiliteitsratio af is genomen.

Het kengetal grondexploitatie is door de toename van bouwgrond in de exploitatie gestegen met 10% ten opzichte van 2023. Deze stijging geeft aan dat het risico met betrekking tot de bouwgronden in exploitatie is toegenomen.

1.4.4 Voorstellen tot budgetoverheveling

Binnen het kader van de financiële verordening is er de mogelijkheid incidentele middelen over te hevelen naar het volgend boekjaar als de activiteiten nog niet (volledig) zijn afgerond. Bij het opstellen van de jaarrekening 2024 bleek in een aantal gevallen een incidenteel beschikbaar budget niet of niet volledig besteed en dat de werkzaamheden nog niet zijn afgerond.

Van een aantal projecten is al bij aanvang bekend dat de uitvoering zich over meerdere jaren zal uitstrekken wat met zich meebrengt dat betreffende budgetten overgeheveld worden. In de toekomst wordt bij deze projecten voorgesteld het beschikbaar te stellen budget over meerdere jaren te verspreiden om zoveel mogelijk te voorkomen dat overheveling plaatst moet vinden.

In de tabellen hieronder zijn de overhevelingen gescheiden opgenomen in projecten waarvan de uitvoering zich over meerdere jaren uitstrekt en projecten waarvan bij aanvang ingeschat is dat deze binnen één jaar uitgevoerd kunnen worden. Het college is bevoegd deze budgetten, die voldoen aan voorwaarden in de financiële verordening, over te hevelen naar volgende jaren.

Projecten waarvan de uitvoering normaliter binnen 1 jaar is afgerond.

	Omschrijving	Budget 2024	Overhevelen Lasten	Overhevelen Baten	Saldo	T.I.v. Reserve	Overhevelen totaal
A01	Digitalisering brievenprintstraat	25.000	25.000		25.000		25.000
A02	Archief collectie Overijssel	60.000	60.000		60.000		60.000
A05	Volkshuisvestingsprogramma	60.000	32.000		32.000		32.000
A07	Advieskosten ext. juridische kennis	116.500	88.000		88.000		88.000
A10	Taskforce energiearmoede	148.000	38.000		38.000	-38.000	0
A14	Actualisatie welstandsnota	40.000	40.000		40.000	-40.000	0
A15	Project optimalisatie P&C cyclus	136.375	108.000		108.000	-108.000	0
A16	Stichting Natuurlijk Heidepark	70.500	71.000		71.000		71.000
A18	Volwasseneneducatie	38.000	32.000		32.000	-32.000	0
A19	Project begrijpelijke communicatie	94.000	94.000		94.000	-50.000	44.000
A20	Inwonerbetrokkenheid	35.000	33.000		33.000	-33.000	0
A21	Huisstijl	35.000	35.000		35.000		35.000
A22	Backxlaan	80.000	46.000		46.000		46.000
A23	Cofinanciering Regio Deal	51.250	32.000		32.000	-32.000	0
A24	Dorpsvisies	25.000	25.000		25.000		25.000
A25	Omgevingsvisie	40.000	40.000		40.000		40.000
A26	Programma Landelijke Gebied	135.000	135.000		135.000	-81.000	54.000
A27	Aardgasvrije werf Nieuwleusen **	110.000	75.000		75.000	-75.000	0
		1.299.625	1.009.000	0	1.009.000	-489.000	520.000

Projecten waarvan de uitvoering zich uitstrekt over meerdere jaren.

	Omschrijving	Budget 2024	Overhevelen Lasten	Overhevelen Baten	Saldo	T.I.v. Reserve	Overhevelen totaal
A03	Ontwikkeling haven en kades	30.000	30.000		30.000	-30.000	0
A04	Toekomst recreatieterreinen	30.000	17.000		17.000		17.000
A06	Advieskosten IHP	168.890	102.000		102.000	-22.000	80.000
A08	Arbeidsmarkt Regio Zwolle	48.000	48.000		48.000		48.000
A09	Subsidieregeling Noaberfonds	500.000	500.000		500.000		500.000
A11	Brede toegang SD	107.791	108.000		108.000	-108.000	0
A12	Verbeteren processen/infovoorz. SD	190.455	146.000		146.000	-71.000	75.000
A13	Regeling aanpak energiearmoede	321.320	180.000	-180.000	0		0
A17	Verkenning toekomstbestendigheid bedrijventerrein De Rondweg	50.000	45.000		45.000		45.000
A28	Regeling Lokale Isolatie Aanpak	295.000	295.000	-295.000	0		0
		1.741.456	1.471.000	-475.000	996.000	-231.000	765.000

Totaal over te hevelen budgetten

	Omschrijving	Budget 2024	Overhevelen Lasten	Overhevelen Baten	Saldo	T.I.v. Reserve	Overhevelen totaal
		3.041.081	2.480.000	-475.000	2.005.000	-720.000	1.285.000

** Dit zijn onderwerpen die worden gefinancierd vanuit een specifieke uitkering, niet besteding leidt tot terugbetaling aan het Rijk.
Bedragen waar dekking uit de reserve tegenover staat worden voor de tweede maal overgeheveld.

A01 Digitalisering brievenprintstraat

In 2024 is onderzoek gedaan naar het uitbesteden en digitaliseren van brievenprintstraat. In deze onderzoeksfase zijn geen kosten gemaakt. Tijdens de implementatiefase in het eerste en tweede kwartaal van 2025 zullen we het budget nodig hebben. Het budget is een belangrijke voorwaarde om de rol van informatiebeheer te verschuiven van uitvoerend naar controlerend.

A02 Archief collectie Overijssel

Gemeente Dalfsen is aan het verkennen welke voordelen het biedt om de dienstverleningsovereenkomst om te zetten naar toetreding tot de Gemeenschappelijke Regeling van Collectie Overijssel, onder andere vanwege de nieuwe Archiefwet 2025. De verkenning zal overlopen naar 2025.

A03 Ontwikkeling haven en kades

Wegens de keuze voor een gefaseerde aanpak voor de havenontwikkeling betreft het budget voor de adviesbehoefte in meerdere jaren. Er is reeds een eerste advies uitgebracht in 2024 welke nog ten laste van bestaande adviesbudget kon vallen. Het overgehevelde budget wordt ingezet ten behoeve van de verdere ontwikkeling haven en kades.

A04 Toekomst recreatieterreinen

Dit budget voor de verkenning van permanente bewoning in recreatieterreinen is onderdeel van budget advisering Recreatie & toerisme. De verkenning loopt sinds najaar 2024 en kan in principe nog doorlopen tot begin 2026 afhankelijk van de ontwikkelingen. Het over te hevelen bedrag dient voor de voortgang van deze verkenning. De financiële verantwoording volgt na afronding van dit traject.

A05 Volkshuisvestingsprogramma

Proces Volkshuisvestingsprogramma (VHP) loopt door in 2025 wegens een aantal redenen: extra inwonersavonden geweest in de kernen, verwerken input Participatieraad Dalfsen, voorsorteren op wetswijzigingen, aanpassingen door griffie van de raadsplanning en maken college uitvoeringsprogramma.

A06 Advieskosten Integraal Huisvestingsplan (IHP)

In het raadsbesluit van 9 november 2021 is naast de vaststelling van het Integraal Huisvestingsplan 2022-2038 besloten om voor projectleiding en advieskosten van 2022 t/m 2025 een totaalbedrag van €230.000 beschikbaar te stellen, ten laste van de algemene reserve vrij besteedbaar. De verdeling was voor 2022: €70.000, voor 2023 : €80.000 en voor 2024: €80.000. Van dit bedrag is nu nog afgerond €102.000 beschikbaar, €80.000 van 2024 en €22.000 van 2023.

A07 Advieskosten ext. juridische kennis

Het betreft hier incidenteel verkregen budget voor externe advieskosten voor juridische ondersteuning bij een aantal complexere zaken. Dit betreft o.a. de ruimtelijke inpasbaarheid van bepaalde bedrijven op de bedrijventerreinen in onze gemeente. Ook de momenteel actuele stikstofproblematiek speelt bij deze casussen een rol. Aangezien het onderzoek ook in 2025 nog doorloopt vragen we het restant van dit incidenteel verkregen budget door te schuiven naar 2025.

A08 Arbeidsmarkt Regio Zwolle

In 2024 vond de eindafrekening plaats van een ESF subsidie in de arbeidsmarktregio Zwolle. Deze subsidie was verleend om activiteiten in te zetten voor een inclusieve arbeidsmarkt. Het positief resultaat van de subsidietoekenning is verdeeld over de gemeenten in de arbeidsmarktregio. Dalfsen ontving daaruit €47.695. In 2024 is dit bedrag nog niet uitgegeven. Doel is om dit bedrag daarom in 2025 en eventueel 2026 in te zetten op een wijze die past bij het doel van de subsidie, d.w.z. voor:

- verdieping van de methodische begeleiding van inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt,
- extra re-integratieactiviteiten en
- inzet voor plaatsing in arbeid van inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt.

A09 Subsidieregeling Noaberfonds

De raad heeft bij de perspectiefnota 2023 eenmalig € 500.000 beschikbaar gesteld voor initiatieven uit de samenleving. Hiervoor is in 2024 een subsidieregeling opgesteld, die in 2025 in werking treedt. De middelen zijn daarom in 2024 nog niet besteed en worden daarom meegenomen naar 2025 en 2026.

A10 Taskforce energiearmoede

Energiearmoede is voor veel inwoners reden voor ontstaan van schulden respectievelijk financiële bestaansonzekerheid. We stellen voor het budget over te hevelen naar 2025 om te investeren in het voorkomen van energiearmoede en het oplossen van schuldenproblematiek ontstaan door energiearmoede. We doen dit onder andere door extra inzet van interne schuldhulpverlening.

A11 Brede toegang Sociaal Domein

De doorontwikkeling van de brede toegang is een meerjarig project waarvoor de middelen niet meerjarig zijn toegekend. De kosten van het project zijn in 2024 volledig gedekt vanuit beschikbare regionale middelen. Om in 2025 te kunnen werken aan een doorontwikkeling van de brede toegang wordt verzocht de beschikbare middelen over te hevelen.

A12 Verbeteren processen/infovoorz. Sociaal Domein

In 2023 is gestart met het project rondom het verbeteren van processen in het sociaal domein. Voor dit project zijn tot en met 2027 middelen beschikbaar gesteld. In 2024 zijn op basis van eerder gemaakte inhoudelijke keuzes de eerste stappen gezet. In 2025 wordt het project verder uitgewerkt en geïmplementeerd. Daarnaast wordt in 2025 gewerkt aan een duurzame inrichting van de informatievoorziening binnen Samenleving. Hiervoor is inmiddels een projectleider aangesteld.

A13 Regeling aanpak energiearmoede

Regeling betreft Rijksgeld met looptijd tot en met 31 december 2026. Het betreft een Specifieke Uitkering (SPUK) van het Rijk, die langjarig loopt, dus jaarlijks wordt overgeheveld zolang er budget is. Na de looptijd van de SPUK regeling gaat (eventueel) overgebleven budget terug naar het Rijk.

A14 Actualisatie welstandsnota

De actualisatie van de welstandsnota is via evo-aanbesteding gegund. Hiervoor is een projectplan opgesteld waarvan de planning doorloopt in 2025. De facturatie hiervan vindt in 2025 plaats.

A15 Project optimalisatie P&C cyclus

De afgelopen periode hebben we verschillende stappen gezet in het kader van de Optimalisatie P&C cyclus. Zo hebben de nieuwe programma-indeling en de doelenbomen een plek gekregen in de Begroting 2025-2028. Ook in 2025 wordt hier verdere invulling aangegeven. Vandaar dat het restant van het budget in 2025 beschikbaar dient te zijn.

A16 Stichting Natuurlijk Heidepark

Betreft afwikkeling krediet Stichting Natuurlijk Heidepark conform raadsbesluit van 21 mei 2024. Uitbetaling aan Stichting Natuurlijk Heidepark op basis van gemaakte afspraken vindt plaats na notariële overdracht. De betreffende notariële overdracht is voorzien eind januari/begin februari 2025.

A17 Verkenning toekomstbestendigheid bedrijventerrein De Rondweg

De eerste helft van 2024 is prioriteit gegeven aan de zoekgebieden voor nieuwe bedrijventerreinen en het vestigen van Wet Voorkeursrecht voor het zoekgebied De Dedemsweg. Om te komen tot een verkenning toekomstig bedrijventerrein De Rondweg is na de zomer 2024 een projectvoorstel opgesteld. Daarna volgde het inkoopproces, waarna in december 2024 de gunning heeft plaatsgevonden. De doorlooptijd van dit onderzoek duurt 3 kwartalen waarna een rapportage eind 2025 wordt opgeleverd.

A18 Volwasseneneducatie

In 2023 zijn vanuit het Rijk incidentele middelen beschikbaar gesteld voor het geven van extra taalklassen voor Oekraïners. Deze taalklassen zijn in 2024 opgestart en zijn voor een groot deel gefinancierd uit de beschikbare WEB-middelen. Om de tijdelijke extra taalklassen te kunnen continueren in 2025 verzoeken wij de resterende middelen over te hevelen naar 2025.

A19 Project begrijpelijke communicatie

We voelen de urgentie en zien de noodzaak om anders en beter te communiceren; om succesvoller te sturen op gewenste kennis, houding en gedrag van inwoners zodat zij optimaal profiteren van onze diensten en wij als gemeente onze taken goed kunnen uitvoeren. Uitvoering geven aan dit plan bleek in 2024 nog onvoldoende mogelijk. Dit gezien verloop, verzuim en dossiers die hogere prioriteit/meer tijd hebben gekregen dan dit project. Met die reden wordt gevraagd deze middelen voor 2025 opnieuw te reserveren.

A20 Inwonerbetrokkenheid

In 2024 is de pilot gebiedsverbinders geëvalueerd. Hieruit kwam onder andere naar voren dat de ambities, doelen en randvoorwaarden rondom inwonerbetrokkenheid onvoldoende duidelijk en concreet zijn. Dit heeft dus eerst verdere uitwerking nodig. Ook voordat er een besluit genomen kan worden of, en zo ja in welke vorm, de pilot vervolg krijgt. Daarom wordt er gewerkt aan een herijking van het beleid inwonerbetrokkenheid met concrete doelen, kaders en werkwijzen én bijbehorend uitvoeringsprogramma met implementatieacties die de gemeente gaat uitvoeren om inwonerbetrokkenheid juridisch en organisatorisch goed ingebed te krijgen in de organisatie. Het over te hevelen budget zal met name voor het uitvoeringsprogramma worden benut.

A21 Huisstijl

Een goede huisstijl draagt bij aan begrijpelijke communicatie (A19). In verband met personele wisselingen, langdurig verzuim binnen team communicatie en andere prioriteiten vanuit het bestuur is er in 2024 onvoldoende werk verzet voor project begrijpelijke communicatie. In 2025 wordt dit tot uitvoer gebracht, aanpassingen in de huisstijl horen hier bij.

A22 Backxlaan

Er wordt op dit moment een projectleider ingehuurd om de visie verder uit te werken. De opdracht is nog niet afgerond, dus nog niet het hele budget is benut/uitgegeven.

A23 Cofinanciering Regio Deal

Nog niet alle eindafrekeningen vanuit de Regio zijn binnen. De uitvoeringstermijn is uitgesteld, waardoor de eindafrekening ook langer op zich laat wachten.

A24 Dorpsvisies

De werkzaamheden voor een dorpsvisie in Oudleusen zijn al wel opgestart, maar worden uitgevoerd in 2025. De facturen volgen dus ook dit jaar.

A25 Omgevingsvisie

De actualisatie van de Omgevingsvisie volgt na het opstellen van het programma landelijk gebied, omdat deze er deels in verwerkt moet worden. Het programma landelijk gebied wordt eind 2025 vastgesteld. Dit betekent dat de Omgevingsvisie 2.0 eind 2025 opgestart kan worden. Het inkooptraject begeleidingsbureau kan wel opgestart worden.

A26 Programma Landelijke Gebied

De werkzaamheden zijn al wel opgestart, maar worden uitgevoerd in 2025. Door problemen in het inkooptraject, is er vertraging opgelopen. De opdracht is inmiddels gegund.

A27 Aardgasvrije werf Nieuwleusen

In 2023 is een specifieke rijksuitkering ontvangen voor het uitvoeren van de gemeentelijke duurzaamheidstaken. Besloten is deze uitkering in te zetten voor het verduurzamen van de gemeentelijke werven. In 2024 zijn hiervoor plannen uitgewerkt en opgestart. Bij de werf in Dalfsen zijn een aantal maatregelen uitgevoerd. Bij de werf in Nieuwleusen is vertraging ontstaan door nadere afstemmingen met de netbeheerder. De uitvoering is gepland in 2025.

A28 Regeling Lokale Isolatie Aanpak

Het betreft hier een Specifieke Uitkering (SPUK) van het Rijk die meerjarig loopt. Jaarlijks wordt er overgeheveld zolang er budget is. Na de looptijd gaat eventueel niet besteed budget terug naar het Rijk.

1.4.5 Voorstel tot vrijval en opheffen reserves (claims)

Op basis van de financiële verordening is het mogelijk de incidentele budgetten maximaal 2x over te hevelen naar het volgende begrotingsjaar. Voor inzicht en transparantie is een bestemmingsreserve "budgetoverheveling" ingesteld. Dekking van de budgetoverheveling vindt plaats vanuit deze bestemmingsreserve. Dekking van budgetten welke zijn overgeheveld, maar welke niet of niet volledig zijn gebruikt kunnen vrijvallen vanuit de reserve budgetoverhevelingen naar de algemene reserve vrij besteedbaar. In deze jaarrekening zijn het de volgende budgetten.

Vrijval claims vanuit Reserve Budgetoverheveling	
Actualisatie dienstverlening	20.000
Regeling Aanpak Energiearmoede (specifieke uitkering)	321.000
Preventie voorveld	50.000
Sport en bewegen en cultuurparticipatie (specifieke uitkering)	25.000
Bibliotheek	59.000
Totaal --> overhevelen naar Alg.Res.Vrij Besteedbaar	475.000

Voor achterliggende informatie wordt verwezen naar hoofdstuk 4, Balans, onderdeel Reserves en Voorzieningen.

Hoofdstuk 2 Programma's

2.1 Bestuur, ondersteuning en algemene dekkingsmiddelen

2.1.1 Omschrijving van het programma

Het programma omvat alle taken van raad en college op het terrein van het openbaar bestuur en de ondersteuning en dienstverlening hierbij door de gemeentelijke organisatie. Tot dit programma behoren ook de algemene dekkingsmiddelen (inkomsten die de gemeente min of meer vrij kan besteden).

In de paragraaf Bedrijfsvoering wordt ingegaan op het gevoerde beleid van de ondersteunende taken door de organisatie. De paragrafen Lokale heffingen en Financiering hebben ook een sterke relatie met de beleidsvelden van dit programma en geven inzicht in het gevoerde beleid op deze terreinen.

2.1.2 Portefeuillehouders

Portefeuillehouder	Beleidsveld
Portefeuillehouder Jager	Bestuur Burgerzaken Overhead (personeel, huisvesting, automatisering)
Portefeuillehouder Van Leeuwen	Algemene baten en lasten Overhead (planning en control) Algemene uitkering Belastingen en heffingen Overige gebouwen en gronden Mutatie reserves

2.1.3 Verplichte beleidsindicatoren

Indicator	Eenheid	Periode	Bron	Dalfsen	Nederland	25.000 - 50.000 inwoners
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	2024	Eigen gegevens	8,6	n.b.	n.b.
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	2024	Eigen gegevens	8,2	n.b.	n.b.
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	2024	Eigen gegevens	874	n.b.	n.b.
Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten externen	2024	Eigen gegevens	13%	n.b.	n.b.
Overhead	% van totale lasten	2024	Eigen gegevens	11%	n.b.	n.b.

2.1.4 Prestaties

	Prestaties 2024	Voortgang	%	Geld
1.4	Bestuur			
1.4.1	Bestuur			
	In 2024 wordt het project Goed Goan afgerond met de implementatie van het nieuwe vergadermodel inclusief meer ruimte voor inbreng van inwoners.	✓	100%	✓
	We experimenteren met nieuwe vormen van inwonersbetrokkenheid.	✓	100%	✓
	De (nieuwe externe) Rekenkamer voert een onderzoek uit conform het vastgestelde onderzoeksprogramma.	✓	100%	✓
	We evalueren en leren van onze participatietrajecten waarbij het inwonersbetrokkenheid-beleid leidend is.	✓	100%	✓
	We geven duiding aan de toekomst van het gebiedsgericht werken en de rol van de gebiedsverbinders na de pilot die eindigt in 2025.	✗	50%	✓

1.4.2	Strategische samenwerking			
	In 2024 borgen we de aansluiting op dit samenwerkingsverband en maken de stap van reagerend naar agenderend. We hebben daarbij in beeld wat de strategische thema's vanuit Dalfsen zijn die raakvlak hebben met de meerjarenagenda Regio Zwolle.	✓	100%	✓
	Om buiten de regio de strategische samenwerking te intensiveren, zijn we eind 2022 toegetreden tot de P10. P10 is een netwerk van middelgrote plattelandsgemeenten in Nederland die elkaar vinden in complexe vraagstukken in het landelijk gebied. Door onze toetreding tot de P10 vergroten we onze invloed op landelijk en Europees beleid en zijn we onderdeel van een platform waarin we kennis en ervaringen uit te wisselen met gemeenten buiten onze directe omgeving, die zich voor dezelfde opgaven gesteld zien als wij. In 2025 gaan we verder met het scherp krijgen van de lobbydossiers en wat onze verwachtingen en inbreng voor de P10 zal zijn.	✓	100%	✓
	Naast de P10 brengen we ook voor de VNG in kaart wat we kunnen inbrengen en wat onze lobbydossiers moeten zijn.	✗	50%	✓

1.5	Burgerzaken			
1.5.1	Burgerzaken			
	Het programma VRS (Verbeteren Reisdocumenten Stelsel) van het ministerie van BZK volgen.	✓	100%	✓
	Om de applicatie i-Burgerzaken beter te benutten worden trainingen en webinars van de leverancier gevolgd.	✓	100%	✓
	Module adresonderzoek in het programma i-burgerzaken optimaliseren.	✓	100%	✓
	Inrichten ledenportaal in onze verkiezingssoftware.	✓	100%	✓

1.6	Overhead			
1.6.1	Samen voor elkaar			
Implementatie in- en externe digitale dienstverlening met als doel dat de gemeente toegankelijker en klantgerichter wordt voor haar inwoners en ondernemers.		✓	100%	✓
Doorontwikkeling 'Dalfsen als aantrekkelijk werkgever'. Binden en boeien is belangrijk in de huidige krappe arbeidsmarkt. Eén van de thema's die hiermee verband houdt is dat werkgever Dalfsen de middenweg vindt en behoudt in wat zij kan bieden ten opzichte van de behoeftes van de nieuwe en huidige generatie werknemers.		✓	100%	✓
Ontwikkeling dashboards met stuurinformatie: Op diverse aggregatieniveaus wordt de samenhang tussen resultaat, mens en geld gestructureerd in beeld gebracht.		✓	100%	✓
Aanpassing van de organisatiestructuur: Verantwoordelijkheden worden lager in de organisatie belegd en dat betekent aanpassing van het bestaande bevoegdheids- en mandateringsbesluit.		✓	100%	✓
Professionalisering van medewerkers en management: Voor de medewerkers worden trainingen rondom de thema's 'Eigenaarschap en Persoonlijk Leiderschap' georganiseerd. Voor het management wordt een Management Development traject opgezet.		✓	100%	✓

1.6.2	Communicatiebeleid			
Medewerkers worden in 2024 door training en coaching ondersteund in het begrijpelijk schrijven.		✗	25%	✓
Het aanpassen van standaard documenten/brieven/formulieren/teksten naar B1.		✗	25%	✓
Het opfrissen van de huisstijl welke online en offline flexibel inzetbaar is en aansluit op de organisatie en landelijke toegankelijkheidseisen.		✗	25%	✓

1.6.3	Dienstverlening			
We voeren de activiteiten uit het huidige beleidsplan Dienstverlening uit en maken een nieuwe visie op dienstverlening.		✗	25%	✓
Doorontwikkelen van onze digitale dienstverlening.		✓	100%	✓
Uitvoering geven aan het programma "Datagedreven werken".		✓	100%	✓

1.6.4	Financieel beleid			
Structurele lasten dekken met structurele baten.		✓	100%	✓

1.4	Bestuur
1.4.1	Bestuur
Prestatie	We geven duiding aan de toekomst van het gebiedsgericht werken en de rol van de gebiedsverbinders na de pilot die eindigt in 2025.
Toelichting:	In 2024 is de pilot van de gebiedsverbinders geëvalueerd. Conclusies uit het rapport zijn – op hoofdlijnen - dat: de ambities, doelen en randvoorwaarden rondom inwonerbetrokkenheid onvoldoende duidelijk en concreet zijn. Hierdoor zijn de rol en het doel van de functie van de gebiedsverbinders ook onduidelijk. Zoals eerder met uw Raad gecommuniceerd, heeft dit eerst verdere uitwerking nodig voordat er een besluit genomen kan worden of, en zo ja in welke vorm, de pilot vervolg krijgt. Hier komt in tweede kwartaal van 2025 duidelijkheid over.
Maatregel:	n.v.t.
1.4.2	Strategische samenwerking
Prestatie	Naast de P10 brengen we ook voor de VNG in kaart wat we kunnen inbrengen en wat onze lobbydossiers moeten zijn.
Toelichting:	We hebben nog geen overzicht van lobbydossiers in kaart gebracht. We zijn vanzelfsprekend wel actief op bijv. de financiële dossiers met het komende ravijnjaar voor de boeg.
Maatregel:	n.v.t.
1.6	Overhead
1.6.2	Communicatiebeleid
Prestatie	Medewerkers worden in 2024 door training en coaching ondersteund in het begrijpelijk schrijven.
Toelichting:	Uitvoering geven aan dit plan bleek in 2024 nog onvoldoende mogelijk. Dit gezien verloop, verzuimen dossiers die hogere prioriteit/meer tijd hebben gekregen dan dit project.
Maatregel:	Het budget is overgeheveld naar 2025, zodat de training als onderdeel van een project opgenomen wordt. Dit zodat we als gemeente begrijpelijk communiceren en toegankelijk zijn.
Prestatie	Het aanpassen van standaard documenten/brieven/formulieren/teksten naar B1.
Toelichting:	Uitvoering geven aan dit plan bleek in 2024 nog onvoldoende mogelijk. Dit gezien verloop, verzuim en dossiers die hogere prioriteit/meer tijd hebben gekregen dan dit project.
Maatregel:	Het budget is overgeheveld naar 2025, zodat dit als onderdeel van een project opgenomen wordt. Dit zodat we als gemeente begrijpelijk communiceren en toegankelijk zijn.
Prestatie	Het opfrissen van de huisstijl welke online en offline flexibel inzetbaar is en aansluit op de organisatie en landelijke toegankelijkheidseisen.
Toelichting:	Omdat communicatiebeleid nog in ontwikkeling is, onder meer door de organisatieontwikkeling, recente technologische en maatschappelijke ontwikkelingen (bijvoorbeeld onze kijk op inzet van sociale media), personeelwisselingen en verhoogde ambities (bijvoorbeeld communiceren op BI niveau), kon het budget voor 2024 nog onvoldoende voor huisstijl worden ingezet.
Maatregel:	Het budget is overgeheveld naar 2025 zodat hier een project voor opgestart kan worden.

1.6.3	Dienstverlening
Prestatie	We voeren de activiteiten uit het huidige beleidsplan Dienstverlening uit en maken een nieuwe visie op dienstverlening.
Toelichting:	Er wordt gewerkt aan een nieuwe visie/beleidsplan dienstverlening, dit kon in 2024 nog niet afgerond worden. Het huidige beleidsplan dienstverlening loopt tot die tijd door.
Maatregel:	n.v.t.

Prestaties voorgaande jaren		Voortgang	%	Geld
1.6	Overhead			
1.6.1	Samen voor elkaar			
Ontwikkeling 'Digitale Dienstverlening': Door het ontwikkelen en versterken van de interne en externe digitale dienstverlening zijn wij toegankelijker en klantgerichter naar inwoners, ondernemers, overige partners maar ook naar onze eigen medewerkers toe.				
Voortgang jaarrekening		✗	50%	✓
Ontwikkeling 'Hybride Werken'. In 2022 is een plan opgesteld hoe Hybride werken binnen Dalfsen te implementeren. Hoewel hergebruik van faciliteiten/technische middelen de voorkeur heeft bij de invoering van dit nieuwe kantoorconcept, zullen wij in 2023 en verder extra financiële middelen nodig hebben.				
Voortgang jaarrekening		✗	50%	✓
1.6.2	Communicatiebeleid			
Het opfrissen van de huisstijl welke online en offline flexibel inzetbaar is en aansluit op de organisatie en landelijke toegankelijkheidseisen.				
Voortgang jaarrekening		✗	25%	✓
Medewerkers worden in 2023/2024 door training en coaching ondersteund in het begrijpelijk schrijven.				
Voortgang jaarrekening		✗	25%	✓
Formats voor brieven en formulieren worden aangepast.				
Voortgang jaarrekening		✗	25%	✓
1.6.3	Dienstverlening			
Doorontwikkelen van onze digitale dienstverlening				
Voortgang jaarrekening		✗	50%	✓
Uitvoering geven aan het programma "Datagedreven werken".				
Voortgang jaarrekening		✗	25%	✓

1.6	Overhead
1.6.1	Samen voor elkaar
Prestatie	Ontwikkeling 'Digitale Dienstverlening': Door het ontwikkelen en versterken van de interne en externe digitale dienstverlening zijn wij toegankelijker en klantgerichter naar inwoners, ondernemers, overige partners maar ook naar onze eigen medewerkers toe.
Toelichting:	In 2024 hebben we verder gewerkt aan de informatiehuishouding om de doorontwikkeling van onze externe digitale dienstverlening mogelijk te maken. Daarnaast zetten we ons in voor digitale geletterdheid en inclusie, zodat ook onze eigen medewerkers zich kunnen blijven ontwikkelen.
Maatregel:	n.v.t.
Prestatie	Ontwikkeling 'Hybride Werken'. In 2022 is een plan opgesteld hoe Hybride werken binnen Dalfsen te implementeren. Hoewel hergebruik van faciliteiten/technische middelen de voorkeur heeft bij de invoering van dit nieuwe kantoorconcept, zullen wij in 2023 en verder extra financiële middelen nodig hebben.
Toelichting:	De oplevering van het onderzoek naar hybride werken en ander gebruik van het gemeentehuis is vertraagd. De plannen voor de uitvoering van het nieuwe kantoor / werkplekconcept worden in 2025 concreet gemaakt.
Maatregel:	n.v.t.
1.6.2	Communicatiebeleid
Prestatie	Het oprissen van de huisstijl welke online en offline flexibel inzetbaar is en aansluit op de organisatie en landelijke toegankelijkheidseisen.
Toelichting:	Door personeelsswisselingen is dit project in 2023 vertraagd. In 2024 en verder wordt hier volop op ingezet.
Maatregel:	n.v.t.
Prestatie	Medewerkers worden in 2023/2024 door training en coaching ondersteund in het begrijpelijk schrijven.
Toelichting:	Door personeelsswisselingen is dit project in 2023 vertraagd. In 2024 en verder wordt hier volop op ingezet. Hierbij zal ook onderzocht worden wat de rol van Artificial Intelligence kan zijn.
Maatregel:	n.v.t.
Prestatie	Formats voor brieven en formulieren worden aangepast.
Toelichting:	Door personeelsswisselingen is dit project in 2023 vertraagd. In 2024 en verder wordt hier volop op ingezet.
Maatregel:	n.v.t.
1.6.3	Dienstverlening
Prestatie	Doorontwikkelen van onze digitale dienstverlening
Toelichting:	In 2024 hebben we verder gewerkt aan de informatiehuishouding om de doorontwikkeling van onze digitale dienstverlening mogelijk te maken. De ingangsdatum van de Wmebv is uitgesteld naar 1 januari 2026, waardoor een deel van de verbetering van de digitale dienstverlening wordt verplaatst.
Maatregel:	n.v.t.
Prestatie	Uitvoering geven aan het programma "Datagedreven werken".
Toelichting:	Eind 2023 zijn we begonnen met een nieuwe opdracht en aanpak om een datagedreven organisatie te worden. In 2024 hebben we dit succesvol uitgevoerd. De uitvoering zal doorlopen in 2025.
Maatregel:	n.v.t.

2.1.5 Indicatoren

Indicator	Bron	Nulmeting	Begroot 2024	Stand december 2024
Burgerpeiling	waarstaatjegemeente.nl	7,08 (2019)	7,08	6,8
De burgerpeiling wordt elke vier jaar uitgevoerd. De meest recente peiling vond plaats in 2023. Daarom is het cijfer onveranderd gebleven ten opzichte van de vorige jaarrekening.				
Dekking uit reserves voor exploitatie	Begroting	0,6% (2019)		
Digitale dienstverlening afgezet tegen benchmark	Software leverancier	75% (2021)		75 %
Kwaliteit BRP	Kwaliteitsmonitor BZK	96,8% (2021)		87,8%
Kwaliteit reisdocumentenproces	Kwaliteitsmonitor BZK	96,2% (2021)		92,6 %

2.1.6 Verbonden partijen

Onderstaand staan de verbonden partijen opgesomd die hebben bijgedragen aan dit programma. Voor nadere informatie kan de paragraaf verbonden partijen worden geraadpleegd.

- GBLT
- Shared Service Centrum Ons
- Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) N.V.
- Vitens N.V.
- Wadinko N.V.
- Enexis Holding N.V.
- CSV Amsterdam B.V.
- Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V.
- Vereniging Nederlandse Gemeenten
- Vereniging van Gemeenten Aandeelhouders binnen Noord Nederland (VEGANN)

2.1.7 Wat heeft het gekost?

Programmaonderdeel	Bedragen x € 1.000				
	Rekening	Begroting 2024	Begroting 2024	Rekening	Saldo
	2023	Primitief	Na wijzigingen	2024	2024
Lasten	-18.523	-19.501	-21.952	-20.377	1.575
Baten	60.765	63.481	65.530	67.122	1.592
Saldo van lasten en baten	42.242	43.980	43.578	46.745	3.167
Stortingen in reserves	-2.003	-1.000	-3.674	-4.407	-733
Onttrekkingen aan reserves	3.200	1.623	4.648	4.746	97
Resultaat	43.439	44.603	44.552	47.084	2.532

Onderdeel 1A Bestuur

Uitsplitsing naar beleidsvelden	Bedragen x € 1.000			
	Begroting 2024	Begroting 2024	Rekening	Saldo
	Primitief	Na wijzigingen	2024	2024
Bestuur	-2.037	-1.965	-2.586	-621
Burgerzaken	-950	-753	-785	-32
Saldo van lasten en baten	-2.987	-2.719	-3.371	-653
Resultaat	-2.987	-2.719	-3.371	-653

Onderdeel 1B Ondersteuning

Uitsplitsing naar taakvelden	Bedragen x € 1.000			
	Begroting 2024	Begroting 2024	Rekening	Saldo
	Primitief	Na wijzigingen	2024	2024
Overhead	-12.470	-13.939	-13.098	841
Overige gebouwen en gronden	-314	-449	-570	-121
Saldo van lasten en baten	-12.785	-14.388	-13.668	720
Mutatie reserves	623	974	339	-635
Resultaat	-12.162	-13.414	-13.329	85

Onderdeel 1C Algemene dekkingsmiddelen

Uitsplitsing naar taakvelden	Bedragen x € 1.000			
	Begroting 2024	Begroting 2024	Rekening	Saldo
	Primitief	Na wijzigingen	2024	2024
Algemene baten en lasten	-1.615	1.116	192	-924
Belastingen en heffingen	7.822	7.822	7.796	-26
Algemene uitkering	53.796	55.738	55.797	59
Saldo van lasten en baten	60.003	64.676	63.784	-891
Resultaat	60.003	64.676	63.784	-891

Toelichting algemene dekkingsmiddelen

Het overzicht algemene dekkingsmiddelen bevat naast het saldo van de financieringsfunctie (de treasury activiteiten), de overige algemene dekkingsmiddelen, de algemene uitkering en de niet gebonden belastingen en heffingen.

Over de afwijkingen is, indien van toepassing, een toelichting opgenomen in hoofdstuk 5, programma 1, bij de desbetreffende beleidsvelden.

1.1 Algemene baten en lasten

Algemene baten en lasten (bedragen x € 1.000)	Begr 2024 na wijz	Rekening 2024	Saldo 2024
Treasury activiteiten	62	374	-313
Vennootschapsbelastingen	233	233	0
Overige baten en lasten	821	-415	1.236
Totaal	1.116	192	924

1.2 Algemene uitkering

Algemene Uitkering (bedragen x € 1.000)	Begr 2024 na wijz	Rekening 2024	Verschil 2024
Algemene Uitkering	55.675	55.733	-58
Algemene Uitkering 2022/2023	63	64	-1
Totaal	55.738	55.797	-59

Op een totaal van € 55,74 miljoen komt de algemene uitkering 2024 per saldo € 58.000 hoger uit dan begroot na wijziging (gevolg effecten mei- en septembercirculaire 2024) € 55,80 miljoen.

In hoofdstuk 6, bijlage 3, is een specificatie opgenomen van de verschillen tussen begroting na wijziging en realisatie 2024.

1.3 Belastingen en heffingen

Soort heffing (bedragen x € 1.000)	Begr. 2025 na wijziging	Rekening 2024	Saldo 2024
OZB opbrengsten	7.802	7.830	-28
Toeristenbelasting	203	220	-17
Forensenbelasting	220	123	97
Precariobelasting	12	33	-21
Kosten heffing*	-415	-409	-6
Totaal	7.822	7.797	25

De niet gebonden belastingen en heffingen worden verder toegelicht in de paragraaf Lokale Heffingen.

*Het rekeningcijfer is gebaseerd op de jaarrekening 2024 van GBLT.

2.2 Openbare orde en veiligheid

2.2.1 Omschrijving van het programma

Het programma omvat het integrale veiligheidsbeleid waarin de gemeente een regierol vervult ten opzichte van politie, justitie, ketenpartners en burgers. Samen met deze en andere partners op het gebied van veiligheid wordt aan het integrale veiligheidsbeleid uitvoering gegeven. Dit betreft zowel de sociale veiligheid (bv. jeugdoverlast, huiselijk geweld etc.) als ook de fysieke veiligheid (rampenbestrijding en crisisbeheersing, verkeersveiligheid etc.). Er wordt actief ingespeeld op nieuwe trends en ontwikkelingen in het veiligheidsdomein.

2.2.2 Portefeuillehouders

Portefeuillehouder	Beleidsveld
Portefeuillehouder Jager	Openbare orde en veiligheid
Portefeuillehouder Uitslag	Evenementen
Portefeuillehouder Van Leeuwen	Mutaties reserves

2.2.3 Verplichte beleidsindicatoren

Indicator	Eenheid	Periode	Bron	Dalfsen	Nederland	25.000 - 50.000 inwoners
Verwijzingen Halt	Aantal per 10.000 jongeren (12-17 jaar)	2022	Bureau Halt	7	9	8
Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	2024	CBS	0,3	2,2	1,3
Vernieling	Aantal per 1.000 inwoners	2024	CBS	1,9	5,7	4,1
Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	2024	CBS	1,5	4,3	3,1
Diefstallen uit woning	Aantal per 1.000 inwoners	2024	CBS	1,0	1,2	1,1

Prestaties

	Prestaties 2024	Voortgang	%	Geld
2.1	Openbare orde en veiligheid			
2.1.1	Integrale veiligheid			
	Brede voorlichting via diverse beschikbare kanalen, KernPunten en sociale media.	✓	100%	✓
	Nauwe samenwerking met politie, o.a. op het gebied van ondermijning, donkere dagen offensief etc.	✓	100%	✓
	Creëren bewustwording bij weggebruikers, o.a. door plaatsen snelheidsdisplays en diverse educatie en voorlichtingsprojecten.	✓	100%	✓

Prestaties voorgaande jaren		Voortgang	%	Geld
2.1	Openbare orde en veiligheid			
2.1.2	Evenementenbeleid			
Opstellen 'nota evenementenbeleid' en ter vaststelling aanbieden aan de gemeenteraad in 2022 (mogelijk uitstel naar 2023).				
Voortgang jaarrekening		✓	100%	✓

2.2.5 Indicatoren

Indicator	Bron	Nulmeting	Begroot 2024	Stand december 2024
Aantal woninginbraken	politie cijfers	35 stuks (2022)	15	27
In de landelijke context onderscheidt de gemeente Dalfsen zich met een relatief laag aantal van slechts 27 woninginbraken (op totaal 22.305 in Nederland). Deze positieve uitkomst toont aan dat onze inspanningen vruchten afwerpen. Afgelopen jaar hebben we meer middelen en capaciteit toegewezen aan thema's zoals digitale veiligheid en ondermijning, wat mogelijk een indirect effect heeft gehad op de woninginbraakcijfers. Ondanks een tijdelijke kleine inbraakgolf, blijven we vastberaden om de veiligheid in onze gemeente te waarborgen. In 2023 registreerden we 21 woninginbraken; in 2024 steeg dit aantal naar 27, maar we blijven ons inzetten om deze cijfers verder te verlagen.				

2.2.6 Verbonden partijen

Onderstaand staat de verbonden partij genoemd die heeft bijgedragen aan dit programma. Voor nadere informatie kan de paragraaf verbonden partijen worden geraadpleegd.

- Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio IJsselland

2.2.7 Wat heeft het gekost?

Programmaonderdeel	Bedragen x € 1.000				
	Rekening		Begroting 2024		Saldo
	2023	Primitief	Na wijzigingen	2024	
Lasten	-2.942	-3.107	-3.205	-3.198	7
Baten	155	102	102	145	43
Saldo van lasten en baten	-2.788	-3.005	-3.103	-3.054	50
Stortingen in reserves	0	0	-100	-100	0
Onttrekkingen aan reserves	45	35	135	135	0
Resultaat	-2.743	-2.970	-3.068	-3.019	50

2.3 Beheer openbare ruimte

2.3.1 Omschrijving van het programma

Het programma omvat de zorg voor het beheer en de aanleg van alle voorzieningen in de openbare ruimte, zoals openbaar groen, speelplaatsen, volkstuinen, wegen, civiele kunstwerken en openbare verlichting en het gemeentelijk verkeers- en vervoersbeleid (verkeersveiligheid).

2.3.2 Portefeuillehouders

Portefeuillehouder	Beleidsveld
Portefeuillehouder Van Leeuwen	Openbaar groen
Portefeuillehouder Ramerman	Verkeer en vervoer
Portefeuillehouder Van Leeuwen	Mutatie reserves

2.3.3 Verplichte beleidsindicatoren

Indicator	Eenheid	Periode	Bron	Dalfsen	Nederland	25.000 - 50.000 inwoners

2.3.4 Prestaties

	Prestaties 2024	Voortgang	%	Geld
3.2	Verkeer en vervoer			
3.2.1	Verharding			
	Voortzetten van huidige beeldkwaliteitsniveau.	✓	100%	✓
	Uitnodigende houding voor inwonersinitiatieven.	✓	100%	✓
	Integraal Meerjaren Programmering Openbare Ruimte opstellen en proces van programmeren borgen.	✓	100%	✓

3.2.2	Gemeentelijk verkeers- en vervoersbeleid (GVVP)			
	De ambities en de doelen uit het GVVP vormen de basis voor een uitvoeringsprogramma (UVP) waarin de uitvoering van maatregelen voor de komende jaren staat.	✓	100%	✓

3.2.3	Verkeersveiligheid			
	In 2024 voeren we snelheidsremmende maatregelen uit op de Welsummerweg in Dalfsen.	✗	50%	✓

3.2.4	Openbare verlichting			
	In 2025 is het energieverbruik van de openbare verlichting met 3% verminderd ten opzichte van 2020.	✓	100%	✓
	In 2025 zijn verouderde gloeilampen zo veel mogelijk vervangen door LED-lampen; mede door de motie "Wat Led je".	✓	100%	✓
	Het hanteren van een standaard dim-regime voor avond- en nachturen.	✓	100%	✓
	De aankomende jaren gaan wij experimenteren met het dynamisch verlichten.	✓	100%	✓
	Inkoop voor 100% duurzame energiebronnen.	✓	100%	✓
	Materialen van ingekochte masten en armaturen voor 100% recyclebaar.	✓	100%	✓

3.2	Verkeer en vervoer
3.2.3	Verkeersveiligheid
Prestatie	In 2024 voeren we snelheidsremmende maatregelen uit op de Welsummerweg in Dalfsen.
Toelichting:	In maart 2025 vragen we de gemeenteraad het ontwerp voor de Welsummerweg vast te stellen. In het ontwerp wordt uitgegaan van de aanleg van brede fietsstroken tussen Rondweg en De Singel en van de inrichting als fietsstraat tussen De Singel en de Mennistensteeg. In 2025 wordt de uitvoering voorbereid en die staat gepland voor 2026.
Maatregel:	n.v.t.

Prestaties voorgaande jaren		Voortgang	%	Geld
3.2	Verkeer en vervoer			
3.2.3	Verkeersveiligheid			
	In 2023 voeren we snelheidsremmende maatregelen uit op de Muldersstraat in Oudleusen.			
	Voortgang jaarrekening	✓	100%	✓
3.2.4	Openbare verlichting			
	De aankomende jaren gaan wij experimenteren met het dynamisch verlichten.			
	Voortgang jaarrekening	✓	100%	✓

2.3.5 Indicatoren

Indicator	Bron	Nulmeting	Begroot 2024	Stand december 2024
Duurzaam Terreinbeheer	KIWA Barometer Duurzaam terreinbeheer	Goud		
Aanpak onveilige situaties, jaarlijks één project	Eigen gegevens	-	1	1
Beheerdisciplines voldoen aan de onderhoudsnorm	Schouw	100% (2016)	100%	100%
Uitvoeren project Fiets	Eigen gegevens	-	1	1
Uitvoering project GVVP	Eigen gegevens	-	1	1
Verminderen energieverbruik	Eigen gegevens	0% (2020)	-3%	-3%
Vervangen gloeilampen voor LED-lampen	Eigen gegevens	ca. 6250 lichtbronnen (2020)	98%	98%
Waardering van leefomgeving	Waar staat je gemeente	Eens in de drie jaar	7	
Volgende meting in 2026.				

2.3.6 Verbonden partijen

Aan dit programma is geen verbonden partij gebonden.

2.3.7 Wat heeft het gekost?

Programmaonderdeel	Bedragen x € 1.000				
	Rekening Begroting 2024		Begroting 2024	Rekening	Saldo
	2023	Primitief	Na wijzigingen	2024	2024
Lasten	-6.560	-6.332	-6.619	-6.481	138
Baten	404	279	253	331	78
Saldo van lasten en baten	-6.156	-6.054	-6.366	-6.151	216
Stortingen in reserves	-121	-199	-199	-196	4
Onttrekkingen aan reserves	247	218	303	275	-28
Resultaat	-6.029	-6.034	-6.262	-6.071	191

2.4 Economische zaken

2.4.1 Omschrijving van het programma

De ambitie van het economische beleid in Dalfsen is het behouden van een vitale economie die inwoners van de gemeente voldoende werkgelegenheid biedt, in aansluiting op hetgeen de regio doet en biedt. Programma 4 omvat alle activiteiten die bijdragen aan bovenstaand doel en heeft betrekking op bedrijfsterreinen, bedrijfsvestigingen en ambulante handel.

2.4.2 Portefeuillehouders

Portefeuillehouder	Beleidsveld
Portefeuillehouder Ramerman	Economie
Portefeuillehouder Van Leeuwen	Grondexploitatie bedrijven Mutatie reserves

2.4.3 Verplichte beleidsindicatoren

Indicator	Eenheid	Periode	Bron	Dalfsen	Nederland	25.000 - 50.000 inwoners
Functiemenging	%	2023	CBS BAG/LISA	53,7%	54,2%	50,6%
Vestigingen (van bedrijven)	Aantal per 1.000 inwoners (15 t/m 64 jaar)	2023	LISA	179,8	181,8	174,2

2.4.4 Prestaties

	Prestaties 2024	Voortgang	%	Geld
4.1	Economie			
4.1.1	Economie			
	Uitvoeren van de uitvoeringsagenda van de Economische beleidsnota.	✓	100%	✓
	Uitvoering geven aan vervolg van de ruimtelijke verkenning naar nieuwe bedrijventerreinen.	✓	100%	✓
	Leveren van input voor de Omgevingsvisie 2.0 en het Omgevingsplan vanuit het beleidsveld economie en bijbehorende ontwikkelingen.	✓	100%	✓
	Uitvoering geven aan de detailhandelsstructuurvisie 2023.	✗	0%	✓

4.1	Economie
4.1.1	Economie
Prestatie	Uitvoering geven aan de detailhandelsstructuurvisie 2023.
Toelichting:	Zoals eerder al naar uw raad aangegeven is het proces om te komen tot het opstellen van een geactualiseerde detailhandelsstructuurvisie vertraagd. Uw raad heeft in februari 2024 een raadsmemo ontvangen. Er kon geen uitvoering worden gegeven aan dit nog niet vastgesteld beleidsdocument. Er vonden overleggen met de Taskforce van Ondernemend Dalfsen plaats over de te actualiseren detailhandelsstructuurvisie. Daarna stemden we het einddocument nogmaals af met de besturen van alle middenstandsverenigingen. Inmiddels heeft deze afstemming plaatsgehad en hebben we het document aan uw raad voorgelegd.
Maatregel:	n.v.t.

Prestaties voorgaande jaren		Voortgang	%	Geld
4.1	Economie			
4.1.1	Economie			
Opstellen nieuwe detailhandelsstructuurvisie				
Voortgang jaarrekening		✓	100%	✓

2.4.5 Indicatoren

Indicator	Bron	Nulmeting	Begroot 2024	Stand december 2024
Geen indicatoren voor dit programma				

2.4.6 Verbonden partijen

Aan dit programma is geen verbonden partij gebonden.

2.4.7 Wat heeft het gekost?

Programmaonderdeel	Bedragen x € 1.000				
	Rekening Begroting 2024		Begroting 2024	Rekening	Saldo
	2023	Primitief	Na wijzigingen	2024	2024
Lasten	-728	-1.563	-1.632	-2.514	-882
Baten	526	1.222	1.222	2.622	1.401
Saldo van lasten en baten	-202	-341	-410	109	519
Storting in reserves	-17	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	62	50	50	50	0
Resultaat	-157	-291	-360	159	519

2.5 Onderwijs en vrije tijd

2.5.1 Omschrijving van het programma

Het programma omvat het lokaal onderwijsbeleid waarbinnen aandacht wordt besteed aan de zorg voor onderwijshuisvesting, leerlingenvervoer, leerplicht, doorstroompunt, onderwijsachterstanden, Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) en volwasseneneducatie. Ook leefbaarheid en vrije tijd vallen binnen dit programma. We zetten in op goede voorzieningen in de gemeente wat de leefbaarheid bevordert. Het gaat hierbij niet alleen om fysieke voorzieningen, maar ook de kracht van de samenleving is een belangrijk uitgangspunt. Sport en sportbeleving, bibliotheek, cultuur en ook recreatie en toerisme zijn belangrijke pijlers op het gebied van onderwijs en vrije tijd.

2.5.2 Portefeuillehouders

Portefeuillehouder	Beleidsveld
Portefeuillehouder Uitslag	Cultuur Kulturhusen Bibliotheek Onderwijs Sport
Portefeuillehouder Ramerman	Recreatie en toerisme
Portefeuillehouder Van Leeuwen	Mutatie reserves

2.5.3 Verplichte beleidsindicatoren

Indicator	Eenheid	Periode	Bron	Dalfsen	Nederland	25.000 - 50.000 inwoners
Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen 5-18 jr	2023	DUO/Ingrado	7,9	6,3	6,0
Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen 5-18 jr	2023	DUO/Ingrado	18	27	23
Vroegtijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie	%	2023	DUO/Ingrado	1,3%	2,4%	2,1%
Niet-sporters	%	2022	Gezondheidsmonitor (CBS, RIVM, GGD)	45,3%	46,4%	47,9%

2.5.3 Prestaties

	Prestaties 2024	Voortgang	%	Geld
5.2	Kulturhusen			
5.2.1	Kulturhusen			
	Het behalen van deze doelen is van een aantal factoren afhankelijk. Deze factoren liggen niet allemaal binnen onze invloedssfeer. Het kulturhus draagt slechts voor een gedeelte bij aan het behalen van de doelen. Hiervoor moet enerzijds het gebouw goed geëxploiteerd worden, anderzijds moet er synergie zijn tussen de participanten in het kulturhus.	✓	100%	✓

5.3	Onderwijs			
5.3.1	Onderwijs			
	Op basis van aangebrachte fasering voeren we de diverse projecten huisvesting basisonderwijs uit, waarbij in de periode 2022 - 2025 de projecten uit fase 1 (kern Nieuwleusen, Dalfsen-West en Lemelerveld) worden opgepakt.	✓	100%	✓

5.3.2	Peuteropvang en VVE			
	We gaan ten minste 1 keer per jaar met de VVE-werkgroep met afgevaardigden van (voor)scholen en JGZ in gesprek over de uitvoeringsafspraken en stellen die waar mogelijk bij. De onderwerpen zijn: de doelgroepdefinitie, het (non-)bereik, toeleiding naar VVE, doorlopende lijn en resultaatafspraken.	✓	100%	✓

5.4	Recreatie en toerisme			
5.4.1	Recreatie en toerisme			
	Onderzoek van recreatiemogelijkheden, waaronder de havenuitbreiding in Dalfsen.	✓	100%	✓
	Binnen Ruimte voor de Vecht invulling geven aan het onderdeel vrijetijdseconomie en bijbehorende ontwikkelingen.	✓	100%	✓
	Versterken Toeristische informatiepunten.	✓	100%	✓
	Adviseren bij initiatieven en ontwikkelingen die een relatie hebben met recreatie en toerisme.	✓	100%	✓
	Participeren in het samenwerkingsverband Vechtdal Vrijetijdseconomie.	✓	100%	✓
	Via Gastvrij Dalfsen organiseren van ontmoeting en bevorderen van samenwerking en initiatieven door ondernemers en organisaties op het vlak van recreatie en toerisme.	✓	100%	✓
	Bevorderen en borgen van het aanbod en de kwaliteit van recreatieve verblijven.	✓	100%	✓

5.5	Sport	
5.5.1	Sport	
De acties van het uitvoeringsplan worden samen met de partners uit het voorveld uitgevoerd, jaarlijks gemonitord en aangepast.		✓ 100% ✓

2.5.4 Indicatoren

Indicator	Bron	Nulmeting	Begroot 2024	Stand december 2024
Aantal overnachtingen (dagrecreatie niet meetbaar)	GBLT/Eigen gegevens	199.021 (2019)	199.150	145.539
Betreft aantal overnachtingen tot en met 30 juni'24, prognose van GBLT voor 2024 is 208.442 Dit is inclusief niet recreatief gebruik van recreatie verblijf.				
Aantal werkzame personen in de sector	LISA	882 (2018)	875	1020
Bron Lisa: 1020 betreft aantal banen in 2023 met fulltimers, parttimers en uitzendkrachten, 2024 volgt. Indicatie via Provincie voor 2023 is 1.048 en voor 2024 is 1.117, dit is van 7.3 naar 7.7% van totaal werkzame personen Dalfsen gegaan. Omvat aan Recreatie en toerisme gekoppelde: cultuur, recreatie, amusement, detail en groothandel, horeca, logiesverstrekking, overig, sport en vervoer. Inclusief niet recreatief gebruik van recreatief verblijf: Oekraïners, arbeidsmigranten, statushouders, overbruggers.				

2.5.5 Verbonden partijen

Aan dit programma is geen verbonden partij gebonden.

2.5.6 Wat heeft het gekost?

Programmaonderdeel	Bedragen x € 1.000				
	Rekening Begroting 2024		Begroting 2024	Rekening	Saldo
	2023	Primitief	Na wijzigingen	2024	2024
Lasten	-7.418	-6.997	-8.269	-7.513	756
Baten	1.318	790	946	1.178	231
Saldo van lasten en baten	-6.100	-6.207	-7.322	-6.335	987
Stortingen in reserves	-2.900	0	-225	-225	0
Onttrekkingen aan reserves	3.401	865	1.501	1.253	-248
Resultaat	-5.599	-5.342	-6.046	-5.307	739

2.6 Inkomensondersteuning

2.6.1 Omschrijving van het programma

Het programma omvat bijstandsverlening, minimabeleid, schuldhelpverlening en inburgering nieuwkomers. Alle gericht op inkomensondersteuning.

2.6.2 Portefeuillehouders

Portefeuillehouder	Beleidsveld
Portefeuillehouder Uitslag	Inkomen Integratie vergunninghouders
Portefeuillehouder Van Leeuwen	Mutatie reserves

2.6.3 Verplichte beleidsindicatoren

Indicator	Eenheid	Periode	Bron	Dalfsen	Nederland	25.000 - 50.000 inwoners
Personen met een bijstandsuitkeringen	Aantal per 10.000 inwoners	2024	CBS	126,4	343,6	232,1

2.6.4 Prestaties

	Prestaties 2024	Voortgang	%	Geld
6.1	Inkomen			
6.1.1	Kindregeling			
	In de webshop zorgen we voor een gevarieerd aanbod van producten, diensten en activiteiten.	✓	100%	✓

6.1.2	Schuldhelpverlening			
	Indien mogelijk gebruik maken van adviesrecht voor kantonrechters.	✓	100%	✓
	Contacten met verwijzende instanties intensiveren om in zo vroeg mogelijk stadium handelend te kunnen optreden om het aantal bewindvoeringen zoveel mogelijk te beperken.	✓	100%	✓
	Nieuwe vormen van budgetbeheer voortzetten als alternatief voor bewindvoering, dit is bijvoorbeeld het product "Budgetbeheer Plus". Met dit instrument worden vaste lasten betaald en ontvangt cliënt een vast bedrag per week voor overige uitgaven.	✓	100%	✓
	Vroegsignalering door inzage in betalingsachterstanden.	✓	100%	✓

6.2	Integratie vergunninghouders			
6.2.1	Inburgering en integratie statushouders			
In samenwerking met taalscholen, maatschappelijke organisaties en werkgevers zorgen voor een taalrijke leer- en werkomgeving.		✓	100%	✓
Goede regie voeren op het inburgeringsproces van statushouders met behulp van het PIP (persoonlijk Plan Inburgering en Participatie)		✓	100%	✓

6.2.2	Huisvesting statushouders			
Samenwerking met woningcorporaties voortzetten en indien nodig aanvullende mogelijkheden voor versnelde (tijdelijke) huisvesting onderzoeken en benutten (statushouders zijn hierin onderdeel van de doelgroep spoedzoekers in het algemeen).		✗	75%	✓

6.2	Integratie vergunninghouders
6.2.2	Huisvesting statushouders
Prestatie	Samenwerking met woningcorporaties voortzetten en indien nodig aanvullende mogelijkheden voor versnelde (tijdelijke) huisvesting onderzoeken en benutten (statushouders zijn hierin onderdeel van de doelgroep spoedzoekers in het algemeen).
Toelichting:	De samenwerking met de woningcorporaties verloopt goed, al lukt het door de krapte op de woningmarkt niet om onze taakstelling met reguliere huurwoningen te halen. We hebben in 2024 net als vorig jaar enkele doorstroomwoningen ingezet waarbij statushouders eerst tijdelijk zijn gehuisvest voordat zij een reguliere woning krijgen. Dit is echter niet voldoende geweest om de taakstelling te behalen.
Maatregel:	In 2025 blijven we op zoek naar nieuwe manieren om statushouders tijdelijk te huisvesten voordat ze een definitieve woning krijgen toegewezen. Hierover lopen gesprekken met de woningstichting.

2.6.5 Indicatoren

Indicator	Bron	Nulmeting	Begroot 2024	Stand december 2024
Aantal huishoudens met bewindvoering	Eigen administratie	104 (2021)	95	88
Aantal kinderen dat een bestelling heeft gedaan via de webshop	Eigen administratie	224 (2018)	230	172
Taakstelling en realisatie te huisvesten statushouders	Eigen gegevens en registraties COA	100% (2022)	100	60
In 2023 hadden we een achterstand van 9 die bij de al hoge taakstelling van 59 voor 2024 opgeteld werd. We hebben 41 statushouders kunnen huisvesten in 2024. Oorzaken hiervan zijn de krapte op de woningmarkt en de vertraagde procedures voor gezinshereniging, waardoor nareizigers zich later bij hun familielid in Dalfsen konden voegen.				

2.6.6 Verbonden partijen

Onderstaand staat de verbonden partij genoemd die heeft bijgedragen aan dit programma. Voor nadere informatie kan de paragraaf verbonden partijen worden geraadpleegd.

- Gemeenschappelijke regeling Sociale Recherche IJssel-Vechtstreek

2.6.7 Wat heeft het gekost?

Programmaonderdeel	Bedragen x € 1.000				
	Rekening	Begroting 2024	Begroting 2024	Rekening	Saldo
	2023	Primitief	Na wijzigingen	2024	2024
Lasten	-9.467	-7.727	-16.088	-15.373	715
Baten	6.452	5.456	14.182	14.036	-146
Saldo van lasten en baten	-3.015	-2.271	-1.906	-1.337	569
Storting in reserves	-521	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	1.133	0	214	126	-88
Resultaat	-2.403	-2.271	-1.692	-1.211	481

2.7 Sociaal domein

2.7.1 Omschrijving van het programma

Het programma omvat het sociale domein. Wat wetgeving betreft wordt met name bedoeld op de Participatiewet, de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 en de Jeugdwet. Ook het jeugd- en jongerenwerk en het welzijnswerk zijn onderdeel van dit programma.

2.7.2 Portefeuillehouders

Portefeuillehouder	Beleidsveld
Portefeuillehouder Uitslag	Jeugdzorg Lokale toegang Preventie Publieke gezondheid WMO
Portefeuillehouder Ramerman	Participatie
Portefeuillehouder Van Leeuwen	Mutatie reserves

2.7.3 Verplichte beleidsindicatoren

Indicator	Eenheid	Periode	Bron	Dalfsen	Nederland	25.000 - 50.000 inwoners
Jongeren met delict voor rechter	% (12 t/m 21 jarigen)	2023	CBS	0%	1%	1%
Kinderen in uitkeringsgezin	%	2023	CBS	2%	6%	4%
Netto arbeidsparticipatie	%	2023	CBS	76,4%	73,1%	73,4%
Werkloze jongeren	%	2023	CBS	1%	2%	1%
Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	2024	CBS	0,7%	0,9%	0,9%
Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	2024	CBS	0,2%	0,3%	0,3%
Cliënten met een maatwerkarrangement WMO	Aantal per 10.000 inwoners	2024	CBS	500	650	637
Banen	Aantal per 1.000 inwoners (15 - 64 jaar)	2023	CBS/LISA	790,4	836,6	738,4
Lopende re-integratie voorzieningen	per 10.000 inwoners (15 - 64 jaar)	2022	CBS	212,0	197,7	192,0
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	2024	CBS	10,2%	11,5%	11,5%

2.7.4 Prestaties

	Prestaties 2024	Voortgang	%	Geld
7.1	Jeugdzorg			
7.1.1	Jeugdzorg			
	Door het beter verbinden van jeugd- en jongerenwerk met het onderwijs, wordt de samenwerking onderwijs - jeugdhulp versterkt. Zodat school en jeugdconsulenten elkaar beter weten te vinden. Dit kan in bepaalde situaties voorkomen dat jeugdigen specialistische jeugdhulp nodig hebben.	✓	100%	✓
	In 2024 wordt gewerkt om de POH-jeugd in de gemeente verder in te zetten.	✗	25%	✓
	In 2024 en verder wordt nadere uitvoering gegeven aan preventie activiteiten zoals de inzet van voorliggende/algemene voorzieningen en preventie-netwerken.	✓	100%	✓
	Waar nodig wordt geïndiceerde, specialistische jeugdhulp ingezet op basis van de Jeugdwet. Deze jeugdhulp wordt regionaal ingekocht.	✓	100%	✓

7.2	Lokale toegang			
7.2.1	Lokale toegang			
Het plan van aanpak toegang is uitgevoerd en de verbeterde toegangsorganisatie is ingericht.		✓	100%	✓

7.3	Participatie			
7.3.1	Participatie			
Iedereen op traject (kan ook behandeling zijn).		✓	100%	✓
We werken samen met de Arbeidsmarktregio Zwolle aan onder meer de uitvoering van de Human Capital Agenda.		✓	100%	✓
In de subregio zijn de re-integratie instrumenten geharmoniseerd.		✓	100%	✓
Leerlijnen (startend met de leerlijn Groen) zijn uitgewerkt.		✓	100%	✓
Iedereen is ingedeeld in een categorie én subcategorie binnen Zorg, Meedoen en Werkfit.		✓	100%	✓
Plan van aanpak voor alle cliënten met een Participatiewetuitkering.		✓	100%	✓

7.4	Preventie			
7.4.1	Preventie			
De beschreven ambities worden gezamenlijk met het voorveld vertaald naar concrete acties en deze acties worden uitgevoerd. De zichtbaarheid van deze acties vallen onder Kernegezond Dalfsen.		✓	100%	✓

7.5	Publieke gezondheid			
7.5.1	Publieke gezondheid			
De beschreven ambities worden gezamenlijk met het voorveld vertaald naar concrete acties en deze acties worden uitgevoerd. De zichtbaarheid van deze acties vallen onder Kernegezond Dalfsen. Uitgangspunt is dat er een verschuiving plaatsvindt van oog voor zorg naar oog voor preventie. De zichtbaarheid van deze acties vallen onder Kernegezond Dalfsen.		✓	100%	✓

7.6	WMO			
7.6.1	WMO			
Doorontwikkelen indicatielose voorzieningen dagbesteding.		✓	100%	✓
Ontwikkelen lokale centrale toegang Beschermd Wonen.		✓	100%	✓
Doorlopend trainen van consultants in keukentafelgesprekken.		✓	100%	✓
Doorontwikkelen beschermd wonen naar beschermd thuis (lokaal plan beschermd thuis).		✓	100%	✓
Aanjagen passende wooninitiatieven t.b.v. Beschermd Wonen/ Beschermd Thuis.		✓	100%	✓

7.1	Jeugdzorg
7.1.1	Jeugdzorg
Prestatie	In 2024 wordt gewerkt om de POH-jeugd in de gemeente verder in te zetten.
Toelichting:	In 2024 is onderzocht hoe de taken van de POH jeugd ingezet kunnen worden. Na gesprekken met alle huisartsen, bleek dat de inzet van een jeugdondersteuner de beste manier is om een verbinding te maken tussen de huisartsen en de gemeente. Vanaf maart 2025 gaat de jeugdondersteuner aan het werk in alle kernen. Alle huisartspraktijken in de gemeente Dalfsen gaan werken met de jeugdondersteuner.
Maatregel:	n.v.t.

2.7.5 Indicatoren

Indicator	Bron	Nulmeting	Begroot 2024	Stand december 2024
Doel 2: maximale participatie. Indicator: aantal mensen met traject	GWS4all	125 (2019)	282	202
Doel 3: 30% van de instroom is binnen 12 maanden weer uitgestroomd naar betaald werk	Eigen gegevens	35% (2019)	30%	25%
Doel 4: niet meer dan 25% zit langer dan 4 jaar in de uitkering	GWS4all	26% (2019)	25%	35%
Doel 5: aantal personen met Beschut Werk	GWS4all	1 (2019)	9	9

2.7.6 Verbonden partijen

Onderstaand staan de verbonden partijen opgesomd die hebben bijgedragen aan dit programma. Voor nadere informatie kan de paragraaf verbonden partijen worden geraadpleegd.

- GGD IJsselland
- Bedrijfsvoeringsorganisatie Regionaal Serviceteam Jeugd IJsselland
- Stichting Dalfsen Werkt

2.7.7 Wat heeft het gekost?

Programmaonderdeel	Bedragen x € 1.000				
	Rekening	Begroting 2024	Begroting 2024	Rekening	Saldo
	2023	Primitief	Na wijzigingen	2024	2024
Lasten	-27.903	-31.597	-38.701	-32.668	6.034
Baten	9.263	6.308	14.706	9.644	-5.062
Saldo van lasten en baten	-18.640	-25.289	-23.995	-23.023	972
Stortingen in reserves	-896	0	-3.123	-3.123	0
Onttrekkingen aan reserves	1.016	0	3.488	3.247	-241
Resultaat	-18.520	-25.289	-23.630	-22.899	731

2.8 Duurzaamheid en milieu

2.8.1 Omschrijving van het programma

Het programma omvat de gemeentelijke activiteiten op het gebied van duurzaamheid, milieu, afvalverwijdering en -verwerking, water, riolering en waterzuivering en de begraafplaatsen.

2.8.2 Portefeuillehouders

Portefeuillehouder	Beleidsveld
Portefeuillehouder Schuurman	Afval Begraafplaatsen Klimaat en duurzaamheid Milieu
Portefeuillehouder Van Leeuwen	Riolering Klimaat en duurzaamheid (klimaatadaptatie) Mutatie reserves

2.8.3 Verplichte beleidsindicatoren

Indicator	Eenheid	Periode	Bron	Dalfsen	Nederland	25.000 - 50.000 inwoners
Omvang huishoudelijk restafval	kg per inwoner	2023	CBS	55	150	119
Hernieuwbare elektriciteit	%	2022	Klimaatmonitor Rijkswaterstaat	63,6%	41,0%	n.b.b

2.8.4 Prestaties

	Prestaties 2024	Voortgang	%	Geld
8.1	Afval			
8.1	Afval			
	De focus ligt de komende jaren op de betere kwaliteit van de ingezamelde grondstoffen. Diverse acties en communicatie worden uitgevoerd met de verwachting dat het percentage hergebruik verder stijgt.	✓	100%	✓

8.3	Klimaat en duurzaamheid			
8.3.1	Klimaat en duurzaamheid			
	Energieneutraliteit en het RES-doel wordt bereikt door energiebesparing (isoleren en vernieuwen) en lokale duurzame opwek (energie uit wind, zon, water en biomassa). Het geven van gerichte voorlichting, inzetten energiecoach en beschikbaar stellen budgetten voor verduurzaming.	✓	100%	✓

8.4	Milieu			
8.4.1	Een veilige en gezonde leefomgeving			
	Sinds 2018 is de Omgevingsdienst belast met de uitvoering van milieutaken. In het najaar van 2018 is een gezamenlijk beleidsplan van de deelnemende gemeenten en de provincie voor de Omgevingsdienst vastgesteld. Met dit beleid voldoen we aan de wettelijke kwaliteitscriteria en werken we de doelen van de wettelijke Verordening kwaliteit VTH uit. Het beleidsplan actualiseren we eind 2023 en passen we mede aan in verband met de invoering Omgevingswet in 2024.	✓	100%	✓

2.8.5 Indicatoren

Indicator	Bron	Nulmeting	Begroot 2024	Stand december 2024
Geen indicatoren voor dit programma				

2.8.6 Verbonden partijen

Onderstaand staan de verbonden partijen opgesomd die hebben bijgedragen aan dit programma. Voor nadere informatie kan de paragraaf verbonden partijen worden geraadpleegd.

- Omgevingsdienst IJsselland
- ROVA N.V.

2.8.7 Wat heeft het gekost?

Programmaonderdeel	Bedragen x € 1.000				
	Rekening Begroting 2024		Begroting 2024	Rekening	Saldo
	2023	Primitief	Na wijzigingen	2024	2024
Lasten	-6.293	-6.576	-8.418	-7.511	907
Baten	5.461	5.722	6.986	6.518	-468
Saldo van lasten en baten	-832	-854	-1.432	-993	439
Stortingen in reserves	-275	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	471	0	528	137	-391
Resultaat	-636	-854	-904	-856	48

2.9 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

2.9.1 Omschrijving van het programma

De gemeente moet beschikken over een actueel ruimtelijk- en omgevingsbeleid. Hiermee wordt ingespeeld op wettelijke kaders en maatschappelijke ontwikkelingen. Ruimtelijke kwaliteit, duurzaamheid en leefbaarheid zijn belangrijke uitgangspunten. Wij betrekken en stimuleren maatschappelijke partners bij het vormgeven en uitvoeren van ons beleid.

2.9.2 Portefeuillehouders

Portefeuillehouder	Beleidsveld
Portefeuillehouder Schuurman	Monumenten en archeologie Ruimtelijke ordening Wonen en bouwen
Portefeuillehouder Van Leeuwen	Grondexploitatie woningbouw Mutatie reserves

2.9.3 Verplichte beleidsindicatoren

Indicator	Eenheid	Periode	Bron	Dalfsen	Nederland	25.000 - 50.000 inwoners
Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	2023	Basisregistratie adressen en gebouwen	8,6	9,1	8,4
Demografische druk	%	2024	CBS	82,0%	70,4%	79,5%
Gemiddelde WOZ waarde	Duizend euro	2024	CBS	430	376	379
Gemeentelijke woonlasten éénpersoons-huishoudens	In Euro's	2024	COELO	845	n.b.	n.b.
Gemeentelijke woonlasten meerpersoons-huishoudens	In Euro's	2024	COELO	874	n.b.	n.b.

Prestaties

	Prestaties 2024	Voortgang	%	Geld
9.2	Monumenten en archeologie			
9.2.1	Monumenten en archeologie			
	Waar nodig maatregelen treffen om mogelijke versterking van archeologische waarden te voorkomen of op te laten graven door gecertificeerde bureaus.	✓	100%	✓
	Het toetsen van locaties op de mogelijke aanwezigheid van archeologische resten op basis van de archeologische beleidskaart.	✓	100%	✓
	Het adviseren van monumenteneigenaren.	✓	100%	✓

9.3	Ruimtelijke ordening			
9.3.1	Omgevingswet			
	Uitvoering programmaplan implementatie Omgevingswet.	✓	100%	✓

9.3.2	Ruimtelijke ontwikkeling			
	Actualiseren van het bestemmingsplan voor recreatiewoningen- en terreinen (verwerken afwijkingen en wijzigingen).	✓	100%	✓
	Verder uitwerken van het Centrumplan Dalfsen fase 1 (uitvoering Klimaatwinkelstraat).	✓	100%	✓
	Opstellen uitwerkingsplan visie Burgemeester Backxlaan (Nieuwleusen).	✓	100%	✓
	Behandelen van aanvragen voor ontwikkelingen in het buitengebied en voor inbreidingsplannen binnen de kernen.	✓	100%	✓
	Opstellen Omgevingsplan.	✓	100%	✓
	Afronding procedure bestemmingsplan Oosterdalfsen Noord (wonen, Dalfsen).	✓	100%	✓

9.3.3	Gebiedsontwikkeling			
	Een verkenning met perspectieven voor een vitaal platteland (opvolging na nul-meting Plattelandsvisie).	✗	25%	✓
	Meedenken vanuit de gemeente in gebiedsprocessen van de provincie en het waterschap.	✓	100%	✓
	Meedenken in meekoppelkansen voor een aantrekkelijke inrichting van de Vecht, onder andere in het kader van het Hoogwaterbeschermingsprogramma van het waterschap.	✓	100%	✓
	Gebruik maken van de ontwikkelkansen vanuit Leader+.	✓	100%	✓

9.3.4	Landschaps- en groenbeleid			
	Via Stichting Groen Blauwe Diensten Overijssel bestaande contracten voor langjarig landschapsbeheer onderhouden en wanneer er door beëindiging financieel ruimte is in het fonds nieuwe contracten afsluiten.	✓	100%	✓
	Landschapsontwikkeling als thema meenemen in de Omgevingsvisie.	✓	100%	✓

9.4	Wonen en bouwen			
9.4.1	Wonen en bouwen			
	Onderzoek doen naar de mogelijkheden om starters en minder kapitaalcrachtigen tegemoet te komen.	✓	100%	✓
	Prestatieafspraken maken met beide woningcorporaties; wat leidt tot het toevoegen van gemiddeld 36 sociale huurwoningen per jaar (op gemeentelijke nieuwbouwlocaties).	✓	100%	✓
	Verlenen van startersleningen.	✓	100%	✓

9.4.2	Vergunningverlening Toezicht en Handhaving (VTH)			
	Monitoring van de jaarlijkse resultaten op basis van het uitvoeringsprogramma en het jaarverslag voor aanpassing op aanscherping doelstellingen en beleidskeuzes.	✓	100%	✓
	Formulering van subdoelen in het Programma uitvoering VTH-taken 2023 (en verder) en hieraan uitvoering geven.	✓	100%	✓

9.3	Ruimtelijke ordening			
9.3.3	Gebiedsontwikkeling			
Prestatie	Een verkenning met perspectieven voor een vitaal platteland (opvolging na nul-meting Plattelandsvisie).			
Toelichting:	Is nu in voorbereiding. Heeft vertraging opgeleverd door moeilijkheden in het inkoop proces.			
Maatregel:	n.v.t.			

Prestaties voorgaande jaren		Voortgang	%	Geld
9.3	Ruimtelijke ordening			
9.3.2	Ruimtelijke ontwikkeling			
Uitvoering geven aan Centrum Arrangement Dalfsen.				
Voortgang jaarrekening		✓	100%	✓

2.9.5 Indicatoren

Indicator	Bron	Nulmeting	Begroot 2024	Stand december 2024
Aantal nieuwe sociale huurwoningen op gemeentelijke nieuwbouwlocaties	Eigen gegevens	33 (2020)	36	68
47 WBN + 6 MW II + 15 ZGR Brugstede				
Aantal nieuwe startersleningen	Eigen gegevens	6 (2020)		28
Aantal nieuwe verblijfsobjecten met woonfunctie	CBS / Eigen gegevens	167 (2020)	120	138
Een actuele Omgevingsvisie 1.0 voor het gehele grondgebied van de gemeente	Eigen gegevens	1 (2022)	1	1 (2024)
Percentage van het grondgebied belegd met actuele bestemmingsplannen	Eigen gegevens	100%		100%
Uitvoering programmaplan implementatie Omgevingswet	Eigen gegevens	2016		Implementatie programmaplan is afgerond op 1 januari 2024

2.9.6 Verbonden partijen

Aan dit programma is geen verbonden partij gebonden.

2.9.7 Wat heeft het gekost?

Programmaonderdeel	Bedragen x € 1.000				
	Rekening Begroting 2024		Begroting 2024	Rekening	Saldo
	2023	Primitief	Na wijzigingen	2024	2024
Lasten	-9.006	-6.153	-7.059	-24.162	-17.103
Baten	8.476	4.587	4.362	22.434	18.072
Saldo van lasten en baten	-530	-1.566	-2.698	-1.728	969
Stortingen in reserves	-336	0	0	-1.630	-1.630
Onttrekkingen aan reserves	214	15	109	662	553
Resultaat	-652	-1.551	-2.589	-2.696	-107

Hoofdstuk 3 Paragrafen

3.1 Lokale heffingen

Algemeen

De lokale heffingen bestaan uit gemeentelijke belastingen, rechten en retributies. Deze worden voornamelijk door de inwoners opgebracht. Lokale belastingen worden onderscheiden in heffingen waarvan de besteding gebonden of ongebonden is. Ongebonden lokale heffingen (zoals Onroerendezaakbelasting, precariobelasting en toeristenbelasting) worden tot de algemene dekkingsmiddelen gerekend, omdat zij niet aan een specifiek begrotingsprogramma zijn gerelateerd. De besteding is niet gebonden aan een bepaalde taak. Gebonden heffingen, zoals de afvalstoffen- en rioolheffing, worden verantwoord op het betreffende programma en worden niet tot de algemene dekkingsmiddelen gerekend. Voor het betalen van rechten en retributies verricht de gemeente diensten. De kosten van de gemeentelijke dienstverlening worden doorberekend in de tarieven.

Het beleid met betrekking tot de tarieven van alle heffingen, en daarmee de opbrengsten van de verschillende heffingen, is dat deze zoveel mogelijk kostendekkend moeten zijn. De tarieven worden verhoogd met de inflatiecorrectie. Deze inflatiecorrectie bedroeg voor 2024 2,4%. Bij het voorstel voor de belastingverordeningen 2024 is op onderstaande onderdelen hiervan afgeweken:

Afvalstoffenheffing

Het uitgangspunt is 100% kostendekkendheid. De afgelopen jaren werden de tarieven van de afvalstoffenheffing jaarlijks verhoogd en waren er extra inkomsten door het scheiden van afval. Dit betekende dat jaarlijks een voordelig exploitatiesaldo overbleef, dat werd gereserveerd in de voorziening.

Bij de afvalstoffenheffing was sprake van een stijging van de kosten door de sterke inflatie en de stijging van de lonen. Om deze kostenstijging op te vangen en de egalisatievoorziening afval ook in de toekomst op peil te houden, is het vaste bedrag verhoogd met € 5. De variabele tarieven zijn met 2,4% verhoogd.

Lijkbezorgingsrechten

De lijkbezorgingsrechten werden in 2024 verhoogd met de trendmatige tariefsverhoging van 2,4%

Leges

Titel 1 en 3

De leges onder titel 1 en 3 zijn in 2024 trendmatige verhoogd met 2,4%. De verordening en tarieventabel zijn geactualiseerd waarbij een aantal tarieven door de centrale overheid vastgesteld welke door de gemeente Dalfsen wordt overgenomen.

Titel 2

De legestarieven onder titel 2 per 1 januari 2024 zijn vastgesteld op basis van kostendekkendheid. Dit betekent dat de tarieven zijn berekend om de kosten van de verleende diensten volledig te dekken. Hierbij is rekening gehouden met de invoering van de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) en de nieuwe Omgevingswet (Ow), waardoor de kostendekkendheid opnieuw is onderzocht en geactualiseerd

Precariobelasting

De precariobelasting werden in 2024 verhoogd met de trendmatige tariefsverhoging van 2,4%

Rioolheffing

Eind 2021 is het geactualiseerde Gemeentelijke Rioleringsplan (GRP) vastgesteld. Naast de trendmatige verhoging van 2,4% werd er conform het GRP 2022-2026 een extra kostenstijging van 1% voor 2024 opgenomen. Deze extra verhoging is bedoeld om in de toekomst onderhoud te kunnen uitvoeren en om te sparen via een voorziening.

Toeristenbelasting

De toeristenbelasting werden in 2024 verhoogd met de trendmatige tariefsverhoging van 2,4%

Gemeentelijk Belastingkantoor Lococensus-Tricijn (GBLT)

De gemeente Dalfsen is aangesloten bij de gemeenschappelijke regeling GBLT. GBLT heeft de uitvoering van de wet WOZ en het heffen en innen van de gemeentelijke belastingen overgenomen. Daarnaast voert GBLT ook de kwijtschelding uit voor zowel de gemeente als waterschap. In de paragraaf verbonden partijen vindt u meer informatie over het GBLT als verbonden partij.

Kwijtscheldingsbeleid

Het is mogelijk om volledige dan wel gedeeltelijke kwijtschelding te verkrijgen voor de Onroerend Zaakbelasting (OZB), rioolheffing en afvalstoffenheffing. Voor de afvalstoffenheffing geldt dat kwijtschelding slechts mogelijk is voor het vastrecht. Voor de rioolheffing geldt dat bij de belasting gebruikersdeel per jaar, bij een hoeveelheid afgevoerd afvalwater van 0 m³ tot en met 500 m³, kwijtschelding kan worden verleend.

Bij de beoordeling van de verzoeken om kwijtschelding hanteert GBLT de zogenaamde 100% norm. Inwoners die twee jaar of langer zijn aangewezen op een bijstandsuitkering krijgen automatisch kwijtschelding. Op basis van melding door de gemeente verleent GBLT aan deze mensen automatisch kwijtschelding.

In totaliteit is er in 2024 een bedrag van € 57.700 (2023 € 60.800) aan kwijtschelding verleend.

Overzicht inkomsten gemeentelijke heffingen

Soort heffing (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2024	Begroting na wijziging 2024	Realisatie 2024
Afval *	2.928	2.928	2.911
Begraven *	303	303	268
Marktgelden *	21	21	22
Precariobelasting	220	220	123
Precariobelasting	12	12	33
Rioolheffing *	1.586	1.586	1.666
Toeristenbelasting	203	203	220
OZB eigenaren	6.632	6.632	6.656
OZB gebruikers	1.083	1.170	1.174
Legesverordening I, II en III *	2.552	2.264	1.837
Totaal	15.540	15.339	14.909

* De gemeentelijke heffingen zijn in drie soorten te onderscheiden: belastingen, rechten en (bestemmings)heffingen. Voor zowel de rechten als de heffingen geldt dat deze maximaal kostendekkend mogen zijn. Deze heffingen en rechten worden toegelicht bij het onderdeel 'Overzicht kostendekkendheid'.

Wet Waardering Onroerende Zaken

In de ontvangen brief van de Waarderingskamer in januari 2024 is vermeld dat de WOZ waarden van woningen tussen de waardepeildatum 1 januari 2022 en 1 januari 2023 gemiddeld met 8,47 % gestegen. De WOZ waarden van de overige onroerende zaken zijn in diezelfde periode gestegen met 2,63 %.

De ontwikkeling van de WOZ-waarden bij de woningen laat een duidelijke groei zien die in lijn ligt met de marktontwikkelingen. De waardeontwikkeling van de niet woningen laat een stijgende trend zien. De stijgende trend is de het gevolg van de economische groei.

De uitvoering van de Wet WOZ wordt gecontroleerd door de Waarderingskamer. In het rapport van bevindingen wordt de weergave van de inspectie weergegeven. Het eindoordeel bestaat uit een viertal oordeelcategorieën te weten:

1. De uitvoering verloopt goed
2. De uitvoering is voldoende
3. De uitvoering moet op onderdelen verbeterd worden
4. De uitvoering moet dringend verbeterd worden.

De Waarderingskamer beoordeelt de kwaliteit van de WOZ-taxaties als goed. De waarderingskamer heeft ingestemd met bekend maken WOZ-waarden voor 2024 (waardepeildatum 1 januari 2023).

Overzicht kostendekkendheidverhoging

Deze paragraaf bevat een overzicht op hoofdlijnen van de verschillende heffingen. Wettelijk geldt het algemene uitgangspunt dat de begrote tarieven op maximaal kostendekkendheid niveau mag worden doorberekend. In het jaarverslag volgt hierover de verantwoording, waarbij inzicht gegeven wordt op gerealiseerde baten en lasten en welke kostendekkendheid hieruit voortvloeit.

De doelbelastingen afvalstoffenheffing en rioolheffing zijn vanwege hun omvang het meest in het oog springend. Jaarlijks wordt aan de hand van de kosten een berekening gemaakt van de hoogte van de benodigde opbrengsten. Bij beide belastingen wordt gewerkt met een voorziening. Voor de diverse legessoorten mogen maximaal kostendekkende tarieven worden gevraagd.

In onderstaande opstelling is, op basis van werkelijke cijfers, het overzicht van de mate van kostendekkendheid van de volgende heffingen opgenomen:

Soort	Lasten taakveld	Appa- raats kosten	Over head	BCF/ BTW	Kwijt schelding	Storting voor- ziening	Baten Heffing	Andere inkom- sten	Kosten dekkend heid %	Begroot %
Afval	2.413	151	128	507	43	-84	2.911	415	100%	100%
Lijkbezorging	111	207	25	-	-	-9	268	3	77%	61%
Leges*	619	1.470	251	71	-	-	1.808	97	79%	83%
Marktgelden	22	10	9	5	-	-	22	-	48%	72%
Riool	936	316	269	197	15	-144	1.666	33	93%	100%

*titel 1 en 2

Afvalstoffenheffing

De kostendekkendheid voor de afvalstoffenheffing was begroot op 100%, waarbij rekening werd gehouden met een onttrekking van € 59.000 uit de voorziening afval. De realisatie in 2024 resulteerde echter in een storting van € 84.000 in de voorziening afval.

Vanwege moeizame onderhandelingen was in de begroting 2024 rekening gehouden met een lagere landelijke vergoeding voor de inzameling van PMD. De onderhandelingen leidden echter tot een eenmalige extra zwerfafvalvergoeding, waardoor de inkomsten in 2024 hoger uitvielen dan begroot.

Lijkbezorging

In 2024 waren de baten € 30.000 lager dan begroot. De uitgaven waren € 20.000 hoger, onder andere door hogere onderhoudskosten. De toerekening van de overheadkosten is, conform de voorschriften, gelijkgesteld aan de andere heffingen, wat een negatief effect had op de kostendekkendheid.

Legesverordening

Voor de leges in het algemeen geldt dat voor 2024 een trendmatige verhoging van 2,4% is doorgevoerd. De verordening en tarieventabel worden verder geactualiseerd op basis van recente wetwijzigingen en bedrijfsvoering.

Binnen de titels van de legesverordening wordt gestreefd naar een kostendekkendheid van 100%. De baten waren in 2024 onder titel 1 van de legesverordening € 573.000 lager dan begroot. Daarentegen waren de lasten € 287.000 lager dan begroot.

Dat de inkomsten lager uitvielen in 2024 is grotendeels te verklaren door de nieuwe omgevingswet, die per 1 januari 2024 in werking is getreden. Voor een nadere verklaring verwijzen wij naar hoofdstuk 9.4. Binnen titel 2 van de legesverordening waren de baten € 42.000 hoger en de lasten € 28.000 lager dan begroot.

Marktgelden

De marktgelden loopt in 2024 gelijk aan de betreffende begroting.

Rioolheffing

De kostendekkendheid voor de rioolheffing was begroot op 100%, waarbij rekening werd gehouden met een onttrekking van € 82.000 uit de voorziening riool.

De baten waren in 2024 uiteindelijk € 46.000 hoger dan begroot. De kosten waren daarentegen € 63.000 lager dan begroot. De kostendekkendheid voor de rioolheffing kwam in 2024 uit op 93%, waarbij de storting in de voorziening riool een bedrag van € 143.000 betrof, waarvan € 96.000 is gestort in de voorziening exploitatie riool.

3.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Algemeen

De Nota Risicomanagement en Weerstandsvermogen 2020 - 2023 is in april 2020 vastgesteld. Deze nota bevat het beleid dat de gemeente Dalfsen hanteert om haar risico's te managen en is de basis voor deze paragraaf weerstandsvermogen. Met dit beleid zijn kaders gesteld ten aanzien van de reikwijdte en toepassing van risicomanagement binnen de gemeente Dalfsen en worden zowel 'financiële' als 'niet-financiële/strategische risico's' in beeld gebracht.

Eind 2024 is de nota geactualiseerd en op 3 februari 2025 is de Nota Risicomanagement en Weerstandsvermogen 2025 door de raad vastgesteld. De wijzigingen in deze nota ten opzichte van de 'oude nota' zullen voor het eerst verwerkt worden in de begroting 2026.

Met het rapporteren over de strategische thema's/risico's willen we inzicht geven in risico's in brede zin. Welke risico's lopen we bij de uitvoering van de speerpunten van het gemeentelijke beleid en hoe en met welke beheersmaatregelen gaan we de realisatie van dit beleid mogelijk maken.

Hierbij kan sprake zijn van enige overlap, waarbij strategische risico's tevens een groot financieel risico zijn. We brengen de top 10 financiële risico's afzonderlijk in beeld om een vertaling te kunnen maken naar het benodigde weerstandsvermogen.

In het beleidsdocument is de definitie van een risico als volgt verwoord:

“Risico is de kans op het optreden van een gebeurtenis die het behalen van doelen kan belemmeren of vertragen”.

Dit betreft naast financiële ook niet-financiële risico's, zoals bestuurlijke en juridische risico's, imago- en frauderisico's. Deze hebben niet (altijd) direct een financiële impact, maar kunnen (op termijn) wel grote gevolgen hebben voor de gemeente.

Uit de definitie van een risico volgt, dat een goede omschrijving van een risico de volgende elementen bevat:

1) Een kans op het optreden van een gebeurtenis ($p < 1$)

Het gaat hier dus om een mogelijke gebeurtenis. Als iets 100% zeker is, is het geen risico meer.

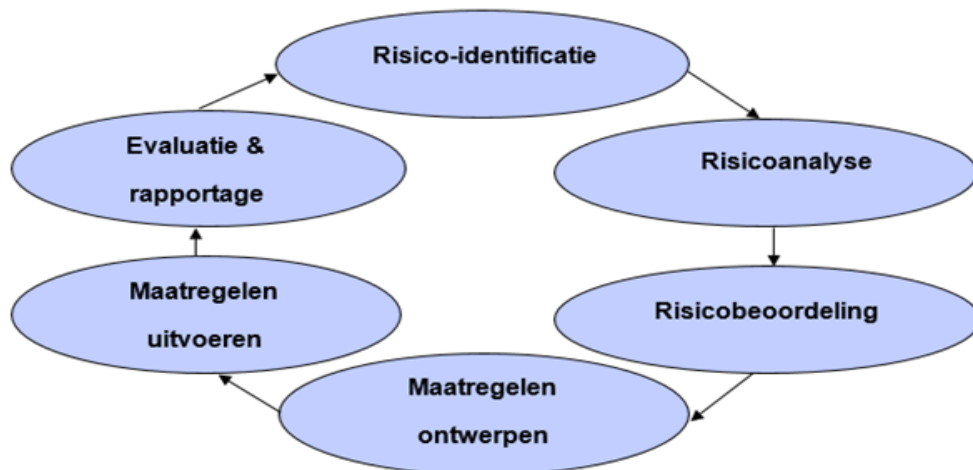
2) Behalen van doelen kan belemmeren of vertragen.

Het gevolg van het optreden van een risico kan heel breed zijn. Het kan zowel leiden tot financiële consequenties, maar ook tot het niet of niet meer volledig kunnen realiseren van het gewenste beleid.

Risicomanagementproces

Risicomanagement is het cyclische proces dat bestaat uit verschillende stappen met als doel de gevolgen van de risico's te voorkomen en de kans erop te verkleinen. Voor de totstandkoming van deze paragraaf is het volgende proces doorlopen. Allereerst is gemeentebreed een risico-inventarisatie uitgevoerd voor zowel de 'financiële' als 'niet-financiële' risico's.

Het risicomanagementproces bestaat schematisch uit de volgende stappen:

Toelichting op de verschillende stappen:

1. **Risico-identificatie:** het in kaart brengen van de risico's die samenhangen met de werkzaamheden en aandachtsgebieden;
2. **Risicoanalyse:** risico's kwantificeren; inschatten kans en gevolg;
3. **Risicobeoordeling:** alle risico's naast elkaar zetten en prioriteren;
4. **Maatregelen ontwerpen:** benoemen van beheersmaatregelen die helpen de individuele risico's te reduceren; verlagen van de kans en/of verlagen van het gevolg, waarbij altijd een kosten-baten analyse moet worden gemaakt met het doel risico's beheersbaar te houden;
5. **Maatregelen uitvoeren:** beheersmaatregelen uitvoeren teneinde risico's te reduceren en hieraan verantwoordelijkheden koppelen;
6. **Evalueren en rapporteren:** evalueren van (wijzigingen in) het risicoprofiel, evalueren van opgetreden risico's en van de effectiviteit van genomen beheersmaatregelen.

Niet-financiële risico's

De niet-financiële risico's, zoals bijvoorbeeld bestuurlijke, juridische, imago- en frauderisico's, hebben niet altijd direct een financiële impact, maar kunnen (op termijn) wel grote gevolgen hebben voor de gemeente.

Uit de inventarisatie zijn onderstaande niet-financiële risico's in willekeurige volgorde in beeld gebracht.

De niet financiële risico's zijn benoemd volgens de volgende indeling:

- Thema (T)
- Risicogebeurtenis (R)
- Oorzaak (O)
- Gevolg (G)
- Beheersmaatregel(en) (B)

Hieronder zijn de niet-financiële risico's opgenoemd volgens deze indeling.

T Informatieveiligheid & Privacy	
R	- hacken en gijzelen digitale omgeving - onjuiste verwerking persoonsgegevens
O	- oneigenlijk binnen dringen gemeentelijke digitale omgeving - foutief handelen bij verwerking persoonsgegevens - niet volgen afgesproken procedures - verhoogde kwetsbaarheid door thuiswerken
G	- stil vallen reguliere werkzaamheden - lekken van persoonsgegevens - identiteitsfraude burger met financiële en/of maatschappelijke gevolgen - opleggen boetes door autoriteit persoonsgegevens bij overtreden regels Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) - imago schade
B	- specifieke aandacht besteden aan bewustwording personeel m.b.t. informatieveiligheid en omgaan met privacy gevoelige gegevens - up to date beveiliging systemen en netwerken (ook thuiswerken) - binnen IC toetsen naleving vastgelegde procedures en richtlijnen omtrent informatiebeveiliging en melden datalekken - met bijzondere interne controle specifieke aandacht schenken aan AVG - structurele samenwerking privacy officer (PO), chief information security officer (CISO) en functionaris gegevensbescherming (FG) - sluiten verwerkersovereenkomsten

T Wonen	
R	niet tijdig kunnen voldoen aan de gevraagde woonbehoefte
O	- onvoldoende uitgeefbare bouwlocaties of woningbouwtypen beschikbaar - geen geldig bestemmingsplan voor woningbouw locaties - bezwaar en beroep procedures wat leidt tot vertraging
G	- vertrek inwoners naar andere gemeente - vertraging uitgifte - geen uitvoering kunnen geven aan woonvisie (doelstelling woningproductie (aantal/type) blijft achter) - onvrede onder inwoners
B	- planmatig zorgen voor vroegtijdig aankoop en bouwrijp maken - zorgen actuele voor bestemmingsplannen (afgestemd op huidig en toekomstig gebruik) - in planning vroegtijdig rekening houden met (mogelijke aanvullende) onderzoeken - inhuur externen waardoor bestemmingsplanprocedures versneld/met voorrang in uitvoering kunnen worden genomen.

T Ondernijning	
R	• het onbedoeld en onbewust faciliteren van criminelen door bv. het verlenen van vergunningen en subsidies
O	• dienstverlenende instelling kan leiden tot misbruik door derden • beperken regeldruk maakt misbruik mogelijk • misbruik gemeentelijke dienstverlening door (geïnfiltreerde) eigen medewerkers en/of externen
G	• onbewust bijdragen aan verdere verspreiding of ondersteuning van criminele netwerken, witwassen, integriteitsschendingen etc.
B	• de huidige nauwe samenwerking met RIEC ON, politie, OM, de Vechtdal gemeenten, provincie en andere relevante partners voortzetten. • vergroten weerbaarheid door creëren van bewustwording door informatiesessies/bijeenkomsten te organiseren en (online) publicaties over het thema. • opzetten interne werkgroep ondernijning • een verruimde toepassing van de Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur (Bibob). • bij vergunningaanvragen in het kader van de Alcoholwet en Omgevingsvergunningen voor zonneparken altijd een Bibob toets toepassen. • aanbevelingen uit de weerbaarheidsscan van het RIEC (uitgevoerd najaar 2021) opvolgen. • intern integriteitsbeleid, waaronder ambtseed.

T Burger c.q. overheidsparticipatie	
R	• participatie ad hoc
O	• ontbreken kaders en regie • ontbreken ambtelijke capaciteit
G	• onvoldoende belangenafweging door college en raad mogelijk • minder efficiënte participatieprocessen • verschillende uitvoeringen door ontbreken kaders
B	• participatie meer prioriteit geven door kaders te bepalen en regie te bewerkstelligen • maken concrete werkafspraken en ambtelijke inzet

T Toenemende polarisatie	
R	• taken niet meer kunnen uitvoeren
O	• toenemende polarisatie
G	• beperkte gemeentelijke dienstverlening • vertraging van gemeentelijke uitvoering • uitval personeel • toename werkdruk
B	• open communicatie met inwoners • voorlichting aan medewerkers hoe hier mee om te gaan • treffen voorzorgsmaatregelen

T Duurzaamheid	
R	in 2050 niet energie- neutraal zijn als gemeente en niet voldoen aan het aardgasvrij verwarmen van de gebouwde omgeving
O	- onvoldoende draagvlak bij inwoners - netcongestie - geen of onvoldoende landelijke ondersteuning - niet genoeg capaciteit om transities uit te voeren
G	- vertraging energietransitie - minder draagvlak inwoners en ondernemers voor behalen van doelen
B	- draagvlak creëren door inwoners te betrekken - lokale projecten realiseren met meerwaarde voor inwoners - afstemming met netwerkbedrijven en overige stakeholders - alert zijn op ontwikkelingen

T Bedrijfsvoering	
R	- niet kunnen vervullen van vacatures - kwetsbaarheid ten aanzien van continuïteit van de bedrijfsvoering - de disbalans tussen beschikbare capaciteit en ambitie - het gelijktijdig opstarten van diverse organisatie brede projecten
O	- werkdruk - verloop personeel - aansluiting missen met andere gemeenten op het gebied van arbeidsvoorwaarden en salaris - krappe c.q., overspannen arbeidsmarkt
G	- overbelasting en mogelijke uitval personeel - niet realiseren beleidsdoelstellingen - beperkte gemeentelijke dienstverlening - mogelijke claims door wijze van uitvoering
B	- uitstel werkzaamheden en/of aantrekken extra (tijdelijk) personeel - keuzes maken in ambities en werkzaamheden - instrumenten ontwikkelen ter bevordering van 'aantrekkelijk werkgeverschap'

Financiële risico's

De 'financiële' risico's gekwantificeerd door de kans en het gevolg in te schatten. Hierbij is gebruik gemaakt van 'referentiebeelden'. Voor de beoordeling van de kans dat een risico zich voordoet, zijn de volgende vijf klassen met de referentiebeelden gehanteerd:

Kans:

Klasse	Referentiebeelden	Kwantitatief
1	< of 1 keer per 10 jaar	(10%)
2	1 keer per 5-10 jaar	(30%)
3	1 keer per 2-5 jaar	(50%)
4	1 keer per 1-2 jaar	(70%)
5	1 keer per jaar of >	(90%)

Geldgevolg:

Klasse	Geldgevolg	
0	Geen geldgevolgen	
1	$x < € 45.000$	(< 0,05% van begroting)
2	$€ 45.000 < x < € 179.000$	(0,05 - 0,2% van begroting)
3	$€ 179.000 < x < € 447.000$	(0,2 - 0,5% van begroting)
4	$€ 447.000 < x < € 893.000$	(0,5 - 1% van begroting)
5	$x > € 893.000$	(> 1% van begroting)

Vervolgens is per risico de risicoscore bepaald. Dit is gedaan door van elk risico de bepaalde klassen van kans en gevolg te vermenigvuldigen volgens de formule:

Risicoscore = klasse kans x klasse geldgevolg

De maximale risicoscore is: $5 \times 5 = 25$. Dit levert een 'bruto-risico' op, namelijk: de omvang van het risico exclusief het effect van de beheersmaatregel.

Gelijktijdig met het in beeld brengen van de risico's zijn ook de beheersmaatregelen in beeld gebracht. Een beheersmaatregel is gericht op het voorkomen of reduceren van een risico dan wel het beperken van de impact op de organisatie.

In onderstaande tabel is een Risico top 10 opgenomen. Op basis van deze risico's wordt de berekening van het benodigde weerstandsvermogen gemaakt.

N.B. Het beleid en de risico's die samenhangen met de grondexploitatie zijn afzonderlijk benoemd in de paragraaf Grondbeleid.

Overzicht financiële risico's

Risico	Risico Score	Klasse Kans	Klasse geldgevolg
Ontwikkeling gemeentefonds	25	5	5
Open-einde-regelingen sociaal domein	25	5	5
Beperkte beschikbaarheid personeel	20	5	4
Datalekken en/of niet (juiste) naleving van de AVG	16	4	4
Claims en aansprakelijkheden	12	3	4
Continuïteit bij verbonden partijen	6	3	2
Subsidies ten onrechte verstrekt of ontvangen	6	3	2
Betrouwbaarheid informatievoorziening	8	2	4
Proces van inkoop en aanbestedingen	4	2	2
ICT kwetsbaarheid	5	5	1

Ontwikkeling gemeentefonds

De gemeente is grotendeels afhankelijk van de algemene uitkering. Over de veelbesproken herverdeling van maatstaven is nu duidelijkheid gekomen en zorgt voor Dalfsen voor een positief resultaat ten opzichte van andere gemeenten vanaf 2023. Vanaf 2026 wordt de normeringsmethode aangepast en vervalt de koppeling aan de rijksuitgaven waardoor voor dit jaar in deze begroting een hoger risico aangemerkt moet worden.

Ook over de extra middelen Jeugdzorg is meer duidelijkheid verschaft: het is toegestaan om 100% van de toezegging meerjarig in de begroting op te nemen; vanuit behoedzaamheid kiest de gemeente er alsnog voor om het eerder benoemde deel van 75% aan te houden zodat er een positief risico van 25% is.

De grootste onzekerheid zit echter in de sterk fluctuerende inkomsten van de algemene uitkering. Hierdoor is het als gemeente lastig om te bepalen wat de precieze inkomsten zijn vanuit het Rijk waardoor het moeilijk is een goede, sluitende begroting te maken.

Beheersmaatregelen

1. Via de periodieke circulaire van het ministerie, intergemeentelijke overleggen, VNG bijeenkomsten e.d. worden de ontwikkelingen van het gemeentefonds nauwlettend gevolgd en de begroting wordt hierop aangepast.
2. Samen met de VNG wordt actie ondernomen om een oplossing voor het ravijnjaar (v.a. 2026 en verder) te zoeken.
3. Intern vindt gesprek plaats waar 'lucht' in de begroting zit. Waar zou in 2026 op bezuinigd kunnen worden en wat zijn daar de consequenties/gevolgen van.
4. Inzicht in budgetten vergroten door toepassen van Zero Based Budgetting (ZBB)

Oorzaak:

De gemeente is grotendeels afhankelijk van de algemene uitkering.

Gevolg:

Gelet op de omvang van de algemene uitkering, als onderdeel van de totale gemeentelijke inkomsten, hebben wijzigingen door het Rijk direct forse financiële impact op de gemeentelijke financiën.

Open-einde-regelingen sociaal domein

We kennen als gemeente diverse open-einde-regelingen binnen het sociaal domein, namelijk de regelingen die vallen onder de jeugdwet, Wmo 2015 en participatiewet (PW). Het risico bestaat voor deze regelingen dat er een groter beroep op de regelingen wordt gedaan en dat het budget daardoor ontoereikend is.

Beheersmaatregelen

1. De gemeente kan - indien er sprake is van bijstandstekorten - een beroep doen op een vangnetregeling om grote tekorten te compenseren.
2. Per indicatie beoordelen of de gemeente verantwoordelijk is voor de gevraagde vergoeding.
3. Bij het stellen van indicaties vooraf duidelijke doelen stellen, deze evalueren, zo nodig bijstellen en bijsturen en dit periodiek monitoren.
4. We beoordelen onze huidige beleidsregels of we niet meer doen dan wat nodig is.
5. We zetten in op preventie en vroeg signalering, om de kosten op termijn zoveel mogelijk te beperken.
6. We zijn bezig met monitoring waardoor er meer inzicht is en daardoor eerder en beter kunnen bijsturen waar nodig.
7. Extra middelen voor loonkostensubsidie ontvangen waardoor financieel risico op een tekort kleiner wordt.

Oorzaak:

Is sprake van meerdere open-einde regelingen. Hierdoor hebben we als gemeente beperkte grip op de toestroom naar voorzieningen.

Gevolg:

Het beschikbare budget is ontoereikend om de lasten op te vangen met mogelijke overschrijding van het budget als gevolg.

Beperkte beschikbaarheid personeel

Als gevolg van de arbeidsmarktontwikkelingen is het voor verschillende functies/functiegroepen lastig om tijdig gekwalificeerd en betaalbaar personeel te werven.

Daarnaast werkt schaarste op de arbeidsmarkt een hoger verloop en hogere salariskosten in de hand. Ook inhuur van personeel wordt steeds moeilijker en duurder.

Beheersmaatregelen

1. Opstellen notitie om concrete instrumenten te ontwikkelen ter bevordering van het 'aantrekkelijk werkgeverschap', zoals reiskostenvergoeding woon- werkverkeer.
2. We hebben raamovereenkomsten met uitzendbureaus om snel tijdelijk personeel aan te kunnen trekken.
3. We werken samen in de Talentenregio waarbij we de interne arbeidsmarkt voor elkaar hebben opengesteld.
4. Arbeidsmarkttoelage.
5. Inschakelen werving- en selectiebureau.
6. Samenwerking met SCC Ons voor kwetsbare functies
7. Aanbieden van opleidingen

Oorzaak:

1. Krapte op arbeidsmarkt voor meerdere functies.
2. Verloop in bestaand personeelsbestand.

Gevolg:

De gemeente heeft moeite met het invullen van vacatures en vasthouden van personeel. Dit kan leiden tot het vaker in huren, uitbesteden of hogere salariskosten.

Datalekken, hacken, software gijzeling en/of niet (juiste) naleving AVG

De gemeente is verplicht elk datalek actief te melden bij de Autoriteit Persoonsgegevens. De AVG leidt tot meer verplichtingen bij het verwerken van persoonsgegevens. De Autoriteit Persoonsgegevens kan forse boetes opleggen indien de regels uit de AVG worden overtreden.

Beheersmaatregelen

1. De ICT omgeving is dusdanig ingericht en voorzien van een firewall en een twee stappen verificatie om onbevoegde toegang te voorkomen.
2. Er zijn procedures en richtlijnen vastgesteld omtrent informatiebeveiliging en het melden van datalekken.
3. Er is en wordt specifieke aandacht besteed aan de bewustwording mbt informatieveiligheid en het omgaan met privacy gevoelige gegevens onder het personeel.
4. Onafhankelijke positionering en intensieve samenwerking functionaris gegevensbescherming en Chief Information Security Officer op het gebied van informatieveiligheid en privacybescherming.
5. Binnen de verbijzonderde interne controles wordt specifieke aandacht geschonken aan de AVG.
6. Via Sir Askelot wekelijks bewustwording bij medewerkers vergroten.

Oorzaak:

1. Aanvallen van buitenaf via ransomware, malware en hackers.
2. Dagelijks worden een groot aantal privacygevoelige gegevens verwerkt.

Gevolg:

1. Er kunnen forse boetes worden opgelegd en afkoopsommen gevraagd worden.
2. Voor de burger kan identiteitsfraude grote financiële en maatschappelijke problemen opleveren.
3. De gemeente kan aansprakelijk worden gesteld.
4. Gemeentelijke dienstverlening valt stil
5. Verlies van gegevens

Claims en aansprakelijkheidstellingen

De gemeente loopt bij de uitvoering van haar publieke taak risico's op claims door derden zoals aansprakelijkheidsstellingen en gerechtelijke procedures. Met name in de openbare ruimte is sprake van dit risico. Dit risico wordt ook nog eens vergroot door de toenemende claimcultuur.

Beheersmaatregelen

1. De gemeente heeft een aansprakelijkheidsverzekering met een eigen risico van € 2.500 per gebeurtenis.
2. Verder vergroten van de bewustwording binnen de organisatie met betrekking tot risico's.

Oorzaak:

Er kunnen zich situaties voordoen waarbij sprake is van (financiële) schade waarvoor de gemeente in beginsel aansprakelijk is, maar die buiten de dekking van de verzekering vallen.

Gevolg:

1. De gemeente kan worden verplicht tot het vergoeden van de financiële schade van de tegenpartij.
2. Imagoschade.

Continuïteit bij verbonden partijen

Verbonden partijen vertegenwoordigen een financieel en een bestuurlijk belang. De grootste risico's loopt de gemeente bij de gemeenschappelijke regelingen.

Beheersmaatregelen

1. De verbonden partijen rapporteren periodiek over de risico's in de planning & control documenten. De beleidsmedewerker concerncontrol houdt hier toezicht op.
2. Door een aantal gemeenschappelijke regelingen wordt eigen weerstandsvermogen aangehouden zodat zij zelf deze risico's kunnen opvangen en/of tijdig kunnen bijsturen.

Oorzaak:

Binnen de verbonden partijen kan sprake zijn van deel-verantwoordelijkheid voor de exploitatie.

Gevolg:

Door een exploitatietekort van een verbonden partij komt de continuïteit in gevaar. Als deelnemer moeten wij dat tekort aanzuiveren.

Subsidies ten onrechte verstrekt of ontvangen

Door onvoldoende borging in het subsidieproces kunnen subsidies niet juist of zelfs ten onrechte worden verstrekt en verantwoord.

(Maatregel)Subsidies ten onrechte verstrekt

1. Actueel houden subsidie verordeningen.
2. Gebruik maken van kennis en ondersteuning van SCC ONS.
3. Werken met het Kwaliteitskompas.
4. Werken met een subsidieregisseur.
5. Toepassen van 4-ogen principe bij subsidies >€ 50.000.

Oorzaak:

Geen borging in het subsidie proces.
Geen overzicht door onvolledig subsidieregister.

Gevolg:

Ontvangen subsidie is te hoog
Ontvangen subsidie is te laag
Subsidiebedrag wordt te hoog vastgesteld.
Subsidiebedrag wordt te laag vastgesteld.

Betrouwbaarheid informatievoorziening

Er zijn veel gegevens beschikbaar maar deze zijn niet altijd op de juiste manier vastgelegd. Hieruit verkregen informatie is daardoor niet betrouwbaar of moeilijk te ontsluiten. Hierdoor ontbreekt goede stuurinformatie.

Beheersmaatregelen

1. Ontwikkelen van dashboards zodat overzichtelijk de juiste stuurinformatie beschikbaar is.
2. D.m.v. datagedreven werken gegevens verzamelen en beoordelen.

Oorzaak:

1. Onjuiste vastlegging van gegevens.
2. Dashboards zijn nog in ontwikkeling.
3. Stuurinformatie ontbreekt.

Gevolg:

Besluiten worden op onjuiste informatie gebaseerd.

Proces van Inkoop en aanbestedingen

De gemeente koopt jaarlijks voor een bedrag van circa € 40 mln in. De inrichting van de inkoopfunctie is geborgd binnen de ambtelijke organisatie. Procedurefouten zijn niet uit te sluiten.

Beheersmaatregelen

1. Gebruik maken professionele inkopers via Shared Service Centrum ONS.
2. Centrale interne coördinatie inkoop.
3. Het hele interne proces voor inhuur personeel wordt gemonitord en wordt, waar nodig, bijgestuurd.
4. Jaarlijks vindt er een analyse plaats met betrekking tot inkopen boven de EU drempelwaarden door de medewerker Verbijzonderde Interne Controle (VIC).
5. In het controleprotocol is opgenomen dat alleen EU aanbestedingen meewegen in de fouttolerantie van de accountant.

Oorzaak:

Jaarlijks is er sprake van een veelvoud aan inkoophandelingen door verschillende inkopers. Verder is de wetgeving complex.

Gevolg:

1. Gevolgde procedures kunnen door aanbestedende partijen worden afgekeurd.
2. Veroordeling tot het vergoeden van de financiële schade.
3. Achteraf kan blijken dat aanbesteding niet op een rechtmatige wijze heeft plaatsgevonden.

ICT kwetsbaarheid

Punt van zorg op de langere termijn is de kwetsbaarheid in de personele bezetting op het gebied van ICT, die naar de toekomst toe, met toenemende complexiteit, veranderende eisen en toenemende schaarste van ICT-personeel, nijpend zal worden. Hierdoor kan de dagelijkse dienstverlening onder druk komen te staan.

Beheersmaatregelen

1. Heldere afspraken met ICT-partners maken (ONS).
2. Tijdig nieuw en gekwalificeerd personeel aannemen.
3. Voortdurende monitoring van systemen om uitval te voorkomen.
4. Kennis tussen eigen applicatiebeheers en ONS delen.

Oorzaak:

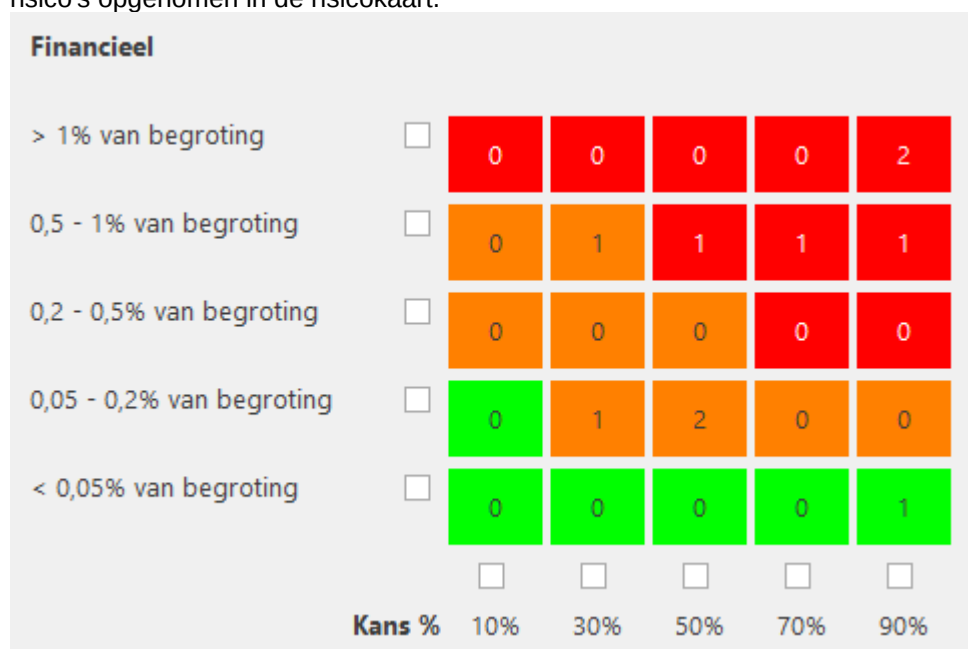
1. Toenemend gebruik en complexiteit van het vakgebied
2. Toename en verandering van eisen, zoals AVG en informatiebeveiliging
3. Toenemende schaarste ICT personeel

Gevolg:

1. Dagelijkse dienstverlening richting onze inwoners kan onder druk komen te staan
2. Continuïteit dagelijkse bedrijfsvoering kan in gevaar komen
3. Uitval van systemen

Risicokaart

De risicokaart geeft inzicht in de spreiding van de risico's naar kans en gevolg. Het geeft ook een beeld van de verhoudingen tussen de risico's, van laag, midden en hoog. Per risicoscore wordt aangegeven hoeveel risico's zich in het betreffende vak bevinden. Hieronder zijn de 10 grootste risico's opgenomen in de risicokaart.

Een risico dat zich in het groene gebied bevindt, vormt geen direct gevaar voor de continuïteit van de organisatie. Een risico dat een score heeft in het oranje gebied, vraagt om extra aandacht van het college. Het risico vormt dan nog geen reëel gevaar voor de continuïteit van de organisatie, maar naarmate de tijd vordert, kan het risico wel een bedreiging gaan vormen. Het is daarom van belang tijdig beheersmaatregelen te nemen. Een risico met een risicoscore in het rode gebied, vereist directe aandacht om te voorkomen dat de continuïteit van de organisatie wordt bedreigd. Preventieve en reducerende beheersmaatregelen kunnen de kans respectievelijk het gevolg terugbrengen naar een acceptabel niveau.

Risico's, zeker wanneer die door de organisatie zelf niet kunnen worden beïnvloed, dienen concernbreed periodiek gemonitord te worden. De financiële gevolgen van een (opgetreden) risico worden opgevangen met het weerstandsvermogen.

Beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit middelen en mogelijkheden, waarover de gemeente beschikt om niet begrote kosten die onverwacht en substantieel zijn te dekken. Hierbij kan onderscheid worden gemaakt tussen incidentele en structurele weerstandscapaciteit.

Incidentele weerstandscapaciteit

Incidentele weerstandscapaciteit is het vermogen om calamiteiten eenmalig op te vangen. Het zijn de direct aan te wenden middelen voor financiële tegenvallers. Alleen reserves die alternatief besteedbaar zijn worden meegenomen. Specifieke bestemmingsreserves rekenen we niet mee, omdat een onttrekking uit deze reserves direct van invloed is op de dekking van kosten in de exploitatie. Stille reserves worden eveneens niet meegenomen. Niet duidelijk is in hoeverre stille reserves op korte termijn liquide te maken zijn. In onderstaande tabel staan reserves waar geen claims op rusten.

In onderstaande tabel is de geraamde stand van de reserves per 31 december 2024 van de Jaarrekening 2024 opgenomen.

Vrij besteedbaar	2024
Algemene reserve vaste buffer	4.500.000
Algemene reserve vrij besteedbaar	8.672.000
Reserve herstructurering openbaar groen	553.000
Reserve volkshuisvesting	2.432.000
Totaal	16.157.000

Structurele weerstandscapaciteit

Structurele weerstandscapaciteit betreft de middelen die eventueel aangeboord kunnen worden om tegenvallers op te vangen. De structurele weerstandscapaciteit betreft de mogelijkheid om vanuit een verhoging van belastingen en leges structurele risico's op te vangen.

De onbenutte belastingcapaciteit wordt berekend door de maximale tarieven (artikel 12) te vergelijken met de gehanteerde tarieven. Het Ministerie publiceert de artikel 12 tarieven jaarlijks bij de mei circulaire van het gemeentefonds.

De berekening van de onbenutte belastingcapaciteit is als volgt:

Soort	WOZ-waarde maart 2025	Tarief Dalfsen	Tarief art. 12	Verschil in tarief	Onbenutte capaciteit
eigenaar woning	5.227.965.000	0,1068	0,16140	0,05460	3.000.000
eigenaar niet-woning	649.737.000	0,2300	0,16140	-0,06860	n.v.t.
gebruiker niet-woning	525.362.000	0,2211	0,16140	-0,05970	n.v.t.
				Totaal	3.000.000

Het eigen gemeentelijke tarief per 31-12-2024 voor zowel eigenaar als gebruiker niet-woning is hoger dan het zogenaamde artikel 12 tarief. Dit betekent dat er voor deze twee componenten geen sprake meer is van onbenutte belastingcapaciteit en deze zijn daarom niet meegenomen in de berekening.

Bij het berekenen van de onbenutte belastingcapaciteit zijn wij uitgegaan van de getaxeerde waarden per 31 december 2024 volgens de conceptjaarrekening van GBLT voor woningen en niet-woningen. Het tarief artikel 12 status is afkomstig uit de mei circulaire 2024.

Het totale verwachte weerstandsvermogen 2024 ziet er als volgt uit:

Weerstandscapaciteit	2024
Incidentele weerstandscapaciteit	16.157.000
Structurele weerstandscapaciteit	3.000.000
Totaal	20.530.620

Benodigde weerstandscapaciteit

Het netto-risico op basis van de geïnventariseerde risico's bedraagt € 5.940.000. In de in 2020 vastgestelde Nota Weerstandsvermogen is besloten om het risico te bepalen aan de hand van de Monte Carlo simulatie.

De Monte Carlo simulatie is een (statistische) benadering waarbij niet één keer, maar vele malen het proces wordt gesimuleerd waardoor de uitkomst meer representatief is (risicosimulatie). De Monte Carlo simulatie wordt vaak in wetenschappelijke toepassingen gebruikt. Bij de Monte Carlo analyse hanteren we de volgende uitgangspunten:

- rekenen met maximumbedrag ingeschatte geldgevolg;
- rekenen met een zekerheidspercentage van 90%, en;
- ronden de uitkomst af naar boven op een veelvoud van € 100.000.

De berekening van het benodigd weerstandsvermogen met de Monte Carlo simulatie komt voor 2024 uit op een bedrag van € 4.200.000.

Voor de incidentele weerstandscapaciteit is de algemene reserve vaste buffer beschikbaar waarvan de hoogte op grond van de vastgestelde nota reserves en voorzieningen (2023 – 2026) als volgt wordt bepaald:

De 'algemene reserve vaste buffer' is in het bijzonder ingesteld voor het afdekken van risico's. De reserve is uitsluitend bedoeld om in te zetten als daarvoor geen andere (reserve)middelen meer beschikbaar zijn. De reserve heeft dus een bufferfunctie. Jaarlijks wordt bij het vaststellen van de begroting de hoogte van de algemene reserve vaste buffer vastgesteld op dezelfde hoogte als de benodigde weerstandscapaciteit. Om jaarlijkse schommelingen te voorkomen wordt het minimum naar boven afgerond op € 500.000.

Dit betekent dat de algemene reserve vaste buffer per 31 december 2024 gehandhaafd kan worden op een bedrag van € 4.500.000.

Op basis van onderstaande tabel wordt de waardering van de ratio's gedaan. De raad heeft bij de vaststelling van de huidige Nota Weerstandsvermogen bepaald dat de ratio minimaal 2 = uitstekend moet zijn.

Waarderingscijfer	Ratio weerstandsvermogen	Betekenis
A	$> 2,0$	Uitstekend
B	$1,4 < x < 2,0$	Ruim voldoende
C	$1,0 < x < 1,4$	Voldoende
D	$0,8 < x < 1,0$	Matig
E	$0,6 < x < 0,8$	Onvoldoende
F	$< 0,6$	Ruim onvoldoende

Indien de beschikbare weerstandscapaciteit gedeeld wordt door de benodigde weerstandscapaciteit uit de risicosimulatie ontstaat de ratio weerstandsvermogen.

Ratio weerstandsvermogen	2024
Benodigde weerstandscapaciteit	4.500.000
Beschikbare weerstandscapaciteit	19.157.000
Benodigd versus beschikbaar (ratio weerstandsvermogen)	4,3

De gemeente Dalfsen behaalt met een ratio van 4,6 waarderingscijfer A. Dit betekent dat de gemeente in zeer ruime mate in staat is om tegenvallers op te vangen zonder dat dit de continuïteit van de organisatie in gevaar brengt. De norm die wij voor ons zelf hebben gesteld komt op een score van 2 (uitstekend). In vergelijking met andere gemeenten scoren wij zeer hoog.

Ten opzichte van de ratio per 31 december 2023 van 4,1 is dit een stijging van 0,2. Dit heeft te maken met een stijging van de beschikbare weerstandscapaciteit met een bedrag € 899.000.

Hierdoor ontstaat er een andere verhouding.

Financiële kengetallen

In de paragraaf Weerstandsvermogen nemen we zes financiële kengetallen op. Door middel van deze kengetallen en hun beoordeling ontstaat er een beter beeld van de financiële positie van de gemeente.

De volgende zes financiële kengetallen worden onderkend:

1. Netto schuldquote
2. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen
3. Solvabiliteitsratio
4. Grondexploitatie
5. Structurele exploitatieruimte
6. Belastingcapaciteit: Woonlasten meerpersoonshuishouden

Om de eerder genoemde kengetallen beter te kunnen duiden is bij de vaststelling van de Nota Weerstandsvermogen en Risicobeheersing 2020 - 2023 besloten om aan te sluiten bij de door de VNG gehanteerde signaleringswaarden. De VNG heeft een aantal signaleringswaarden ontwikkeld om een grofmazige waardering te geven aan de kengetallen. Het betreft dus nadrukkelijk geen normering maar het dient als hulpmiddel om de afzonderlijke uitkomsten in beter perspectief te plaatsen. Voor elk kengetal worden drie categorieën onderscheiden: 'Minst risicovol' (in groen), 'Neutraal' (in geel) en 'Meest risicovol' (in oranje). Zie onderstaande tabel:

Kengetal	Hoe interpreteren	Signaleringswaarden		
		Minst risicovol	Neutraal	Meest risicovol
1. Netto schuldquote				
a. Zonder correctie doorgeleende gelden	Hoe lager het percentage hoe beter	< 90%	Van 90% t/m 130%	>130%
b. Met correctie doorgeleende gelden	Hoe lager het percentage hoe beter	< 90%	Van 90% t/m 130%	>130%
2. Solvabiliteitsratio	Hoe hoger het percentage hoe beter	>50%	Van 20% t/m 50%	<20%
3. Grondexploitatie	Hoe lager het percentage hoe beter	<20%	Van 20% t/m 35%	>35%
4. Structurele exploitatieruimte	Hoe hoger het percentage hoe beter	>0%	0%	<0%
5. Belastingcapaciteit	Hoe lager het percentage hoe beter	<95%	Van 95% t/m 105%	>105%

Bij de kengetallen wordt een toelichting opgenomen, op het moment dat er sprake is van een score "geel" of "oranje". Wanneer het op basis van de toelichting nodig is, wordt er gelijktijdig gerapporteerd over (te treffen) beheersmaatregelen.

Financiële kengetallen	Rekening 2023	Begroting 2024	Rekening 2024
Netto schuld quote	10%	27%	15%
Netto schuld quote gecorrigeerd	5%	21%	11%
Solvabiliteitsratio	60%	56%	47%
Structurele exploitatieruimte	5,85%	1,84%	2,53%
Grondexploitatie	6%	8%	16%
Belastingcapaciteit	90%	92%	92%

1. Netto schuldquote (gecorrigeerd)

Definitie:

De netto schuldquote geeft de verhouding weer tussen het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. Hierin is een nuancering op zijn plaats. Het kan namelijk voorkomen dat gemeenten veel geld doorlenen aan derden. Om die reden is de 'netto schuldquote gecorrigeerd' ontwikkeld. Hierin is het doorleeneffect geëlimineerd en geeft daarmee een zuiverder beeld van de positie van de gemeente weer.

Netto schuldquote (bedragen x € 1.000)		Rekening 2023	Begroting 2024	Rekening 2024
Vaste schulden	+	12.150	10.800	40.800
Netto vlottende schuld	+	3.912	5.000	2.489
Overlopende passiva	+	8.544	7.500	9.324
Financiële activa	-			
Uitzettingen	-	8.210	6.000	28.995
Liquide middelen	-	77	-8.134	158
Overlopende activa	-	7.125	2.000	4.440
Totale baten		92.820	87.947	124.037
Netto schuldquote		10%	27%	15%

Netto schuldquote gecorrigeerd (bedragen x € 1.000)		Rekening 2023	Begroting 2024	Rekening 2024
Vaste schulden	+	12.150	10.800	40.800
Netto vlottende schuld	+	3.912	5.000	2.489
Overlopende passiva	+	8.544	7.500	9.324
Financiële activa	-	4.722	4.786	4.872
Uitzettingen	-	8.210	6.000	28.995
Liquide middelen	-	77	-8.134	158
Overlopende activa	-	7.125	2.000	4.440
Totale baten		92.820	87.947	124.037
Netto schuldquote gecorrigeerd		5%	21%	11%

Beoordeling:

Dit kengetal laat zien dat de gemeente in verhouding veel eigen middelen heeft (ter vergelijking: een ratio van 69% is het gemiddelde van alle gemeenten over het jaar 2023). In het bovenstaand overzicht zien we dat de netto schuldquote voor 2024 gunstiger uitpakt dan begroot, voornamelijk door de toename van de baten.

2. Solvabiliteitsratio

Definitie:

De mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Dit wordt uitgedrukt in het percentage Eigen Vermogen ten opzichte van het balanstotaal.

Solvabiliteitsratio (bedragen x € 1.000)	Rekening 2023	Begroting 2024	Rekening 2024
Eigen vermogen	51.792	41.581	56.025
Balanstotaal	86.129	74.273	119.488
Solvabiliteitsratio	60%	56%	47%

Beoordeling:

Hoe hoger dit percentage, hoe beter de weerbaarheid is. De gemeente Dalfsen heeft een zeer solvabele vermogenspositie. De gemeente is goed in staat om financiële klappen en risico's op te vangen. Deze ratio laat zien dat het eigen vermogen iets lager is dan het vreemd vermogen. De daling van de solvabiliteit in 2024 is het gevolg van de investeringen in aankoop gronden en grond-, weg- en waterbouwkundige werken. De gemeente heeft deze investeringen grotendeels moeten financieren waardoor de solvabiliteitsratio af is genomen.

3. Kengetal grondexploitatie

Definitie:

De boekwaarde van de voorraden grond zijn van belang, want deze waarden moeten meerjarig worden terugverdiend bij de verkoop. De ratio wordt berekend door de boekwaarde van de bouwgrond in exploitatie te delen door de totale baten van de programmabegroting of jaarrekening.

Kengetal grondexploitatie in % (bedragen x € 1.000)	Rekening 2023	Begroting 2024	Rekening 2024
Bouwgronden in exploitatie	5.413	6.983	19.796
Totale baten	92.820	87.947	124.037
Kengetal Grex	6%	8%	16%

Beoordeling:

Dit kengetal laat zien wat de verhouding tussen de totale baten en de terug te verdienen bedragen aan bouwgronden is. Door de toename van de bouwgrond in de exploitatie is dit percentage in 2024 met 10% gestegen ten aanzien van 2023. Deze stijging geeft aan dat het risico met betrekking tot de bouwgronden in exploitatie is toegenomen.

4. Structurele exploitatie ruimte

Definitie:

Om een flexibele begroting te kunnen bewerkstelligen is het zinvol de structurele baten hoger te laten zijn dan de structurele lasten. De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves gedeeld door de totale baten en uitgedrukt in een percentage.

Structurele exploitatieruimte (bedragen x € 1.000)	Rekening 2023	Begroting 2024	Rekening 2024
Structurele lasten	75.493	81.362	114.234
Structurele baten	79.718	81.581	115.989
Structurele toevoegingen aan reserves	31	20	121
Structurele onttrekkingen aan reserves	1.237	1.420	1.508
Totale baten	92.820	87.947	124.037
Structurele exploitatieruimte	5,85%	1,84%	2,53%

Beoordeling:

Hoe hoger dit percentage hoe beter. Een positieve uitkomst van dit kengetal houdt in dat de gemeente structurele lasten kan afdekken door structurele baten.

5. Belastingcapaciteit: woonlasten meerpersoonshuishoudens

Definitie:

Het cijfer geeft inzicht hoe de belastingdruk zich in de gemeente verhoudt ten opzichte van het landelijk gemiddelde. De ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Het Coelo en 'waarstaatjegemeente.nl' publiceren deze gegevens.

Woonlasten (bedragen x € 1.000)	Rekening 2023	Begroting 2024	Rekening 2024
OZB last gezin gemiddelde WOZ waarde	428	469	472
Rioolheffing gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	139	139	143
Afvalstoffenheffing voor gezin	251	257	258
Tot woonlasten voor gezin bij gem. WOZ waarde	818	865	873
Woonlasten landelijk gemiddelde T-1	904	944	944
Woonlasten tov landelijk gemiddelde jaar ervoor	90%	92%	92%

Beoordeling:

De woonlasten in de gemeente Dalfsen stijgen, maar blijven onder het landelijk gemiddelde. De stijging van woonlasten zijn in 2024 beperkt en in de lijn met de begroting 2024.

Samenvatting risicoprofiel

Ten opzichte van de Begroting 2024 (de laatste inventarisatie van de risico's) is er een wijziging in de top 10 van de grootste risico's. Nieuw in de top 10 is het risico dat subsidies ten onrechte worden verstrekt of ontvangen. Dit laatste heeft vooral te maken met de grote stijging van het aantal Specifieke Uitkeringen (SPUK's) die we als gemeente hebben.

De gemeente Dalfsen behaalt met een ratio van 4,6 waarderingscijfer A. Dit betekent dat de gemeente in zeer ruime mate in staat is om tegenvallers op te vangen zonder dat dit de continuïteit van de organisatie in gevaar brengt. De norm die wij onszelf hebben gesteld komt op een score van 2 (uitstekend). In vergelijking met andere gemeenten scoren wij zeer hoog, dus positief.

Uit de nieuwe financiële kengetallen kunnen we concluderen dat onze schuldenpositie en solvabiliteitsratio goed te noemen zijn. Ten aanzien van de grondexploitaties zien we een forse stijging van het kengetal grondexploitatie ten opzichte van de begroting 2024. Gezien de toename van de baten blijft het risico beperkt.

Een begroting waarvan de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten is meer flexibel dan een begroting waarbij de structurele baten en lasten in evenwicht zijn. In Dalfsen blijkt in de jaarrekening 2024 dat er structurele exploitatieruimte is. Het kengetal structurele exploitatieruimte kent een daling en laat zien dat de structurele baten voldoende zijn om de structurele lasten te dekken.

3.3 Onderhoud kapitaalgoederen

Algemeen

Binnen de gemeente is een groot vermogen geïnvesteerd in kapitaalgoederen als wegen, civiele kunstwerken, openbare verlichting, riolering, water, openbaar groen, speelplaatsen en gebouwen. Deze kapitaalgoederen zijn van cruciaal belang voor 'wonen, werken en leven' en huisvesting van de gemeentelijke diensten en instellingen. Het gewenste kwaliteitsniveau voor gebruik, inrichting en beheer is door de raad vastgesteld het Integraal Beheerplan Openbare Ruimte 'Buiten Voor Elkaar' (het IBOR). In deze paragraaf staan per kapitaalgoed de kwantitatieve indicatoren en de financiële consequenties beschreven.

Onderstaande figuur 1 geeft een samenvatting van de vastgestelde inrichtings- en onderhoudskwaliteit. De onderhoudskwaliteit wordt gemeten volgens de (beeld)kwaliteitscatalogus openbare ruimte van het CROW (Publicatie 323).

Funcatiegebied	Onderhoud							
	groen	verharding	verlichting	spelen	meubilair	water	civiele kunstwerk	reiniging*
Dorpcentra	A	B/C	A	B	B	B	B	A/B
Hoofdinfrastructuur	A	B/C	B	B	B	B	B	A/B
Begraafplaatsen	A	B/C	B	B	B	B	B	A/B
Woonwijken	B	B/C	B	B	B	B	B	A/B
Bedrijventerreinen	B	B/C	B	B	B	B	B	A/B
Recreatie & Sport	B	B/C	B	B	B	B	B	A/B
Maatschappelijk & dienstverlening	B	B/C	B	B	B	B	B	A/B
Buitengebied	B	B/C	B	B	B	B	B	A/B

In deze paragraaf worden voor de kapitaalgoederen wegen, infrastructurele (civiele) kunstwerken, openbare verlichting, riolering, water, openbaar groen en gebouwen achtereenvolgens aangegeven:

- Het beleidskader;
- Kwantitatieve en kwalitatieve indicatoren;
- Financiële consequenties beleidsdoel.

Wegen

Het beleidskader

Het gewenste kwaliteitsniveau voor gebruik, inrichting en beheer is door de raad vastgesteld in het Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte (IBOR). Met het vastgestelde onderhoudsniveau wordt ingezet op het behoud van onze duurzame en veilige wegen.

Kwantitatieve en kwalitatieve indicatoren

De omvang van het gemeentelijke wegennet bestaat naast bermen en bermsloten uit ongeveer 2,8 miljoen vierkante meter verhard oppervlak en ongeveer 0,23 miljoen vierkante meter onverharde en half verharde paden en rijbanen.

De onderhoudstoestand van wegen is onderverdeeld naar de volgende vier thema's: duurzaamheid, veiligheid, comfort en aanzien. De onderhoudstoestand wordt beoordeeld conform de beeldkwaliteitscatalogus openbare ruimte en aan de hand van de criteria voor rationeel wegbeheer van het CROW.

Voor duurzaamheid, comfort en veiligheid geldt het beeldkwaliteitsniveau B (voldoende – functioneel), die is vertaald vanuit het zogenoemde kwaliteitsniveau R voor rationeel wegbeheer. Voor aanzien geldt het beeldkwaliteitsniveau C (Matig).

Jaarlijks wordt de beeldkwaliteit in twee rondes op 130 willekeurige locaties gemeten. De resultaten van deze metingen worden opgenomen in de jaarstukken (zie programma 3 Wat willen we bereiken). Daarnaast worden alle verhardingen elke twee jaar volledig geïnspecteerd. Deze inspectie vormt de basis voor de onderhoud- en vervangingsplanning.

Financiële consequenties beleidsdoel

De totale lasten/baten voor wegen (exclusief apparaatskosten) vallen onder programma 3 "Beheer openbare ruimte" en omvatten de verharde en onverharde wegen. Het budget is opgedeeld in regulier budget en budget voor groot onderhoud. Dit budget is exclusief het budget voor het straatmeubilair, gladheidsbestrijding en reinigen van de openbare ruimte maar inclusief het budget voor bermen in het buitengebied.

x € 1.000	Begroting 2024 (na wijzigingen)	Rekening 2024
Regulier budget	347	320

x € 1.000	Begroting 2024 (na wijzigingen)	Rekening 2024
Groot onderhoud	994	964

Onze wegen (asfalt, beton, tegels en stenen) naderen het einde van hun levensduur en het is nodig die te gaan vervangen. De technische vervangingsopgave voor wegen is in 2024 in beeld gebracht. In 2024 is met het te actualiseren meerjarig onderhoudsprogramma (MJOP) de financiële omvang van de vervangingsopgave van onze wegen voorgelegd aan de raad.

Infrastructuurle kunstwerken (verkeersbruggen en duikers)

Het beleidskader

Het gewenste kwaliteitsniveau voor gebruik, inrichting en beheer is door de raad vastgesteld in het Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte (IBOR). Met het vastgestelde onderhoudsniveau wordt ingezet op het behoud van onze duurzame en veilige infrastructuurle kunstwerken.

Kwantitatieve en kwalitatieve indicatoren

Het areaal bestaat uit 60 objecten onderverdeeld 10 verkeersbruggen, 15 duikerbruggen, 25 fiets- en voetgangersbruggen, 3 tunnels, 6 kademuren en 1 overkluizing. Daarnaast heeft de gemeente circa 530 duikers in beheer.

In het beheerplan is vastgesteld om de civiele kunstwerken op een "redelijk" onderhoudsniveau te onderhouden (conditiescore 3 NEN 2767-4). Dit onderhoudsniveau komt overeen met het afgesproken beeldkwaliteitsscore "B" in het vastgestelde beleidsplan IBOR.

Financiële consequenties beleidsdoel

De totale lasten/baten voor civiele kunstwerken (exclusief apparaatskosten) vallen onder programma 3 beheer openbare ruimte. Het budget is opgedeeld in regulier budget en budget voor groot onderhoud. Ingaande het jaar 2024 is een voorziening voor groot onderhoud ingesteld.

x € 1.000	Begroting 2024	Rekening 2024
Regulier budget	18,5	28,9

x € 1.000	Begroting 2024	Rekening 2024
Dotatie voorziening groot onderhoud	203	203

Openbare verlichting

Het beleidskader

Het beleidskader voor de openbare verlichting is in de raadsvergadering van 26 april 2021 vastgelegd in het beleidsplan Licht en donkerte in de Openbare Ruimte. Er is in het beleidsplan vastgelegd waarom, waar en hoe openbare verlichting wordt toegepast evenals het kwaliteitsniveau en de financiële middelen.

Kwantitatieve en kwalitatieve indicatoren

Het openbare verlichtingsareaal in onze gemeente bestaat uit (afgerond): 6.700 lichtmasten, 7.000 armaturen, 200 LED-grondspots en 132 lichtbronnen in ANWB-bewegwijzering. Jaarlijks verbruikt de openbare verlichtingsinstallatie ca. 610.000 kWh elektrische energie.

De onderhoudstoestand wordt beoordeeld conform de beeldkwaliteitscatalogus openbare ruimte van het CROW. Voor centrumgebieden geldt het beeldkwaliteitsniveau A en voor de overige functiegebieden geldt een beeldkwaliteitsniveau B.

Financiële consequenties

De totale lasten/baten voor openbare verlichting (exclusief apparaatskosten) vallen onder programma 3 beheer openbare ruimte. Het budget is opgedeeld in regulier budget en budget voor vervangingsonderhoud (afschrijving) van masten en armaturen.

De kosten voor openbare verlichting zijn in de gemeente Dalfsen als volgt:

x € 1.000	Begroting 2024	Gewijzigd in 2024	Rekening 2024
Regulier budget	116	346	281

Bovenstaande kosten hebben betrekking op het beheer en onderhoud van de aanwezige verlichtingspunten.

De aanlegkosten van verlichtingspunten in nieuwe woonwijken, industrieterreinen, herinrichtingsplannen en inbreidingslocaties zijn hierin niet opgenomen. De kosten voor de aanleg van openbare verlichting worden opgenomen in grondexploitaties of op de investeringsplanning. De onderhoudskosten en kapitaallasten zijn opgenomen in het reguliere exploitatiebudget.

Riolering

Het beleidskader

Het gemeentelijk rioleringsplan is leidend voor het onderhoud van de gemeentelijke riolering. In het in 2021 vastgestelde plan staat het gewenste niveau van onderhoud, welke risico's we nemen en hoeveel geld daarvoor nodig is. Onze ambitie voor het onderhoud van de riolering is "spaarzaam en betrouwbaar daar waar het moet, vooruitstrevend daar waar het (eenvoudig) kan".

In het gemeentelijk rioleringsplan zijn daarvoor de volgende meerjarig beleidsdoelen opgenomen:

- Een klimaatrobust Dalfsen in 2050
- Inwoners, bedrijven en partners in de regio stimuleren tot het treffen van klimaatadaptieve maatregelen.
- Zorgen voor inzameling en transport van stedelijk afvalwater.
- Zorgen voor inzameling en verwerking van hemelwater (voor zover dit niet verlangd kan worden van de particulier).
- Zorgen dat (voor zover mogelijk) het grondwater de bestemming van een gebied niet structureel belemmert.

Welke werkzaamheden wij uitvoeren voor het onderhoud van riolering staat in het gemeentelijk rioleringsplan.

Kwantitatieve en kwalitatieve indicatoren

Het riool verzamelt en transporteert dagelijks vele liters afvalwater richting de rioolwaterzuiveringsinstallaties van het waterschap. De gemeente beheert daarvoor vele voorzieningen, zoals buizen, putten en pompen, maar bijvoorbeeld ook wadi's voor de infiltratie van regenwater en drainage voor beheersing van de grondwaterstand. Globaal bestaat de riolering uit 178 kilometer vrijverval riolering waarvan 49% gemengd (huishoudelijk afvalwater en regenwater door één buis), 51% gescheiden en 67 kilometer mechanische riolering. Er zijn meer dan 3.500 inspectieputten, 9.200 kolken, 35 gemalen en 290 pompunits. In een groot deel van het buitengebied zijn systemen aangelegd voor de individuele behandeling van afvalwater (IBA). In totaal zijn er meer dan 1900 IBA's. Deze IBA's zijn in eigendom en beheer bij de perceeleigenaar.

In het gemeentelijke rioleringsplan is vastgelegd, aan welke voorwaarde(n) we willen voldoen en hoe de voorzieningen dan functioneren in een kwalitatieve maat. De eisen hebben betrekking op het inzamelen, transporteren en verwerken ten behoeve van de volksgezondheid, woonbaarheid en het milieu. De bijbehorende maatstaven (kwalitatieve indicatoren) zijn gericht op de effecten, wat ervaart de burger en / of omgeving. De resultaten worden afgeleid uit geregistreerde meldingen. Het gaat hierbij om bijvoorbeeld:

- Aantal meldingen van het niet kunnen lozen van afvalwater door het niet functioneren van het gemeentelijke riool.
- Aantal meldingen van stank gerelateerde klachten vanuit de gemeentelijke riolering.
- Aantal meldingen van wateroverlast per jaar.
- Aantal meldingen van persoonlijk letsel als gevolg van ernstige gebreken.

Over de resultaten van deze meer op bedrijfsvoering gerichte indicatoren wordt niet jaarlijks in de planning en control cyclus gerapporteerd. De resultaten worden meegenomen bij actualisatie van beleid.

Financiële consequenties

In het gemeentelijke rioleringsplan is de huidige situatie omschreven, is de ambitie met het gewenste onderhoudsniveau vastgesteld en zijn de bijbehorende maatregelen en middelen bepaald. Het totaalpakket vormt de grondslag voor het kostendekkende tarief van de rioolheffing. Er wordt voor de riolering met een voorziening exploitatie en met een voorziening vervanging riolering voor toekomstige (riool)vervangingen gewerkt. De totale lasten van de riolering vallen onder programma 8 "Duurzaamheid en milieu".

Lasten exploitatie exclusief toegerekende overhead en toegerekende btw

x € 1.000	Begroting 2024 (na wijzigingen)	Rekening 2024
Riolering	367	367

Mutatie voorziening (riool)vervanging

x € 1.000	Begroting 2024 (na wijzigingen)	Rekening 2024
Bruto Dotatie	549	549

Voor het in standhouden van riolering zijn naast bedragen voor dagelijks onderhoud, de volgende bedragen voor vervangingsonderhoud in de begroting opgenomen. Het bedrag voor vervangingsonderhoud wordt onttrokken aan de spaarvoorziening vervanging riolering.

In standhouden (Groot onderhoud - vervanging)

x € 1.000	Begroting 2024 (na wijzigingen)	Rekening 2024
Maatregelen uitvoering GRP	277	431

Bedrag is exclusief de onttrekking aan de voorziening.

Naast de spaarvoorziening riolering is bij de vaststelling van GRP 2022-2026 de voorziening exploitatie riolering ingesteld. Deze voorziening is bedoeld voor het beheer van, van derden ontvangen gelden, (rioolheffing) ter dekking van jaarlijks fluctuerende exploitatielasten en zo volledige kostendekkendheid te bereiken. Deze indeling is in de Jaarstukken 2023 geëffectueerd.

Een verklaring van de verschillen is te lezen in hoofdstuk 5. Baten en lasten inclusief toelichting, programma duurzaamheid en milieu, beleidsveld 8.5 rioleringen.

Water

Het beleidskader

Het waterschap bepaalt voor (een groot deel van) de watergangen wie het onderhoud uitvoert. Het waterschap stelt hiervoor een legger vast. De watergangen zijn verdeeld in 3 categorieën te weten A-, B- en C-watergangen. Het gaat in deze paragraaf om het onderhoud van de (legger)watergangen. Andere watergangen zijn functioneel onderdeel van wegen of openbaar groen en worden vanuit de betreffende budgetten gedekt. De beheerkosten worden gemaakt voor het maaien en onderhouden van watergangen (met name in het buitengebied) en het afvoeren of verwerken van het maaisel.

Het beleidskader wordt gevormd door;

- de Waterwet;
- de Keur van het waterschap Drents Overijsselse Delta;
- de Legger van het waterschap Drents Overijsselse Delta;
- de Wet natuurbescherming;
- de Wet milieubeheer.

Kwalitatieve en kwantitatieve indicatoren

De A-watergangen zijn de hoofd watergangen en worden onderhouden door het waterschap waarbij de gemeente het maaisel afvoert van de watergangen die langs wegen van de gemeente liggen. De B-watergangen zijn de schouwsloten en worden onderhouden door de aangelanden, dit is de gemeente voor de watergangen die langs wegen van de gemeente liggen. Het waterschap houdt hier controle op. De C-watergangen zijn de overige watergangen en worden onderhouden door de aangelanden. Het waterschap houdt hier geen controle op. De lengte van de watergangen is:

- A-watergang 110 km
- B-watergang 80 km
- C-watergang 285 km

Financiële consequenties

De afgelopen jaren is er sprake geweest van een budget waarmee invulling gegeven kan worden aan de beleidskaders. De totale lasten van de watergangen:

x € 1.000	Begroting 2024 (na wijzigingen)	Rekening 2024
Regulier budget	146	132

Openbaar groen

Beleidskader Groen

Het onderhoud en de inrichting van het openbaar groen vindt plaats conform de kwaliteitsniveaus van het Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte. Deze kwaliteitsniveaus zijn onderhoudsniveau A in winkelgebieden, begraafplaatsen en hoofdinfrastructuur en onderhoudsniveau B voor de overige gebieden binnen en buiten de bebouwde kom.

De mondiale biodiversiteit neemt af en staat ook in Dalfsen onder druk. We vinden biodiversiteit belangrijk en daarom gaan we onverminderd door met het ontwikkelen en stimuleren hiervan. Hiervoor is in 2023 het Beleidsplan Biodiversiteit voor elkaar in het groene landschap vastgesteld. Vanuit dit beleidsplan willen we ruimte bieden voor een gezonde leefomgeving voor mens, plant en dier. We zetten in op bescherming van leefgebied van soorten planten en dieren die passen bij de lokale omstandigheden en creëren leefgebied voor deze soorten. Dat doen we om drie redenen:

1. Het belang van de soorten zelf;
2. Beschermen van onze identiteit;
3. Duurzaam gezond en vitaal leef- en woonklimaat.

We werken daarbij aan de hand van de volgende kaders:

1. Eén visie voor groen- en biodiversiteitsbeleid voor de gehele gemeente.
2. Drie-sporen: meer samenhang in beheer, inrichting en gebruik openbare ruimte.
3. Behouden en versterken van de groene identiteit van de kernen en het buitengebied ter bevordering van de biodiversiteit.
4. Groen en biodiversiteit is meer dan de som der delen.

De opgaven van de komende jaren op het gebied van biodiversiteit, maar ook klimaatadaptatie, energietransitie en duurzaamheid vragen een juiste invulling en beheer van ons groen.

Kwalitatieve en kwantitatieve indicatoren

Het openbaar groen in de gemeente Dalfsen omvat in totaal ± 142 ha. Het totale bestand aan laan- en straatbomen in de gemeente Dalfsen bedraagt ruim 50.000 stuks.

Financiële consequenties

Er wordt onderscheid gemaakt in twee kostensoorten:

1. Onderhoud en beheer aan de groene buitenruimte (bomen, bosplantsoen, heesters, gras, hondentoiletten).
2. Uitvoeringsprojecten worden structureel bekostigd uit budget van €50.000 voor Openbaar groen Groot Onderhoud.

De kosten voor de aanleg van openbaar groen in nieuwe woonwijken en bedrijventerreinen zijn opgenomen en verantwoord in de grondexploitaties.

De afgelopen jaren is er sprake geweest van een budget waarmee invulling gegeven kan worden aan de beleidskaders. De kosten voor openbaar groen zijn in de gemeente Dalfsen als volgt:

x € 1.000	Begroting 2024 (na wijzigingen)	Rekening 2024
Regulier budget	133	137

x € 1.000	Begroting 2024 (na wijzigingen)	Rekening 2024
Groot onderhoud	52	56

x € 1.000	Begroting 2024 (na wijzigingen)	Rekening 2024
Biodiversiteit	140	92

Verschil van ca. 48K is het bedrag van de provinciale subsidie ter waarde van 48K dat als inkomsten op deze grootboekcode is geboekt.

Speelplaatsen

Het beleidskader

In 2024 is het Speelruimteplan 2014 - 2023 het beleidskader voor speelplaatsen. Het onderhoud en de inrichting van speelplaatsen vindt in 2024 plaats conform het beheerplan Spelen 2019-2023. In dit beheerplan staat wat het reguliere beheer aan speeltoestellen en ondergronden inhoudt en welke kosten hieraan zijn verbonden. Daarnaast wordt in dit beheerplan weergegeven welke speelplekken worden gerenoveerd.

In december 2024 heeft de gemeenteraad het Beleidsplan Spelen, Bewegen en Ontmoeten vastgesteld. Dit is met ingang van 2025 het nieuwe beleidskader voor o.a. het opstellen van het beheerplan en investeringen in speelplaatsen.

Kwalitatieve en kwantitatieve indicatoren

Er zijn in totaal 798 speeltoestellen en spel-aanleidingen met bijbehorende ondergronden in onderhoud bij de gemeente Dalfsen op 131 speelplekken. Daarnaast verzorgt de gemeente Dalfsen voor circa 60 speeltoestellen op 16 speelplekken alleen de inspecties.

In het beleidsplan Integraal beheer openbare ruimte is het gewenste kwaliteitsniveau beschreven voor het onderhoud. De speeltoestellen en ondergronden worden onderhouden op beheerkwaliteitsniveau B.

Het onderhoud bestaat uit klein onderhoud, groot onderhoud en cyclische vervangingen.

Financiële consequenties

De kosten voor onderhoud speelplekken bestaan uit kosten voor onderhoud, beheer en vervangingen van speeltoestellen en ondergronden. Deze onderhoudskosten (inclusief kapitaallasten) zijn in de gemeente Dalfsen als volgt:

x € 1.000	Begroting 2024 (na wijzigingen)	Rekening 2024
Speelplekken	41	33

Deze kosten komen ten laste van de begrotingspost Speelvoorzieningen.

Gebouwen

Het beleidskader

De wijze waarop de gemeentelijke gebouwen worden onderhouden en in stand worden gehouden, is vastgelegd in het beheerplan Onderhoud Gemeentelijke Gebouwen 2024 - 2028. Dit beheerplan is vastgesteld in de raadsvergadering van 11 maart 2024.

Kwantitatieve en kwalitatieve indicatoren

De gemeente heeft circa 25 gebouwen in eigendom. Gezamenlijke deler is dat de meeste gebouwen worden gebruikt voor maatschappelijke doeleinden. Alle gebouwen bij elkaar hebben een bruto vloeroppervlakte van ruim 25.000 m² en vertegenwoordigen een WOZ-waarde van in totaal ruim 30 miljoen euro.

Financiële consequenties

De benodigde middelen voor de uitvoering van werkzaamheden worden ten laste gebracht van de jaarbegroting (contracten, abonnementen, klachtenonderhoud) of worden onttrokken aan de voorziening groot onderhoud gebouwen (meerjarenonderhoud en eenmalige uitgaven).

De voorziening groot onderhoud gemeentelijke gebouwen wordt gevoed vanuit de jaarlijkse dotaties voor diverse gebouwen. Deze jaarlijkse dotatie is gebaseerd op een onderhoudsplanning van tien jaar.

3.4 Financiering

Algemeen

De Wet Financiering Decentrale Overheden (Fido) stelt regels voor het financieringsgedrag van decentrale overheden. In het kader van deze wet is in het BBV een paragraaf “financiering” voorgeschreven, in zowel de begroting als het jaarverslag van de gemeente.

De financieringsfunctie is als volgt te omschrijven:

Het sturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's. Meer concreet gaat het om financiering van het beleid tegen zo gunstig mogelijke voorwaarden, het te allen tijde zorgen voor voldoende liquide middelen, waarbij een tijdelijk overschot tegen een zo hoog mogelijk rendement wordt belegd en het daarbij afdekken van vooral rente- en kredietrisico's.

De gemeente verkeert permanent in de situatie van financieringsbehoefte. Dit houdt verband met het stelsel van baten en lasten, waarbij investeringen worden geactiveerd en de lasten in de vorm van afschrijving ten laste van de exploitatie worden gebracht. Deze handelswijze leidt ertoe dat de investeringsuitgaven gedurende de periode van afschrijving gefinancierd moeten worden. Daarnaast ontstaat een financieringsbehoefte door het in de tijd achterlopen van de inkomsten ten opzichte van uitgaven. Voor de financieringsbehoefte worden leningen afgesloten, worden rekening courant kredieten en interne financieringsmiddelen in de vorm van reserves en voorzieningen gebruikt. Door het aantrekken van geld van derden ontstaat een schuldpositie. De gemeente moet de leningen aflossen en betaalt gedurende de looptijd van de lening rente. Gemeenten zijn bij deze financieringswijze gehouden aan twee normen uit de wet Fido: de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. Procedures en bevoegdheden zijn uitgewerkt in de Uitvoeringsregels treasury 2020.

Kasgeldlimiet

Gegeven de permanente financieringsbehoefte, kunnen fluctuaties in rentelasten voor de gemeente risico's met zich meebrengen. Om deze risico's zoveel mogelijk te beperken is de kasgeldlimiet ingesteld. De kasgeldlimiet stelt grenzen aan de mate waarin de financieringsbehoefte wordt gedekt met kortlopende leningen (< 1 jaar). Dit is geregeld in de Wet Fido. De kasgeldlimiet is uitgedrukt in een percentage van de omvang van de begroting. Voor 2024 bedraagt dit, bij ministeriële regeling vastgestelde, percentage 8,5.

De omvang van de begroting op 1 januari 2024 bedraagt € 90.451.000. De kasgeldlimiet bedraagt dan € 7.688.335. Overschrijding van de kasgeldlimiet heeft zich niet voorgedaan.

Renterisiconorm

Om het risico van renteaanpassing en herfinanciering bij langlopende leningen (> 1 jaar) te beperken is de renterisiconorm ingesteld. Deze norm is bij ministeriële regeling bepaald en houdt in, dat de jaarlijks verplichte aflossingen en de renteherzieningen niet meer mogen bedragen dan 20% van het begrotingstotaal. Uit het volgende overzicht blijkt dat we ruim binnen de renterisiconorm blijven.

	Variabelen renterisico(norm) (bedragen x € 1.000)	2024	2025	2026	2027
1	Renteherziening	0	0	0	0
2	Aflossingen	600	1.240	1.240	1.240
3	Renterisico (1+2)	600	1.240	1.240	1.240
4	Renterisiconorm	18.090	20.335	20.508	20.761
5a=(4>3)	Ruimte onder renterisiconorm	17.490	19.095	19.268	19.521
5b=(4<3)	Overschrijding renterisiconorm				
	Berekening renterisiconorm				
	Begrotingstotaal	90.451	101.674	102.542	103.804
	Bij ministeriële regeling vastgesteld %	20%	20%	20%	20%
4	Renterisiconorm	18.090	20.335	20.508	20.761

Langlopende geldleningen

Op 31 december 2024 bedraagt de restantschuld van de langlopende geldleningen € 40,8 miljoen.

In 2024 werd een langlopende lening van € 16 miljoen afgesloten om de investeringen en stijgende lasten te kunnen blijven voldoen, de kasgeldleningen af te lossen en te voorkomen dat het kasgeldlimiet opnieuw zou worden overschreden.

Daarnaast werd een langlopende lening van € 14 miljoen afgesloten voor de aankoop van agrarische gronden, die uiteindelijk bestemd zijn voor woningbouw.

bedragen x € 1.000	LAATSTE	RENTE	LENING	AFLOSSING	REST	RENTE	OPNAME	AFLOS-	AFLOSSING	REST
GEVER	AFL.	%		t/m 2023	SCHULD	2024	2.024,00	SING	t/m 2024	SCHULD
					01-01-24			2024		31-12-24
B.N.G.	2042	1,225	10.000	2.400	7.600	88	0	400	2.800	7.200
B.N.G.	2042	1,275	5.000	1.200	3.800	46	0	200	1.400	3.600
B.N.G.	2044	1,48	7.500	0	750	4		7.500	7.500	0
B.N.G.	2049	3,19	16.000	0	0	213	16.000	0	0	16.000
Provincie Gelderland	2034	3,02	14.000	0	0	142	14.000	0	0	14.000
TOTAAL			52.500	3.600	12.150	493	30.000	8.100	11.700	40.800

Rentebeleid in de gemeente Dalfsen

Het rentebeleid ziet er als volgt uit:

- over het eigen vermogen wordt geen rente berekend
- daardoor vindt geen rentebijschrijving op de reserves meer plaats
- de rentekosten bestaan derhalve alleen nog uit externe rentekosten
- bepalend hierbij zijn de te verwachten rentekosten (begroting) of werkelijke rentekosten (jaarrekening)
- deze rentekosten worden omgeslagen over de activa; daarbij is het toegestaan het rentepercentage te corrigeren met plus of min 0,5%
- Dalfsen kiest voor een afronding naar boven, zodat er ruimte is voor het opvangen van een kleine rentestijging.

Hieronder volgt een berekening van de rentekosten volgens het format dat is voorgeschreven.

Rentetoerekening 2024 (bedragen x € 1.000)	(- is nadeel)
De externe rentelasten over korte en lange financiering	611
De externe rentebaten	-578
Saldo 1: totaal van rentelasten en rentebaten	33
De rente die aan de grex moet worden doorberekend (opbrengst)	-125
Saldo 2: aan taakvelden toe te rekenen externe rente	-92
Interne rente over eigen vermogen	0
Interne rente over voorzieningen (gewaardeerd op contante waarde)	0
Saldo 3: aan taakvelden toe te rekenen externe en interne rente	-92
Werkelijk aan taakvelden toegerekende rente (deze is nihil bij een positief saldo van externe en interne rente)	0
Renteresultaat op taakveld treasury	-92

3.5 Bedrijfsvoering

Algemeen

Bedrijfsvoering is ondersteunend en adviserend aan de organisatieonderdelen, het gemeentebestuur, de directie en het management.

In deze paragraaf gaan wij in op organisatieontwikkeling, personeelsbeleid, samenwerking, informatievoorziening, Geo-informatie en documentbeheer, juridische kwaliteitszorg en rechtmatigheid.

Nieuw is het onderdeel rechtmatigheidsverklaring. Dit is met ingang van 2023 een verplicht voorgeschreven onderdeel van de paragraaf bedrijfsvoering

Organisatieontwikkeling

Ambtelijke organisatie

Op 1 januari 2024 zijn we gestart met een nieuwe organisatiestructuur, missie en visie, kernwaarden en kerncompetenties. We hebben veel tijd en aandacht geïnvesteerd in de ontwikkeling van het management en medewerkers. 2024 is een opstartjaar geweest waarbij de ingezette ontwikkeling doorloopt in 2025. We hebben in 2024 ingezet op het eigen maken en actief invulling geven van de kernwaarden en kerncompetenties. Door middel van diverse activiteiten, onder andere het laten volgen van workshops voor persoonlijk leiderschap op teamniveau. Het management heeft in dit kader deelgenomen aan een Management Development traject voor leidinggevend. Deze trajecten krijgen ook in 2025 een vervolg.

Personeelsbeleid

Ziekteverzuim

Het ziekteverzuim is in 2024 verder afgenomen naar 5,45%. Dit percentage ligt nog steeds boven onze norm van 5%, maar de dalende lijn zet zich door. Ook voor 2025 blijft intensieve samenwerking met het team van onze bedrijfsarts noodzakelijk om het ziekteverzuim structureel op het gewenste niveau te brengen.

CAO ontwikkelingen

De huidige CAO loopt tot 1 april 2025, de wijzigingen die deze CAO met zich meebracht, zijn geïmplementeerd. Op dit moment is het nog niet duidelijk wat de CAO vanaf 2025 brengt. Op basis van eventuele nieuwe salarisafspraken wordt de personeelsbegroting hierop aangepast. Ook beleidsmatige opgaven worden uitgewerkt als de CAO daarom vraagt.

Arbeidsmarkt

In 2024 is gestart met de implementatie van het plan van aanpak om te komen tot een verbeterde arbeidsmarktbenadering en het binden en boeien van onze medewerkers. We zien dat een betere respons op onze vacatures ontstaat. Hieraan heeft onder andere onze 'Werken bij' pagina bijgedragen.

Echter, de krapte op de arbeidsmarkt voor specialistische functies is nog steeds actueel. In 2024 hebben we wederom gebruik moeten maken van externe adviesbureaus om de werkzaamheden gedaan te krijgen.

Bij de gemeenten die aangesloten zijn in het samenwerkingsverband van SSC Ons zien we vergelijkbare problemen. Daarom is in 2024 gestart met een onderzoek naar mogelijke samenwerking op het gebied van moeilijk vervulbare en kwetsbare processen en functies. Ook de gemeente Dalfsen is bij dat onderzoek aangesloten. Analyses van de onderzoeksresultaten en verbetervoorstellen worden verwacht in 2025.

Samenwerking

We hechten belang aan strategisch partnerschap. De governancestructuur en de democratische legitimiteit (controleerende taak van de gemeenteraad) zijn aspecten die onlosmakelijk verbonden zijn aan samenwerken.

Voor taakgebieden waarin we als Dalfsen een te kleine schaal hebben om effectief en kostenefficiënt te zijn, gaan we de samenwerking aan. In de bedrijfsvoering hebben we een partnerschap met het Shared Service Centrum Ons in Zwolle, samen met de provincie Overijssel en de gemeenten Zwolle, Kampen, Ommen, Westerveld en Zwartewaterland. SSC Ons verricht voor ons de taken op het gebied van ICT, inkoop & contractmanagement en personeels- en salarisadministratie.

Maatschappelijke vraagstukken pakken we qua ontwikkeling en uitvoering steeds vaker regionaal op in samenwerking met diverse partners. Vanuit thematiek en op grond van de ligging van de gemeente Dalfsen wordt gekeken naar logische allianties. Voorbeelden zijn de samenwerking op preventie met lokale partners of de nauwe samenwerking en afstemming in Vechtdalverband op het gebied van toerisme en Ruimte voor de Vecht. In Regio Zwolle-verband werken we met andere overheden, ondernemers en onderwijs samen aan de economische ontwikkeling van de regio met oog voor de brede welvaart. Dat betekent dat belangrijke stappen in de regio samen worden gezet als het gaat om leefomgeving, bereikbaarheid, economie, menselijk kapitaal en energie. Verder draaien we sinds enige jaren mee in de P10 (landelijk netwerk grote plattelandsgemeenten). Samen slaan we de handen ineen om vraagstukken en ambities die alle plattelandsgemeenten raken, zowel in de landelijke als Europese politiek, onder de aandacht te brengen. Een slag die we nog moeten maken is om op basis van onze eigen (lobby)dossiers inzichtelijk te hebben waar we deze kunnen agenderen.

Informatievoorziening

Informatievoorziening

Het jaar 2024 stond in het teken van verkenning en voorbereiding binnen onze informatievoorziening. Het team informatiemanagement is voorbereid om een proactieve, adviserende en ondersteunende rol op te pakken en meer de regie te voeren over onze informatievoorziening. Gedurende het jaar hebben we verschillende initiatieven verkend en in de startblokken klaargezet. Initiatieven zoals datagedreven werken, generatieve kunstmatige intelligentie (AI), verdere samenwerking met SSC Ons en partners, verbetering digitale dienstverlening en bevorderen rechtmatigheid van onze processen (Wmebv en Woo).

Deze initiatieven zijn ontworpen om ons klaar te stomen voor de komende jaren, waarbij we anticiperen op de snelle technologische veranderingen en de groeiende behoefte aan een duurzaam toegankelijke informatiehuishouding, data-analyse en kunstmatige intelligentie. Door deze voorbereidingen zijn we goed gepositioneerd om toekomstige uitdagingen aan te gaan en kansen te benutten.

Informatiebeveiliging en Privacy

Het team Privacy en Informatiebeveiliging bestaat uit de Functionaris Gegevensbescherming (FG), Privacy Officer (PO) en de coördinator informatiebeveiliging (CISO). Deze rollen werken samen, omdat privacy en informatiebeveiliging nauw met elkaar verbonden zijn.

Informatiebeveiliging

BIO

We volgen de voor informatiebeveiliging geldende richtlijnen zoals vastgelegd in de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO). Hierin staan de normen op het gebied van informatiebeveiliging waaraan we moeten voldoen. We werken samen met onze partners om het gezamenlijke beleid te updaten.

In 2024 zijn wij begonnen met het inrichten een ISMS-systeem om te zien waar we staan met de BIO.

ENSIA

In 2024 hebben we de gemeentebrede zelfevaluatie Eenduidige Normatief Single Information Audit (ENSIA) uitgevoerd. De gemeentebrede zelfevaluatie vormt de basis van de horizontale verantwoording van informatiebeveiliging binnen de gemeente. Voor het jaar 2024 is de audit goed verlopen en hebben we dit keer een opmerking meegekregen. Deze is opgepakt en afgewerkt.

Samenwerking Ons en partners

Op het gebied van beveiliging werken we nauw samen met andere partners van SSC Ons, omdat we elkaar alleen maar kunnen versterken op dit vlak. We hebben gemerkt nadat het programma Verhogen Digitale Weerbaarheid (VDW) was afgerond er door de toename van de digitale dreigingen toch weer behoefte was om zaken in gezamenlijkheid op te pakken. Daarom zijn we door gegaan met het verbeteren van de digitale weerbaarheid.

Privacy

Het privacybeleid en -reglement en informatiebeveiligingsbeleid gemeente Dalfsen 2021-2024 is voor minimaal een jaar en maximaal twee jaar verlengd. Dit naar aanleiding van grote veranderingen, zoals Network and Information Security directive (NIS2-richtlijn) en de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO).

Ambitiedocument

In 2024 is er een ambitiedocument AVG opgesteld. De onderwerpen, zoals datalekken en het delen van gegevens met derden, worden in 2025 onder de aandacht gebracht bij de medewerkers van de gemeente Dalfsen om zo meer bewustzijn te creëren op het gebied van privacy.

GEO-informatie en documentbeheer

Omgevingswet en Wet kwaliteitsborging bouwen

Door de inwerkingtreding van de Omgevingswet en Wet kwaliteitsborging bouwen (Wkb) zijn er veel veranderingen geweest in de processen. De extra stappen die gezet zijn, onder andere aanpassingen in de werkprocessen, automatische rapportages en veelvuldige afstemming met de vergunningverleners, hebben ervoor gezorgd dat de transitie soepeler is verlopen. Er zijn nog zaken die uitgezocht moeten worden, zoals extra modules in de BAG software en het beheer van de omgevingsplan-geometrie, deze worden opgepakt naarmate er meer ervaring wordt opgedaan met de nieuwe wetten.

Belang Basisregistraties

De basisregistraties maken een steeds belangrijker deel uit van de gegevens- en informatiehuishouding van de gemeente Dalfsen. De data vormt een goede basis voor datagedreven werken. We houden nieuwe ontwikkelingen bij en anticiperen waar nodig. Afgelopen jaar hebben we geïnvesteerd in nieuwe software om de kwaliteit te verbeteren.

Documentair informatiebeheer 2024

Het statische archief van de voormalige gemeente Nieuwleusen periode 1990-2000 en het statische archief van de voormalige gemeente Dalfsen periode 1984-2000, zijn vanwege ontwikkelingen bij Collectie Overijssel nog niet overgebracht naar Collectie Overijssel. De archiefinspectie is hiervan op de hoogte gesteld en heeft dit akkoord bevonden. Na 20 jaar zijn al deze stukken openbaar. Ze moeten opgeslagen worden in een archiefbewaarplaats. De gemeente Dalfsen heeft geen eigen archiefbewaarplaats, slechts een archiefruimte, daarom moeten deze stukken worden overgebracht. Ook het bouw- en milieuarchief van beide voormalige gemeenten over de periode 1900-2000 wordt overgebracht.

Het jaarverslag en de KPI-rapportage (Kritische Prestatie Indicatoren) over het informatiebeheer 2024 zijn opgemaakt en opnieuw, in het kader van interbestuurlijk toezicht, door de archiefinspectie beoordeeld met de score groen.

In 2024 zijn we gestart met de Europese aanbesteding voor een nieuw zaakstelsel dat in januari 2026 in werking moet zijn.

Juridische kwaliteitszorg

Protocol Geheimhouding gemeente Dalfsen 2024

Met ingang van 26 april 2024 is een (nieuw) Protocol Geheimhouding binnen de gemeente Dalfsen uitgerold. Dit protocol is vastgesteld door zowel de raad als het college en de burgemeester. Dit betekent dat de verschillende bestuursorganen van de gemeente Dalfsen met hetzelfde Protocol werken. Dat zorgt voor uniformiteit.

Ook binnen de ambtelijke organisatie is de nodige aandacht aan het Protocol besteed. Naast het Protocol is er ook een notitie geheimhouding opgesteld, die een praktische toelichting geeft op het Protocol. Openbaarheid blijft het uitgangspunt en alleen in uitzonderingsgevallen kan geheimhouding worden opgelegd. Dit kan zich voordoen als een belang, genoemd in artikel 5.1 van de Wet open overheid, zwaarder moet wegen dan het (algemeen) belang van openbaarheid. Mede om de uniformiteit te waarborgen wordt bij het opleggen van geheimhouding altijd een juridisch adviseur ingeschakeld.

Rechtmatigheid

Rechtmatigheid

De verantwoordelijkheid voor de rechtmatigheidsverantwoording ligt bij het college. In de Kadernota rechtmatigheid vanuit het BBV (Besluit, Begroting en Verantwoording) is nadere invulling hieraan gegeven. Het college stelt een rechtmatigheidsverantwoording op. Deze verantwoording is opgenomen in het onderdeel rechtmatigheidsverantwoording. De verbijzonderde interne controles die worden verricht zijn vastgelegd in een - met de accountant afgestemd - intern controleplan 2024-2025.

Frauderisicoanalyse

De gemeente Dalfsen heeft diverse instrumenten en regelingen ter voorkoming van fraude, misbruik en oneigenlijk gebruik. Zo is er een overkoepelend Nota Misbruik en Oneigenlijk gebruik 2022-2025 vastgesteld. De nota maakt deel uit van het normenkader. In deze nota worden de verschillende risicogebieden en aspecten van misbruik en oneigenlijk gebruik van gemeentelijke regelingen en eigendommen weergegeven. De nota is bedoeld om bestaande beheersmaatregelen in processen, procedures en interne controles in kaart te brengen. Daarnaast wordt jaarlijks een frauderisicoanalyse opgesteld. In deze analyse staat vermeld welke onderzoeken hebben plaatsgevonden naar aanleiding van preventie of signalen op het gebied van fraude, misbruik of oneigenlijk gebruik van gemeentelijke middelen. In het algemeen wordt het risico op onderdelen zoals management override en fraude gemitigeerd via ingerichte functiescheiding, afgedwongen autorisatieprocedures en een onafhankelijke gepositioneerde VIC functie die periodiek diverse preventieve en repressieve controles uitvoert.

Het college is van mening dat, met alle analyses en getroffen beheersingsmaatregelen, de risico's met betrekking tot een beheerste en integere bedrijfsvoering inzichtelijk zijn en op een adequate wijze de aandacht krijgen.

In 2024 zijn geen gevallen van interne fraude binnen de organisatie geconstateerd. In het kader van mogelijke onrechtmatig handelen van medewerkers zijn 10 onderzoeken afgerond.

Doelmatigheid/doeltreffendheid

In lijn met de onderzoeksverordening wordt er eens per vier jaar aan de hand van een onderzoeksplan een extern onderzoek uitgevoerd op het vlak van doelmatigheid. Het eerstvolgende onderzoek gaat in 2025 plaatsvinden.

Rechtmatigheidsverantwoording

Verantwoordelijkheid college van burgemeester en wethouders

In de paragraaf bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de financiële verordening en andere afspraken met de raad aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid. De begrotingsonrechtmatigheden worden boven de rapporteringsgrens van 50k toegelicht in de verschillende programma's.

In deze paragraaf heeft het college beschreven welke actie hij onderneemt om vermelde netto afwijkingen in de toekomst te voorkomen. De volgende tabel toont een cumulatief overzicht van de geconstateerde rechtmatigheidsfouten over 2024.

Evaluatie fouten in Rechtmatigheidsverantwoording (RMV)

Begrotingscriterium	x €1000
1A. Overschrijding lasten programma's;	17.103,0
1B. Overschrijding investeringsbudgetten (kredieten);	2.938,1
2. Ongeautoriseerde reserve mutaties;	0
3. Overschrijding van baten en/of onderschrijding van lasten, investeringen en baten die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid of niet tijdig aan de raad zijn gemeld.	0
Totaal begrotingsonrechtmatigheden	20.041,1
4. Totaal van de begrotingsafwijkingen (1en2) dat past binnen het vooraf vastgestelde beleid en daarmee vooraf als acceptabel is geëvalueerd. Zie rechtmatigheidsverantwoording. De niet -acceptabele begrotingsonrechtmatigheden worden inhoudelijk in de rechtmatigheidsverantwoording en in de paragraaf bedrijfsvoering toegelicht.	20.041,1 0
Voorwaarden criterium	
5. Inkopen ten onrechte niet Europees aanbesteed	438,2
Misbruik en Oneigenlijk gebruik criterium (M&O)	
6. geen bevindingen	
Totaal rechtmatigheidsfouten (x+x)	20.479,3
Waarvan acceptabel;	20.041,1
Waarvan niet acceptabel;	438,2

Toelichting op overige afwijkingen:

In 2024 zijn bij het voorwaardencriterium rechtmatigheidsfouten boven de rapporteringsgrens van € 105.000 (0.1% en afgerond op 5k naar beneden) geconstateerd.

De reguliere rechtmatigheidscontroles op inkoopdossiers zijn niet opgenomen in het normenkader en maken daarom geen onderdeel uit van de rechtmatigheidsverantwoording. Dit geldt niet voor dossiers die Europees zijn of hadden moeten worden aanbesteedt.

1. Proces Aanbesteden: In het proces zijn voor € 438.287 aan rechtmatigheidsfouten geconstateerd door middel van de jaarlijkse uitgevoerde spendanalyse over de 48 maanden. Op deze posten heeft geen extrapolatie van de financiële fout plaatsgevonden omdat de fouten zijn geïsoleerd.

Beschrijving fouten: Vanuit de spendanalyse zijn 4 dossiers onrechtmatig bevonden voor een totaalbedrag van € 438.287. Het gaat om de volgende leveranciers:

Leverancier onderdelen en onderhoud	€ 96.612
Leverancier verhuur materieel	€ 62.400
Leverancier software	€ 255.463
leverancier vervoer	€ 23.812

Oorzaak: De oorzaak van de fouten ligt bij opdrachten die niet Europees zijn aanbesteed, maar wel de EU-drempel overschrijden. Met name IT-contracten worden doorlopend verlengd, omdat de Gemeente Dalfsen inzet op zo min mogelijk inkoop onrechtmatigheid blijft de focus en uitdaging om het goed en zelfs beter te doen. Het proces is adequaat ingericht echter uit bestaan en de werking blijkt dat het contractmanagement nog niet optimaal functioneert.

Verbeterpunt: Om aanbestedingsfouten in de toekomst te voorkomen is het verbeteren van contractmanagement en borging van het inkoopproces noodzakelijk. Naast een aantal softwarepakketten worden ook de overige leveranciers doorgelicht op verlenging of worden opnieuw in de markt gezet. Er is een inkoopcoördinator in dienst getreden die het gehele inkoopproces verder zal professionaliseren.

3.6 Verbonden partijen

Algemeen

Op grond van artikel 26 van het BBV moet het jaarverslag dezelfde paragrafen bevatten die ook in de programmabegroting zijn opgenomen. Daarom bevat het jaarverslag de paragraaf Verbonden Partijen.

Volgens artikel 15 van het BBV bevat deze paragraaf ten minste:

- a. de visie op en de beleidsvoornemens omtrent verbonden partijen;
- b. de lijst van verbonden partijen, die wordt onderverdeeld in:
 1. gemeenschappelijke regelingen;
 2. vennootschappen en coöperaties;
 3. stichtingen en verenigingen, en,
 4. overige verbonden partijen;
- c. de lijst van verbonden partijen.

Het begrip verbonden partij is vastgelegd in het BBV en is als volgt gedefinieerd:

"Een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarbij de gemeente een bestuurlijk én financieel belang heeft".

Van een financieel belang is sprake als aan de verbonden partij een bedrag ter beschikking is gesteld dat niet verhaalbaar is als de verbonden partij failliet gaat onderscheidenlijk het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt. Van een bestuurlijk belang is sprake bij zeggenschap, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht. Onder "Overige verbonden partijen" zijn organisaties opgenomen waarbij formeel wel sprake is van een "bestuurlijk belang", maar niet van een formeel "financieel belang". Wel is sprake van een "structurele bekostiging in overwegende mate".

Gelet op het feit dat uw Raad op 27 maart 2023 de [Kadernota Verbonden Partijen 2023](#) heeft vastgesteld, beperkt deze paragraaf zich tot het geven van een totaalbeeld van de verbonden partijen en de financiële aspecten daarvan.

Deelnemingen in Gemeenschappelijke Regelingen	Cijfers op basis van:
GBLT	Concept Jaarrekening 2024
GGD IJsselland	Jaarrekening 2023
Veiligheidsregio IJsselland	Jaarrekening 2023
Omgevingsdienst IJsselland	Jaarrekening 2024
Sociale Recherche IJssel-Vechtstreek	Geen jaarcijfers
Bedrijfsvoeringsorganisatie Regionaal Serviceteam Jeugd IJsselland	Jaarrekening 2023
Shared Service Center ONS (SSC Ons)	Jaarrekening 2024

Deelnemingen in vennootschappen	Cijfers op basis van:
Enexis Holding N.V.	Jaarverslag 2024
N.V. ROVA Gemeenten	Jaarverslag 2023
N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	Jaarverslag 2024
Vitens N.V.	Jaarrekening 2024
Wadinko N.V.	Jaarrekening 2023
CSV Amsterdam B.V.	Jaarrekening 2024
Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V.	Jaarrekening 2023

Deelnemingen in stichtingen	Cijfers op basis van:
Stichting Dalfsen Werkt	n.v.t.

Overige verbonden partijen	Cijfers op basis van:
Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG)	Jaarrekening 2023
Vereniging van Gemeenten Aandeelhouders binnen Noord Nederland (VEGANN)	Jaarrekening 2023

Gemeenschappelijke regeling openbaar lichaam

Naam		Gemeenschappelijk Belastingkantoor Lococensus Tricijn (GBLT)		
Website		GBLT		
Financiële gegevens		2022	2023	2024
Eigen vermogen		€ 2.207.000	€ 2.257.000	€ 2.272.000
Vreemd vermogen		€ 5.848.000	€ 4.561.000	€ 6.119.000
Resultaat		€ 2.207.000	€ 2.257.000	€ 2.272.000
Gemeentelijke bijdrage		€ 393.363	€ 497.711	€ 495.361
Bron	Jaarrekening 2024			
Beleidsvoornemens	GBLT kent geen bevoegdheid om beleid vast te stellen. Beleidsvorming is een taak voor alle individuele deelnemers. De Missie en Visie van GBLT is als volgt: Missie - We verzorgen het hele lokale belastingproces voor onze deelnemende waterschappen en gemeenten. Dat doen we met aandacht voor de maatschappelijke vraagstukken en met een zo hoog mogelijke service voor onze klanten. Visie - GBLT maakt zich sterk voor goede uitvoering van lokale belastingen: eenvoudig als het kan, persoonlijk als het nodig is.			
Ontwikkelingen	In 2024 is het traject gestart voor de toetreding van de gemeenten Veenendaal, Woudenberg en Renswoude tot GBLT. De gemeente Dalfsen heeft hiermee ingestemd.			
Risico's	Het grootste risico betreft geen tijdige en volledige oplegging en afdracht aan de gemeente van de diverse gemeentelijke belastingen door GBLT. In de dienstverlening overeenkomst zijn afspraken gemaakt over tijdstip van oplegging en afdracht van de belastingen. In de tussentijdse rapportages wordt de voortgang gemonitord en zo nodig actie ondernomen. GBLT werkt in opdracht van en voor rekening en risico van de deelnemende overheden. Dat betekent dat de begrotingsresultaten worden verrekend met de deelnemers. Het betekent ook dat GBLT geen weerstandsvermogen heeft om tegenvallende resultaten op te vangen. De keerzijde is dat de gemeente zelf weerstandsvermogen dient aan te houden voor de risico's van GBLT. Gelet op de huidige situatie wordt dit risico als laag ingeschat.			

Naam		Gemeenschappelijke regeling GGD IJsselland		
Website		GGD IJsselland		
Financiële gegevens		2022	2023	2024
Eigen vermogen		€2.516.421	€ 3.191.000	n.n.b.
Vreemd vermogen		€	€ 12.432.000	n.n.b.
Resultaat		€-811.238	€ 1.146.000	n.n.b.
Gemeentelijke bijdrage		€1.092.00	€ 1.269.517	€ 1.444.000
Bron				

Beleidsvoornemens	"GGD IJsselland, voor een gezonde samenleving". Zo luidt de missie van GGD IJsselland. Voor de lopende bestuursperiode (2018 tot 2023) is door het bestuur van de GGD een strategische beleidsagenda opgesteld: "Beweging vanuit regie" Deze bevat de beleidsvoornemens en beoogde effecten in vijf programmalijnen: 1: Versterken publieke gezondheid 2: Jeugd en kansrijke start 3: Psychische gezondheid 4: Gezonde leefomgeving 5: Gezond ouder worden
Ontwikkelingen	Er is in 2023 een extra bijdrage aan de gemeenten gevraagd middels een begrotingswijziging. Dit was een bedrag van €87.815 De jaarcijfers van 2023 zijn nog niet bekend. De GGD zet vanaf 2024 in op de verbetering en versterking van de eigen ICT.
Risico's	In 2024 zal de verbetering en versterking van de ICT vanuit de eigen middelen van de GGD gedekt worden. Voor de komende jaren is de verwachting dat er een hogere bijdrage van gemeenten gevraagd gaat worden.

Naam		Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio IJsselland		
Website		Veiligheidsregio IJsselland		
Financiële gegevens		2022	2023	2024
Eigen vermogen		€ 5.344.966	€ 5.416.956	€ 5.403.127
Vreemd vermogen		€ 33.604.230	€ 39.700.405	€ 37.475.033
Resultaat		-/- € 33.939	€ 651.904	€ 632.927
Gemeentelijke bijdrage		€ 1.894.127	€ 2.024.675	€ 2.046.603
Bron	Jaarrekening 2024			
Beleidsvoornemens	Samen veiligheid versterken Veiligheidsregio IJsselland heeft ook in 2024 continu klaar gestaan met kennis, mensen en middelen om haar kerntaken goed uit te voeren: het versterken van veiligheid, beperken van risico's waar dat kan en bestrijdingen van crises en incidenten waar dat moet. Hiervoor wordt geïnvesteerd in vakmanschap van de medewerkers, verbinding met (keten)partners en een sterke binding met ons vak en met onze collega's. Vanuit maatschappelijke ontwikkelingen en risico's in het veiligheidsdomein vraagt dit om een flexibele rol en wijze van samenwerken met onze ketenpartners. IJssellands fundament Vanuit de wettelijke basis wordt toegewerkt naar een breder IJssellands fundament, met daarin vijf onderdelen: 1. Samenwerken met ketenpartners, veiligheidsregio's, het aangrenzend deel van Duitsland, ketenorganisaties en inwoners; 2. Helpen: daar waar we gevraagd worden en we waarde kunnen toevoegen; 3. Flexibel en adaptief opereren en blijven leren en ontwikkelen, zowel operationeel als in de bedrijfsvoering; 4. Transparantie en voorspelbaarheid in de brede zin, van aanpak crises tot financiële verantwoording; 5. Informatiegestuurd werken: informatie verzamelen, verrijken en delen. Versterking IJssellands fundament Door samen met de partners verder te ontwikkelen willen we een nog grotere meerwaarde voor de samenleving zijn door: 1. Risicogericht werken: informatiedeling, -verrijking en verdere duiding van informatie met (keten)partners; 2. Inzetbaarheid van de crisisorganisatie voor klassieke crises, maar ook nieuwe en langdurige crises door flexibilisering en competentie-ontwikkeling; 3. Ontwikkelen van toekomstbestendige brandweerzorg: evenwichtig, op maat, flexibel en dynamisch binnen dekkingsplan en Europese regelgeving; 4. Vergroten van "noaberhulp", zelfredzaamheid en burgerkracht vanuit het programma Veilig leven; 5. Ingebruikname van de nieuwe meldkamers Oost-Nederland, waarin 5 Veiligheidsregio's hun krachten hebben gebundeld.			

Ontwikkelingen	Acties om het IJssellands fundament te versterken We zorgen dat we aangesloten zijn bij de 'drie grote werken' die de komende jaren door de Raad van Commandanten en Directeuren Veiligheidsregio (RCDV) voorrang hebben gekregen. Dit zijn: 1. Toekomstbestendige brandweezorg: Vanuit Europese regelgeving en goed werkgeverschap herzien we de organisatievormen en aanstellingen van brandweervrijwilligers, beoordelen we de regionale uitrukorganisatie en werken we nieuwe scenario's uit om deze te verbeteren. 2. Herziening van het brandweeronderwijs: De komende jaren wordt het brandweeronderwijs landelijk herzien voor verbetering en vereenvoudiging; IJsselland denkt mee en onderzoekt de impact op de eigen organisatie 3. Bovenregionale crisisbeheersing en daaraan gekoppelde informatievoorziening: In 2024 heeft het risicogericht werken een stevigere basis gekregen, met focus op flexibiliteit en samenwerking. Het crisislandschap wordt complexer, waardoor een dynamisch risicoprofiel nodig is. Samen met partners signaleren, duiden en aanpakken we risico's proactief. Om dit te ondersteunen, is een veiligheidsinformatieknooppunt (VIK) ontwikkeld, waarmee we risico's beter kunnen signaleren en analyseren. Dit sluit aan op de landelijke aanpak om informatiegestuurd de veiligheid te versterken, in samenwerking met Knooppunt Coördinatie Regio's-Rijk (KCR2) en Oost-5.
Risico's	Veiligheidsregio IJsselland beschikt over een actueel risicoprofiel die is opgenomen in de strategische beleidsagenda, waarop de bedrijfsmatige en operationele organisatie is gestoeld. Op de meerjarenbegroting 2024-2027 is een externe toets uitgevoerd, waarbij de nodige risico's worden gesignaleerd in de P&C cyclus; deze zullen in de eerstvolgende actualisatie van het risicoprofiel worden meegenomen.

Naam		Omgevingsdienst IJsselland		
Website		Omgevingsdienst IJsselland		
Financiële gegevens		2022	2023	2024
Eigen vermogen		€ 516.536	€ 2.780	n.n.b.
Vreemd vermogen		€ 2.885.937	€ 3.513.174	n.n.b.
Resultaat		€ 171.154	€ -312.910	n.n.b.
Gemeentelijke bijdrage		€ 624.000	€ 1.064.455	€ 1.178.828
Bron	Begrotingswijziging 2024			
Beleidsvoornemens	In het gezamenlijke Vergunningen, Toezicht en Handhaving uitvoeringsbeleid (VTH-beleid 2024) geven de colleges van de deelnemers hun ambities en prioriteiten mee aan Omgevingsdienst IJsselland die in goede samenwerking met de deelnemers voor de uitvoering zorgt. Dit VTH-beleid krijgt uitwerking door sturing via het VTH-jaarverslag en het VTH-uitvoeringsprogramma, daartoe is de beleidscyclus uiteengezet en verbonden met de bestuurscycli van Omgevingsdienst IJsselland en de bevoegde gezagen.			

Ontwikkelingen	Op nationaal niveau is het Interbestuurlijk Programma voor de versterking van het VTH-stelsel (IBP-VTH) vol in uitvoering. Net als nagenoeg alle ander omgevingsdiensten in Nederland is ook Omgevingsdienst IJsselland niet robuust. De Omgevingsdienst IJsselland werkt samen met haar stakeholders aan de 'Route naar een robuuste Omgevingsdienst IJsselland'. Eind 2024 heeft het Algemeen Bestuur (AB) ingestemd met de route om te komen tot een robuuste Omgevingsdienst IJsselland. Via verschillende brieven en informatiebijeenkomsten is uitleg gegeven over deze route, e.e.a. is terug te zien op het YouTube kanaal van de Omgevingsdienst IJsselland (Route naar robuuste taakuitvoering door Omgevingsdienst IJsselland). Maatschappelijke ontwikkeling Daarnaast zijn er diverse maatschappelijke ontwikkelingen die in de toekomst impact gaan hebben op het werk van de Omgevingsdienst IJsselland, dit zijn o.a.; Zeer zorgwekkende stoffen (ZZS), Ondernijning, Richtlijn industriële Emissies, Kaderrichtlijn Water en Circulaire economie.
Risico's	Er is een toenemende druk op de organisatie van de Omgevingsdienst vanwege de groei van de economie. Deze brengt meer bedrijvigheid met zich mee, met als gevolg dat er significant meer inzet nodig is vanuit het werkveld vergunningverlening, toezicht/handhaving en advies. Door efficiënt om te gaan met de aanwezige capaciteit probeert de Omgevingsdienst te voldoen aan de verwachtingen van haar deelnemers. Door de toenemende druk op de organisatie is er onvoldoende aandacht voor innovatie van de Omgevingsdienst en staat het opleidingsprogramma onder druk. Vanuit het programma versterking VTH-stelsel wordt een plan van aanpak geschreven, de benoemde risico's worden in kaart gebracht en voorzien van een oplossingsrichting.

Gemeenschappelijke regeling centrumregeling

Naam		Gemeenschappelijke regeling sociale recherche IJssel - Vechtstreek		
Website				
Financiële gegevens		2022	2023	2024
Eigen vermogen				
Vreemd vermogen				
Resultaat				
Gemeentelijke bijdrage		€ 35.450	€ 33.751	€ 32.444
Bron				
Beleidsvoornemens	De Sociale Recherche IJssel-Vechtstreek zal meer aandacht geven aan de ontwikkelingen op het gebied van internetonderzoeken. Om de samenwerking met partners te bevorderen wordt een samenwerkingsovereenkomst met de politie gesloten om uitkeringsfraude te bestrijden.			
Ontwikkelingen	In de praktijk wordt de Sociale Recherche ingezet in het kader van de Participatiewet en voor het rechtmatigheidstoezicht voor de Wmo.			
Risico's	De inschatting is dat er van risico's zowel bestuurlijk als financieel geen sprake is.			

Gem. regeling bedrijfsvoeringsorganisatie

Naam	Bedrijfsvoeringsorganisatie regionaal serviceteam jeugd IJsselland (BVO RSJ IJsselland)
Website	Jeugdzorg regio IJsselland

Financiële gegevens		2022	2023	2024
Eigen vermogen			€ 0	€ 0
Vreemd vermogen			€ 716.822	n.n.b.
Resultaat			€ 0	n.n.b.
Gemeentelijke bijdrage		€ 61.787	€ 69.625	€ 72.000
Bron				
Beleidsvoornemens	De uitvoeringsorganisatie fungeert met name als inkooporganisatie, contractbeheer en regionale beleidsondersteuning van de gemeenten en kent geen bevoegdheid om beleid vast te stellen.			
Ontwikkelingen	Het nieuwe inkoopmodel jeugd is met ingang van 1 januari 2023 van kracht. Tevens wordt zorggedragen voor doorontwikkeling van het monitoring systeem (RIJM) en vindt coördinatieplaats op de regionale transformatie jeugdhulp. Het RSJ is de centrale inkooporganisatie jeugdhulp voor de elf regiogemeenten.			
Risico's	De gemeenschappelijke regeling heeft geen weerstandsvermogen. Een nadelig of voordelig exploitatieresultaat komt voor rekening van, of ten goede aan, de deelnemende gemeenten. Dit is een risico voor de gemeente. Het hier bedoelde risico heeft uitsluitend betrekking op de kosten van de RSJ, niet op kosten voor de daadwerkelijke zorg.			

	Naam	Shared Service Centrum Bedrijfsvoering Ons (SSC Ons)		
	Website	https://www.ssc-ons.nl/		
Financiële gegevens		2022	2023	2024
Eigen vermogen		€ 3.013.318	€ 4.135.490	€ 2.160.697
Vreemd vermogen		€ 9.058.607	€ 9.664.395	€ 17.081.257
Resultaat		€ 2.544.505	€ 3.468.316	€ 1.686.573
Gemeentelijke bijdrage		€ 1.622.549	€ 2.189.000	€ 2.656.775
Bron	jaarrekening 2024			
Beleidsvoornemens	Het Shared Service Centrum ONS bieden dienstverlening op drie kerngebieden: ICT, HR en Inkoop & Contractmanagement. Daarbij is het streven naar optimale kwaliteit, met als uitgangspunt dat deze diensten betrouwbaar en effectief functioneren, zodat de partners zich op hun kerntaken kunnen richten. In 2024 is de dienstverlening verder verbeterd door intensievere samenwerking, een groeiende vraag naar services en een sterkere fysieke aanwezigheid.			

Ontwikkelingen	Een hoogtepunt van 2024 is het traject om samen met de partnerorganisaties een visie op bedrijfsvoering te ontwikkelen. Dit zorgt niet alleen voor inhoudelijke stappen, maar versterkt ook de samenwerking en kennisuitwisseling. Vanuit deze visie richt SSC ONS op vier pijlers: • Innovatie en digitalisering – Data gedreven werken met maatschappelijke impact. • Partnerschap – Bedrijfsvoering als integraal onderdeel van beleid en dienstverlening. • Eenvoud en efficiëntie – harmonisatie en standaardisatie van kaders, processen en een gestroomlijnd IT-landschap. • Wendbaarheid en robuustheid – Flexibiliteit en continuïteit, ook in uitdagende tijden. De gezamenlijke strategie is een belangrijke mijlpaal, maar de echte uitdaging ligt in de uitvoering. Een werkgroep met adviseurs uit alle partnerorganisaties vertaalt de ambities naar concrete stappen. Door samen te werken, kennis te delen en realistisch te blijven, zorgt SSC ONS voor een sterke en toekomstbestendige bedrijfsvoering.
Risico's	ONS voert cruciale basistaken voor de bedrijfsvoering van de gemeente uit. Te weten ICT, Personeels- en salarisadministratie en Inkoop en Contractmanagement. De zeven deelnemende partners sturen hierop, inclusief de beheersing van risico's. Denk bijvoorbeeld aan risico's als cybercrime, continuïteit dienstverlening, hoge inkooprijzen, planning projecten en technische oorzaken.

Naamloze Vennootschap

Naam		Bank Nederlandse Gemeenten N.V. (BNG)		
Website		Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)		
Financiële gegevens		2022	2023	2024
Eigen vermogen		€ 4.615 mln	€ 4.721 mln	€ 4.800 mln
Vreemd vermogen		€ 107.459 mln	€ 110.819 mln	€ 123.000 mln
Resultaat		€ 300 mln	€ 254.000 mln	€ 294.000 mln
Gemeentelijke bijdrage		n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Bron	Jaarrekening 2024			
Beleidsvoornemens	BNG Bank wil maximale impact maken op de samenleving. Dat is hun drijfveer. Ze staan daarbij naast hun klanten en willen hen met financiering helpen hun maatschappelijke doelen te realiseren.			
Ontwikkelingen	De BNG Bank streeft ernaar om koers te houden ondanks de turbulentie om hen heen. Het Kompas naar impact blijft daarbij richtinggevend voor hun strategie. Zij zullen zich blijven inspannen om de CO2-voetafdruk van hun leningportefeuille te laten dalen en de maatschappelijke impact te laten stijgen. Zij doen dat samen met hun klanten. Ook blijft BNG Bank investeren in de kwaliteit van hun mensen en in het optimaliseren van processen.			
Risico's	Door de genoemde turbulentie om hen heen is het risico aanwezig dat gestelde doelen of voorgenomen ontwikkelingen niet gehaald worden. Voor de gemeente bestaat net als bij deelname in andere vennootschappen formeel het risico van het verliezen van geïnvesteerd kapitaal. Dit risico wordt als verwaarloosbaar gekwantificeerd. Daarnaast is het belangrijkste risico op dit moment lagere dividenduitkeringen dan voorzien. De gemeente Dalfsen heeft met 33.735 aandelen 0,0606% aandelen BNG.			

Naam Enexis Holding N.V.				
Website Enexis Holding				
Financiële gegevens		2022	2023	2024
Eigen vermogen		€ 5.441 mln.	€ 5.320 mln.	€ 5.538 mln.
Vreemd vermogen		€ 4.907 mln.	€ 5.140 mln.	€ 5.949 mln.
Resultaat		€ 1.300 mln.	€ 72 mln.	€ 254 mln.
Gemeentelijke bijdrage		n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Bron	Jaarverslag 2024			
Beleidsvoornemens	Enexis is een regionale netbeheerder die huishoudens en bedrijven in Groningen, Drenthe, Overijssel, Limburg en Noord Brabant van hun netwerk voorziet van electriciteit en gas.			
Ontwikkelingen	Samen met stakeholders wil Enexis het energiesysteem in hyn werkgebied CO2-neutraal maken. Om dit voor elkaar te krijgen sturen ze aan op maatschappelijke optimale keuzes en bieden ze iedereen altijd toegang tot energie en zorgen ze dat klanten weten wat ze aan Enexis hebben. Daarnaast ambiëren ze een actieve rol in het richting geven aan het ontwerp van het energiesysteem van de toekomst. Ze dragen bij aan een duurzaam energiesysteem dat betrouwbaar, betaalbaar én haalbaar is. Zo'n systeem bouwen kan alleen als de plannen realistisch zijn en ze belanghebbenden in de samenleving er zo veel mogelijk bij betrekken. Daarom ontwikkelen ze deze plannen samen met onder andere bedrijven en overheden.			
Risico's	Enexis vermeldt in haar jaarverslag een aantal materiële thema's met daarbij de kans en risico van dat thema. Voor de gemeente Dalfsen bestaat formeel het risico van het verliezen van het geïnvesteerd kapitaal. Het risico is echter gering omdat Enexis opereert in een gereguleerde (energie)markt, onder toezicht van de Energiekamer. Daarnaast is het risico gering in relatie tot de (intrinsieke) waarde van Enexis Holding N.V. De gemeente Dalfsen heeft met 64.662 aandelen een belang van 0,0433% belang in Enexis.			

Naam ROVA Holding N.V.				
Website ROVA				
Financiële gegevens		2022	2023	2024
Eigen vermogen		€ 40.866.000	€ 43.020.000	€ 44.169.000
Vreemd vermogen		€ 63.473.000	€ 59.990.000	€ 63.717.000
Resultaat		€ 4.369.000	€ 5.384.000	€ 4.820.000
Gemeentelijke bijdrage		€ 2.000.000	€ 2.226.393	€ 2.302.191
Bron	Jaarrekening 2024			
Beleidsvoornemens	ROVA heeft een nieuw strategiedocument vastgesteld voor de periode 2020 tot 2025. Missie: "ROVA werkt als maatschappelijke onderneming samen met gemeenten en inwoners aan een mooie en schone leefomgeving, nu en in de toekomst."			

Ontwikkelingen	Strategische doelen 2025 - 2030: 1. Grondstoffenleverancier worden en versterken publiek- publieke samenwerking; 2. Opgavegericht beheren en verstevigen BBR-praktijk; 3. Investeren in arbeidsmarktbenadering en sociaal werkgeverschap; 4. Versnellen verduurzaming bedrijfsvoering (huisvesting en materieel); 5. Verstevigen innovatievermogen. Het hergebruik van grondstoffen bevinden zich op een kantelpunt. Natuurlijke bronnen raken op en hergebruik van grondstoffen is nog in ontwikkeling. Hierdoor ontstaat onrust op de markt met bijvoorbeeld discussies over PMD, GFT, textiel en oud papier. Deze ontwikkelingen zijn ook actueel in onze regio.
Risico's	De gemeente loopt de volgende risico's: - Dienstverleningsovereenkomst: stijging van de tarieven voor de diensten van ROVA. - Aandelenbezit: Bij een tegenvallende exploitatie lagere dividenduitkering dan begroot. - Achtergestelde lening: De geldlening betreft een achtergestelde lening ten opzichte van bancaire financiers, zodat ROVA in geval van ontbinding, surséance van betaling of faillissement pas verplicht is aflossing te voldoen nadat de op dat moment bestaande schulden van ROVA aan haar bancaire financiers zijn betaald. De gemeente heeft met 360 aandelen 3,28% van het aandelenbezit van ROVA in haar bezit.

Naam Vitens N.V.				
Website Vitens				
Financiële gegevens		2022	2023	2024
Eigen vermogen		€ 649,5 mln.	€ 678 mln	€ 714 mln
Vreemd vermogen		€ 1.446,6 mln.	€ 1.560 mln	€ 1.685 mln
Resultaat		€ 8,2 mln.	€ 27 mln	€ 36 mln
Gemeentelijke bijdrage		n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Bron	Jaarrekening 2024			
Beleidsvoornemens	De kerntaak van Vitens is de zorg voor een voldoende en duurzame uitvoering van de openbare drinkwatervoorziening binnen een distributiegebied.			
Ontwikkelingen	Voor het realiseren van de kerntaak van Vitens heeft Vitens een strategie ontwikkeld (Elke druppel duurzaam) die mede is samengesteld uit de jaarplannen van de verschillende bedrijfsonderdelen. In deze strategie zijn 5 strategische doelen opgenomen: 1. Wij zorgen voor voldoende en schone bronnen 2. Wij zorgen voor een veerkrachtige infrastructuur 3. Wij zorgen voor een betrouwbare drinkwateroperatie 4. Wij maken een positieve impact op mensen 5. Wij maken een positieve impact op de natuur			

Risico's	In het integraal bedrijfsplan 2024 omschrijft Vitens een 7-tal strategische bedrijfsrisico's welke van invloed kunnen zijn op het behalen van de strategische doelen. Voor de gemeente Dalfsen bestaat formeel het risico van het verliezen van het geïnvesteerd kapitaal. Dit risico kan als verwaarloosbaar worden gekwantificeerd. Daarnaast is het belangrijkste risico op dit moment lagere dividenduitkeringen. De gemeente Dalfsen heeft 0,55% van de aandelen Vitens.
----------	---

Naam		Wadinko N.V.		
Website		Wadinko		
Financiële gegevens		2022	2023	2024
Eigen vermogen		€ 82.569.486	€ 82.924.139	n.n.b.
Vreemd vermogen		€ 8.541.798	€ 8.721.146	n.n.b.
Resultaat		€ 12.922.928	€ 1.84.653	n.n.b.
Gemeentelijke bijdrage		n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Bron				
Beleidsvoornemens	Wadinko is een regionale participatiemaatschappij, die de bedrijvigheid - en daarmee werkgelegenheid - wil bevorderen in Overijssel, de Noordoostpolder en Zuidwest-Drenthe. Wadinko neemt langdurig deel in nieuwe of bestaande, kansrijke ondernemingen. De deelname bestaat uit inbreng van risicodragend kapitaal, kennis managementondersteuning.			
Ontwikkelingen	Wadinko verstrekt risicokapitaal, neemt substantiële minderheidsbelangen in bedrijven en ondersteunt hen met kennis, managementondersteuning, netwerken en achtergestelde ondernemersleningen. De focus ligt op continuïteit van de participaties. Verder blijft Wadinko een impuls geven aan de kwaliteit van ondernemerschap en het ontwikkelen en behoud van talent in haar werkgebied met WIMM en WRS.Finance. Met Perron038 faciliteert Wadinko mede de innovatieve maakindustrie in de regio.			
Risico's	Het aandeel van de gemeente Dalfsen is beperkt. Dalfsen bezit 75 van de totaal 2.389 geplaatste aandelen (3,14%). Gelet op het financiële belang dat de gemeente heeft (€ 7.500) in combinatie met de zeggenschap (3,14%) is het risico van deze deelname verwaarloosbaar.			

Besloten Vennootschap

Naam		CSV Amsterdam B.V.		
Website				
Financiële gegevens		2022	2023	2024
Eigen vermogen		€ 210.079	€ 84.349	€ 8.580.202
Vreemd vermogen		€ 13.351	€ 64.446	€ 6.572
Resultaat		-/- € 102.300	-/- € 125.730	€ 8.095.853
Gemeentelijke bijdrage		n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Bron	Jaarrekening 2024			
Beleidsvoornemens	CSV zal voorlopig nog voortbestaan om op eigen kosten en risico namens Deponie Zuid B.V., in overleg met de aandeelhouderscommissie het bezwaar en/of beroep te voeren tegen de Belastingdienst ten aanzien van de naheffingsaanslag afvalstoffenheffing. In februari 2021 heeft CSV bezwaar gemaakt tegen de naheffingsaanslag afvalstoffenbelasting. Op het moment is CSV in gesprek met de Belastingdienst over het bezwaar. Afhankelijk van de reactie van de Belastingdienst en de kans van slagen van een eventuele gerechtelijke procedure zal in overleg met de aandeelhouderscommissie van CSV de procedure al dan niet worden voortgezet.			
Ontwikkelingen	Na afwikkeling van deze bezwaar- en eventuele gerechtelijke procedure of voortijdige beëindiging hiervan (bijvoorbeeld door een mogelijk compromis tussen de Belastingdienst en CSV of een besluit van de aandeelhouderscommissie de procedure niet verder voort te zetten) zal CSV kunnen worden opgeheven en de resterende liquide middelen kunnen worden uitgekeerd aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang.			
Risico's	Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders is relatief gering en beperkt tot de hoogte van het gestort aandelenkapitaal en het resterend werkkapitaal van deze vennootschap. Het aandeel van de gemeente Dalfsen is zeer beperkt. Dalfsen bezit slechts 0,0432% van de aandelen wat neerkomt op een bedrag van € 23,76. Het risico is dus verwaarloosbaar.			

Naam		Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V.		
Website				
Financiële gegevens		2022	2023	2024
Eigen vermogen		€ 1.480.014	€ 1.443.974	n.n.b.
Vreemd vermogen		€ 9.914	€ 31.981	n.n.b.
Resultaat		-/- € 52.060	-/- € 36.040	n.n.b.
Gemeentelijke bijdrage		n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Bron				
Beleidsvoornemens	Ondanks dat het General Escrow fonds in juni 2016 is geliquideerd, dient de vennootschap als gevolg van contractuele verplichtingen met betrekking tot het Convenant Borging Publiek Belang Kerncentrale Borssele uit 2009 nog in stand gehouden te worden. Het bestuur van de vennootschap is in overleg met de andere contractuele partijen om na te gaan of deze contractuele verplichtingen voortijdig kunnen worden beëindigd en de vennootschap vervolgens kan worden ontbonden.			

Ontwikkelingen	Het doel is dat de vennootschap binnekort zal kunnen worden opgeheven en de resterende liquide middelen kunnen worden uitgekeerd aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang.
Risico's	Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders is relatief gering en beperkt tot de hoogte van het gestort aandelenkapitaal en het resterend werkkapitaal van deze vennootschap. Het aandelenbelang voor Dalfsen is 0,0432% en daarmee is het financiële risico zeer gering en beperkt tot de hoogte van dit aandelenbelang.

Stichting

Naam Stichting Dalfsen Werkt				
Website				
Financiële gegevens		2022	2023	2024
Eigen vermogen				
Vreemd vermogen				
Resultaat				
Gemeentelijke bijdrage		€ 3.455.799	€ 3.295.384	€ 3.395.074
Bron				
Beleidsvoornemens	De stichting stelt geen beleid vast.			
Ontwikkelingen	De stichting fungeert enkel als werkgever van de SW-ers en – voor maximaal 2 jaar – voor inwoners die vanuit de Participatiewet via SDW worden gedetacheerd bij reguliere werkgevers. De financiële afhandeling van de stichting vindt plaats door de gemeente. De stichting wordt in het kader van de vennootschapsbelasting gevolgd. Vanaf 1 juli 2015 zijn de salariskosten toegerekend aan Stichting Dalfsen Werkt.			
Risico's	Op moment dat de begrote inleenvergoeding van de diverse werkgevers achterblijft bij de begroting, ontstaat een financieel risico. Dit komt ten laste van het budget Arbeidsparticipatie van de gemeente. Voor de SW-ers die bij SW bedrijf Larcom gedetacheerd zijn geldt dat dit inleenrisico is afgedekt middels de eind 2020 afgesloten concessieovereenkomst. Een dergelijke constructie is juridisch bij Tiem niet mogelijk gezien de organisatiestructuur en verwevenheid met de gemeente Zwolle.			

Vereniging

Naam Vereniging van Gemeenten Aandeelhouders binnen Noord Nederland (VEGANN)				
Website				
Financiële gegevens		2022	2023	2024
Eigen vermogen		€ 42.131	€ 42.131	€ 48.786
Vreemd vermogen		€ 5.000	€ 0	€ 0
Resultaat		€ 12.693	€ 6.655	€ 9.123
Gemeentelijke bijdrage			€ 540	€ 540
Bron		Jaarrekening 2024		

Beleidsvoornemens	Naast het behartigen van de gemeentelijke financiële belangen van de Noordelijke gemeenten voor zover die voortvloeien uit hun aandeelhouderschap in de te 's Hertogenbosch gevestigde naamloze vennootschap "Enexis Holding N.V zoals dividend beleid, het behartigen van de gemeentelijke belangen bij energietransitie en vraag van Enexis voor versterken eigen vermogen.
Ontwikkelingen	Zie beleidsvoornemens.
Risico's	Beperkt tot de jaarlijkse bijdrage.

	Naam	Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG)		
	Website	https://vng.nl/		
Financiële gegevens		2022	2023	2024
Eigen vermogen		€ 51.704.000	€ 56.301.000	n.n.b.
Vreemd vermogen		€ 112.794.000	€ 118.819.000	n.n.b.
Resultaat		- € 4.219.000	-€ 2.094.000	n.n.b.
Gemeentelijke bijdrage		€ 46.461	€ 48.904	€ 52.595
Bron				
Beleidsvoornemens	De Vereniging heeft ten doel te werken aan een krachtige lokale overheid door agenderend te zijn op voor gemeenten relevante vraagstukken en ontwikkelingen, en door de lokale uitvoering centraal te stellen bij maatschappelijke opgaven. De Vereniging ondersteunt haar leden met belangenbehartiging, netwerken en dienstverlening. Dat doet zij collectief, in groepen en individueel bij de vervulling van bestuurs-, uitvoerings- en overige taken. Ook ondersteunt de Vereniging haar leden bij de organisatie van de gezamenlijke gemeentelijke uitvoering.			
Ontwikkelingen	Het jaarlijks opstellen van een uitvoeringsagenda met daarin de aandachtspunten voor het komende kalenderjaar.			
Risico's	Beperkt tot de jaarlijkse bijdrage.			

3.7 Grondbeleid

Algemeen

In deze paragraaf wordt ingegaan op de wijze waarop de gemeente invulling geeft aan haar grondbeleid. In 2015 is de Nota Grondbeleid (2015-2020) vastgesteld. In de nota grondbeleid is opgenomen dat de gemeente een actief grondbeleid voert. Het grondbeleid is opnieuw vastgesteld in de Omgevingsvisie. De Nota Grondbeleid wordt geactualiseerd nadat de Omgevingswet is ingevoerd.

Actief grondbeleid houdt in dat actief gestuurd wordt op de ruimtelijke ontwikkelingen binnen de gemeente. Op deze wijze wordt grip gehouden op planvorming, realisatie en uitgifte van gronden. Het gemeentelijk aankoopbeleid is gericht op het zelf verwerven van grond voor de realisatie van bedrijventerreinen en woningbouwlocaties. De huidige grondexploitaties worden hoofdzakelijk in eigen beheer uitgevoerd.

Als daar aanleiding toe is kan het Voorkeursrecht gevestigd worden op percelen welke voor toekomstige ontwikkelingen in aanmerking komen. Dit betekent dat de eigenaren bij voorgenomen verkoop eerst de grond aan de gemeente moeten aanbieden.

De financiële vertaling van de grondexploitaties is opgenomen in de MPG 2025. In de MPG zijn de financiële doorrekeningen verwerkt van alle lopende grondexploitaties. Dit geeft inzicht in het verwachte resultaat en het weerstandsvermogen.

Belangrijke beleidsdocumenten:

[Nota Grondbeleid 2015-2020 \(2015\)](#)

[Nota Kostenverhaal gemeente Dalfsen \(2013\)](#)

[Omgevingsvisie 1.0 gemeente Dalfsen \(2022\)](#)

Volkshuisvestingsprogramma 2025-2029

Plaats van de grondexploitatie binnen de organisatie/bedrijfsvoering

De taakgebieden grondbeleid en grondexploitatie vallen onder het domein Ruimte. De concernmanager is verantwoordelijk voor deze taakgebieden en wordt hierin bijgestaan door de budgetbeheerders en budgethouders.

Planning en control cyclus en grondexploitaties/informatievoorziening gemeenteraad

In de planning- en control cyclus wordt de gemeenteraad jaarlijks vier keer op verschillende wijze en niveaus geïnformeerd over de exploitatie van grond in de gemeente Dalfsen. Dat is op de volgende momenten:

- In november via de paragraaf grondbeleid in de programma begroting (begrotingstechnisch)
- In december via de nota van uitgangspunten (grondprijzen en parameters)
- In mei via de Meerjaren Prognose Grondexploitaties (MPG) (inhoudelijk en financieel)
- In juni via de paragraaf grondbeleid in de jaarrekening (op hoofdlijnen)

Bij belangrijke ontwikkelingen of wijzigingen binnen een grondexploitatie, programmatisch, ruimtelijk of financieel, wordt de raad ook tussentijds geïnformeerd of geconsulteerd. Dit kan onder andere bij de reguliere bestuursrapportages en via het vaststellen van nieuwe of herziene grondexploitaties.

Ontwikkelingen

Krapte woningmarkt

De woningmarkt kent ook in Oost Nederland nog steeds een grote krapte, wat we natuurlijk ook in de gemeente Dalfsen zien. Ook hier is weinig ruimte voor starters op de woningmarkt. In het onlangs vastgestelde Volkshuisvestingsprogramma 2025-2029 wordt hier aandacht aan geschonken en worden maatregelen getroffen om alle inwoners een eerlijke kans te geven op de woningmarkt.

Zo is er bij de uitgifte van kavels specifieke aandacht voor starters en wordt gekeken naar het versterken van doorstroom in de woningmarkt. In 2021 is een Collectief Particulier Opdrachtgeverschap (CPO) project gestart voor starters. Dit is een vorm van sociale projectontwikkeling waarbij toekomstige bewoners gezamenlijk opdrachtgever zijn voor hun eigen nieuwbouwproject. Dit wordt zoveel mogelijk toegepast in de lopende projecten en nieuwe ontwikkelingen waaronder de nieuwe locaties in de kernen Dalfsen, Hoonhorst en Lemelerveld. Dit zijn allemaal maatregelen die er aan bijdragen de woningmarkt in beweging te houden. In 2022 is een woningbehoefteonderzoek uitgevoerd voor de periode 2022-2026. Hieruit bleek dat de vraag naar woningen het aanbod overstijgt en dat de krapte groter is dan bij het vorige onderzoek. Met het in ontwikkeling nemen van de nieuwe woningbouwlocaties in Dalfsen, Hoonhorst en Lemelerveld zal het aanbod van nieuwbouwwoningen weer toenemen en de krapte naar verwachting wat afnemen.

Woondeal West-Overijssel, 'Wonen met Kwaliteit'

De Woondeal komt voort uit de prestatieafspraken tussen de provincie Overijssel en de Rijksoverheid die zijn getekend op 13 oktober 2022. De minister voor Volkshuisvesting & Ruimtelijke Ordening (VRO) heeft deze prestatieafspraken eerder dit jaar gemaakt met de provincies om het landelijke woningbouwtekort aan te pakken en betaalbare woningen aan de markt toe te voegen. Van de landelijke opgave van 900.000 woningen tot en met 2030 zet de provincie Overijssel zich in voor een basisinspanning van 42.300 woningen waarvan 14.100 voor Twente en voor West-Overijssel 28.200 woningen.

De Woondeal West-Overijssel staat voor een basisinspanning van 28.200 woningen. Deze kwantitatieve inspanningsverplichting is kwalitatief vertaald naar een woningbouwopgave van 30-40-30 voor nieuwe woningbouwplannen, bestaande uit: 30% sociale huur, 40% betaalbare koop (tot € 405.000) en middenhuur (tussen 900,- en € 1.185,- per maand, prijspeil begin 2025) en 30% dure koop en dure huur (vrijesector).

In het Volkshuisvestingsprogramma 2025-2029 is aansluiting gezocht bij de Woondeal.

In de Woondeal staan een aantal kritische succesfactoren benoemd zoals: voldoende personele capaciteit, stikstof, regionaal maatwerk en voldoende investeringsruimte van corporaties. In 2025 zal de Woondeal herijkt (geactualiseerd) worden. Er worden geen grote wijzigingen voorzien, het gaat met name om actualisatie van woningbouwaantallen en sleutelprojecten.

Landelijk Gebied

In het landelijk gebied spelen verschillende opgaven en transities. Denk aan de woningbouwopgave, de energietransitie, klimaatadaptatie, de agrarische transitie om extensiever te boeren (voortkomend uit natuurdoelen en kaderrichtlijn water (KRW) opgaven), etc. Sommige opgaven kunnen samengaan. Duurzame energieopwekking of agrarisch natuurbeheer kan bijvoorbeeld een nieuw verdienmodel van een agrarische ondernemer zijn. Maar soms conflicteren deze opgaven en transities. Ze vragen namelijk allemaal om ruimte en grond. Deze gronddruk kan een prijsopdrijvende werking hebben.

Bijkomend gevolg van deze opgaven en transities is dat jurisprudentie zich constant ontwikkelt en hiermee beleid inhaalt. Denk hierbij aan de recente uitspraak (18 december 2024) van de Raad van State over het intern salderen van stikstof. Vooralsnog lijkt deze uitspraak alleen effect te hebben voor de ontwikkeling van de locatie Waterinkweg te Lemelerveld. Dit vanwege onder andere de nabijheid van het Natura 2000 gebied De Lemelerberg. Of en in welke vorm en mate de uitspraak daadwerkelijk effect zal hebben is nog niet bekend. Voorlopig wordt uitgegaan van een beperkt effect en van een vrijwel ongewijzigde uitvoering van de ontwikkeling.

Er kan niet worden uitgesloten dat nieuwe uitspraken of jurisprudentie wel invloed zullen hebben op de ontwikkeling Waterinkweg of op andere (toekomstige) ontwikkelingen binnen de gemeente Dalfsen.

Water en Bodem sturend

Eind 2022 is de kamerbrief Water- en Bodemsturend gepubliceerd. In deze brief staan handreikingen om bij toekomstige besluitvorming omtrent ruimtelijke ordening, de aspecten Water- en Bodem sturend te laten zijn. Het gaat hierbij over verschillende keuzes zoals voldoende water, schoon en gezond water, ruimte voor water, bodem, bebouwd gebied, (hoge) zandgronden.

De provincie Overijssel heeft vorig jaar na consultatie van de betrokken partijen de bouwsteen Water- en Bodemsturend opgeleverd. Hierin worden per gebied richtinggevende uitspraken gedaan, om water- en bodem sturend te laten zijn.

Voorbeelden hiervan zijn, water vasthouden in beekdalen, het vergroten van de grondwatervoorraad, het verbeteren van de bodem en vermindering van de verstoring van de bodem. In de loop van 2024 wil de provincie dit opnemen in de Provinciale Omgevingsvisie.

Het toepassen van klimaat adaptieve, natuur inclusieve en water robuuste maatregelen behorende bij het goed in passen van het principe Water- en Bodemsturend heeft naast ruimtelijke effecten ook een grote financiële impact op toekomstige ontwikkelingen. Hiermee zal bij het realiseren van een gezonde leefomgeving in toekomstige ontwikkelingen rekening gehouden worden.

De Omgevingswet

Het inwerking treden van de omgevingswet per 1 januari 2024 heeft geen effect op de vastgestelde grondexploitaties. Deze vallen allemaal onder het "oude regime". Ook de ontwikkelingen Oosterdalfsen Noord, Waterinkweg en De Koele II vallen middels een ter inzagelegging in 2023 nog onder het "oude regime" en zijn in 2024 door de raad vastgesteld. Deze plannen zijn verwerkt in het MPG 2025.

Actualisaties

De hiervoor genoemde aspecten zijn verwerkt in de grondexploitatie per 1 januari 2024 en zijn hierna op hoofdlijnen uitgewerkt. De gedetailleerde uitwerking en financiële vertaling van de grondexploitatie is opgenomen in de MPG 2025.

Samenvatting van de resultaten grondexploitaties 2024:

Stand algemene reserve grondexploitaties per 1-1-2024	1.619.000
Resultaat grondexploitaties 2024	1.343.000
Algemene reserve grondexploitatie na verrekening resultaat 2024	2.962.000
Benodigde risicobuffer op basis van risicoanalyse	3.127.000
Tekort Algemene reserve grondexploitatie aan te vullen vanuit Algemene reserve vrij besteedbaar	165.000

Het resultaat van de lopende grondexploitaties over 2024 is voordelig. De berekening en onderbouwing hiervan zijn opgenomen in de Meerjaren Prognose Grondexploitaties 2025 (MPG 2025). Deze wordt separaat door de gemeenteraad vastgesteld.

De volgende posten maken onderdeel uit van het resultaat 2024 en worden verrekend met de algemene reserve grondexploitaties:

Stand algemene reserve grondexploitaties per 1-1-2024		1.619.000
<i>Tussentijdse winst- en verliesnemingen</i>	Positief	1.029.000
<i>Mutaties verliesvoorzieningen</i>	Nadelig	465.000
<i>Resultaat afgesloten projecten</i>	Positief	602.000
<i>Verrekening voorbereidingskredieten en betalingen VpB</i>	Positief	233.000
<i>Algemene kosten</i>	Nadelig	65.000
Subtotaal resultaat grondexploitaties 2024	Positief	1.343.000
Saldo reserve grondexploitaties		2.962.000
Van Reserve grondexploitaties aan Algemene reserve vrij besteedbaar	Dotatie	165.000
Risicobuffer op basis van risicoanalyse per 1-1-2025		3.127.000

Onderstaand een tekstuele toelichting op de bovenstaande posten. In de MPG 2025 is e.e.a. nader gespecificeerd.

Tussentijdse winst- en verliesnemingen

Jaarlijks wordt op basis van het percentage van de voortgang van de grondexploitaties beoordeeld of op de grondexploitaties een tussentijdse winst gerealiseerd moet worden. Bij het bepalen van deze winst worden specifieke projectrisico's in mindering gebracht.

Als uit de berekening van de tussentijdse winst blijkt dat in eerdere jaren teveel winst is genomen, dan wordt die winstname teruggedraaid. Dat geldt ook bij een complex met een verwacht positief resultaat. In 2024 geldt dit voor de winstneming van Oosterdalfsen. De oorzaak hiervan ligt in een langere looptijd en het feit dat de nog te realiseren kosten hoger uitvallen dan oorspronkelijk geraamd.

Het totaal gerealiseerd tussentijds resultaat tot en met 2024 van de lopende grondexploitaties in Dalfsen bedraagt € 11,5 miljoen euro. Hiervan is tot en met 2021 een bedrag van € 10,4 als winst uit de grondexploitaties uitgenomen. Over de jaren 2022, 2023 en 2024 is de totale winstneming van € 1,1 mln. niet meer rechtstreeks uit de grondexploitaties genomen. Deze tijdelijke winstneming wordt sinds 2022 geboekt op "onderhanden werk".

Verliesvoorzieningen

In het geval dat een project verliesgevend wordt geldt dat bij constatering een voorziening ter hoogte van dit tekort getroffen moet worden. Bij de actualisatie wordt deze verliesvoorziening opnieuw berekend. In geval van een verbetering van de eindprognose valt een bedrag vrij ten gunste van de algemene reserve grondexploitatie en vice versa bij een verslechtering.

Bij de jaarrekening 2024 (MPG 2025) presenteren de projecten Muldersweg, De Koele II en Oosterdalfsen Noord een verlies van totaal € 0,52 mln.

Risicomanagement

Risico's en reserveringen grondexploitaties

Een actief grondbeleid brengt risico's met zich mee. Bij de actualisatie van de grondexploitaties wordt een analyse gemaakt van de risico's. Uitgangspunt is dat de algemene reserve grondexploitaties minimaal van die omvang moet zijn dat de risico's en reserveringen hieruit voldaan kunnen worden. Bij de inschatting van de risico's is er rekening gehouden met het gegeven dat niet alle risico's zich gelijktijdig zullen voordoen. De gemeente moet voor het totale risico voldoende buffers hebben om deze op te vangen. Dit wordt bij het weerstandsvermogen nader toegelicht.

Op basis van de risicoafwegingen is per 1-1-2025 een algemene reserve grondexploitaties benodigd van ruim € 3,127 miljoen.

Projectrisico's

Per project wordt er geïnventariseerd of er sprake is van risico's. Deze worden zoveel mogelijk gekwantificeerd. Hierbij kan het gaan om tegenvallers in de geraamde kosten en uit te voeren werken, maar ook het ontstaan van specifieke projectrisico's. Bijvoorbeeld verplichtingen in contracten met ontwikkelaars of grondeigenaren, locatienmerken, vervuiling en planschade. Dergelijke risico's zoals het hoger uitvallen van de ramingen voor het bouw- en woonrijp maken, worden zoveel mogelijk opgevangen binnen de grondexploitatie. Bij het bepalen van de risico's wordt rekening gehouden dat bij winstgevende exploitaties de eerste 25% van de winst kan worden ingezet om de projectrisico's van deze exploitatie op te vangen.

Generieke risico's

Er zijn ook onvoorzienbare risico's die samenhangen met de zogenaamde marktrisico's. Bijvoorbeeld renterisico's, verwervingsrisico's en afzetrisico's. Deze worden gezien als generieke risico's, die op alle grondexploitaties van toepassing zijn en invloed op elkaar hebben. Deze eventuele tegenvallers die niet uit de grondexploitatie kunnen worden gedekt, moeten worden opgevangen door de algemene reserve grondexploitaties.

Voor de komende tijd is de verwachting dat zowel aan de kosten- als aan de opbrengstenkant een relatief sterke ontwikkeling wordt doorgemaakt. Hiermee is rekening gehouden in de rekenparameters voor de grondexploitaties. Echter, het is niet duidelijk of deze prijsontwikkelingen zich gaan voordoen op de wijze waarop ze zijn opgenomen in de grondexploitaties. Dit heeft betrekking op de rente, stijging in kosten, maar ook de mogelijkheid om dit door te vertalen in de grondprijzen en uiteindelijke VON-prijzen.

De effecten zijn niet expliciet meegenomen in de risico analyse, maar worden gedekt uit het risico voor de algemene rente-, kosten- en opbrengstenstijging. Deze algemene risicoberekening is op dit moment sterk van invloed op de totale risicoreservering. Dit komt door de drie nieuwe ontwikkelingen waar nagenoeg alle kosten en opbrengsten nog moeten worden gerealiseerd over meerdere jaren, te weten De Koele II, Oosterdalfsen Noord en Waterinkweg. Hierdoor zijn mogelijke fluctuaties in rente, kosten en opbrengsten van grote invloed op het resultaat van de grondexploitaties van deze ontwikkelingen.

In het risico profiel is rekening gehouden met het risico dat op basis van de vastgestelde methode voor winstnemingen het reeds genomen resultaat terug geboekt moet worden. In 2022 is bijvoorbeeld door aanpassingen in de exploitaties circa € 0,5 mln. aan reeds genomen winst teruggedraaid. In 2023 en 2024 was er niet of beperkt sprake van het terugdraaien van winstneming. In het risicoprofiel per 01-01-2025 is daarom rekening gehouden met de situatie dat dit nogmaals gebeurt in beperktere omvang (€ 0,1 mln.).

Risico's projecten in voorbereiding

In 2024 worden naar verwachting een aantal grondexploitaties ter vaststelling aangeboden. Deze projecten brengen in de huidige conjunctuur en woningmarktontwikkelingen al in de voorbereidingsfase risico's met zich mee. Denk aan de programmering en daarmee grondopbrengsten en onvoorziene kosten als bijvoorbeeld archeologie, bijgesteld en gewijzigd beleid (landelijk, provinciaal, gemeentelijk), waterberging en stikstof. Op basis van een eerste inventarisatie wordt dit risico berekend op ca.€ 0,189 mln..

Reserveringen

Onder reserveringen zijn kosten opgenomen die niet zijn of mogen worden opgenomen in de grondexploitaties maar die wel een hoge mate van zekerheid hebben dat deze kosten door de gemeente gedragen moeten worden. In Dalfsen betreft dit de vennootschapsbelasting die de gemeente verschuldigd is over de grondexploitaties. Op basis van voorlopige heffingen is dit bedrag bepaald op € 0,3 mln..

Complex	MPG 2025 risicoprofiel	
Subtotaal bedrijventerreinen		-
Subtotaal woningbouwlocaties		328
Ontwikkeling rente +1%	429	
Ontwikkeling kosten +1%	619	
Ontwikkeling opbrengsten +/- 1%	1.162	
Risico's voorbereiding	189	
Risico POC methode	100	
VpB	300	
Subtotaal generieke risico's		2.799
Totaal benodigde reserve		3.127

Algemene reserve grondbedrijf (weerstandsvermogen)

In de vorige paragraaf is weergegeven dat grondexploitaties risico's met zich meebrengen. Deze mogelijke risico's worden gedekt door een buffer; de algemene reserve grondexploitaties.

De hoogte van de reserve is bepaald op basis van de risico's die gelopen worden of kosten die nog geclaimd kunnen worden uit de reserve (vennootschapsbelasting). In de nota reserves en voorzieningen is vastgelegd dat de reserve een ondergrens kent van € 1 mln..

Op basis van risicoafweging is een algemene reserve grondexploitaties van € 3,127 mln. nodig voor het afdekken van de risico's. Volgens deze gegevens kan het volgende verloop worden weergegeven voor de benodigde bijdrage vanuit/aan de Algemene reserve vrij besteedbaar (ARVB).

Ontwikkeling Reserve Grondexploitaties	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Netto berekende risico/benodigde stand reserve	2.400	2.300	1.500	1.734	1.619	3.127
Stand algemene reserve grondexploitaties	4.787	2.679	2.433	902	2.142	2.962
Van Reserve grondexploitaties aan Algemene reserve vrij besteedbaar	2.387	379	933	-832	523	-165

(bedragen x € 1.000)

Eind 2024 bedraagt de Algemene reserve grondexploitaties een bedrag van € 2,962 mln.. De benodigde reserve is € 3,127 mln., er is derhalve een bijdrage vanuit de Algemene reserve vrij besteedbaar aan de Reserve grondexploitaties nodig van € 0,165 mln. De bijdrage aan de Reserve grondexploitaties komt met name voort uit de hoge generieke risico's die voort komen uit de drie nieuwe ontwikkelingen Oosterdalfsen Noord, Waterinkweg en De Koele II. Deze ontwikkelingen hebben nog een lange looptijd waarbinnen nagenoeg alle kosten en opbrengsten inclusief de nodige risico's nog moeten worden gerealiseerd.

Parameters

Alle grondexploitaties zijn per 1-1-2025 geactualiseerd en worden in de gemeenteraad vastgesteld via het vaststellen van de MPG 2025. Jaarlijks worden de actualisaties verricht naar de stand van 1 januari van het betreffende jaar. Daarop worden geactualiseerde grondexploitaties verwerkt in de MPG. Bij deze actualisatie zijn de volgende parameters gebruikt zoals deze zijn vastgesteld in de Nota van Uitgangspunten MPG 2025.

Actualiteit grondexploitaties

Alle grondexploitaties zijn per 1-1-2025 geactualiseerd en worden in de gemeenteraad vastgesteld via het vaststellen van de MPG 2025. Jaarlijks worden de actualisaties verricht naar de stand van 1 januari van het betreffende jaar. Daarop worden geactualiseerde grondexploitaties verwerkt in de MPG. Bij deze actualisatie zijn de volgende parameters gebruikt zoals deze zijn vastgesteld in de Nota van Uitgangspunten ten behoeve van het MPG (Nota van Uitgangspunten en Grondprijzen 2025).

In onderstaand overzicht is de prognose weergegeven van de balansposten en de verwachte resultaten zoals deze zijn opgenomen de MPG 2025.

Bedrijventerreinen

Project	Locatie	Boekwaarde 31-12-2024	Nog te maken kosten	Nog te realiseren opbrengsten	Rente *	Verwacht resultaat op eindwaarde	Verwacht resultaat op startwaarde	Eindwaarde exclusief winstneming	Gerealiseerd resultaat	Getroffen voorziening	Eindjaar
Grift III	Nieuwleusen	-78.061	64.481	-	-781	14.361	14.079	1.014.361	1.019.419	-	2025
t Febriek Zuid II	Lemelerveld	3.325.644	630.058	5.207.867	73.242	1.178.923	1.089.143	1.178.923	71.251	-	2028
Totaal		3.247.583	694.539	5.207.867	72.462	1.193.284	1.103.222	2.193.284	1.090.669		

De verwachte startwaarde betreft de verwachte eindwaarde contant gemaakt naar 1-1-2025 tegen 2% rente.

* + bedrag is ontvangen rente, - bedrag is betaalde rente

Bedrijventerrein De Grift III:

Het bedrijventerrein De Grift III in Nieuwleusen heeft de afgelopen jaren voorzien in de vestiging van tal van bedrijven. Per 2022 zijn alle kavels verkocht en veelal bebouwd. De definitieve inrichting van de openbare wegen in het plangebied vindt de komende jaren plaats. Verwacht wordt dat in 2025 de grondexploitatie kan worden afgesloten.

Bedrijventerrein 't Febriek Zuid II:

De grondexploitatie van het bedrijventerrein 't Febriek Zuid II is in maart 2023 samen met het bestemmingsplan door de raad vastgesteld. Het bouw- en deels woonrijp maken is de afgelopen periode uitgevoerd en bijna afgerond. De kavelverkoop is in 2024 gestart en er zijn in dat jaar twee kavels verkocht, voor de overige kavels zijn grotendeels al optieovereenkomsten of verkoopovereenkomsten getekend. De afronding van het woonrijp maken, inritten etc., zal de komende jaren gebeuren. Dit in aansluiting op de kavelverkoop.

Woningbouw

Project	Locatie	Boekwaarde 31-12-2024	Nog te maken kosten	Nog te realiseren opbrengsten	Rente *	Verwacht resultaat op eindwaarde	Verwacht resultaat op startwaarde	Eindwaarde exclusief winstneming	Gerealiseerd resultaat	Getroffen voorziening	Eindjaar
De Gerner Marke	Dalfsen	105.558	129.268	210.000	1.056	-25.881	-25.374	4.298.673	4.288.674	-	2025
Oosterdalfsen	Dalfsen	-736.550	838.218	146.910	-19.623	64.865	61.124	1.848.865	1.801.549	-	2026
Westerbouwlanden Noord	Nieuwleusen	2.507.559	2.313.232	8.299.707	-41.266	3.520.181	3.188.337	6.818.181	4.291.021	-	2029
Muldersweg I	Oudleusen	-97.592	328.992	-	-279	-231.121	-222.146	-231.121	-	-223.000	2026
Muldersweg II	Oudleusen	96.614	782.542	1.078.135	-15.681	214.660	198.313	214.660	22.814	-	2027
De Koele II	Hoonhorst	1.621.290	3.553.308	5.209.468	122.806	-87.936	-72.138	-87.936	-	-73.000	2034
Oosterdalfsen Noord	Dalfsen	10.437.029	15.570.045	26.441.681	716.752	-282.145	-226.919	-282.145	-	-227.000	2035
Waterinkweg	Lemelerveld	2.207.849	8.208.257	11.178.720	144.751	617.863	506.863	617.863	-	-	2034
Totaal		16.141.756	31.723.863	52.564.621	908.516	3.790.486	3.408.059	13.197.040	10.404.058	-523.000	

De verwachte startwaarde betreft de verwachte eindwaarde contant gemaakt naar 1-1-2025 tegen 2% rente.
 * + bedrag is ontvangen rente, - bedrag is betaalde rente

De Gerner Marke:

Alle bouw kavels voor woningbouw in het woonuitbreidingsgebied De Gerner Marke zijn uitgegeven. Alleen de kavel met de maatschappelijke bestemming (de kavel met de driehoekige vorm) is nog niet verkocht. De huidige maatschappelijke bestemming van deze kavel wordt momenteel heroverwogen. Een andere invulling van deze kavel is in onderzoek. Verwacht wordt dat het project in 2025 afgesloten kan worden.

Oosterdalfsen:

De particuliere woningbouw kavels zijn door de gemeente uitgegeven. In Oosterdalfsen Zuid is gestart met de uitgifte van 5 woon-werk kavels van ca. 800 m² per kavel. De bouw van 80 intensieve zorgappartementen is door de ontwikkelaar gestart evenals met de 13 overige woningen (vrijstaand en twee onder één kap). Na oplevering van de appartementen en woning wordt gestart met het woonrijp maken. Verwacht wordt dat ook dit project in 2025 afgesloten kan worden.

Westerbouwlanden Noord:

In dit plangebied is nog ruimte voor de verkoop van 59 woningen. In het kader van de zoektocht naar meer betaalbare woningen is het afgelopen jaar (2024) de mogelijkheid onderzocht om grote vrije sector kavels om te zetten naar rijwoningen. In 2024 zijn 7 stuks vrijstaande woningen (dure segment) omgezet naar 12 stuks "Zonder1-kap" woningen (betaalbare segment). Dit heeft geresulteerd in een toename van 12 betaalbare woningen en per saldo 5 woningen extra binnen de ontwikkeling. Ook met betrekking tot de komende uitgiftes zal gekeken worden naar de mogelijkheid tot omzetting van kavels. Wanneer een omzetting ruimtelijk en/of financieel grote impact heeft op de door de raad vastgestelde kaders en uitgangspunten zal de raad vooruitlopend op de omzetting hierover worden geïnformeerd of om besluitvorming worden gevraagd.

Muldersweg I:

De laatste CPO woningen zijn in 2024 uitgegeven. Daarmee zijn alle bouw kavels in het woonuitbreidingsgebied Muldersweg fase I zijn uitgegeven en zijn de woningen gereed of in aanbouw. Er zijn starterswoningen en vrije sector woningen gerealiseerd. Het woonrijp maken zal starten na de bouw van deze woningen, naar verwachting in 2025-2026. Ten opzichte van de grondexploitatie per 01-01-2024 is het resultaat verslechterd. Dit komt voort uit de nadere uitwerking van de nabetalingsregeling met de vorige grondeigenaren en een wijziging in de te verkopen kavels in 2024. Per 1-1-2025 is een voorziening van € 223.000 getroffen ter dekking van het tekort in de grondexploitatie.

Muldersweg II

In 2023 is gestart met het bouwrijp maken. Eind 2023 is ook begonnen met de uitgifte van bouw kavels in dit woonuitbreidingsgebied. Per 1-1-2024 zijn er 4 kavels verkocht waarvan 1 aan de corporatie Vechthorst ten behoeve van de ontwikkeling van 6 sociale huurwoningen. De overige kavels komen vanaf 1-1-2025 in de verkoop.

De Koele II

In het voorjaar van 2024 is de grondexploitatie De Koele II vastgesteld. Het project bevat 82 woningen waaronder 20 sociale huurwoningen en 19 goedkope koopwoningen. Het bouwrijp maken zal naar verwachting in de tweede helft van 2025 starten. Punt van aandacht binnen deze ontwikkeling is de waterberging en afvoer.

Voor een goede afwikkeling hiervan is een overeenkomst gesloten met aangrenzende grondeigenaren, doormiddel van grondaankoop/ruil van gronden kan de benodigde waterberging en afvoer worden gerealiseerd. In de grondexploitatie De Koele II is een mogelijke opbrengstvermindering van circa € 237.000,- opgenomen. De achtergrond van deze voorziening ligt in de mogelijke noodzaak tot het aanpassen van de kaveloppervlakten per woningtype ten behoeve van een marktconforme grondwaarde waardoor de opbrengsten kunnen afwijken. De eerste uitgifte van bouwkvavels in de ontwikkeling De Koele II is gepland in 2026. Per 1-1-2025 is een voorziening van € 73.000 getroffen ter dekking van het tekort in de grondexploitatie.

Oosterdalfsen Noord

In 2024 is de grondexploitatie Oosterdalfsen Noord vastgesteld. Het project bevat 374 woningen waaronder 118 sociale huurwoningen en 94 goedkope koopwoningen. In de tweede helft van 2025 zullen de sloopwerkzaamheden en het bouwrijp maken starten.

De eerste uitgifte van bouwkvavels in de ontwikkeling Oosterdalfsen Noord is gepland in 2026. Daarnaast is er, evenals bij De Koele II en Waterinkweg, een mogelijke opbrengstvermindering ten behoeve van een marktconforme grondwaarde van circa € 700.000,- opgenomen in de grondexploitatie. Per 1-1-2025 is een voorziening van € 227.000,- getroffen ter dekking van het tekort in de grondexploitatie.

Waterinkweg

In 2024 is ook de grondexploitatie Waterinkweg vastgesteld. Het project bevat 206 woningen waaronder 64 sociale huurwoningen en 73 goedkope koopwoningen. Het bouwrijp maken zal naar verwachting in de tweede helft van 2025 starten. Punt van aandacht binnen de ontwikkeling is het risico verwerken van de spuitzones aan de noord- en oostzijde van de ontwikkeling. De mogelijke kosten van het inpassen van de zones bedragen circa € 455.000,-. Het betreft de aanleg van een volwaardige haag en een bijstelling van de uitgeefbare oppervlakte. Deze kosten zijn opgenomen niet opgenomen in de grondexploitatie maar als risico benoemd. Daarnaast is er, evenals bij Oosterdalfsen Noord en De Koele II, een mogelijke opbrengstvermindering ten behoeve van een marktconforme grondwaarde van circa € 390.000,- opgenomen in de grondexploitatie. De eerste uitgifte van bouwkvavels in de ontwikkeling Waterinkweg is gepland in 2026.

3.8 Wet Open Overheid

Algemeen

Sinds 1 mei 2022 is de Wet open overheid van kracht. Actieve openbaarmaking van overheidsinformatie wordt hiermee de norm. Gefaseerd wordt het voor 11 categorieën gemeentelijke documenten verplicht om deze tijdig actief openbaar te maken. Om dat mogelijk te maken dient de informatiehuishouding op orde te worden gebracht en digitale overheidsinformatie duurzaam toegankelijk te worden gemaakt en te houden. Vanaf 1 november 2024 is deze wettelijke verplichting deels in werking getreden. Het betreft informatie over de organisatie, de werkwijze (waaronder de taken en bevoegdheden) en de bereikbaarheid van het bestuursorgaan en haar organisatieonderdelen.

Om niet alleen de implementatie van de WOO succesvol te volbrengen maar ook te voldoen aan de informatiewetgeving, is in 2023 een start gemaakt met het in beeld brengen van de stand van zaken met betrekking de informatiehuishouding in de gemeente. Actieve openbaarmaking is alleen mogelijk als de documenten duurzaam toegankelijk zijn en de informatiehuishouding op orde. Aan de hand van de uitkomsten van het onderzoek in 2024 is bepaald hoe de implementatie van de WOO en informatiewetgeving verder dient te verlopen. Ook bewustwording in de organisatie maakt onderdeel uit van de implementatie.

Dalfsen heeft sinds november 2024 een Coördinator open overheid in dienst. De coördinator fungeert als Woo-contactpersoon bij Woo-verzoeken. Tevens ziet de Woo-contactpersoon erop toe dat we voldoen aan de actieve en passieve openbaarmakingsverplichtingen en worden we door haar begeleid in het worden van een open transparante en toegankelijke gemeente.

3.9 Duurzaamheid

Algemeen

Op basis van het landelijke klimaatakkoord is iedere gemeente aan de slag met de energietransitie om op die manier een reductie van CO₂ te bewerkstelligen. De gemeente Dalfsen is al vele jaren actief op dit gebied en we zijn toonaangevend in de regio.

Duurzaamheid zit verweven in verschillende beleidsvelden binnen de gemeentelijke organisatie. Voorbeelden zijn klimaat en water, groenbeheer, gemeentelijke gebouwen en voertuigen en duurzaam inkopen en aanbesteden, maar ook civieltechnische projecten.

Naast het reguliere gemeentelijke budget ontvangt de gemeente jaarlijks diverse subsidies en uitkeringen voor het uitvoeren van specifieke taken zoals energieopwekking, energiearmoede of energiebesparing.

Beleidskader

In 2017 heeft de raad het nieuwe duurzaamheidsbeleid tot en met 2025 vastgesteld. De missie uit het duurzaamheidsbeleid, "Dalfsen nu en in de toekomst leefbaar" heeft vier pijlers: minder energiegebruik, meer duurzame energie, meer lokale kracht, meer circulair. Binnen deze vier pijlers zijn in maart 2019 tijdens de herijking van het duurzaamheidsbeleid de volgende drie thema's toegevoegd: Regionale energiestrategie (RES), Warmteplannen en de Energiemix.

Het beleid is grotendeels gericht op het faciliteren van lokale initiatieven, die één of meer van de vier pijlers in de praktijk gestalte geven. Samen met de inwoners werkt de gemeente op deze manier aan een duurzaam leefbare omgeving. Naast deze strategische insteek kent het duurzaamheidsbeleid ook concrete (energie)doelstellingen over bijvoorbeeld de hoeveelheid te produceren duurzame energie en het verduurzamen van de eigen gemeentelijke organisatie. Daarnaast is Dalfsen actief in regio verband zoals bij het opstellen en uitvoeren van de RES. In 2024 is gestart met het herstructureren van de RES naar een uitvoeringsgerichte Energietafel West Overijssel.

Daarnaast voeren wij de afgelopen en komende jaren diverse gemeentelijke taken uit vanuit het Rijk. Dat zijn maatregelen tegen Energiearmoede (REA) en maatregelen om energie te besparen en duurzame energie op te wekken (CDOKE).

Voor de uitvoering van het beleid wordt twee- á driejaarlijks een uitvoeringsplan opgesteld. Eind 2022 is door het college het uitvoeringsplan 2023-2025 vastgesteld. In 2025 wordt het beleidsplan en uitvoeringsplan geactualiseerd.

Stand van zaken

In het uitvoeringsplan zijn per beleidsdoel diverse concrete acties c.q. projecten beschreven. Deze zijn allemaal opgestart of afgerond. Ook zijn een aantal nieuwe projecten opgestart die passen bij de dynamiek van de energietransitie.

Een aantal specifieke werkzaamheden, acties en projecten worden hieronder kort toegelicht.

Rijksregeling CDOKE

In het klimaatakkoord zijn een aantal gemeentelijke taken afgesproken voor meer energiebesparing en meer duurzame energieproductie. Voor deze taken ontvangen gemeenten een extra rijksuitkering. Hierin is in 2024 extra personeel en externe ondersteuning aangetrokken.

Regionale Energie Strategie (RES)

Nieuw wind- en zonbeleid van de provincie heeft in 2024 voor een koerswijziging gezorgd. De provincie heeft de regie overgenomen waarbij de mogelijkheden voor zonneparken aanzienlijk is verminderd en voor windmolens zijn voorkeursgebieden aangewezen met elk een limiet. Met gemeenten zijn programmeerafspraken gemaakt en deze afspraken voor Dalfsen liggen in lijn met de eerder vastgestelde RES-doelen van 100 Gwh aan duurzaam opgewekte energie in 2030. Hiervan wordt ongeveer 67 Gwh momenteel opgewekt in de gemeente Dalfsen.

Vanwege het nieuwe provinciale beleid hebben de RES-partners een koerswijziging afgesproken waarbij meer gefocust wordt op de realisatie van energieprojecten en regionale samenwerking en kennisdeling.

Dalfserveld West

Nieuwe windmolens zijn toegestaan in het agrarische gebied Dalfserveld West. Een intensief participatieproces is uitgevoerd en de bewoners hebben eind 2024 een collectief voorstel gedaan voor het realiseren van ongeveer 20 a 25 Gwh aan duurzame energie (wind, zon, biogas).

Netcongestie

Door de toenemende elektrificatie en duurzame opwek zit landelijk het stroomnet op piekmomenten vol. In Dalfsen zijn bijvoorbeeld momenteel geen nieuwe grootverbruikaansluitingen mogelijk en voor nieuwe kleinverbruikaansluitingen gelden lange wachttijden. Naast versnelde uitbreiding van het stroomnet worden projecten uitgevoerd om het bestaande net slimmer te gebruiken en energie verder te besparen. Op verschillende plekken zijn nieuwe trafo's gepland en er komen vele nieuwe kabels in de grond. De gemeente Dalfsen is nauw betrokken bij de uitbreiding van het hoogspanningsstation Hessenweg en zet zich in om de impact voor de omwonenden zoveel mogelijk te beperken. Bij alle bedrijfsterreinen zijn onderzoeken opgestart waarbij nieuwe vormen van samenwerking worden onderzocht om de overlast van netcongestie te verzachten en de verduurzaming voort te zetten. Vele ondernemers werken hier aan mee.

Warmteplannen

In 2024 zijn vier wijkplannen uitgevoerd met de bewoners. Daarbij onderzoeken we de mogelijkheden voor individuele en collectieve alternatieven voor aardgas. Tevens worden inwoners geholpen met extra energiebesparing en energieopwekking.

Energiearmoede

Dalfsen ontvangt rijksgeld om energiearmoede tegen te gaan. Een lokale aanpak is uitgewerkt en uitgevoerd. Samen met maatschappelijke partners en lokale ondernemers worden inwoners geholpen met het isoleren van hun woning en de aanschaf van energiezuinige witgoed.

Soortenmanagementplan

Landelijk is geconstateerd dat grootschalige isolatiecampagnes impact hebben op diverse populaties zoals vleermuizen en vogels. In 2024 heeft de gemeente Dalfsen samen met de omliggende gemeenten een collectief plan uitgewerkt om de impact van de campagnes te verkleinen.

Biogas

In 2024 is een onderzoek uitgevoerd naar de mogelijkheden voor meer lokale productie van biogas door middel van kleinschalige mestvergisters op boerenerven. Vier agrarische gebieden hebben mogelijk voldoende potentie en perspectief om een collectieve aanpak verder te ontwikkelen. Vanwege landelijke ontwikkelingen op het gebied van mest en stikstof is het project gepauzeerd.

Gemeentelijke organisatie

In het voorjaar van 2024 zijn de nieuwe warmtepompen bij de zwembaden in gebruik genomen. Na wat opstartproblemen verliep de verwarming goed. Tevens zijn nieuwe zonnecollectoren op de daken geplaatst en de panden beter geïsoleerd.

Op de werf in Dalfsen is een nieuwe houtsnipperopslag gerealiseerd voor de biomassaketel. Op de werf in Nieuwleusen zijn de eerste voorbereidingen getroffen voor de bouw van een nieuwe biomassaketel met houtsnipperopslag. Dit plan werd vertraagd door de mogelijke komst van een nieuwe trafo van Enexis achter de werf.

In 2024 is gestart met het uitwerken van een mobiliteitsregeling voor het eigen personeel. Daarbij wordt specifiek aandacht geven aan de CO2-impact van de dagelijkse vervoersbewegingen.

Circulariteit

Naast de reguliere afvaltaken is in 2024 onderzoek verricht naar de kansen en mogelijkheden van circulariteit in de gemeente Dalfsen. Vooral in de landbouw- en bouwsector vinden diverse initiatieven plaats. Een plan wordt ontwikkeld om deze initiatieven te ondersteunen en te laten groeien.

Bij het huishoudelijke afval lag de focus op kwaliteitsverbetering. De ROVA-actie Terugwinnaars is uitgevoerd en de inwoners scheiden hun PMD-afval beter.

Hoofdstuk 4 Balans

4.1 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding

De jaarrekening is opgesteld conform het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Bepalingen die zijn opgenomen in de financiële verordening, als nadere invulling van BBV-voorschriften, zijn eveneens van toepassing. De rechtmatigheidsverantwoording door het college is opgenomen in hoofdstuk 4.4.

Algemene grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

De waarderingsgrondslagen van de jaarrekening zijn gebaseerd op het BBV en vastgelegd in de Financiële Verordening. De activa worden gewaardeerd op basis van verkrijgings- of vervaardigingsprijs, dan wel nominale waarde. De passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, met uitzondering van voorzieningen die tegen contante waarde zijn gewaardeerd. Voor de jaarrekening is het stelsel van baten en lasten gehanteerd. Dat betekent dat we lasten en baten hebben toegerekend aan het jaar waarin de diensten of goederen zijn geleverd. Winsten worden alleen in aanmerking genomen als ze gerealiseerd zijn. Verliezen en risico's die hun oorsprong hebben in het boekjaar worden opgenomen indien zij bekend zijn voor het opstellen van de jaarcijfers.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als baat genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar gesteld wordt.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt. Hierbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden en overlopende verlofaanspraken. Indien er sprake is van (eenmalige) schokeffecten (bijvoorbeeld door reorganisaties) dient wel een verplichting opgenomen te worden.

Er wordt gebruik gemaakt van overhead om rente door te belasten aan de investeringen en grondexploitaties.

Balans

Vaste activa

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijging- c.q. vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. Eventuele van derden verkregen specifieke investeringsbijdragen worden in mindering gebracht op het geactiveerde bedrag (artikel 62 lid 2 BBV). Hierbij wordt de verkregen bijdrage als baat verantwoord.

Kosten van onderzoek en ontwikkeling van een bepaald actief

Op kosten van onderzoek en ontwikkeling wordt niet afgeschreven, deze komen direct ten laste van het resultaat. Op voorbereidingskosten voor toekomstige grondexploitaties wordt niet afgeschreven. Deze kosten worden in toekomstige grondexploitaties ingebracht. De maximale termijn waarbij deze kosten als voorbereidingskosten verantwoord mogen worden op basis van het BBV is gesteld op 5 jaar. Na deze termijn moet een voorziening worden opgenomen.

Bijdragen aan activa in eigendom van derden

Onder de immateriële vaste activa worden ook de bijdragen aan activa in eigendom van derden verantwoord. Dergelijke geactiveerde bijdragen zijn gewaardeerd op het bedrag van de verstrekte bijdragen, verminderd met afschrijvingen. De verleende bijdragen worden afgeschreven in de periode waarin het betrokken actief van de derde op basis van de door de gemeente gestelde voorwaarden moet bijdragen aan de publieke taak.

Materiële Vaste activa

Materiële vaste activa zijn fysiek aanwezige activa. De materiële vaste activa zijn naar de volgende categorieën in te delen:

- Activa met een economisch nut;
- Activa met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven (heffingsgerelateerd economisch nut);
- Activa in de openbare ruimte met maatschappelijk nut.

De activa worden gewaardeerd op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend.

Voor de afschrijvingstermijnen wordt verwezen naar de afschrijvingstabel behorende bij de Financiële Verordening. In principe worden activa lineair afgeschreven.

Investerings tot een bedrag van € 25.000 worden niet geactiveerd.

Investerings met economisch nut

Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht. Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven.

Investerings met economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven

Dit betreft investeringen in riolering, inzameling van huishoudelijk afval en investeringen voor activiteiten waarop rechten kunnen worden geheven.

Investerings in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut

Investerings met een maatschappelijk nut worden, evenals investeringen met een economisch nut, geactiveerd en over de verwachte toekomstige gebruiksduur afgeschreven.

De ondergrond van deze werken wordt daarbij als integraal onderdeel van het werk beschouwd (en dus ook afgeschreven).

Financiële vaste activa

Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's ("kapitaalverstrekingen aan deelnemingen" in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs zal afwaardering plaatsvinden.

Kapitaalverstrekingen aan gemeenschappelijke regelingen en leningen u/g zijn opgenomen tegen nominale waarde.

Vlottende activa

Voorraden

Onderhanden werk

De als "onderhanden werken" opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs, dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs bestaat uit de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijp maken), alsmede een redelijk te achten aandeel in de rentekosten en de administratie- en beheerskosten. Winsten uit de grondexploitatie worden slechts genomen indien en voor zover die met voldoende mate van betrouwbaarheid als gerealiseerd aangemerkt kunnen worden. Hiervoor wordt conform de BBV de Percentage of Completion (PoC) methode gehanteerd. Dit houdt in dat op basis van de voortgang van de grondexploitatie tussentijdse winsten genomen moeten worden.

Gereed product en handelsgoederen

Gerede producten worden gewaardeerd tegen de kostprijs of tegen de marktwaarde indien de marktwaarde lager is dan de kostprijs.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Liquide middelen en overlopende posten

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Vaste passiva

Eigen vermogen

Reserves worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Voorzieningen

Volgens het BBV mag een voorziening worden gevormd in deze vier gevallen:

- Er zijn verplichtingen en verliezen waarvan de hoogte op de balansdatum niet zeker is, maar die wel redelijk ingeschat kunnen worden;
- Er zijn op de balansdatum risico's die kunnen leiden tot verplichtingen of verliezen, waarvan de hoogte al redelijk in te schatten is;
- Er zullen kosten worden gemaakt in een volgend begrotingsjaar. Hiervoor mag een voorziening worden gevormd als het maken van die kosten zijn oorsprong mede in het huidige of in voorafgaande begrotingsjaren vindt en de voorziening is bedoeld om de lasten gelijk te verdelen over een aantal begrotingsjaren;
- Er worden bijdragen verstrekt aan toekomstige vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing wordt geheven als bedoeld in artikel 35, eerste lid, onder b.

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies.

De pensioenverplichting ten behoeve van de wethouders is echter op de contante waarde van de (reeds opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd.

De onderhoudsegalisatievoorzieningen stelen op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen, waarin rekening is gehouden met de kwaliteitseisen die ter zake geformuleerd zijn. In de paragraaf "onderhoud kapitaalgoederen", onderdeel van het jaarverslag, is het beleid ter zake nader uiteengezet.

Vaste schulden

Onder vaste schulden worden de schulden met een rente typische looptijd van 1 jaar of langer verstaan. Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met gedane aflossingen.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde. Hier zijn ook de verplichtingen met betrekking tot verlofsparen opgenomen. Dit betreft zowel het wettelijk, bovenwettelijk en spaarverlof. Onder de overlopende passiva zijn ook de van overheidslichamen (vooruit) ontvangen voorschotbedragen voor een specifiek bestedingsdoel opgenomen.

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Borg- en Garantstellingen

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, worden deze niet in de balans opgenomen. De geborgde schuldrestanten worden per einde boekjaar apart opgenomen onder de 'Niet uit de balans blijvende verplichtingen'.

Aangelegane verplichtingen en vorderingen

Onder deze categorie worden de meerjarige inkoopcontracten opgenomen tegen de resterende contractwaarde.

4.2 Balans per 31 december 2024

Bedragen x € 1.000

ACTIVA	31-12-2024	31-12-2023
Vaste activa	66.099	65.570
Immateriële vaste activa	888	1.715
• Kosten van onderzoek en ontwikkeling van een bepaald actief	828	1.651
• Bijdrage aan activa van derden	60	63
Materiële vaste activa	60.339	59.133
• Investerings met economisch nut	47.145	50.268
• Investerings met economisch nut, waarvan ter bestrijding v/d kosten een heffing kan worden opgelegd	240	249
• Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	12.954	8.616
Financiële vaste activa	4.872	4.722
• Kapitaalverstrekkings aan:		
- deelnemings		
- overige	142	142
• Leningens aan:		
- woningbouwcorporaties	0	399
- deelnemings	845	845
- overige verbonden partijen	3.697	3.148
- betaalde waarborgsom	188	188
• Overige langlopende leningens	-	-
• Overige uitzettingens met een rente typische looptijd van één jaar of langer	-	-

Vlottende activa	53.388	20.826
Vorraden	19.796	5.413
• Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie - bedrijventerreinen - woningbouw	19.796 3.568 16.228	5.413 1.321 4.092
Uitzettingen met een rente typische looptijd korter dan één jaar	28.995	8.210
• Vorderingen op openbare lichamen • Rekening-courantverhouding met het Rijk (schatkistbankieren) • Overige vorderingen	10.910 17.156 928	4.789 2.696 725
Liquide Middelen	158	77
• Kas-, bank- en girosaldi	158	77
Overlopende activa	4.440	7.125
• Overige nog te ontvangen bedragen, en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	4.440	7.125
Totaal generaal	119.488	86.396

Niet in de balans opgenomen rechten		
	Recht per 31-12-2024	Recht per 31-12-2023
Recht op verliescompensatie krachtens de wet op de vennootschapsbelasting 1969	-	-
Overige rechten verworven van natuurlijke personen en rechtspersonen	-	-
	-	-

Bedragen x € 1.000

PASSIVA	31-12-2024	31-12-2023
Vaste passiva	107.674	73.674
Eigen vermogen	56.025	51.792
• Algemene reserve	16.298	13.908
• Bestemmingsreserves	34.544	31.185
• Gerealiseerd resultaat (nog te bestemmen)	5.183	6.700
Voorzieningen	10.850	9.731
• Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	10.850	9.731
Vaste schulden met een rente typische looptijd van één jaar of langer	40.800	12.150
• Onderhandse leningen van: - binnenlandse banken en overige financiële instellingen	40.800	12.150
• Waarborgsommen	-	-
Vlottende passiva	11.814	12.722
Netto-vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan één jaar	2.489	4.177
• overige kasgeldleningen	-	-
• overige schulden (crediteuren)	2.489	4.177
• Debetsaldi banken	-	-
Overlopende Passiva	9.324	8.544
• verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en uitzondering van jaarlijkse terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbare volume	4.372	4.821
• de van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	4.952	3.723
Totaal generaal	119.488	86.396

Bedragen x € 1.000

Niet uit de balans blijkende verplichtingen		
	Verplichting	Verplichting
	31-12-2024	31-12-2023
Waarborgen en garanties	49.402	57.193
Aangegane verplichtingen en vorderingen	871	868
	50.273	58.061

4.3 Toelichting op de balans

Vaste activa

Bedragen x € 1.000

Immateriële vaste activa	Boekwaarde 31-12-2023	Investerings / storting	Bijdragen derden	Des- investeringen	Afschrijvingen / onttrekking	Boekwaarde 31-12-2024
Kosten van onderzoek en ontwikkeling	1.651	536	-	1.360	-	828
Voorziening voorbereidingskredieten	-	-211	-	-	-	-211
Bijdrage aan activa in eigendom van derden	63	-	-	-	3	60
Totaal:	1.715	325	-	1.360	3	677

Materiële vaste activa	Boekwaarde 31-12-2023	Investerings	Bijdragen derden	Des- investeringen	Afschrijvingen	Boekwaarde 31-12-2024
Investerings met een economisch nut						
Gronden en terreinen	20.360	9.537	-	12.763	72	17.062
Gronden en terreinen (warme gronden)	3.100	251	-	-	-	3.351
Bedrijfsgebouwen	23.960	402	73	-	1.078	23.211
Vervoermiddelen	669	168	-	-	138	698
Mach. App. & install.	2.224	921	147	-	484	2.514
Overige mat. Vaste activa	404	357	-	-	4	757
Verliesvoorz. MVA grond	-448	-	-	-	-	-448
Totaal:	50.268	11.636	220	12.763	1.777	47.145
Investerings met een economisch nut waarvoor heffing kan worden opgelegd						
Bedrijfsgebouwen	172	-	-	-	4	168
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	42	-	-	-	4	39
Gronden en terreinen	35	-	-	-	2	33
Vervoermiddelen	-	-	-	-	-	-
Totaal:	249	-	-	-	9	240
Investerings met uitsluitend maatschappelijk nut - Grond-, weg- en waterbouwkundige werken						
G/W/W MN >2017	7.110	4.364	-328	-	170	11.632
G/W/W MN <2017	1.506	-	-	-	184	1.321
G/W/W MN + HF <17	-	-	-	-	-	-
G/W/W MN + HF >17	-	-	-	-	-	-
Ov. Mat. Vaste act. MN	-	-	-	-	-	-
Totaal:	8.616	4.364	-328	-	354	12.954

De investeringen met uitsluitend maatschappelijk nut (vanaf 2017) hebben betrekking op de volgende projecten:

Klimaatwinkelstraat, aanleg fietsroute Dalfsen-Zwolle, vervanging verharding wegen, vervanging sportvelden Nieuwleusen en Lemelerveld.

Op de meeste van deze projecten is ook een bijdrage van de provincie, rijk of waterschap ontvangen. Deze zijn als bijdragen van derden in mindering gebracht.

In bijlage 6.2 wordt inzicht gegeven in de realisatie van de investeringsbudgetten.

Financiële vaste activa	Boekwaarde 31-12-2023	Investerings	Desinvestering	Aflossing	Afschrijving	Boekwaarde 31-12-2024
Kapverstr.deeln.	-	-	-	-	-	-
Effecten	142	-	-	-	-	142
Leningen aan woningcorporaties	399	-	-	399	-	0
Leningen aan deelnemingen	845	-	-	-	-	845
Leningen aan openbare lichamen	-	-	-	-	-	-
Betaalde WBS	188	-	-	-	-	188
Overige langlopende leningen	3.148	550	-	-	-	3.697
Totaal:	4.722	550	-	399	-	4.872

Specificatie Effecten	2024	2023
Vitens N.V.	9	9
Enexis Holding NV	8	8
Rova BV	41	41
BNG NV	84	84
Totaal:	142	142

Specificatie Leningen aan woningcorporaties	2024	2023
Woonstichting Vechthorst	0	399
Totaal:	0	399

Specificatie Leningen aan deelnemingen	2024	2023
Lening Enexis Tranche B	216	216
Achtergestelde 8% Rova-lening	628	628
Staatslening 1959	1	1
Totaal:	845	845

Specificatie Leningen aan overige langlopende leningen	2024	2023
Duurzaamheidslening	151	142
VROM starterslening	2.113	2.084
Bruggenplein	121	121
Verzilverlening	312	301
SVN-starterslening	1.000	500
Totaal:	3.697	3.148

Vlottende activa

Woningbouw

Complex	Boekwaarde 31-12-2023	Investerings	Inkomsten	Winst- en verliesneming	Interne boekingen	Balanswaarde 31-12-2024
De Gerner Marke	101	4	-	-	-	106
Oosterdalfsen	-433	197	-501	-	-	-737
Westerbouwwanden Noord	5.321	546	-3.359	-	-	2.508
Agnietencollege	-465	17	-	98	350	-
De Wieken	885	4	-	17	-905	-
De Nieuwe Landen	-455	78	-26	183	220	-
De Nieuwe Landen II	-900	380	-12	304	228	-
Muldersweg I	-143	176	-130	-	-	-98
Muldersweg II	415	80	-398	-	-	97
De Koele II	-	1.621	-	-	-	1.621
Oosterdalfsen Noord	-	10.437	-	-	-	10.437
Waterinkweg	-	2.208	-	-	-	2.208
Afgesloten complexen	-19	19	-	-	-	-
Voorziening	-973	-	-	-	450	-523
Winstnames woningbouw	1.090	-	-	708	-799	999
Ntb GREX Woningbouw	-101	-	-	-	-58	-159
Totaal:	4.322	15.767	-4.427	1.310	-513	16.459

Bedrijventerreinen

Complex	Boekwaarde 31-12-2023	Investerings	Inkomsten	Winst- en verliesneming	Interne boekingen	Balanswaarde 31-12-2024
De Grift III	-1.394	1.316	-		-	-78
t Febriek Zuid II	2.716	962	-352		-	3.326
Winstnames bedrijventerrein	-231	-	-	321	-	90
Totaal bedrijventerreinen:	1.091	2.278	-352	321	-	3.338

Totaal voorraden:	5.413	18.044	-4.779	1.631	-513	19.796
--------------------------	--------------	---------------	---------------	--------------	-------------	---------------

Tabel Voorzieningen grondexploitaties

Project	Locatie	Balanswaarde 31-12-2023	Mutatie	Balanswaarde 31-12-2024
Muldersweg I	Oudleusen	-67	-156	-223
De Wieken	Nieuwleusen	-906	906	-
De Koele II	Nieuwleusen	-	-73	-73
Oosterdalfsen Noord	Oudleusen	-	-227	-227
Totaal		-973	450	-523

Tabel Resultaten grondexploitaties

Project	Locatie	Mutatie voorlopig resultaat
Grift III	Nieuwleusen	250
t Febriek Zuid II	Lemelerveld	71
De Gerner Marke	Dalfsen	45
Oosterdalfsen	Dalfsen	-29
Westerbouwlanden Noord	Nieuwleusen	669
Muldersweg II	Oudleusen	23
Totaal		1.029

Bij de MPG 2025 zijn alle grondexploitaties herzien en ter goedkeuring aan de raad voorgelegd. Zie voor een verdere uitwerking en toelichting de paragraaf grondbeleid.

Voor verdere informatie over de grondexploitatie wordt verwezen naar de toelichting op de programma's 4 en 9.(Economische zaken en Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting).

Uitzettingen met een rente typische looptijd korter dan één jaar	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2024
Vorderingen op openbare lichamen	4.789	10.910
Schatkistbankieren	2.696	17.156
Vorderingen Sociaal Domein	313	292
Debiteuren algemeen	412	636
Totaal:	8.210	28.995

Vorderingen op openbare lichamen	2023	2024
Rijksoverheid	29	296
Centraal Bureau COA	-	4.273
Belastingdienst	4.563	5.792
Provincie	25	29
Overige openbare lichamen	172	521
Totaal:	4.789	10.910

Liquide middelen	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2024
Kassaldi	11	13
Banksaldi	66	144
Totaal:	77	158

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
(1)	Drempelbedrag	1786			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	158	193	195	209
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	1.628	1.593	1.591	1.577
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag					
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	89.302			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	89.302			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-			
(1) = (4b)*0,02 + (4c)*0,002 met een minimum van €1.000.000	Drempelbedrag	1786			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	14.234	17.372	17.575	18.850
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92

Overlopende activa	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2024
Vooruitbetaalde bedragen	2.003	1.717
Overige overlopende activa	12	16
Nog te ontvangen bedragen	5.110	2.707
Totaal:	7.125	4.440

Specificatie overlopende activa	Boekwaarde 31-12-2023	Toevoeging	Onttrekking	Boekwaarde 31-12-2024
Europese overheidslichamen	-	-	-	-
Rijk	1.561	962	2.075	448
Overige Nederlandse overheidslichamen	3.893	2.551	4.021	2.423
Overige overlopende activa	1.671	39.348	39.451	1.569
Totaal:	7.125	42.861	45.546	4.440

Vaste passiva

Bedragen x €
1.000

Eigen vermogen	Saldo 31-12-2023	Stortingen	Resultaat- bestemming	Onttrekkingen	Saldo 31-12-2024
Algemene reserve	-13.908	-12.454	-	10.064	-16.298
<i>Bestemmingsreserves, bestaande uit:</i>					
Geblokkeerde bestemmingsreserves	-21.363	-400	-	1.246	-20.517
Bestemmingsreserves	-9.822	-5.526	-	1.321	-14.028
Nog te bestemmen resultaat	-6.700	-	-5.183	6.700	-5.183
Totaal:	-51.792	-18.380	-5.183	19.331	-56.025

*De omvang van de dekkingsreserve kapitaallasten is voldoende om de kapitaallasten de komende jaren te kunnen dekken.

Specificatie Voorzieningen	Saldo 31-12-2023	Toevoeging	Aanwending/ vrijval	Saldo 31-12-2024
Riolering	-5.375	-550	502	-5.423
Afval	-627	-126	42	-711
Groot Onderhoud	-982	-183	324	-841
Wethouderspensioen	-1.348	-431	-	-1.779
Pensioen gewezen wethouders	-1.049	-177	109	-1.116
Mobiliteit	-23	-	-	-23
Kunstwerken	-	-203	31	-172
Exploitatie riolering	-	-96	-	-96
Verlof	-328	-149	-	-477
Grondexploitatie	-	-	-	-
Totaal:	-9.731	-1.914	1.007	-10.638

Riolering en Exploitatie riolering

Op basis van de GRP 2022-2026 is de voorziening riolering gesplitst naar:

- Spaarvoorziening riolering. Deze voorziening heeft als doel de toekomstige (vervangings)investeringen te kunnen dekken (en is gebaseerd op art 44 lid1, sub d BBV).
- Voorziening exploitatie riolering. Dit betreft een voorziening door derden bekleemde middelen (conform art 44 lid 2, BBV). Doel is over voldoende middelen te kunnen beschikken ter dekking van jaarlijks fluctuerende exploitatielasten van de riolering te kunnen opvangen (zodat volledige kostendeckering wordt bereikt).

Afval

Via de afvalstoffenheffing worden heffingen ontvangen. De voorziening moet specifiek worden ingezet voor afval. Overschotten en tekorten op de afval worden toegevoegd of onttrokken aan de voorziening.

Groot onderhoud

De voorziening is gevormd ter egalisatie van onderhoudskosten. Aan alle voorzieningen liggen actuele plannen ten grondslag, ter onderbouwing van de omvang van de voorziening. De toevoegingen aan de voorzieningen zijn verricht op basis van de berekening in het Beleidsplan onderhoud gemeentelijke gebouwen periode 2024-2028. De aanwending gebeurt op basis van werkelijke kosten.

Wethouderspensioen en Pensioen gewezen wethouders

De voorziening wordt gevormd op basis van de Algemene Pensioenwet Politieke Ambtsdragers (APPA). Toevoegingen zijn verricht op basis van actuariële berekeningen, de aanwendingen hebben betrekking op werkelijke uitbetalingen. Naast het in de voorziening opgenomen ouderdomspensioen kunnen de wethouders die nog niet met pensioen zijn een keuze maken om het nabestaandenpensioen om te zetten in een ouderdomspensioen. Dit is niet opgenomen in de voorziening, het gaat om afgerond € 370.000.

Mobiliteit

De voorziening bestaat uit bevorderende maatregelen voor mobiliteit en ter voorkoming van wachtgeld.

Verlof

Conform de BBV wordt voor verlofsparen en (boven)wettelijk verlof een voorziening ingesteld. Bij verlofsparen is er sprake van arbeidskostengerelateerde verplichtingen die een niet voorspelbare opbouw en dus ook een onvoorspelbare afbouw kennen, daarom dient hiervoor een voorziening te worden gevormd.

Grondexploitatie

Voor grondexploitaties die langer dan 5 jaar in voorbereiding zijn, moet een voorziening worden getroffen. Hiermee is deze voorziening conform de richtlijnen van de BBV getroffen.

Vaste schulden met een rente typische looptijd van één jaar of langer *	Saldo 31-12-2023	Opnamen	Aflossingen	Saldo 31-12-2024
Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	-12.150	-30.000	1.350	-40.800
Totaal:	-12.150	-30.000	1.350	-40.800

De totale rentelast voor het jaar 2024 met betrekking tot de vaste schulden bedraagt € 493.000.

Vlottende passiva

Netto vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan één jaar	Saldo 31-12-2023	Saldo 31-12-2024
Kasgeldlening	-	-
Overige kasgeldleningen	-	-
Overige schulden	-4.177	-2.489
Totaal:	-4.177	-2.489

Crediteuren	2023	2024
Rijksoverheid	-304	-
Belastingdienst	25	-242
Provincie	-8	-
Overige openbare lichamen	-272	-683
Overige crediteuren	-3.618	-1.564
Totaal:	-4.177	-2.489

Overlopende passiva	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2024
Verpl. tlv begr.jr en te bet.in vlg. jr	-4.821	-4.372
Vooruitontv. Bedragen	-3.723	-4.952
Totaal:	-8.544	-9.324

Verloop vooruitontvangen bedragen	Boekwaarde 31-12-2023	Ontvangsten	Bestedingen	Boekwaarde 31-12-2024
Europese overheidslichamen	-	0	0	-
Rijk	-423	423	456	-456
BDU	-397	-	-	-397
Overige Nederlandse overheidslichamen	-2.904	1.013	2.209	-4.100
Overige vooruitontvangen bedragen	-	0	0	-
Totaal:	-3.723	1.436	2.665	-4.952

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Waarborgen en garanties

Het in de balans opgenomen bedrag voor verstrekte waarborgen aan natuurlijke en rechtspersonen wordt als volgt, naar de aard van de geldlening, gespecificeerd:

Geldnemer - Aard/omschrijving	Restant begin jaar	Restant eind jaar	Percentage borgstelling	Borgstelling 31-12-2024
Stichtingen/instellingen - Gewaarborgde geldlening	26.122	25.100	100	25.100
Stichtingen/instellingen - Gewaarborgde geldlening	48.500	48.500	50	24.250
Particulieren - Hypotheekgarantie	66	52	100	52
Totaal:	74.688	73.652		49.402

Aangegane verplichtingen en vorderingen

Wij vermelden de volgende meerjarige verplichtingen en vorderingen die hun oorzaak voor de balansdatum hebben, maar daarna zullen worden geëffectueerd:

Omschrijving	Bedrag
Totale huurverplichting vanuit de gemeente Dalfsen	200
ICT verplichting	671
Totaal:	871

4.4 Rechtmatigheidsverantwoording

Verantwoordelijkheid college van burgemeester en wethouders

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het college van burgemeester en wethouders toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door de raad vastgestelde kaders zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderinggrondslagen in de jaarrekening is het door de raad op 2 september 2024 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door de raad bepaald en bedraagt 1% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves. De rapporteringstolerantie is bepaald op 0,1% van de gewijzigde begroting en afgerond op € 5000 naar beneden, en daarmee vastgesteld op € 105.000.

De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2024 van de Commissie BBV van oktober 2024.

Bevinding

Het college stelt vast dat de omvang van de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties die niet rechtmatig tot stand zijn gekomen bedrag € 20.479.388 bedraagt. Dit is hoger dan de daarvoor gestelde grens van € 1.300.000. Van de niet rechtmatig tot stand gekomen verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties is volgens het college overigens een bedrag van € 20.041.101 acceptabel op basis van door de gemeenteraad vastgestelde afspraken.

De geconstateerde afwijkingen betreffen:

Begrotingscriterium	x 1000
1A. Overschrijding lasten programma's;	17.103,0
1B. Overschrijding investeringsbudgetten (kredieten);	2.938,1
2. Ongeautoriseerde reserve mutaties;	0
3. Overschrijding van baten en/of onderschrijding van lasten, investeringen en baten die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid of niet tijdig aan de raad zijn gemeld.	0
Totaal begrotingsonrechtmatigheden	20.041,1
4. Totaal van de begrotingsafwijkingen (1en2) dat past binnen het vooraf vastgestelde beleid en daarmee vooraf als acceptabel is geïd. Zie rechtmatigheidsverantwoording.	20.041,1
De niet -acceptabele begrotingsonrechtmatigheden worden inhoudelijk in de rechtmatigheidsverantwoording en in de paragraaf bedrijfsvoering toegelicht.	0
Voorwaarden criterium	
5. Inkoop ten onrechte niet Europees aanbesteed	438,2
Misbruik en Oneigenlijk gebruik criterium (M&O)	
6. Geen bevindingen	
Totaal rechtmatigheidsfouten (x+x)	20.479,3
Waarvan acceptabel;	20.041,1
Waarvan niet acceptabel;	438,2

In de paragraaf bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met de raad aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid. In deze paragraaf heeft het college ook beschreven welke actie hij onderneemt om vermelde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

4.5 Gebeurtenissen na balansdatum

In maart 2025 heeft de belastingdienst aangekondigd dat een boekenonderzoek zal worden verricht bij de Gemeente Dalfsen. Dit zal aanvangen in april 2025 en heeft twee doelstellingen:

1. Het vaststellen van de aanvaardbaarheid van de aangiften omzetbelasting over de tijdvakken in de periode van 1 januari 2021 tot en met 31 december 2023.
2. Het vaststellen van de aanvaardbaarheid van de aangiften BTW-compensatiefonds over de jaren 2021 tot en met 2023.

Verder hebben zich na het opmaken van de jaarrekening geen gebeurtenissen van betekenis voorgedaan die nadere informatie geven over de feitelijke situatie op balansdatum.

4.6 Reserves en voorzieningen (inclusief algemene reserve vrij besteedbaar)

Hieronder volgt eerst het totaalbeeld van de Reserves en Voorzieningen over het jaar 2024 ten opzichte van 2023. Daarna worden in deze de paragraaf de Reserves (A) en de Voorzieningen (B) nader toegelicht. Uiteindelijk volgt er een voorstel tot vrijval en opheffing van reserves.

Bedragen x € 1.000	Stand per 31 december	
	2024	2023
Algemene reserves	16.298	13.908
Geblokkeerde bestemmingsreserves	20.517	21.363
Overige bestemmingsreserves	14.028	9.822
Totaal Reserves	50.842	45.093
Totaal Voorzieningen	10.850	9.731
Totaal Reserves en Voorzieningen	61.691	54.824

Algemeen

In de onderstaande tabel ziet u het verloop van de reserves over het jaar 2024.

A. Reserves

In de onderstaande tabel treft u een overzicht aan van de reserves en de mutaties daarop in het jaar 2024.

bedragen x €1.000		REKENING					
Nummer	Naam reserve	Stand per 01-01-2024	Mutatie binnen reserves	Bij	Af	Rek.saldo voorgaand jaar	Stand per 31-12-2024
	Algemene reserves						
9100001	Algemene reserve vaste buffer	3.500	0	1.000	0	0	4.500
9100002	Algemene reserve vrij besteedbaar	8.789	0	7.926	8.043	0	8.672
9100003	Algemene reserve grondexploitatie	1.619	0	1.571	64	0	3.126
	Totaal algemene reserves	13.908	0	10.497	8.107	0	16.298
	Geblokkeerde bestemmingsreserves						
9110001	Reserve KL gemeentehuis bouw	7.084	0	0	283	0	6.800
9110002	Reserve KL kunstgrasvelden	153	0	0	85	0	67
9110003	Reserve KL Cichoreifabriek gebouw	944	0	0	29	0	915
9110004	Reserve KL Cichoreifabriek installaties	157	0	0	52	0	105
9110005	Reserve KL brandweerkazerne Nieuwleusen	834	0	0	35	0	799

9110006	Reserve KL de Spil installaties	1.250	0	0	250	0	1.000
9110007	Reserve KL de Spil gebouw	6.747	0	0	193	0	6.555
9110008	Reserve KL verbouw werf Dalfsen	956	0	0	56	0	901
9110009	Reserve KL wandelpromenade	99	0	0	11	0	88
9110010	Reserve KL vervanging kunstgrasvelden	1.994	0	0	199	0	1.795
9110011	Reserve KL zwembaden	570	0	0	38	0	532
9110012	Reserve KL noodlokale onderwijs	300	0	0	15	0	285
9110013	Reserve KL verleden	275	0	75	0	0	350
9110014	Reserve KL verleden	0	0	100	0	0	100
9110015	Reserve KL verleden	0	0	225	0	0	225
	Totaal geblokkeerde bestemmingsreserves	21.363	0	400	1.246	0	20.517
	Bestemmingsreserves						
9120001	Reserve reeds bestemd	25	0	0	9	0	17
9120003	Reserve herstructurering openbaar groen	537	0	17	0	0	553
9120004	Reserve volkshuisv. overdracht woningbedrijf	231	0	0	231	0	0
9120005	Reserve volkshuisvesting (VHV)	2.317	0	115	0	0	2.432
9120006	Reserve corona noodfonds	0	0	0	0	0	0
9120007	Reserve budgetoverheveling	1.237	0	1.099	1.197	0	1.140
9120008	Reserve Beheer Openbare Ruimte	204	0	104	0	0	308
9120009	Reserve noodfonds energiecrisis	185	0	0	0	0	185
9120010	Reserve grote projecten	4.312	0	1.184	0	0	5.496
9120012	Reserve opvang vluchtelingen en statush.	774	0	3.123	0	0	3.897
	Totaal bestemmingsreserves	9.822	0	5.642	1.436	0	14.028
	TOTAAL RESERVES	45.093	0	16.539	10.790	0	50.842

Algemene reserves

Deze bestaan uit 3 reserves, namelijk met vaste buffer, vrij besteedbaar en de grondexploitatie.

1. De algemene reserve vaste buffer heeft als doel het afdekken van risico's, uitsluitend in te zetten als daarvoor geen andere (reserve) middelen meer beschikbaar zijn.

Stortingen: geen, tenzij de reserve onder het afgesproken minimum terecht komt.

Beschikkingen: overeenkomstig de doelstelling.

In de nota Reserves en Voorzieningen is afgesproken dat jaarlijks bij de programmabegroting de hoogte van de algemene reserve vaste buffer wordt bepaald op basis van de risico inventarisatie. Bij de begroting 2024 is de hoogte van deze reserve bepaald op € 4.500.000.

2. De algemene reserve vrij besteedbaar is bestemd voor het doen van onvoorziene of incidentele uitgaven, alsmede voor saldi van de jaarrekening.

Stortingen: rekeningsaldi en bedragen die vrijvallen uit de 'algemene reserve reeds bestemd' of bestemmingsreserves worden toegevoegd aan de 'algemene reserve vrij besteedbaar'.
Beschikkingen: overeenkomstig de doelstelling, alsmede het afdekken van eventuele tekorten bij de jaarrekening.

De reserve is in 2024 gewijzigd met de volgende bedragen:

Stand per 1 januari 2024 (x €1.000)		8.789
Vrijval claims budgetoverheveling REK 2023 t.g.v. ARVB	392	
Totaal Bij		392
Resultaat jaarrekening 2023		6.700
Bestedingen 2024:		
Bestemming resultaat 2023 t.b.v. budgetoverh 2023	-1.099	
Bestemming resultaat 2023 t.g.v. res vluchtelingen	-3.123	
Affromen ARVB rek 2023 t.g.v. res. grote projecten	-1.184	
Vorming voorziening civiele kunstwerken	-128	
Overheveling naar Alg. Reserve vaste buffer	-1.000	
Regio Zwolle incidentele bekostiging uit reserve tm 2027	-134	
Affromen AVRB rek. 2024 t.g.v. res. Kap. de Spil	-225	
Eenmalige subsidie BalkInn bijdrage alg. res.	-150	
Storting algemene reserve Grondexploitatie	-165	
Totaal Af		-7.208
Stand per 31 december 2024		8.672

Claims op Algemene Reserve Vrij Besteedbaar	(x €1.000)
Incidentiële bekostiging RegioZwolle t/m 2027	155
Totaal	155

3. De algemene reserve grondexploitatie heeft als doel het opvangen van risico's welke gelopen worden binnen de grondexploitaties.

Stortingen: de (tussentijdse) winstnames van de complexen en door teruggave VPB over de jaren 2021 en 2022. Deze stortingen resulteert in 2024 in een vrijval aan de algemene reserve vrij besteedbaar van € 26.000.

De reserve is in 2024 gewijzigd conform de bedragen genoemd in de paragraaf grondbeleid, onderdeel algemene reserve grondbedrijf (weerstandsvermogen).

De stand per 31 december 2024 bedraagt € 3.125.519.

Geblokkeerde bestemmingsreserves

Doel : dekking van kapitaallasten (KL)
Stortingen : geen stortingen (alleen wanneer nieuwe reserves gevormd worden), omdat de rente toevoeging m.i.v. 2017 is beëindigd.
Beschikkingen : overeenkomstig het doel van de reserve: ter dekking van de kapitaallasten.

De mutaties in 2024 zijn conform de begroting en de bijstellingen in de bestuursrapportages.

Bestemmingsreserves

Reserve reeds bestemd (voorheen Algemene Reserve Reeds Bestemd)

Doel : reserve voor het afwikkelen van diverse claims (beslagleggingen).
Stortingen : overheveling vanuit de 'algemene reserve vrij besteedbaar' of vanuit bestemmingsreserves.
Beschikkingen : overeenkomstig de doelstelling. Bedragen die vrijvallen uit deze reserve, worden toegevoegd aan de 'algemene reserve vrij besteedbaar'.

De reserve is in 2024 gewijzigd met de volgende bedragen:

Stand per 1 januari 2024		25.382
Besteding in 2024:		
Compensatie wegvallen dividend (t/m 2025)	8.750	
		-8.750
Stand per 31 december 2024		16.632

Reserve herstructurering openbaar groen

Doel : renovatie en herstructurering openbaar groen
Stortingen : opbrengsten van snippergroen
Beschikkingen : uit te voeren projecten in het kader van het groenstructuurplan. Door de gemeenteraad vastgesteld bij het jaarlijkse investeringsplan.

Er is een bedrag van € 16.500 toegevoegd als gevolg van opbrengsten snipper groen.

Reserve volkshuisvesting

Doel : bestemd voor zaken die nauw verband houden met volkshuisvestingsvesting in brede zin.
Stortingen : bij de jaarlijkse aflossing van de geldleningen door de Woonstichting vindt overboeking plaats vanuit de 'reserve volkshuisvesting overdracht woningbedrijf'. Dit is conform de oude reserve volkshuisvesting.
Beschikkingen : door de raad aan te wijzen investeringen overeenkomstig de doelstelling van de reserve.

De reserve is in 2024 gewijzigd met de volgende bedragen:

Stand per 1 januari 2024		2.316.524
Storting geldlening vechthorst	115.422	
Totale mutaties in 2024		115.422
Stand per 31 december 2024		2.431.946

Reserve Budgetoverheveling

Doel : reserve voor het afwikkelen van diverse uitgaven in een volgend jaar.

Stortingen : overheveling vanuit de 'algemene reserve vrij besteedbaar' of vanuit bestemmingsreserves.

Beschikkingen : overeenkomstig de doelstelling.

De reserve is in 2024 als volgt gevoed en ingezet:

Stand per 1 januari 2024		1.237.408
<i>Bestedingen 2023:</i>		
Project optimalisatie P&C Cyclus	-28.000	
Data ontsluiting	-20.000	
Biodiversiteit	-85.000	
Visie begraafplaatsen	-25.000	
Pilot Inwonerbetrokkenheid	-37.000	
Cofinanciering Regiodeal projecten	-20.000	
Verduurzaming gemeentelijke gebouwen	-40.000	
Re-integratie budget Participatiewet	-75.000	
Haalbaarheidsonderzoek IHP	-67.000	
Taalonderwijs ontheemde Oekraïense vluchtelingen	-6.000	
Project verbeteren processen sociaal domein	-29.000	
Taskforce energiearmoede	-110.000	
Valpreventie GALA	-16.000	
WEB-middelen 2023	-20.000	
Optimalisatie-financiën	-55.000	
Warmteprogramma	-72.000	
Totaal bestedingen		-705.000
Vrijval claims 2023		-391.688
Overboeking naar best.res.kap.lasten brandweer (cf. besluit jaarrek.2023)		-100.000
Overhevelingen vanuit 2023		1.098.893
Stand per 31 december 2024		1.139.613

De stand van de reserve is per 31 december 2024 € 1.139.613.

Hiervan kan een bedrag van € 475.000 vrijvallen ten gunste van de Algemene Reserve Vrij

Besteedbaar, volgens onderstaande specificatie:

Vrijval claims vanuit Reserve Budgetoverheveling	
Actualisatie dienstverlening	20.000
Specifieke uitkering Regeling aanpak energiearmoede (staat ook op balans als vooruitontvangen)	321.000
Preventie voorveld	50.000
Specifieke uitkering versterken sport en bewegen en cultuurparticipatie (staat ook op balans als vooruitontvangen)	25.000
Co-financiering bibliotheek	58.000
Totaal overhevelen naar Alg.Res.Vrij Besteedbaar	475.000

Hierdoor resteert er een bedrag van € 665.000 in de reserve. Deze is benodigd voor:

Claims	
Actualisatie welstandsnota	40.000
Project optimalisatie P&C Cyclus	108.000
Ontwikkeling haven en kades	30.000
Inwonerbetrokkenheid	33.000
Cofinanciering Regiodeal	32.000
Programma landelijk gebied	81.00
Aardgasvrije werf Nieuwleusen	75.000
Advieskosten	22.000
Volwasseneneducatie	32.000
Project verbeteren processen sociaal domein	71.000
Project begrijpelijke communicatie	50.000
Taskforce energiearmoede	38.000
Brede toegang sociaal domein	108.000
Vershil i.v.m. afrondingen op duizendtallen	-5.000
Totaal	665.000

Voorstel:

Bedrag van € 475.000 vrij laten vallen en toevoegen aan de Algemene Reserve Vrij Besteedbaar.

Reserve Beheer Openbare Ruimte

- Doel : het reserveren van middelen voor toekomstige vervangingsinvesteringen in de openbare ruimte, vooruitlopend op de uitwerking van het MeerJaren OnderhoudsPlan (MJOP).
- Stortingen : bij de vaststelling van de jaarrekening 2021 (resultaatbestemming) is besloten om 2 budgetten toe te voegen aan deze reserve, volgens onderstaande specificatie.
- Beschikkingen : toekomstige vervangingsinvesteringen in de openbare ruimte o.b.v. het MJOP.

Stand per 1 januari 2024		204.000
Dotatie bestemmingsreserve Beheer Openbare Ruimte	104.000	
<i>Totaal bij</i>		104.000
Bestedingen 2024: geen		0
Stand per 31 december 2024		308.000

Reserve Noodfonds energiecrisis

- Doel : bestrijden van energiearmoede voor inwoners, organisaties en verenigingen daar waar landelijke regelingen onvoldoende blijken te zijn.
- Stortingen : op basis van amendement bij de vaststelling van de begroting 2022-2025 is besloten om een bedrag van € 250.000 te storten in deze reserve vanuit de stelpost ambities raad, jaarschijf 2022.
- Beschikkingen : toekenningen o.b.v. nog uit te werken kaders door de Taskforce (energie)armoede.

Stand per 1 januari 2024		184.944
Geen mutaties in 2024		0
Stand per 31 december 2024		184.944

Reserve grote projecten

- Doel : het reserveren van middelen voor het uitvoeren van toekomstige grote projecten in de gemeente Dalfsen.
- Stortingen : jaarlijks bij de jaarrekening de Algemene Reserve Vrij Besteedbaar af te romen (indien van toepassing) naar € 8 mln. Dit is op basis van raadsbesluit dd. 3 november 2022, bij vaststelling van de begroting 2023-2026.
- Beschikkingen : ten behoeve van het uitvoeren van grote projecten / investeringen.

De stand van de reserve is per 31 december 2024 € 5,496 miljoen. Dit betekent dat in 2024 een bedrag van € 1,184 mln toegevoegd is aan deze reserve conform besluit jaarrekening 2023. Er zijn in 2024 geen bestedingen / onttrekkingen geweest.

Reserve opvang vluchtelingen en statushouders

- Doel : Doel van deze reserve is het opvangen van risico's als gevolg van opvang vluchtelingen en statushouders, het realiseren van nieuwe dan wel vervangende opvanglocaties en het opvangen van mogelijke kosten van intensivering zorg en onderwijs voor deze doelgroep.
- Stortingen : Bij de jaarrekening 2022 en 2023 is het saldo op het onderdeel vluchtelingen en statushouders bij resultaatbestemming aan de reserve toegevoegd. Bij de jaarrekening 2024 zal middels resultaatbestemming besloten worden of het saldo op het onderdeel vluchtelingen en statushouders al dan niet toegevoegd wordt aan de Reserve opvang vluchtelingen en statushouders
- Beschikkingen : Onttrekking uit en toevoeging aan deze te vormen reserve zal plaatsvinden middels een raadsbesluit, conform de reguliere begrotings- en budgetregels. Bij het vormen van een reserve moet ook de maximale omvang aangegeven worden. Echter gezien de ontwikkelingen rondom deze problematiek, en de onduidelijkheid over vervolgbijdragen vanuit het rijk is op dit moment geen maximale omvang en duur te bepalen.

Het voordelig saldo van de jaarrekening 2022 (onderdeel vluchtelingen en statushouders) is in 2023 toegevoegd aan deze reserve. De stand bedroeg per 31-12-2023 € 774.000. In 2024 is het voorlopig resultaat vluchtelingen ad € 3.123.000 toegevoegd. De stand van de reserve bedraagt per 31 december 2024 € 3.897 miljoen. Er zijn in 2024 geen bestedingen / onttrekkingen geweest.

	Bedragen x € 1.000	REKENING				
Nummer	Naam voorziening	Stand per 01-01-2024	Bij	Aan-wending	Vrijval	Stand per 31-12-2024
9200001	Voorziening riolering	5.375	550	502	0	5.423
9200002	Voorziening afval	627	126	42	0	711
9200003	Voorziening groot onderhoud gem.gebouwen	982	183	324	0	841
9200004	Voorziening wethouderspensioen	1.348	431	0	0	1.779
9200005	Voorziening pensioen gewezen wethouders	1.049	177	109	0	1.116
9200007	Voorziening mobiliteit	23	0	0	0	23
9200008	Voorziening kunstwerken	0	203	31	0	172
9200009	Voorziening exploitatie riolering	0	96	0	0	96
9200010	Voorziening verlof	328	149	0	0	477
9200011	Voorziening GREX	0	211	0	0	211
	TOTAAL VOORZIENINGEN	9.731	2.125	1.007	0	10.850

Hoofdstuk 5 Baten en lasten inclusief toelichting

5.1 Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening

Bedragen x € 1.000

	Begroting 2024			Begroting 2024			Realisatie 2024			Verschil Begroting		
	Primitief			(Na wijzigingen)						(Na wijz.) - Realisatie		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Bestuur, ondersteuning & alg. dekkingsm.												
Exclusief overhead	-6.513	63.215	56.702	-3.756	65.264	61.508	-6.613	66.456	59.843	-2.857	1.192	-1.665
Overhead	-12.736	266	-12.470	-14.205	266	-13.939	-13.763	665	-13.098	441	399	841
Openbare orde en veiligheid	-3.107	102	-3.005	-3.205	102	-3.103	-3.198	145	-3.054	7	43	50
Beheer openbare ruimte	-6.332	279	-6.054	-6.619	253	-6.366	-6.481	331	-6.151	138	78	216
Economische zaken	-1.563	1.222	-341	-1.632	1.222	-410	-2.514	2.622	109	-882	1.401	519
Onderwijs en vrije tijd	-6.997	790	-6.207	-8.269	946	-7.322	-7.513	1.178	-6.335	756	231	987
Inkomensondersteuning	-7.727	5.456	-2.271	-16.088	14.182	-1.906	-15.373	14.036	-1.337	715	-146	569
Sociaal domein	-31.597	6.308	-25.289	-38.701	14.706	-23.995	-32.668	9.644	-23.023	6.034	-5.062	972
Duurzaamheid en milieu	-6.576	5.722	-854	-8.418	6.986	-1.432	-7.511	6.518	-993	907	-468	439
Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	-6.153	4.587	-1.566	-7.059	4.362	-2.698	-24.162	22.434	-1.728	-17.103	18.072	969
Saldo van baten en lasten	-89.302	87.947	-1.356	-108.288	336	-124.030	4.232	-11.845	15.741	3.896		
			107.953			119.797						
Stortingen in reserves	2.806	0	2.806	-7.322	0	-7.322	-9.681	0	-9.681	-2.359	0	-2.359
Onttrekkingen aan reserves	0	-1.199	-1.199	0	10.977	10.977	0	10.631	10.631	0	-346	-346
Resultaat	-90.501	90.753	251	-119.266	3.991	-134.661	5.183	-14.204	15.395	1.191		
			115.274			129.478						

*De gerealiseerde lasten van overhead zijn apart verantwoord in het overzicht van baten en lasten in programma Bestuur/ondersteuning/algemene dekkingsmiddelen conform de richtlijnen van de Commissie BBV.

Toelichting primitieve begroting

Per saldo laat deze tabel een begrotingstotaal zien van € 251.000. In het boekwerk van de begroting 2024 wordt een begrotingssaldo gepresenteerd van € 301.000,-.

Verschil wordt veroorzaakt door een begrotingswijziging die heeft plaatsgevonden na vaststelling van de begroting 2024. Dit heeft verder geen invloed op het jaarrekeningresultaat 2024.

5.2 Verschillenanalyse per programma

5.2.1 Leeswijzer van de analyses

Bij het rapporteren over de financiële afwijkingen binnen de jaarrekening hebben wij een aantal keuzes gemaakt die de leesbaarheid van deze analyses bevorderen. Deze keuzes zijn:

- Personele lasten worden centraal geanalyseerd. Door dit centraal te positioneren laten wij in één analyse zien hoe wij met de inzet van ons personeel uitgekomen zijn.
- Een programma bestaat uit meerdere beleidsvelden. Als deze beleidsvelden een afwijking van meer dan € 50.000 laten zien, worden deze toegelicht. Afwijkingen kleiner dan € 50.000 worden in het algemeen niet toegelicht en samengevoegd opgenomen onder "Diverse afwijkingen".

5.2.2 Bestuur, ondersteuning en algemene dekkingsmiddelen

Bedragen x € 1.000

	Begroting 2024			Begroting 2024			Realisatie 2024			Verschil Begroting		
	Primitief			(Na wijzigingen)						(Na wijz.) - Realisatie		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Bestuur	-2.045	9	-2.037	-1.974	9	-1.965	-2.595	9	-2.586	-621		-621
Burgerzaken	-1.616	666	-950	-1.356	603	-753	-1.422	637	-785	-66	34	-32
Overige gebouwen en gronden	-411	97	-314	-626	177	-449	-855	285	-570	-228	108	-121
Overhead	-12.736	266	-12.470	-14.205	266	-13.939	-13.763	665	-13.098	441	399	841
Algemene baten en lasten	-2.025	410	-1.615	616	500	1.116	-1.332	1.524	192	-1.947	1.024	-924
Belastingen en heffingen	-415	8.237	7.822	-415	8.237	7.822	-409	8.205	7.796	6	-32	-26
Algemene uitkering		53.796	53.796		55.738	55.738		55.797	55.797		59	59
Saldo van baten en lasten	-19.250	63.481	44.231	-17.961	65.530	47.569	-20.377	67.122	46.745	-2.416	1.592	-824
Stortingen in reserves	-1.000	0	-1.000	-3.674	0	-3.674	-4.407	0	-4.407	-733	0	-733
Onttrekkingen aan reserves	0	1.623	1.623	0	4.648	4.648	0	4.746	4.746	0	97	97
Resultaat	-20.250	65.104	44.854	-21.635	70.179	48.543	-24.784	71.868	47.084	-3.149	1.689	-1.459

5.2.2.1 Toelichting afwijking op totale personeelslasten

Algemeen: Totale personele lasten	319.000 N
--	------------------

De totale salariskosten zijn voor 2024 begroot op € 23,2 miljoen. Er is sprake van een nadeel op de salariskosten van € 319.000, dat is 1,4% van de begroting.

De personeelslasten bestaan uit de structurele en variabele salariskosten van eigen personeel en de kosten van personeel van derden (externe inhuur). In deze paragraaf worden uitsluitend de kosten van het eigen personeel en de externe inhuur toegelicht.

Naast de salariskosten worden ook overige kosten gemaakt door en voor het personeel. Deze kosten worden, afzonderlijk of als onderdeel van een totaal, elders in dit document toegelicht.

De budgetuitputting in 2024 kenmerkt zich door de personele wisselingen binnen de ambtelijke organisatie. De arbeidsmarkt is sinds een aantal jaren fors in beweging, ook Dalfsen ondervindt hiervan de directe gevolgen.

Medewerkers die ervoor kiezen om de carrière bij een andere werkgever voort te zetten, of die vanwege het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd stoppen, laten vacatures achter. De tijd die ontstaat tussen het ontstaan en de invulling van de vacatures wordt in veel gevallen opgevuld door de inzet van externe inhuur. De kosten daarvan komen ten laste van het salarisbudget en veroorzaken budgetoverschrijdingen. Met name specialistische functies zijn moeilijk in te vullen en door schaarste op de arbeidsmarkt zijn de uurtarieven van de ingehuurd medewerkers hoger dan die van de ambtenaren in dienst van onze gemeente.

Ook is er sprake van uitval van collega's vanwege zwangerschaps- en bevallingsverlof. Hiervoor ontvangt de gemeente een uitkering van het UWV. Die inkomsten worden aangewend om de kosten van de externe inhuur te compenseren. Echter, de inkomsten zijn niet kostendekkend vanwege de wettelijke regels die het UWV toepast bij het bepalen van de hoogte van te ontvangen uitkering.

Totaaloverzicht loonkosten 2024	Begroot	Resultaat	afwijking
Loonkosten	23.011.046	21.884.688	1.126.358
Externe inhuur	427.000	2.990.957	-2.563.957
Vergoedingen/doorbelastingen	-211.034	-1.329.767	1.118.733
	23.227.012	23.545.879	-318.867

Algemene baten en lasten	-924.000 N
---------------------------------	-------------------

Treasury activiteiten, voordeel € 312.000

In 2024 zijn er twee nieuwe leningen aangegaan waardoor de rekening courant werd aangezuiverd en de kasgeldleningen werden afgelost. Daarnaast zijn deze leningen aangegaan voor toekomstige investeringen welke nog niet zijn voltooid. Het uitstellen van investeringen en de stijging van de rente heeft tot gevolg dat er in 2024 meer rente is ontvangen dan begroot á € 345.000.

Daarentegen waren de vaste rentelasten van de langlopende leningen € 151.000. hoger in verband met het aantrekken van een niet begrote langlopende lening. Een bedrag van € 143.000 wordt in 2024 toegerekend aan de grondexploitatie waardoor de het verschil ongeveer van de vaste lasten € 8.000 betreft.

Het resterende voordeel á € 25.000 wordt veroorzaakt door verschillende kleine afwijkingen binnen dit beleidsveld.

Salariskosten en ontvangen doorbelastingen, nadeel € 1.295.000

De analyse vindt u in dit hoofdstuk, in programma 1, onder de titel Toelichting afwijking op totale personeelslasten.

Onvoorzien, voordeel € 78.000

Gedurende het jaar 2024 is er geen aanspraak gemaakt op het budget onvoorzien

Diverse afwijkingen, nadeel € 19.000

Het resterende nadeel wordt veroorzaakt door verschillende kleine afwijkingen binnen dit beleidsveld.

Algemene uitkering	59.000 V
---------------------------	-----------------

Algemene uitkering, voordeel € 59.000

Bij de bestuursrapportage 2024 is de aanname gedaan dat wij gecompenseerd zouden worden voor loon- en prijsstijgingen Jeugd en WMO. In werkelijkheid zijn wij niet gecompenseerd, dit nadeel is opgevangen door een eenmalige extra bijdrage vanuit de decembercirculaire voor taakmutaties. Echter levert het niet compenseren van de Loon- en Prijscompensatie een structureel nadeel op.

In hoofdstuk 6, bijlage 3, is een specificatie opgenomen van de verschillen tussen begroting na wijziging en realisatie 2024.

Belastingen en heffingen	-26.000 N
---------------------------------	------------------

Diverse kleine afwijkingen, nadeel € 26.000

Forensenbelasting, nadeel € 97.000

De forensenbelasting is in het jaar 2024 voor het eerst opgelegd. De opbrengst van deze belasting is fors lager dan geraamd, omdat er minder belastingplichtigen in deze heffing kunnen worden betrokken dan vooraf werd ingeschat. Forensenbelasting kan worden geheven als een 'gemeubileerde woning' meer dan 90 dagen door iemand voor zichzelf ter beschikking gehouden wordt. In de gemeente Dalfsen zien we dat er veel verhuurovereenkomsten zijn gesloten waarbij eigen gebruik langer dan 90 dagen per jaar is uitgesloten. Het heffen van forensenbelasting is dan niet mogelijk, omdat niet wordt voldaan aan het belastbaar feit. De verhuur wordt overigens wel belast met toeristenbelasting. De prognose einde van het belastingjaar is nog onzeker. Het effect van de nog te behandelen bezwaarschriften is zo goed mogelijk ingeschat, maar dit kan nog wel tot een afwijking van de verwachte opbrengst einde belastingjaar gaan leiden.

Overige belastingsoorten, voordeel € 71.000

De prognose per einde belastingjaar van de overige belastingsoorten ligt € 71.000 hoger dan de begroting.

Bestuur	-621.000 N
----------------	-------------------

Toevoeging pensioenvoorziening (gewezen) wethouders, nadeel € 508.000

Jaarlijks berekent Visma|Idella de hoogte van de pensioenvoorziening voor de zittende en gewezen wethouders van de gemeente Dalfsen. Het op peil houden van de voorziening leidt ertoe dat jaarlijks een toevoeging of onttrekking aan de voorziening nodig is.

Met ingang van 1 januari 2023 zijn de ABP- en APPA pensioenen met 11,96% verhoogd. De aanspraak op het nabestaandenpensioen van de wethouders is niet opgenomen in de voorziening.

Salariskosten, nadeel € 46.000

De analyse vindt u in dit hoofdstuk, in programma 1, onder de titel Toelichting afwijking op totale personeelslasten.

Diverse afwijkingen, nadeel € 67.000

Het resterende nadeel wordt veroorzaakt door verschillende kleine afwijkingen binnen dit beleidsveld, waarbij onder andere de toename van accountantskosten en de bijdrage voor regionale samenwerking een rol spelen.

Burgerzaken	-32.000 N
--------------------	------------------

Baten

Diverse afwijkingen voordeel € 34.000

Lasten

Diverse afwijkingen nadeel € 66.000

De licentiekosten zijn dit jaar voor het jaar 2024 gestegen. Dit komt onder andere door inflatie en de aanschaf van OPEN Burgerzaken. Met dit systeem kunnen we digitaal communiceren met andere gemeenten in plaats van wijzigingen per post te versturen. Dit zorgt voor een snellere afhandeling en vermindert de kans op fouten. Verder zijn er diverse kleine afwijkingen.

Overhead	841.000 V
-----------------	------------------

Baten

Contract talentregio, voordeel € 50.000

Werkafspraken tussen Talentregio en de gemeente Dalfsen zijn herzien. Het aantal werkplekken dat beschikbaar wordt gesteld voor de medewerkers van het team Talentregio is toegenomen, evenals de beschikbaarheid van werkplekapparatuur (laptop en mobiel).

Lasten

Salariskosten, voordeel € 628.000

De analyse op personele lasten vindt u in dit hoofdstuk, in programma 1, onder de toelichting afwijking op totale personele lasten.

Vrijval afschrijvingslasten, voordeel € 67.000

Afschrijvingslasten hebben niet plaatsgevonden, omdat een deel van de investeringen in kantoorwerkplekken en vervanging van het meubilair is uitgesteld naar volgend jaar. Dit resulteert in een financieel voordeel op de begroting.

Opleidingskosten, nadeel € 285.000

In 2024 is het opleidingsbudget met € 285.000 overschreden. Oorzaken van deze overschrijding zijn onder andere het gevolg van opleidingen die door groepen ambtenaren gevolgd zijn in het kader van diverse organisatieontwikkelingen. Ook zijn in 2024 nieuwe medewerkers begonnen bij de gemeente zonder of met relatief weinig gemeente-specifieke kennis op onderdelen van hun vakgebied. Om het kennisniveau op peil te brengen zijn hiervoor functioneel noodzakelijke opleidingen toegekend.

Overige personeelsgebonden kosten, nadeel € 79.000

In 2024 is een overschrijding van het budget voor de overige personeelsgebonden kosten ontstaan van € 79.000.

Naast de salariskosten worden ook overige kosten gemaakt door en voor het personeel. Deze kosten zijn van belang zijn voor het goed functioneren van de organisatie. Het gaat hier om, onder andere, kosten die gemaakt zijn tijdens dienstreizen en kosten die de onderlinge samenwerking en verstandhoudingen bevorderen.

De genoemde overschrijding is niet toe te rekenen aan één of enkele posten, vanwege de grote diversiteit aan onderwerpen wordt de overschrijding niet verder toegelicht.

Automatisering, software en licentie kosten, nadeel € 88.000

De overschrijding komt voort uit een forse verhoging van de indexatie en inflatie.

Daarnaast zijn de eenmalige kosten van de implementatie factuurportaal iets hoger uitgevallen dan verwacht.

Shared Service Centrum Ons, voordeel € 72.000

Bij de begroting voor 2024 is rekening gehouden met de afname van producten en maatwerk. Door een gebrek aan onder andere personele inzet is dat niet altijd mogelijk geweest, waardoor is besloten om een deel terug te storten voor 2024. Dit resulteert in een voordeel op de begroting.

Diverse afwijkingen, voordeel € 121.000

Totaal van afwijkingen in kantoorkosten, huisvesting, bedrijfsvoering en diverse overhead.

Budgetoverhevelingen voordeel € 355.000

Voor de volgende posten hebben we budgetoverhevelingen aangevraagd:

- Optimalisatie Planning & Control producten, voordeel € 108.000
- Archief collectie Overijssel, voordeel € 60.000
- Begrijpelijke communicatie, voordeel € 94.000
- Huisstijl opfrissen, voordeel € 35.000
- Inwonersbetrokkenheid, voordeel € 33.000
- Digitalisering brievenprintstraat € 25.000

Voor uitleg over de budgetoverhevelingen wordt verwezen naar de toelichting hoofdstuk 1.

Overige gebouwen en gronden	-121.000 N
-----------------------------	------------

Baten

Gronden en Landerijen, voordeel € 95.000

In 2024 zijn er incidenteel gronden verkocht aan de Meeleweg. Daarnaast hebben we andere gronden incidenteel kunnen verhuren en/of verpachten. De opbrengsten hiervan hebben het voordeel opgeleverd.

Lasten

Gronden de Landerijen, nadeel € 225.000

In 2024 heeft de accountant aangegeven dat voor grondexploitatie welke langer dan 5 jaar in voorbereiding zijn, een voorziening moet worden opgenomen. Dit is in 2024 gedaan en dit heeft geleid tot een negatief resultaat á € 211.000 euro.

In 2024 is een aantal taxaties uitgevoerd ten behoeve van beoordeling voor een mogelijke (strategische) aankopen. Daarnaast is specifiek hiervoor ook personeel ingehuurd.

Overige gebouwen algemeen, voordeel € 9.000

Het voordeel wordt veroorzaakt door een combinatie van voor- en nadelen van tien gebouwen en vier woningen.

Mutatie reserves	-635.000 N
------------------	------------

Mutaties reserve budgetoverhevelingen, nadeel € 211.000

In 2024 is voor een totaal bedrag aan € 211.000 voor geraamde budgetoverhevelingen niet uitgevoerd. Dit heeft als gevolg dat voor dit bedrag geen onttrekking aan de reserve budgetoverhevelingen heeft plaatsgevonden. Dit bedrag is als volgt gespecificeerd.

€ 20.000	Actualisatie dienstverlening, kan vrijvallen. Zie toelichting hoofdstuk 1.4.5
€ 108.000	Projectoptimalisatie PenC cyclus, wordt overgeheveld naar 2025
€ 33.000	Pilot inwonersbetrokkenheid, wordt overgeheveld naar 2025
€ 50.000	Project begrijpelijk communiceren, wordt overgeheveld naar 2025
€ 211.000	

Effect grondexploitatie, nadeel € 424.000

In 2024 is het effect met betrekking tot de grondexploitatie als volgt te specificeren:

€ 233.000	Aanvulling reserve grondexploitatie aandeel ontvangen VPB 2021/2022
€ 26.000	Correctie aanvulling algemene reserves grondexploitatie (zie toelichting 5.2.10.9.5)
€ 165.000	Aanvulling weerstandsvermogen grondexploitatie
€ 424.000	

5.2.3 Openbare orde en veiligheid

Bedragen x € 1.000

	Begroting 2024			Begroting 2024			Realisatie 2024			Verschil Begroting		
	Primitief			(Na wijzigingen)						(Na wijz.) - Realisatie		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Openbare orde en veiligheid	-3.107	102	-3.005	-3.205	102	-3.103	-3.198	145	-3.054	7	43	50
Saldo van baten en lasten	-3.107	102	-3.005	-3.205	102	-3.103	-3.198	145	-3.054	7	43	50
Stortingen in reserves	0	0	0	-100	0	-100	-100	0	-100	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	0	35	35	0	135	135	0	135	135	0		
Resultaat	-3.107	137	-2.970	-3.305	237	-3.068	-3.298	279	-3.019	7	43	50

Openbare orde en veiligheid	50.000 V
-----------------------------	----------

Openbare orde en veiligheid - Brandweerkazernes, voordeel € 50.000

Het voordeel wordt vooral veroorzaakt door hogere opbrengsten voor huur en voor doorgerekende servicekosten en door lagere afschrijvingslasten omdat de investeringen voor verduurzaming nog niet zijn uitgevoerd.

Mutatie reserves	N
------------------	---

Binnen dit programma zijn de mutaties in de reserve conform begroting uitgevoerd, dus geen afwijkingen.

5.2.4 Beheer openbare ruimte

Bedragen x € 1.000

	Begroting 2024			Begroting 2024			Realisatie 2024			Verschil Begroting		
	Primitief			(Na wijzigingen)						(Na wijz.) - Realisatie		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Verkeer en vervoer	-3.544	141	-3.403	-3.428	141	-3.286	-3.413	222	-3.191	15	80	95
Openbaar groen	-2.788	137	-2.651	-3.191	111	-3.080	-3.069	109	-2.960	123	-2	121
Saldo van baten en lasten	-6.332	279	-6.054	-6.619	253	-6.366	-6.481	331	-6.151	138	78	216
Stortingen in reserves	-199	0	-199	-199	0	-199	-196	0	-196	4	0	4
Onttrekkingen aan reserves	0	218	218	0	303	303	0	275	275	0	-28	-28
Resultaat	-6.531	497	-6.034	-6.818	556	-6.262	-6.677	606	-6.071	141	50	191

Openbaar groen	121.000 V
----------------	-----------

Biodiversiteit, voordeel € 48.000

Het voordeel is ontstaan doordat de subsidie voor invasieve exoten is vastgesteld en overgemaakt. Zonder deze subsidie zou er nagenoeg geen restant budget zijn. De onderhoudskosten vielen in 2024 hoger uit en advieskosten van derden en software en licentiekosten lager. Er wordt € 85.000 overgeheveld van 2023 naar 2024.

Tractie, voordeel € 86.000

De afschrijvingen zijn te hoog geraamd, dit komt door het doorschuiven van investeringen (€ 107.000). Daarnaast zijn de uitgaven gestegen voor brandstof, onderhoud, aankoop van duurzame goederen en schadevergoedingen gestegen en is er minder betaald aan premies voor verzekeringen.

Diverse afwijkingen, nadeel € 13.000

Het resterende voordeel wordt veroorzaakt door verschillende kleine afwijkingen binnen dit beleidsveld.

Verkeer en vervoer	95.000 V
--------------------	----------

Apparaatskosten verkeer en vervoer, voordeel € 28.000

In 2024 is voor de uitvoering van het beleid uit het Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte (IBOR) personeel ingehuurd, o.a. voor het opstellen van het Meerjaren Onderhoudsprogramma voor de openbare ruimte (MJOP). De kosten daarvan zijn geboekt op personeelslasten.

Openbare verlichting, voordeel € 65.000

N.a.v. de hoge onderhoudskosten in de eerste helft van 2024, die niet waren begroot, is in de Berap een extra onderhoudsbudget van € 110.000 aangevraagd voor 2024. Door het beperkte aantal storings in de rest van het jaar is een voordeel ontstaan.

Vrijvallen subsidie, voordeel € 37.500

Door het vrijvallen van een doelsubsidie is een voordeel in de exploitatie van € 37.500.

Diverse afwijkingen, nadeel € 35.500

Het resterende nadeel wordt veroorzaakt door verschillende kleine afwijkingen binnen dit beleidsveld.

Mutatie reserves	-25.000 N
------------------	-----------

Mutaties onder de € 50.000 worden niet toegelicht.

5.2.5 Economische zaken

Bedragen x € 1.000

	Begroting 2024			Begroting 2024			Realisatie 2024			Verschil Begroting		
	Primitief			(Na wijzigingen)						(Na wijz.) - Realisatie		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Economie	-312	21	-291	-381	21	-360	-315	23	-291	66	3	69
Grondexploitatie bedrijven	-1.251	1.201	-50	-1.251	1.201	-50	-2.199	2.599	400	-948	1.398	450
Saldo van baten en lasten	-1.563	1.222	-341	-1.632	1.222	-410	-2.514	2.622	109	-882	1.401	519
Storting in reserves	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	0	50	50	0	50	50	0	50	50	0		
Resultaat	-1.563	1.272	-291	-1.632	1.272	-360	-2.514	2.672	159	-882	1.401	519

Economie	69.000 V
----------	----------

Diverse afwijkingen, voordeel € 69.000

De jaarrekening 2024 laat een saldo zien van € 69.000 Als gevolg van een aangegane verplichting in december 2024 voor een Verkenning naar de toekomstbestendigheid voor het bedrijventerrein De Rondweg in de kern Dalfsen is een overheveling van € 45.000 aangevraagd. De feitelijke afwijking is daarmee €24.000.

Grondexploitatie bedrijven	450.000 V
----------------------------	-----------

Winstneming grondexploitatie bedrijven, voordeel € 321.000

In 2024 wordt in de realisatie een winst genomen van € 321.000. Dit is conform de MPG 2025 zoals deze voor het boekjaar 2024 is opgesteld. Met betrekking tot de grondexploitatie worden er in 2024 en eerdere jaren geen bedragen in de begroting opgenomen.

Apparaatskosten grondexploitatie bedrijven, voordeel € 102.000

Dit voordeel komt door het toerekenen van uren, oftewel apparaatskosten, aan de grondexploitatie bedrijven. Daarentegen worden er in de begroting en in de realisatie geen fte's toegekend aan de grondexploitatie bedrijven. Deze fte's worden in 2024 toegerekend aan de grondexploitatie woningbouw. Hierdoor ontstaat er bij de grondexploitatie bedrijven een voordeel van € 102.000 en bij de grondexploitatie woningbouw een nadeel van € 102.000.

Diverse afwijkingen, voordeel € 27.000

Mutatie reserves	N
------------------	---

Binnen dit programma zijn de mutaties in de reserve conform begroting uitgevoerd, dus geen afwijkingen.

5.2.6 Onderwijs en vrije tijd

Bedragen x € 1.000

	Begroting 2024			Begroting 2024			Realisatie 2024			Verschil Begroting		
	Primitief			(Na wijzigingen)						(Na wijz.) - Realisatie		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Recreatie en toerisme	-209	16	-193	-239	16	-223	-246	27	-220	-7	11	4
Onderwijs	-2.503	197	-2.306	-2.784	275	-2.510	-2.628	366	-2.262	156	92	248
Sport	-1.548	437	-1.111	-1.667	516	-1.152	-1.443	555	-889	224	39	263
Kultuurhuizen	-1.363	122	-1.241	-1.769	122	-1.647	-1.834	142	-1.692	-64	20	-45
Cultuur	-1.374	18	-1.356	-1.809	18	-1.791	-1.362	89	-1.274	447	70	517
Saldo van baten en lasten	-6.997	790	-6.207	-8.269	946	-7.322	-7.513	1.178	-6.335	756	231	987
Stortingen in reserves	0	0	0	-225	0	-225	-225	0	-225	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	0	865	865	0	1.501	1.501	0	1.253	1.253	0	-248	-248
Resultaat	-6.997	1.655	-5.342	-8.494	2.447	-6.046	-7.738	2.431	-5.307	756	-17	739

Cultuur	517.000 V
----------------	------------------

Initiatieven uit de samenleving, voordeel € 500.000

De raad heeft bij de perspectiefnota 2023 eenmalig € 500.000 beschikbaar gesteld voor initiatieven uit de samenleving. Hiervoor is in 2024 een subsidieregeling opgesteld, die in 2025 in werking treedt. De middelen zijn daarom in 2024 nog niet besteed. Voorgesteld is de middelen over te hevelen naar 2025 en 2026.

Diverse afwijkingen, voordeel € 17.000

Het resterende saldo wordt veroorzaakt door verschillende kleine afwijkingen op het beleidsveld.

Kultuurhuizen	-45.000 N
----------------------	------------------

Diverse afwijkingen, nadeel € 45.000

Het resterende saldo wordt veroorzaakt door verschillende kleine afwijkingen op het beleidsveld.

Onderwijs	248.000 V
------------------	------------------

Overheveling Haalbaarheidsonderzoek basisonderwijs Nieuwleusen, voordeel € 95.000

Ten behoeve van externe ondersteuning en personele vervanging voor de IHP-projecten Dalfsen-west, Nieuwleusen in de periode 2022-2024 is een totaal budget beschikbaar van € 230.000. Dit is in ongeveer gelijke jaarbudgetten verdeeld in de begroting. Inzet vindt plaats indien en wanneer de werkzaamheden dat vereisen. Behoeft aan ondersteuning en vervanging zijn variabel gedurende looptijd van project. Van het totaalbudget is nu nog een budget van € 95.000 beschikbaar. Verzocht wordt het voordeel van € 95.000 over te hevelen naar 2025.

Leerlingenvervoer, voordeel € 55.000

Het aantal aanvragen voor bekostiging Leerlingenvervoer was met ingang van het nieuwe schooljaar 2024 - 2025 lager dan verwacht. Ook is in 2024 een dure bovenlokale rit komen te vervallen. Daardoor is er minder uitgegeven dan begroot.

Overheveling Volwasseneneducatie, voordeel € 35.000

In 2023 zijn door het rijk incidentele middelen beschikbaar gesteld voor het geven van extra taalklassen aan Oekraïners. Deze taalklassen zijn in 2024 opgestart en zijn voor een groot deel gefinancierd uit de beschikbare WEB-middelen. Verzocht wordt om het voordeel over te hevelen naar 2025, zodat de extra klassen nog een jaar kunnen worden gecontinueerd.

Leerplicht, voordeel € 38.000

Er is abusievelijk incidenteel meer geld begroot dan is uitgeven. Dit resulteert in een voordeel van 38.000 euro.

Peuterwerk en VVE, voordeel € 21.000

De deelname aan peuteropvang en de hoogte van eigen bijdrage van ouders fluctueert. Voor 2024 heeft dit geresulteerd in een voordeel.

Onderwijshuisvesting nieuwkomersonderwijs, nadeel € 11.000

Dit betreft huur voormalige school Vilsteren voor het Oekraïne c.q. nieuwkomersonderwijs. Voorheen werd hiervoor een rijksbijdrage in deze kosten ontvangen. Deze is komen te vervallen.

Diverse afwijkingen, voordeel € 15.000

Het resterende saldo wordt veroorzaakt door verschillende kleine afwijkingen op het beleidsveld.

Recreatie en toerisme	4.000 V
------------------------------	----------------

Havenontwikkeling, voordeel € 30.000

Vanwege de keuze voor een gefaseerde aanpak bij de havenontwikkeling, worden de uitgaven voor adviesbehoeften verspreid over meerdere jaren. In 2024 is reeds een eerste advies uitgebracht, dat nog binnen het bestaande adviesbudget viel. Verzocht is dit budget over te hevelen naar 2025 zodat dit kan worden gebruikt voor de verdere ontwikkeling van de haven en kades.

Verkenning recreatie terreinen en permanent wonen, voordeel € 17.000

Daarnaast zijn in 2024 kosten gemaakt voor ondersteuning bij de Verkenning Recreatie Terreinen en permanent wonen. Voor verdere ondersteuning in 2025 is verzocht dit budget over te hevelen.

Passantenhaven, nadeel € 36.000

De meerkosten voor de passantenhaven komen voort uit ruim € 40.000 aan hogere kosten voor inhuur van personeel voor beheer en onderhoud.

Diverse afwijkingen, nadeel € 7.000

Het resterende saldo wordt veroorzaakt door verschillende kleine afwijkingen op het beleidsveld.

Sport	263.000 V
--------------	------------------

Sportparken, voordeel € 164.000

Dit voordeel betreft de renovatie van de kunstgrasvelden op de sportparken in Nieuwleusen en Lemelerveld. Deze is in 2024 afgerond met als gevolg dat de afschrijvingen niet vanaf 2024, maar vanaf 2025, ingaan.

Overheveling Natuurbad Heidepark, voordeel € 63.000

Via verzoek tot overheveling budget wordt € 71.000 overgeheveld naar 2025 voor afwikkeling krediet Stichting Natuurlijk Heidepark conform raadsbesluit 21 mei 2024. Uitbetaling van de € 71.000 vindt plaats na notariële overdracht, voorzien begin 2025. Het tekort van € 8.000 betreft externe advieskosten in verband met deze overdracht.

Brede regeling combinatiefuncties, voordeel € 27.000

Nadere uitwerking en stapsgewijze invulling van de brede regeling combinatiefuncties vindt plaats op basis van bestaand gemeentelijk beleid, zoals het preventiebeleid. Dit doen wij in gezamenlijkheid met onze samenwerkingspartners in het voorveld. Doordat er sprake is van een stapsgewijze invulling is er in 2024 sprake van een voordeel.

Gezonde leefomgeving, voordeel € 16.000

Het voordeel wordt veroorzaakt door de GALA-gelden bedoeld voor de stimulering van een gezonde leefomgeving welke voor 2024 ontvangen zijn van het rijk. Met het GALA hebben wij als doel om gezonde inwoners zo lang mogelijk gezond te houden. De middelen zijn onder meer ingezet voor de aanpassing van speelruimten. De kosten hiervoor zijn verantwoord in het daarvoor bestemde beleidsveld, daarom resulteert dit binnen dit beleidsveld in een voordeel.

Zwembaden Gerner en de Meule, nadeel € 17.000

Met name betreft dit inhuur personeel via uitzendbureaus, waarbij de uitgaven € 100.000 hoger zijn dan begroot. Hier tegenover staan hogere bezoekersopbrengsten van € 30.000 en een hogere rijksbijdrage van

€ 39.000 waarvan de helft een vergoeding is voor de hogere personeelskosten en de andere helft een vergoeding voor gedane investeringen. Onderzoek vindt plaats of en zo ja hoe op verantwoorde wijze inhuur personeel vanaf 2025 anders kan worden gedaan. Hiernaast is sprake van lagere energiekosten van € 19.000. Tot slot zijn er nog enkele posten die € 5.000 lager zijn uitgevallen.

Diverse afwijkingen, voordeel € 10.000

De resterende voordelige afwijking van € 10.000 wordt veroorzaakt door overige kleine posten.

Mutatie reserves	-248.000 N
-------------------------	-------------------

Baten**Mutaties reserve budgetoverhevelingen, nadeel € 168.000.**

In 2024 is voor een totaal bedrag aan € 168.000 voor geraamde budgetoverhevelingen niet uitgevoerd. Dit heeft als gevolg dat voor dit bedrag geen onttrekking aan de reserve budgetoverhevelingen heeft plaatsgevonden. Dit bedrag is als volgt gespecificeerd.

€ 25.000	Versterken sport en bewegen en cultuurpart. Kan vrijvallen, zie toelichting hoofdstuk 1.4.5
€ 59.000	Bibliotheek financiering en toekomstkracht, Kan vrijvallen, zie toelichting hoofdstuk 1.4.5
€ 30.000	Verkenning haven, wordt overgeheveld naar 2025
€ 22.000	Verkenningsonderzoek IHP, wordt overgeheveld naar 2025
€ 32.000	Volwasseneneducatie, wordt overgeheveld naar 2025
€ 168.000	

Mutaties reserve algemeen, nadeel € 80.000

In 2024 is per abuis een onttrekking geraamd vanuit de algemene reserve. Deze was ook al opgenomen in de reserve budgetoverhevelingen. Deze laatste boeking heeft wel plaatsgevonden.

5.2.7 Inkomensondersteuning

Bedragen x € 1.000

	Begroting 2024			Begroting 2024			Realisatie 2024			Verschil Begroting		
	Primitief			(Na wijzigingen)						(Na wijz.) - Realisatie		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Integratie vergunninghouders	-1.209	987	-222	-8.818	9.489	671	-8.247	9.008	761	572	-481	90
Inkomen	-6.518	4.469	-2.049	-7.270	4.693	-2.577	-7.126	5.028	-2.098	143	335	479
Saldo van baten en lasten	-7.727	5.456	-2.271	-16.088	14.182	-1.906	-15.373	14.036	-1.337	715	-146	569
Stortingen in reserves	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	0			0	214	214	0	126	126	0	-88	-88
Resultaat	-7.727	5.456	-2.271	-16.088	14.396	-1.692	-15.373	14.162	-1.211	715	-234	481

Inkomen	479.000 V
----------------	------------------

Participatiewet Inkomensvoorziening, voordeel € 421.000

Het definitieve BUIG-budget, het rijksbudget voor de betaling van bijstandsuitkeringen, is ruim hoger uitgevallen dan begroot. Dit resulteert in een voordeel van € 323.000. De definitieve BUIG is door het rijk vastgesteld in september 2024 en wordt deels bepaald op basis van het aantal inwoners en deels op basis van een model.

Het aantal uitkeringen Participatiewet is van 212 eind 2023 gestegen naar 225 eind 2024. Over 2024 was de toegekende BUIG voldoende om de uitkeringslasten te voldoen. Dit betekent dat opnieuw geen vangnetuitkering hoeft te worden aangevraagd.

Het overige voordeel bestaat uit diverse kleinere afwijkingen.

Schuldhelpverlening, nadeel € 83.000

De stijging van de kosten is tweeledig. Dit heeft enerzijds te maken met dat er meer trajecten ingezet zijn dan voorgaande jaren. Anderzijds zijn de trajecten duurder geworden. De kwaliteit van de trajecten is wel omhoog gegaan, denk hierbij aan intensievere begeleiding voor de inwoner.

Kindregeling, voordeel € 50.000

De uitgaven liggen op het niveau van 2022 en iets onder die van 2023. Het voordelig resultaat wordt gerealiseerd doordat de gemiddelde uitgave per ingediende aanvraag voor een kindregeling lager lag.

Taskforce energiearmoede, voordeel € 27.000

De Taskforce is afgerond. Energiearmoede is onderdeel van bestaanszekerheid. Door het budget over te hevelen naar 2025 investeren we in het voorkomen van energiearmoede en het oplossen van schuldenproblematiek ontstaan door energiearmoede, onder andere door extra inzet van interne schuldhelpverlening.

Diverse afwijkingen, voordeel € 64.000

Het resterende saldo wordt veroorzaakt door verschillende kleine afwijkingen op het beleidsveld. Deze pot bevat onder andere de afwijkingen op bijzondere bijstand en bijstand zelfstandigen (BBZ).

Integratie vergunninghouders	90.000 V
-------------------------------------	-----------------

CNO / CNO Hof van Dalfsen, voordeel € 47.000

Bij de Bestuursrapportage 2024 is een voorlopig voordeel opgenomen van € 718.000. Dit bedrag is het saldo van de totale geraamde lasten (ca. € 7.660.000) en de totale geraamde baten (ca. € 8.378.000), bestaande uit een bijdrage van het rijk.

Per eind 2024 blijkt dat dit voordeel correct is ingeschat, waardoor er nu nog een klein voordeel in de jaarrekening is ontstaan van € 47.000 voor tijdelijke opvang asielzoekers.
Het totale voordeel bedraagt per saldo: € 718.000 plus € 47.000 is circa € 765.000.

Het voordelig saldo van CNO is tot nu toe jaarlijks gestort in de Reserve opvang vluchtelingen. Ook voor 2024 wordt voorgesteld het voordelig saldo toe te voegen aan deze reserve. Per saldo wordt € 765.000 toegevoegd.

Statushouders, voordeel € 43.000

Vanuit de Wet Inburgering bieden we drie leerroutes aan. Hierin zitten alle verplichte onderdelen vanuit de Wet Inburgering. Hiervoor ontvangen we specifieke uitkeringen vanuit het Rijk, namelijk de SPUK inburgering en de SPUK Onderwijsroute. Deze uitkeringen worden berekend op een geschat aantal huisvestingen per jaar en niet op het aantal trajecten die je als gemeente aanbiedt. De uitkering wordt het jaar daarna pas definitief vastgesteld. Daarnaast wordt de uitkering per gehuisveste inburgeraar in vaste bedragen verdeeld over drie jaar. Hierdoor loopt dit dus niet altijd synchroon met de werkelijkheid. In 2024 hebben we daarnaast, als Dalfsen, op een paar onderdelen efficiëntievoordeel behaald.

Mutatie reserves	-88.000 N
-------------------------	------------------

Baten

Mutaties reserve budgetoverhevelingen, nadeel € 88.000

In 2024 is voor een totaal bedrag aan € 88.000 voor geraamde budgetoverhevelingen niet uitgevoerd. Dit heeft als gevolg dat voor dit bedrag geen onttrekking aan de reserve budgetoverhevelingen heeft plaatsgevonden. Dit bedrag is als volgt gespecificeerd.

€ 50.000	Preventie voorveld, kan vrijvallen. Zie toelichting hoofdstuk 1.4.5
€ 38.000	Taskforce energiearmoede, wordt overgeheveld naar 2025
€ 88.000	

5.2.8 Sociaal domein

Bedragen x € 1.000

	Begroting 2024			Begroting 2024			Realisatie 2024			Verschil Begroting		
	Primitief			(Na wijzigingen)						(Na wijz.) - Realisatie		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Preventie	-2.538	142	-2.396	-3.083	142	-2.941	-3.108	343	-2.766	-25	201	176
Participatie	-10.009	5.655	-4.354	-14.597	13.053	-1.544	-9.185	7.477	-1.708	5.413	-5.576	-163
Lokale toegang	-1.856		-1.856	-2.652		-2.652	-2.449		-2.448	203		204
WMO	-6.371	357	-6.015	-6.899	1.357	-5.542	-6.790	1.572	-5.218	109	215	324
Jeugdzorg	-9.165		-9.165	-9.794		-9.794	-9.535	69	-9.466	259	69	328
Publieke gezondheid	-1.660	155	-1.505	-1.676	155	-1.521	-1.601	184	-1.417	75	28	103
Saldo van baten en lasten	-31.597	6.308	-25.289	-38.701	14.706	-23.995	-32.668	9.644	-23.023	6.034	-5.062	972
Stortingen in reserves	0	0	0	-3.123	0	-3.123	-3.123	0	-3.123	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	0			0	3.488	3.488	0	3.247	3.247	0	-241	-241
Resultaat	-31.597	6.308	-25.289	-41.825	18.195	-23.630	-35.791	12.892	-22.899	6.034	-5.303	731

Jeugdzorg	328.000 V
------------------	------------------

Jeugdhulp, voordeel € 208.000

In de eerste prognoses van 2024 zagen wij een toename van de kosten en het aantal cliënten. In de loop van het jaar bleken dat de werkelijke kosten lager dan de eerste prognoses. Dit komt met name doordat in 2024 de kosten voor crisiszorg zijn gedaald. Het aantal keren dat crisiszorg moet worden ingezet verschilt per jaar, waarbij een enkele casus een groot effect heeft op de begroting. De overig kosten, zoals behandeling, begeleiding en jeugdbescherming zijn niet afgenomen.

Overheveling Project brede toegang, voordeel € 108.000

De doorontwikkeling van de brede toegang is een meerjarig project waarvoor de middelen niet meerjarig zijn toegekend. De kosten van het project zijn in 2024 volledig gedekt vanuit beschikbare regionale middelen. Om in 2025 te kunnen werken aan een doorontwikkeling van de brede toegang verzoeken wij de beschikbare middelen over te hevelen.

Diverse afwijkingen, voordeel € 12.000

Het resterende saldo wordt veroorzaakt door verschillende kleine afwijkingen op het beleidsveld.

Lokale toegang	204.000 V
-----------------------	------------------

Overheveling Project verbetering processen sociaal domein, voordeel € 146.000

In 2023 is gestart met het project rondom het verbeteren van processen in het sociaal domein. Voor dit project zijn tot en met 2027 middelen beschikbaar gesteld. In 2024 zijn op basis van eerder gemaakte inhoudelijke keuzes de eerste stappen gezet, in 2025 wordt het project verder uitgewerkt en geïmplementeerd. Daarnaast wordt in 2025 gewerkt aan een duurzame inrichting van de informatievoorziening binnen Samenleving. Verzocht wordt de middelen over te hevelen naar 2025.

POH-Jeugd, voordeel € 56.000

In 2024 is onderzocht hoe de taken van de POH-Jeugd ingezet kunnen worden. Na gesprekken met alle huisartsen, bleek dat de inzet van een jeugdondersteuner de beste manier is om een verbinding te maken tussen de huisartsen en de gemeente. Vanaf maart 2025 gaat de jeugdondersteuner aan het werk in alle kernen. Alle huisartspraktijken in de gemeente Dalfsen gaan werken met de jeugdondersteuner.

Diverse afwijkingen, voordeel € 2.000

Het resterende saldo wordt veroorzaakt door verschillende kleine afwijkingen op het beleidsveld.

Participatie	-163.000 N
---------------------	-------------------

Gemeentelijke en particuliere opvang noodhulp Oekraïne, nadeel € 539.000

Per 1 januari 2024 waren 263 gemeentelijke opvangplaatsen voor Oekraïners (GOO) gerealiseerd. Per 1 juli zijn er 300 plekken gerealiseerd. Per 31 december 2024 verblijven 307 Oekraïense ontheemden in de gemeentelijke opvang.

Bij de bestuursrapportage 2024 is een voorlopig voordeel van € 3.608.000 opgenomen. Achteraf blijkt dit voordeel te hoog te zijn ingeschat. Het totale voordeel bedraagt namelijk € 3.069.000 voor 2024, wat resulteert in een nadeel in deze jaarrekening van € 539.000.

Het voordelig saldo van de opvang van vluchtelingen is tot nu toe jaarlijks gestort in de Reserve opvang vluchtelingen. Ook voor 2024 wordt voorgesteld het voordelig saldo toe te voegen aan deze reserve. Per saldo wordt € 3.069.000 toegevoegd.

Sociale Werkvoorziening SDW, voordeel € 306.000

De terugloop in de WSW zorgt voor een afname van de loonkosten van de WSW-medewerkers, voordeel € 234.000. Voor een deel van de WSW-medewerkers had SDW recht op het lage-inkomens voordeel, dat we niet hadden begroot, voordeel € 49.000. Detachering van een aantal WSW-medewerkers naar reguliere werkgevers levert een voordeel op van € 25.000. Resteert een aantal kleinere nadelen ad € 2.000.

Begeleiding en loonkosten van de SW worden door het Rijk vergoed via de integratie-uitkering. Deze komt binnen in Programma 1.

Diverse afwijkingen, voordeel € 70.000

Het resterende saldo wordt veroorzaakt door verschillende kleine afwijkingen op het beleidsveld

Preventie	176.000 V
------------------	------------------

GALA/IZA, voordeel € 136.000

Het voordeel binnen het beleidsveld preventie wordt veroorzaakt door de GALA/IZA-gelden welke voor 2024 ontvangen zijn van het rijk. De afgelopen jaren zijn hier verschillende projecten voor opgezet. Een deel van de lopende projecten/opdrachten worden voor het jaar 2024 gefinancierd vanuit de GALA-middelen. Doordat de kosten die gepaard gaan met deze projecten/opdrachten binnen andere beleidsvelden worden verantwoord, resulteert dit in een voordeel.

Versterking cliëntondersteuning, voordeel € 40.000

In 2023 is gestart met de versterking van preventie in het voorveld op basis van het kwaliteitskompas. Hiervoor was externe ondersteuning benodigd van MoVisie. De kosten voor 2024 zijn lager uitgevallen dan begroot, dit resulteert in een voordeel.

Publieke gezondheid	103.000 V
----------------------------	------------------

Publieke gezondheid, voordeel € 91.000

Het voordeel binnen het beleidsveld Publieke Gezondheid wordt veroorzaakt door de incidentele GALA/IZA-gelden welke voor 2024 ontvangen zijn. Met het GALA hebben wij als doel om gezonde inwoners zo lang mogelijk gezond te houden. Hier wordt preventief op ingezet. Met het IZA wordt getracht om de zorg op de juiste plek bij de juiste inwoners te organiseren. De afgelopen jaren zijn hier verschillende projecten voor opgezet. Een deel van de lopende projecten/opdrachten worden voor het jaar 2024 gefinancierd vanuit de GALA-middelen wat een voordeel oplevert.

Diverse afwijkingen, voordeel € 12.000

Het resterende saldo wordt veroorzaakt door verschillende kleine afwijkingen op het beleidsveld.

WMO	324.000 V
------------	------------------

Maatwerkvoorziening dienstverlening 18+ Beschermd Wonen/Beschermd Thuis, voordeel € 311.000

Gemeente Dalfsen verzorgt de toegang tot Beschermd Wonen sinds april 2024 zelf, waardoor consultants invloed kunnen uitoefenen op plaatsing op wachtlijst of het beëindigen van een indicatie Beschermd Wonen wanneer deze vorm van zorg en begeleiding niet langer nodig of passend blijkt.

Voordeel bestaat voor een groot deel uit de vrijval van financiële middelen beschermd wonen en maatschappelijke opvang vanuit 2023, welke niet kon worden voorzien in de begroting. Ten opzichte van de begroting valt deze vrijval 20K hoger uit.

Stagnerende in- en uitstroom Beschermd Wonen, voordeel € 147.000

De instroom in Beschermd Wonen stagneert doordat er te weinig passende woningen zijn t.b.v. uitstroom Beschermd Wonen.

Terugbrengen wachtlijst Beschermd Wonen, voordeel € 33.000

In 2024 kon één inwoner door de inzet van Beschermd Thuis van de wachtlijst Beschermd Wonen gehaald worden. Dit leverde vanuit de regionale financiële afspraken een bedrag van € 33K op.

Implementatie en transformatie, voordeel € 100.000

Voor het implementeren en uitvoeren van lokale toegang tot Beschermd Wonen keerde de Centrumgemeente een bedrag van € 18.000 uit bedoeld als tegemoetkoming in de uitvoeringskosten. Gemeente Dalfsen ontving in 2024 middelen om de transformatie van maatschappelijke opvang gestalte te kunnen geven. Hiermee is een bedrag van € 82.000 gemoeid. Dit wordt ingezet om invulling te geven aan het uitvoeringsplan maatschappelijke opvang.

Diverse afwijkingen, voordeel € 31.000

Het resterende saldo wordt veroorzaakt door verschillende kleine afwijkingen op het beleidsveld.

Hulpmiddelen en woningaanpassingen, voordeel € 6.000

Maatwerkvoorziening vervoer, nadeel € 56.000

Tijdens de bestuursrapportage is de begroting op basis van prognoses niet bijgesteld. Daadwerkelijke cijfers op het gebied van driewielfietsen wijken af. We zien een toename in de aanvragen voor bijzondere fietsen.

Maatwerkvoorziening rolstoelen, voordeel € 65.000

Tijdens de bestuursrapportage is de begroting naar boven bijgesteld i.v.m. stijgende kosten voor de inzet van gespecialiseerde maatwerkvoorzieningen voor inwoners met ernstige progressieve neurologische aandoeningen. Het uiteindelijke aantal verstrekte gespecialiseerd voorzieningen lag uiteindelijk toch lager dan verwacht.

Diverse afwijkingen, nadeel € 3.000

Het resterende saldo wordt veroorzaakt door verschillende kleine afwijkingen op het beleidsveld.

Maatwerkvoorziening dienstverlening 18+ Hulp bij het Huishouden, nadeel € 63.000

De wachtlijsten die er in 2023 waren i.v.m. personeelstekorten bij de zorgaanbieders die hulp bij het huishouden leveren zijn drastisch teruggelopen. Dit betekent dat er meer inwoners die recht hadden op zorg deze zorg ook daadwerkelijk ontvangen hebben. Hierdoor is er meer geld uitgegeven dan verwacht.

Maatwerkvoorziening dienstverlening 18+ Begeleiding, voordeel € 47.000

Tijdens de bestuursrapportage is de begroting naar boven bijgesteld i.v.m. stijgende kosten voor de inzet van gespecialiseerde begeleiding. Het uiteindelijke aantal verstrekte indicaties lag uiteindelijk toch lager dan verwacht. Een deel van de totale gemaakte kosten voor indicatieloze dagbesteding, project ontmoeting in de wijk en project vriendenkringen (in totaal € 48.109) hebben we in 2024 kunnen financieren vanuit GALA gelden. De middelen die wij ontvangen voor GALA-doelstellingen worden verantwoord in beleidsveld 7.4 preventie. Per saldo resulteert dit in een groter voordeel op begeleiding.

Diverse afwijkingen, voordeel € 23.000

Het resterende saldo wordt veroorzaakt door verschillende kleine afwijkingen op het beleidsveld.

Mutatie reserves	-241.000 N
-------------------------	-------------------

Baten

Mutaties reserve budgetoverhevelingen, nadeel € 241.000

In 2024 is voor een totaal bedrag aan € 241.000 voor geraamde budgetoverhevelingen niet uitgevoerd. Dit heeft als gevolg dat voor dit bedrag geen onttrekking aan de reserve budgetoverhevelingen heeft plaatsgevonden. Dit bedrag is als volgt gespecificeerd.

€ 32.000	Regiodeal projecten, wordt overgeheveld naar 2025
€ 31.000	Plattelandsvisie, wordt overgeheveld naar 2025
€ 71.000	Verbeteren processen sociaal domein, wordt overgeheveld naar 2025
€ 107.000	Toegang sociaal domein, wordt overgeheveld naar 2025
€ 241.000	

5.2.9 Duurzaamheid en milieu

Bedragen x € 1.000

	Begroting 2024			Begroting 2024			Realisatie 2024			Verschil Begroting		
	Primitief			(Na wijzigingen)						(Na wijz.) - Realisatie		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Riolering	-1.781	2.084	303	-1.781	2.084	303	-1.898	2.201	303	-117	117	
Afval	-2.769	3.320	552	-2.769	3.320	552	-2.690	3.368	678	79	47	126
Milieu	-1.595		-1.595	-1.634		-1.634	-1.653		-1.653	-19		-19
Klimaat en duurzaamheid	-161	15	-146	-1.928	1.279	-649	-943	678	-265	985	-600	384
Begraafplaatsen	-271	303	32	-306	303	-3	-326	271	-56	-20	-32	-52
Saldo van baten en lasten	-6.576	5.722	-854	-8.418	6.986	-1.432	-7.511	6.518	-993	907	-468	439
Stortingen in reserves	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	0			0	528	528	0	137	137	0	-391	-391
Resultaat	-6.576	5.722	-854	-8.418	7.514	-904	-7.511	6.655	-856	907	-859	48

Afval	126.000 V
--------------	------------------

Afvalverwijdering, voordeel € 126.000

Vanwege de moeizame onderhandelingen was rekening gehouden met een lagere landelijke vergoeding voor de inzameling van PMD. De onderhandelingen resulteerden ook in een eenmalige extra zwerfafvalvergoeding.

Begraafplaatsen	-52.000 N
------------------------	------------------

Begraafplaatsen, nadeel € 35.000

In 2024 hebben we minder legesinkomsten (grafrechten) gehad dan geraamd. Dit heeft te maken met minder begravenissen.

Diverse afwijkingen, nadeel € 17.000

Het resterende nadeel wordt veroorzaakt door verschillende kleine afwijkingen binnen dit beleidsveld

Klimaat en duurzaamheid	384.000 V
--------------------------------	------------------

Warmteactie, nadeel € 11.000

Voor het opstellen en uitvoeren van de warmteplannen is gemeentelijke gelden beschikbaar gesteld in 2021 en hiervoor is een plan voor 2 buurten opgesteld.

De uitvoering is gestart met informatiebijeenkomsten in de buurten Polhaar en Dalfsen Centrum. In overleg met de bewoners worden de onderliggende technische onderzoeken later uitgevoerd. In 2024 zijn drie nieuwe buurten benaderd (Pleijendal, Westerbouwlanden en Ruitenveen).

Het budget is volledig ingezet, en in 2025 zal financiering plaatsvinden vanuit het jaarlijks Duurzaamheidsbudget (zalen en communicatie) en de rijksregeling CDOKE (onderzoeken en personele ondersteuning).

Regeling Aanpak Energiearmoede (RAE), voordeel € 318.000

Voor de uitvoering van deze rijksregeling is een specifieke rijksuitkering ontvangen en hiervoor is een plan opgesteld. De uitvoering is gestart met een doorlooptijd tot december 2026.

Verduurzaming gemeentelijke gebouwen, voordeel € 75.000

In 2023 is een specifieke rijksuitkering ontvangen voor het uitvoeren van de gemeentelijke duurzaamheidstaken. Besloten is deze uitkering in te zetten voor het verduurzamen van de gemeentelijke werven. In 2024 zijn hiervoor plannen uitgewerkt en opgestart. Bij de werf in Dalfsen zijn een aantal maatregelen uitgevoerd. Bij de werf in Nieuwleusen is vertraging ontstaan door nadere afstemmingen met de netbeheerder. De uitvoering is in 2025 gepland.

Projectbudget Dorpen van Morgen, voordeel € 11.000

De lokale energiecoöperaties hebben diverse succesvolle inwonersacties uitgevoerd maar hun jaarbudget niet geheel nodig gehad.

Diverse afwijkingen, nadeel € 9.000

Het resterende saldo wordt veroorzaakt door verschillende kleine afwijkingen op het beleidsveld.

Milieu	-19.000 N
--------	-----------

Diverse afwijkingen, nadeel € 19.000

Het saldo wordt veroorzaakt door verschillende kleine afwijkingen op het beleidsveld.

Riolering	N
-----------	---

Baten uit rioolheffing, voordeel € 80.000

Via de inkomsten uit rioolheffing ontvingen we in 2024 € 80.000 meer inkomsten.

Baten onttrekking voorziening vervanging riolering, voordeel € 163.000

Bij de jaarrekening 2024 handelen we in lijn met het gemeentelijk rioleringsplan Dalfsen 2022-2026, waarbij (alleen) de lasten van investeringen ten laste komen van de voorziening vervanging riolering. De investeringen met betrekking tot riolering waren in 2024 € 163.000 hoger dan begroot, dit bedrag wordt onttrokken uit de voorziening riolering.

Overige baten uit riolering, nadeel € 126.000

De overige baten vielen € 126.000 lager uit dan begroot. De overige baten riolering betreft vergoedingen door Waterschap Drents Overijssel Delta waarvoor de gemeente Dalfsen werkzaamheden voor verricht. De betreffende werkzaamheden waren in 2024 minder dan verwacht waardoor in 2024 een lagere vergoeding werd ontvangen.

Lasten storting voorziening exploitatie riolering, nadeel € 96.000

De exploitatie van de riolering geeft een positief resultaat waardoor er in 2024 een bedrag van € 96.000 gestort kan worden in de de voorziening exploitatie riolering.

Diverse afwijkingen, nadeel € 21.000

Door diverse kleine boekingen ten laste van de exploitatie riolering ontstaat een nadeel.

Mutatie reserves	-391.000 N
------------------	------------

Baten**Mutaties reserve budgetoverhevelingen, nadeel € 391.000**

In 2024 is voor een totaal bedrag aan € 391.000 voor geraamde budgetoverhevelingen niet uitgevoerd. Dit heeft als gevolg dat voor dit bedrag geen onttrekking aan de reserve budgetoverhevelingen heeft plaatsgevonden. Dit bedrag is als volgt gespecificeerd.

€ 321.000	Energiearmoede kan vrijvallen. Zie toelichting hoofdstuk 1.4.5
€ 70.000	Aardgasvrije werf Nieuwleusen, wordt overgeheveld naar 2025
€ 391.000	

5.2.10 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

Bedragen x € 1.000

	Begroting 2024			Begroting 2024			Realisatie 2024			Verschil Begroting		
	Primitief			(Na wijzigingen)						(Na wijz.) - Realisatie		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Monumenten en archeologie	-49	18	-31	-56	18	-38	-61	15	-46	-5	-3	-8
Ruimtelijke ordening	-2.022		-2.022	-2.263	125	-2.138	-1.916	166	-1.750	347	41	388
Grondexploitatie woningbouw	-2.798	2.782	-15	-2.909	2.782	-127	-20.650	21.290	640	-17.741	18.508	767
Wonen en bouwen	-1.283	1.786	503	-1.831	1.436	-395	-1.535	963	-572	296	-474	-178
Saldo van baten en lasten	-6.153	4.587	-1.566	-7.059	4.362	-2.698	-24.162	22.434	-1.728	-17.103	18.072	969
Stortingen in reserves	0	0	0	0	0	0	-1.630	0	-1.630	-1.630	0	-1.630
Onttrekkingen aan reserves	0	15	15	0	109	109	0	662	662	0	553	553
Resultaat	-6.153	4.602	-1.551	-7.059	4.471	-2.589	-25.792	23.096	-2.696	-18.733	18.625	-107

Grondexploitatie woningbouw	767.000 V
------------------------------------	------------------

Grondexploitatie winstneming, voordeel € 708.000

In 2024 wordt in de realisatie een winst genomen van € 737.000 en een verlies van € 29.000. Dit is conform de MPG 2025 zoals deze voor het boekjaar 2024 is opgesteld. Met betrekking tot de grondexploitatie worden er in 2024 en eerdere jaren geen bedragen in de begroting opgenomen.

Apparaatskosten grondexploitatie woningbouw voordeel € 35.000

De toe te rekenen fte's van grondexploitaties woningbouw en bedrijven zijn geheel verwerkt onder woningbouw. Dit betekent voor de woningbouw een nadeel van € 102.000 en voor de grondexploitatie bedrijven een voordeel van € 102.000. Zie ook 5.2.5.4.2.

Daarnaast is er een voordeel van € 137.000 omdat er meer uren kunnen worden toegeschreven aan de verschillende grondexploitaties.

Diverse afwijkingen, voordeel € 24.000

Het resterende saldo wordt veroorzaakt door verschillende kleine afwijkingen op het beleidsveld.

Monumenten en archeologie	-8.000 N
----------------------------------	-----------------

Diverse afwijkingen, nadeel € 8.000

Het saldo wordt veroorzaakt door verschillende kleine afwijkingen op het beleidsveld.

Ruimtelijke ordening	388.000 V
-----------------------------	------------------

Startbudget Omgevingswet, voordeel € 102.000

Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. Het kernteam is daarbij ontbonden. De gemeente Dalfsen is in zoverre klaar met de voorbereidingen, dat er gewerkt kan worden met de Omgevingswet.

Voor het Omgevingsplan geldt dat nu nog veel regels en bestemmingsplannen in het zgn. tijdelijk deel van het omgevingsplan zijn opgenomen, die alle Nederlandse gemeenten de komende periode (tot 2032) moeten omzetten naar regels en plannen in het definitieve deel. Voor de VTH-keten geldt dat met jurisprudentie de onderbouwing voor besluiten op vergunningaanvragen aangepast moeten worden, en onze medewerkers worden daarin bijgeschoold. De omgevingsvisie krijgt een herijking en wordt verder uitgewerkt. Voor deze werkzaamheden is budget geraamd.

De kosten voor het opstellen van de eerste omgevingsplanwijziging (voor Het Engelland) zijn toegekend aan de grex van Het Engelland. De herijking van de Omgevingsvisie is doorgeschoven naar 2025.

Daarom is minder geld uitgegeven dan in 2024 beschikbaar was.

Gebiedsbeleid, voordeel € 276.000

Er is budget beschikbaar gesteld voor het opstellen van onder andere Dorpsvisie en Plattelandsvisie. De uitvoering hiervan is nog niet opgestart en daarom is hiervoor budgetoverheveling aangevraagd.

Diverse afwijkingen, voordeel € 10.000

Het resterende saldo wordt veroorzaakt door verschillende kleine afwijkingen op het beleidsveld.

Wonen en bouwen	-178.000 N
------------------------	-------------------

Omgevingsvergunning bouwen, nadeel € 372.000

De leges van omgevingsvergunningen bouwen worden berekend op basis van de vastgestelde bouwkosten van het bouwproject. In 2024 zijn de legesinkomsten lager uitgevallen dan begroot. Dit komt deels voort uit minder aanvragen, minder kaveluitgiftes voor nieuwbouwplannen en een verschuiving van legesplichtige activiteiten naar meldingsplichtige activiteiten als gevolg van de Omgevingswet (Ow) en Wet kwaliteitsborging (Wkb). Totaal verschil in baten, nadeel € 572.000.

Naast de lager uitvallende baten vanuit leges is er ook een verschil in de lasten aan advieskosten. Het gaat hier om de advieskosten/diensten van derden. Vanuit de meicirculaire een bijdrage van het rijk van € 190.000 als compensatie voor gedeelde legesinkomsten toegekomen. Bij de Berap 2024 is aanvullend incidenteel budget verkregen voor externe juridische ondersteuning en advisering bij momenteel lopende complexe casussen. Dit incidentele budget is niet geheel ten laste gekomen van 2024 en zal nog doorlopen in 2025. Totaal verschil in kosten, voordeel € 200.000.

Toezicht en Handhaving, voordeel € 85.000

Vanuit de berap-2024 hebben we incidenteel budget gekregen voor extern juridisch advies bij een aantal complexe casussen. Dit incidentele budget is niet geheel ten laste gekomen van 2024 en zal doorlopen in 2025. Het resterende bedrag zal via budgetoverheveling worden overgezet naar boekjaar 2025.

Diverse afwijkingen, voordeel € 109.000

Het resterende saldo wordt veroorzaakt door verschillende kleine afwijkingen op het beleidsveld.

Mutatie reserves	1.077.000⁻ N
-------------------------	--------------------------------

Mutaties reserve budgetoverhevelingen, nadeel € 94.000

In 2024 is voor een totaal bedrag aan € 94.000 voor geraamde budgetoverhevelingen niet uitgevoerd. Dit heeft als gevolg dat voor dit bedrag geen onttrekking aan de reserve budgetoverhevelingen heeft plaatsgevonden. Dit bedrag is als volgt gespecificeerd.

€ 40.000	Actualisatie welstandsnota, wordt overgeheveld naar 2025
€ 54.000	Plattelandsvisie, wordt overgeheveld naar 2025
€ 94.000	

Effect grondexploitatie, nadeel € 983.000

In 2024 is het effect met betrekking tot de grondexploitatie als volgt te specificeren:

€ 601.000	Toevoeging resultaat afgesloten complexen
€ 1.029.000	Toevoeging tussentijds resultaat grondexploitaties
€ 456.000 -/-	Onttrekking verliesvoorzieningen
€ 26.000 -/-	Correctie aanvulling weerstandsvermogen grondexploitatie (zie toelichting 5.2.2.1.8)
€ 165.000 -/-	Aanvulling weerstandsvermogen grondexploitatie
€ 983.000	

5.3 Incidentele baten en lasten

Baten		Bedragen x € 1.000		
Nr.	Omschrijving	Begroot	Werkelijk	Saldo
	Totaal programma 1			
	Totaal programma 2			
1	Dekking storting voorziening kunstwerken uit ARVB	-128	-128	-
	Totaal programma 3	-128	-128	-
	Totaal programma 4			
	Totaal programma 5			
2	Doorbelasting applicatiebeheer SD	-63	-63	-
	Totaal programma 6	-63	-63	-
3	Crisisnoodopvang asielzoekers, rijksbijdrage	-485	-485	-
4	Gemeentelijke opvang Oekraïners, rijksbijdrage	-4.890	-6.839	-1.949
5	Particuliere opvang Oekraïners, rijksbijdrage	-310	-170	140
6	Gezond en actief leven akkoord (GALA)	-161	-161	0
	Totaal programma 7	-5.846	-7.655	-1.809
7	Specifieke projecten isolatie en innovatie, rijksbijdrage	-169	-169	-
8	Ombouw installaties naar VGS 2.0 budgetneutraal	-160	-33	127
	Totaal programma 8	-329	-202	127
	Totaal programma 9			
	Eindtotaal	-6.366	-8.048	-1.682

Voor de incidentele onttrekking uit de reserves verwijzen wij naar hoofdstuk 5.4

Lasten		Bedragen x € 1.000		
Nr.	Omschrijving	Begroot	Werkelijk	Saldo
1	Implementatie i-burgerzaken	7	-	7
2	Huisstijl opfrissen	35	-	35
3	Project begrijpelijke communicatie	44	-	44
4	Digitale dienstverlening	15	-	15
5	Digitalisering brievenprintstaat en/of pip software	25	-	25
6	Implementatie digitaliseringswetten	50	53	-3
7	Archief collectie overijssel	60	-	60
8	Personele knelpunten - uitbreiding formatie	104	104	-
9	Maatschappelijke initiatieven	500	-	500
	Totaal programma 1	840	157	683
	Totaal programma 2			

10	Storting voorziening kunstwerken	128	128	-
11	Implementatie ibor	28	-	28
	Totaal programma 3	156	128	28
	Totaal programma 4			
12	Uitvoeringsprogramma economisch beleid	50	21	29
13	Personele capaciteit begeleiding IHP	80	-	80
14	Onderzoek vitale vakantieparken en permanente bewoning	30	26	4
15	Project verbetering dienstverlening sociaal domein	90	-	90
	Totaal programma 5	250	47	203
	Totaal programma 6			
16	Crisisnoodopvang asielzoekers	485	485	-
17	Gemeentelijke opvang Oekraïners	4.890	3.999	891
18	Particuliere opvang Oekraïners	310	93	217
19	Gezond en actief leven akkoord (GALA)	161	161	-0
20	Stelpost extra middelen jeugdzorg	76	-	76
	Totaal programma 7	5.922	4.738	1.184
21	Basistaken duurzaamheid	60	60	-
22	Aanvullende taken klimaatakkoord	70	70	-
23	Specifieke projecten isolatie en innovatie	169	169	-
24	Ombouw installaties naar VGS 2.0 budgetneutraal	160	26	134
	Totaal programma 8	459	325	134
25	Opstellen archeologische waardenkaart	25	25	-
	Aanloopkosten start werkzaamheden			
26	Omgevingswet	78	67	11
27	Opstellen plattelandsvisie	50	3	47
28	Actualiseren omgevingsvisie 2.0	40	-	40
	Opstellen uitvoeringsplan visie en verkeersplan			
29	Backxlaan	80	34	46
30	Dorpsvisies	25	-	25
31	Woonzorgvisie	30	37	-7
32	Ruimte voor de Vecht	10	10	0
	Totaal programma 9	338	176	162
	Eindtotaal	7.965	5.571	2.394

Voor de incidentele toevoegingen aan de reserves verwijzen wij naar hoofdstuk 5.4

5.4 Toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves

Structurele reserve mutaties x € 1000	2023	2024	2024	2024
	werkelijk	begroot	werkelijk	verschil
LASTEN				
Opbrengsten snippergroen (progr 3)	120.675	20.000	120.675	-100.675
Totaal lasten	120.675	20.000	120.675	-100.675
BATEN				
Programma 1				
Kapitaallasten Gemeentehuis Bouw	283.350	283.350	283.350	-
Vervallen dividend WMO	13.750	8.750	8.750	-
Aflossing geldlening Vitens	0	0	0	-
Vechthorst geldlening	199.663	230.843	230.905	-62
Kapitaallasten Cichorei	80.966	80.966	80.966	
Programma 2				
Kapitaallasten brandweerkazerne/werf	34.750	34.750	34.750	-
Programma 3				
Uitvoering groenstructuurplan	60.312	130.000	60.312	69.688
Gerrit Pasman: Staat in het overzicht van Kavish onder programma 1		6.534	6.534	-
Kapitaallasten Wandelpromenade	6.534			
Kapitaallasten extra zonnepanelen gem werf	13.204	13.204	13.204	-
Kapitaallasten verbouw gemeentewerf	42.392	42.400	42.400	-
Programma 5				
Kunstgras Nieuwleusen	0	130.840	130.840	-
Kunstgras Heidepark	22.140	90.700	90.700	-
Kunstgras Middengebied	29.733	29.733	29.733	-
Kunstgras Gerner	33.600	33.600	33.600	-
Kapitaallasten Fontein	4.458	4.458	4.458	-
Kapitaallasten De Spil (gebouw en install)	442.783	442.783	442.783	-
Kunstgras zwembad Gerner / de Meule	0	38.000	0	38.000
Kapitaallasten noodlokalen onderwijs		15.000	15.000	-
Programma 9				
Bestemmingsplannen kernen 50% volkshuisv.	0	0	0	-
Totaal baten	1.267.635	1.615.911	1.508.285	107.626

Totaal overzicht reservemutaties x € 1000		2023	2024	2024	2024
LASTEN (x € 1.000)	werkelijk	begroot	werkelijk	verschil	
Totaal Structurele reserve mutaties	121	20	121	-101	
Totaal Incidentele bedragen investeringen	0	0	0	0	
Totaal incidentele bedragen grondexploitatie	336	0	1.630	-1.630	
Totaal Incidentele bedragen exploitatie	6.611	1.179	7.930	-6.751	
Totaal Structureel en incidenteel	7.068	1.199	9.681	-8.482	
Stortingen in de reserves zie hoofdstuk 5	7.068	1.199	9.681	-8.482	
Verschil	0	0	0	0	
BATEN (x € 1.000)					
Totaal Structurele reserve mutaties	1.268	1.616	1.508	108	
Totaal Incidentele bedragen investeringen	0	0	0	0	
Totaal incidentele bedragen grex	-214	-15	-662	647	
Totaal Incidentele bedragen exploitatie	8.734	1.205	9.785	-8.580	
Totaal Structureel en incidenteel	9.788	2.806	10.631	-7.825	
Onttrekkingen aan reserves zie hoofdstuk 5	9.788	2.806	10.631	-7.825	
Verschil	0	0	0	0	

5.5 Onvoorzien

Bedragen x € 1.000				
Post onvoorzien	Begroting 2024 primair	Wijziging 2024	Begroting 2024 na wijziging	Realisatie 2024
Primaire begroting	58.000	0	0	0

In de begroting 2024 is een stelpost van € 2 per inwoner opgenomen op de post Onvoorzien. Er is in 2024 geen gebruik gemaakt van dit budget.

5.6 Algemene dekkingsmiddelen

Bedragen x € 1.000

	Begroting 2024	Begroting 2024	Rekening	Saldo
	Primitief	Na wijzigingen	2024	2024
Algemene baten en lasten	-1.615	1.116	192	-924
Belastingen en heffingen	7.822	7.822	7.796	-26
Algemene uitkering	53.796	55.738	55.797	59
Saldo van lasten en baten	60.003	64.676	63.784	-891
Resultaat	60.003	64.676	63.784	-891

5.7 Wet normering topinkomens

WNT-verantwoording 2024 Gemeente Dalfsen

De WNT is van toepassing op de gemeente Dalfsen. Het voor de gemeente Dalfsen toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2024 € 233.000.

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling inclusief degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt.

Gegevens 2024		
bedragen x € 1	J. Leegwater	H.J. van der Woude
Functiegegevens	Griffier	Gemeentesecretaris/algemeen directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2024	1/1 - 30/9	1/1-31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	77.991	118.682
Beloningen betaalbaar op termijn	12.376	19.284
<i>Subtotaal</i>	90.367	137.966
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	174.432	233.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging	90.367	137.966
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2023		
bedragen x € 1	J. Leegwater	H.J. van der Woude
Functiegegevens	Griffier	Gemeentesecretaris/algemeen directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2023	1/1-31-12	1/1-31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	96.852	115.158
Beloningen betaalbaar op termijn	16.651	17.793
<i>Subtotaal</i>	113.503	132.951

Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	223.000	223.000
Bezoldiging	113.503	132.951

1b. Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking in de periode kalendermaand 1 t/m 12

Gegevens 2024	
bedragen x € 1	M.G.Zweers
Functiegegevens	Griffier
Kalenderjaar	2024
Periode functievervulling in het kalenderjaar (aanvang – einde)	16/9 -31/12
Aantal kalendermaanden functievervulling in het kalenderjaar	4
Omvang van het dienstverband in uren per kalenderjaar	266
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	
Maximum uurtarief in het kalenderjaar	€ 221
Maxima op basis van de normbedragen per maand	123.200
Individueel toepasselijke maximum gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	58.786
Bezoldiging (alle bedragen exclusief btw)	
Bezoldiging in de betreffende periode	24.209
Bezoldiging gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	24.209
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.
Bezoldiging	€ 24.209
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.

3. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2024 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

5.8 EMU saldo

In het Bestuurlijk Overleg Financiële verhoudingen van 21 november 2023 jl. is gesproken over de EMU-norm voor de decentrale overheden. Het rijk en de decentrale overheden hebben de macro EMU-norm op -0,5% van het BBP per jaar gezet voor de periode 2024 tot 2026. Voor gemeenten is de norm op -0,34 gezet.

Het saldo is negatief, dat is ontstaan door aankoop 'warme' gronden en door investeringen in grond-, weg- en waterbouwkundige werken.

Nr.	Omschrijving	bedragen x € 1.000		
		Werkelijk 2023	Begroot 2024	Werkelijk 2024
1	Exploitatiesaldo voor toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	3.980	-1.356	4.232
2	Afschrijvingen ten laste van exploitatie	2.208	2.444	2.444
3	Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie minus de vrijval van de voorzieningen ten bate van de exploitatie	986	1.141	2.125
4	Investeringen in (im)materiele vaste activa die op de balans worden geactiveerd	-7.841	-5.715	-16.582
5	Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4	0	0	548
6	Baten uit desinvesteringen in (im)materiele vaste activa (tegen verkoopprijs) voorzover niet op exploitatie verantwoord	0	0	0
7	Aankoop van grond en uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)	-3.809	-1.281	-4.778
8	Baten bouwgrondexploitatie voorzover transacties niet op exploitatie verantwoord	3.811	0	4.835
9	Betalingen ten laste van de voorzieningen	-2.109	-433	-1.007
10	Betalingen die niet via de exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves worden gebracht en die nog niet vallen onder één van de bovenstaande posten	0	0	0
11b	Boekwinst bij verkoop van effecten	0	0	0
	Berekend EMU-saldo	-2.773	-5.200	-8.183

5.9 Specifieke uitkeringen (SISA)

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2024 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 7-01-2025							
Verstr Uitkerin ekker gscode		Specifieke uitkering					
		Juridische grondslag					
		Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
FIN	B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	Aantal uitgewerkte plannen van aanpak in (jaar T)	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpak (t/m jaar T)	Normbedragen voor a, b, d en f (ja/nee)	Normbedragen voor e (ja/nee)	Eindverantwoording (Ja/Nee)
			Aard controle D2	Aard controle n.v.t.	Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2	Nee: reeks 1/ Ja: reeks 2	
			Indicator: B2/01	Indicator: B2/02	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/03	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/04	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/05
			0	0	Ja	Ja	Nee
			Reeks 1	Reeks 1			

			Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b, d en f (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b, d en f (artikel 3)				
			Keuze werkelijke kosten	Keuze werkelijke kosten				
			<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>				
			<i>Indicator: B2/06</i>	<i>Indicator: B2/07</i>				
			Reeks 1	Reeks 1	Reeks 1	Reeks 1	Reeks 1	Reeks 1
			Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3)	Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3)	Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3)
			Werkelijke kosten	Werkelijke kosten	Keuze werkelijke kosten	Keuze werkelijke kosten	Werkelijke kosten	Werkelijke kosten
			<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>
			<i>Indicator: B2/08</i>	<i>Indicator: B2/09</i>	<i>Indicator: B2/10</i>	<i>Indicator: B2/11</i>	<i>Indicator: B2/12</i>	<i>Indicator: B2/13</i>
			€0	€ 0			€0	€0
			Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2

			Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerde cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel d x aantal PvA's (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten en/of PvA's cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)
			Keuze normbedragen <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/14</i>	Keuze normbedragen <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/15</i>	Keuze normbedragen <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/16</i>	Keuze normbedragen <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/17</i>	Keuze normbedragen <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/18</i>	Keuze normbedragen <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/19</i>
			€0	€0	€0	€0	€0	€0
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) (artikel 3)	Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden) cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	Reeks 2 Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken (jaar T) (artikel 3)	Reeks 2 Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	Totaal Totale verantwoording (jaar T) voor de SPUK B2 regeling	
			Keuze normbedragen <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/20</i>	Keuze normbedragen <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/21</i>	Keuze normbedragen <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/22</i>	Keuze normbedragen <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/23</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: B2/24</i>	
			€0	€0	€0	€ 0	€0	
BZK	C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de to	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen	Eindverantwoording (Ja/Nee)				

		eslagenaffaire						
			Aard controle R Indicator: C62/01	Aard controle n.v.t. Indicator: C62/02				
			€ 0	Nee				
BZK	C92	Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid	Besteding (jaar T)	Bedrag doorgeschoven naar t+1	Aantal informatiepunten dat de gemeente financiert	Aantal vragen dat in het afgelopen jaar bij de Informatiepunten in de gemeente behandeld is	Aantal gebruikte leermiddelen	
			Aard controle R Indicator: C92/01	Aard controle R Indicator: C92/02	Aard controle n.v.t. Indicator: C92/03	Aard controle n.v.t. Indicator: C92/04	Aard controle n.v.t. Indicator: C92/05	
			€ 28.404	€ 0	5	402	273	
OCW	D8	Onderwijsachterstanden beleid 2023-2026 (OAB)	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 159, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en voegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen,	Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T)

		Gemeenten		158 WPO)	houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 160 WPO)				
			Aard controle R Indicator: D8/01	Aard controle R Indicator: D8/02	Aard controle R Indicator: D8/03	Aard controle R Indicator: D8/04	Aard controle R Indicator: D8/05	Aard controle R Indicator: D8/06	
			€ 220.507	€ 49.000	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid			
				Bedrag		Bedrag			
			Aard controle n.v.t. Indicator: D8/07	Aard controle R Indicator: D8/08	Aard controle n.v.t. Indicator: D8/09	Aard controle R Indicator: D8/10			
1		060148 Gemeente Dalfsen		€ 0	060148 Gemeente Dalfsen	€ 0			

OCW	D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs	
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D14/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D14/02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D14/03</i>	
			€ 138	€ 0	€ 0	
			Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	Opgebouwde reserve (jaar T)	Eindverantwoordig (Ja/Nee)
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D14/04</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D14/05</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D14/06</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: D14/07</i>
			€ 0	€ 138	€ 0	Ja

			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoording sinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs		
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: D14/08</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D14/09</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: D14/10</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D14/11</i>		
		1	060148 Gemeente Dalfsen	€ 0	060148 Gemeente Dalfsen	€ 0		
OCW	D22	Regeling specifieke uitkering voor de voorschoolse educatie aan ontheemde peuters	Correctie besteding ten laste van Rijksmiddelen (jaar T-1)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Eindverantwoording (Ja/Nee)			
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D22/01</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: D22/02</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: D22/03</i>			
		1	€ 0	€ 6.153	Ja			
OCW	D23	Regeling eenmalige specifieke uitkering en subsidies lokale bibliotheekvoorzieninge	Beschikingsnummer/r eferentienummer	Aard van de activiteit besteding (jaar T)	Besteding (jaar T)	Indien van toepassing: bedrag dat wordt meegenomen	Aard van de activiteit Cumulatieve besteding (t/m jaar	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)

		n				van 2024 naar 2025.	T)	
			Aard controle n.v.t. Indicator: D23/01	Aard controle n.v.t. Indicator: D23/02	Aard controle R Indicator: D23/03	Aard controle n.v.t. Indicator: D23/04	Aard controle n.v.t. Indicator: D23/05	Aard controle n.v.t. Indicator: D23/06
		1	SB230158	c) De doorontwikkeling van een bestaande beperkte bibliotheekvoorziening	€ 15.000	€ 205.000	c) De doorontwikkeling van een bestaande beperkte bibliotheekvoorziening	€ 15.000
			Eindverantwoording (Ja/Nee)					
			Aard controle n.v.t. Indicator: D23/07					
		1	Nee					
IenW	E27B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer (SiSa tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één beschikkingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen	Overige bestedingen (jaar T)	Correctie ten opzichte van tot (jaar T) verantwoorde bestedingen ten laste van provinciale middelen	Correctie ten opzichte van tot (jaar T) verantwoorde overige bestedingen	

		Provinciale beschikking en/of verordening				Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen	Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen	
		Gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen		<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E27B/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: E27B/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: E27B/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: E27B/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: E27B/05</i>
1	2012/0024902		€ 0	€ 0				
	Kopie beschikkingsnummer	Cumulatieve besteding ten laste van provinciale middelen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsi nformatie	Cumulatieve overige bestedingen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoording sinformatie	Toelichting	Eindverantwoordin g (Ja/Nee) Als u kiest voor 'ja', betekent dit dat het project is afgerond en u voor de komende jaren geen bestedingen meer wilt verantwoorden			
		<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E27B/06</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E27B/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E27B/08</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E27B/09</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E27B/10</i>		
1	2012/0024902	€ 160.122	€ 286.605		Ja			

lenW	E44B	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021– 2027 (SiSa tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één CBS(code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinform atie voor die medeoverheid invullen	Beschikking nummer	Besteding (jaar T) ten laste van de verstrekker	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van de verstrekker	Besteding ten laste van cofinanciering (jaar T)	Besteding cofinanciering cumulatief (t/m jaar T)
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E44B/01</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E44B/02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: E44B/03</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E44B/04</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: E44B/05</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E44B/06</i>
		1	030004 Provincie Overijssel	S2023-0003175	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		2	030004 Provincie Overijssel	S2023-0003176	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Kopie CBS(code)	Kopie beschikking nummer	Eindverantwoor ding (Ja/Nee)			
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E44B/07</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E44B/08</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E44B/09</i>			
		1	030004 Provincie Overijssel	S2023-0003175	Nee			
		2	030004 Provincie Overijssel	S2023-0003176	Nee			
			Kopie CBS(code)	Kopie beschikking nummer	Naam/nummer maatregel	Maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) - per maatregel		

			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/10</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/11</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/12</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/13</i>	
		1	030004 Provincie Overijssel	S2023-0003175		Nee	
		2	030004 Provincie Overijssel	S2023-0003176		Nee	
IenW	E84	Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve eigen bijdrage en externe financiering (t/m jaar T)	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee)	
		Provincies en Gemeenten	<i>Aard controle R Indicator: E84/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E84/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: E84/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E84/04</i>	
			€ 32.431	€ 45.516	€ 0	Nee	
			Naam/nummer per maatregel	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheidsmaatregelen per type maatregel (stuks, meters)	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk	
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E84/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E84/06</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E84/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E84/08</i>	

			1	319 Aanleg plateau kruispunt GOW/ETW aantal in Stuks	Nee	0		
			2	337 Aanleg van een fietsstraat op een 30 km/h weg aantal in Meters	Nee	0		
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2024 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAZ	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk)
			Gemeente I.1 Participatiewet (PW)	Gemeente I.1 Participatiewet (PW)	Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
			Aard controle R Indicator: G2/01	Aard controle R Indicator: G2/02	Aard controle R Indicator: G2/03	Aard controle R Indicator: G2/04	Aard controle R Indicator: G2/05	Aard controle R Indicator: G2/06
			€ 3.754.316	€ 84.019	€ 94.352	€ 79	€ 32.014	€ 6
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (exclusief Rijk)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) i.v.m. de

								hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire
			Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/07</i>	Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/08</i>	Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/09</i>	Gemeente I.7 Participatiewet (PW) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/10</i>	Gemeente I.7 Participatiewet (PW) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/11</i>	Gemeente Participatiewet (PW) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/12</i>
			€ 29.050	€ 9.319	€ 0	€ 782.278	€ 771	
			Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaff aire Gemeente Participatiewet (PW) <i>Aard controle D2</i> <i>Indicator: G2/13</i>	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) <i>Aard controle</i> <i>n.v.t.</i> <i>Indicator: G2/14</i>				
				Ja				

SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_ge meentedeel 2024 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Bob	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob)
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			<i>Aard controle R Indicator: G3/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3/06</i>
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 10.542
			BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstreking (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekingen (BOB)	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstreking	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	
			Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekingen BBZ in (jaar	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekingen BBZ in (jaar		

			kinderopvangtoeslagaffaire	T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire		
			Gemeente <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/07</i>	Gemeente <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/08</i>	Gemeente <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/09</i>	Gemeente <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/10</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: G3/11</i>	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	
SZW	G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2024 Alle gemeenten verantwoordt hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Welke regeling betreft het?	Besteding (jaar T) levensonderhoud	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) levensonderhoud	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig)
				Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: G4/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G4/02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G4/03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G4/04</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G4/05</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G4/06</i>
		1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 14.396	€ 1.052

			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 3.651	€ 299
			3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 4.704	€ 238
			4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 2.558	€ 6
			5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			6	Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 25.309	€ 1.595
				Kopie regeling	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T)	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)		
					Gemeente	Gemeente	Gemeente		
				<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>		
				<i>Indicator: G4/07</i>	<i>Indicator: G4/08</i>	<i>Indicator: G4/09</i>	<i>Indicator: G4/10</i>		
			1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	Ja		
			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0	Ja		
			3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	0	0	Ja		
			4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	0	0	Ja		
			5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	0	0	Ja		
			6	Totaal	0	0	N.v.t.		

			Kopie regeling	Besteding (jaar T) kapitaalverstreking Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	Baten (jaar T) kapitaalverstreking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing	Baten (jaar T) kapitaalverstreking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/11</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/12</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/13</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/14</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/15</i>	
1		Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)						
2		Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)						
3		Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)						
4		Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)						
5		Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)						
6		Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
		Kopie regeling	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Levensonderhoud - Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud	Kapitaalverstrekingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekingen Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire			

					ud Tozo i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangto eslagaffaire	slagaffaire	
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: G4/16</i>	Gemeente <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G4/17</i>	Gemeente <i>Aard controle D2</i> <i>Indicator: G4/18</i>	Gemeente <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G4/19</i>	
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)				
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)				
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)				
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)				
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)				
			6 Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	
SZW	G10	Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2024	Besteding (jaar T)	Baten (jaar T) (exclusief Rijk)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)		
		Alle gemeenten verantwoordt hier het gemeentedeel over Wet inburgering 2021 (jaar T), ongeacht of de gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente		

		in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Aard controle R Indicator: G10/01	Aard controle R Indicator: G10/02	Aard controle n.v.t. Indicator: G10/03	
			€ 436.588	€ 50	Ja	
SZW	G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel 2024	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente	
		Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Aard controle R Indicator: G12/01	Aard controle R Indicator: G12/02	Aard controle n.v.t. Indicator: G12/03	
			€ 0	€ 0	Ja	

SZW	G13	Onderwijsroute_ deel gemeente 2024 Alle gemeenten verantwoord hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Bestedingen onderwijsroute (jaar T)	Baten onderwijsroute (jaar T) (exclusief Rijk)	Bestedingen overige voorzieningen (jaar T)	Baten overige voorzieningen (jaar T) (exclusief Rijk)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	
			Aard controle R Indicator: G13/01	Aard controle R Indicator: G13/02	Aard controle R Indicator: G13/03	Aard controle R Indicator: G13/04	Aard controle n.v.t. Indicator: G13/05
			€ 26.408	€ 0	€ 0	€ 0	Ja
VWS	H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport 2024-2025 Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T)	Totale werkelijke berekende uitkering			
			Aard controle n.v.t. Indicator: H4/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/02			
			€ 194.668	€ 248.123			
			Activiteiten	Totale werkelijke berekende uitkering per project (jaar T)	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Onroerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Roerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Dienstverlening door derden
							Toelichting

			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H4/03</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H4/04</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: H4/05</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: H4/06</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: H4/07</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H4/08</i>
		1	1.2 onroerende zaken - renovatie	€ 131.428	€ 131.428			
		2	1.3 onroerende zaken - onderhoud	€ 35.372	€ 35.372			
		3	2.1 roerende zaken - aankoop	€ 7.394		€ 7.394		
		4	2.2 roerende zaken - dienstverlening door derden	€ 55.777		€ 55.777		
		5	2.3 roerende zaken - beheer en exploitatie	€ 18.152		€ 18.152		
VWS	H21	Specifieke uitkering cliëntondersteuning	Gerealiseerde activiteit Inzet projectleiding en/of Onderzoek lokale versterking functie (in jaar T) (Ja/Nee)	Toelichting - indien bij H21/01 indicator Nee is ingevuld is een toelichting verplicht <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H21/01</i>	Besteding (jaar T) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: H21/03</i>	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: H21/04</i>	Eindverantwoording (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H21/05</i>	
			Ja		€ 2.675	€ 48.838	Ja	
VWS	H30	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering	Naam onderdeel	Totaalbedrag (jaar T) toegekend per onderdeel	Besteding ten laste van Rijksmiddelen (jaar T) per	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen	Voldaan aan afspraken in akkoorden (Ja/ Nee/ n.v.t.)?	Meegewerkt aan de monitoring (Ja/Nee/ n.v.t.)?

		, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023- 2026	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/02	onderdeel Aard controle R Indicator: H30/03	(t/m jaar T) per onderdeel Aard controle n.v.t. Indicator: H30/04	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/05	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/06
	1	Lokaal Sportakkoord	€ 21.372	€ 21.113	€ 41.587	Ja	Ja	
	2	Brede regeling combinatiefuncties	€ 146.316	€ 155.125	€ 271.799	Ja	Ja	
	3	Terugdringen Gezondheidsachtersta nden	€ 32.880	€ 32.880	€ 56.340	Ja	Ja	
	4	Kansrijke Start	€ 26.305	€ 26.305	€ 49.978	Ja	Ja	
	5	Mentale Gezondheid	€ 8.220	€ 8.220	€ 19.267	Ja	Ja	
	6	Aanpak overgewicht en obesitas	€ 28.770	€ 27.907	€ 55.525	Ja	Ja	
	7	Valpreventie	€ 78.091	€ 94.346	€ 132.998	Ja	Ja	
	8	Leefomgeving	€ 16.441	€ 16.441	€ 32.223	Ja	Ja	
	9	OKO & Vroegsignalering alcoholproblematiek	€ 4.110	€ 4.110	€ 8.355	Ja	Ja	
	10	Versterken sociale basis	€ 59.185	€ 59.185	€ 116.789	Ja	Ja	
	11	Mantelzorg	€ 16.441	€ 16.441	€ 32.223	Ja	Ja	
	12	Eén tegen eenzaamheid	€ 16.441	€ 16.441	€ 32.223	Ja	Ja	
	13	Welzijn op recept	€ 15.619	€ 15.619	€ 24.299	Ja	Ja	
	14	Versterking kennis- en adviesfunctie GGD	€ 4.110	€ 3.945	€ 7.890	Ja	Ja	

		15	Coördinatiekosten regionale aanpak	€ 12.002	€ 12.002	€ 12.002	Ja	Ja
			Eindverantwoording (Ja/Nee)					
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H30/07</i>					
			Nee					
VWS	H35B	Specifieke uitkering IZA-doelen 2023-2026 (SiSa tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één code selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Besteding (jaar T)				
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H35B/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: H35B/02</i>				
		1	060148 Gemeente Dalfsen	€ 201.161				
VRO	J32	Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen	Beschikingsnummer / naam	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Start bouwactiviteiten uiterlijk 31 december 2023 (Ja/Nee)	Toelichting (verplicht als bij start bouwactiviteiten (indicator 04) 'Nee' is ingevuld)	Eindverantwoording (Ja/Nee)
		Gemeenten	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: J32/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: J32/02</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: J32/03</i>	<i>Aard controle D2</i> <i>Indicator: J32/04</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: J32/05</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: J32/06</i>

			1	SUVIS21-2-02668970	€ 22.719	€ 22.719	Ja		Ja
				Kopie Beschikingsnummer/ Naam	Zijn de begrotingsposten waarvoor een uitkering is aangevraagd uitgevoerd? (Ja/Nee/N.v.t.)	Toelichting (verplicht als bij indicator 08 nee is ingevuld)			
				Aard controle n.v.t. Indicator: J32/07	Aard controle D2 Indicator: J32/08	Aard controle n.v.t. Indicator: J32/09			
			1	SUVIS21-2-02668970	Nee	Een aantal geplande maatregelen is niet uitgevoerd i.v.m. onzekerheid over de levensduur van het gebouw.			
VRO	J55	Aanpak energiearmoede		Het aantal huishoudens in huurwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten	Het aantal huishoudens in koopwoningen aan wie energiebesparen de voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten

			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: J55/02</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: J55/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/06</i>	
			53	€ 48.076	€ 48.076	28	€ 214.410	€ 264.921	
		Het aantal huishoudens dat ondersteuning – bijvoorbeeld via advies aan huis- heeft gekregen in de vorm van advies over vermindering van het energiegebruik voor zijn specifieke woningen waar de bewoner direct zijn/haar energieverbruik mee heeft kunnen verminderen.		Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten				
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/07</i>	<i>Aard controle R Indicator: J55/08</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/09</i>				
			75	€ 6.774	€ 35.971				
		Het aantal kleine gasbesparende maatregelen (w.o. radiatorfolie en tochtstrips)		Het aantal kleine elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. LED-lampen)	Het aantal grote(re) gasbesparende maatregelen (w.o. dakisolatie, vloerisolatie, spouwmuurisolatie etc.)	Het aantal grote(re) elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. vervangen koelkasten, wasmachines etc.)	Het aantal gegeven adviezen met directe verlaging energieverbruik/energierkening tot gevolg.	Het aantal overige energierekening verlagende maatregelen	

			Aard controle n.v.t. Indicator: J55/10	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/11	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/12	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/13	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/14	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/15
			2	0	37	60	37	0
VRO	J75B	Regiodeals 3e tranche SiSa tussen medeoverheden	Hieronder per regel één code selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Kenmerk/ beschikingsnummer	Betreft pijler Een pijler per regel	Besteding per pijler (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Cofinanciering per pijler (jaar T)	
			Aard controle n.v.t. Indicator: J75B/01	Aard controle n.v.t. Indicator: J75B/02	Aard controle n.v.t. Indicator: J75B/03	Aard controle R Indicator: J75B/04	Aard controle R Indicator: J75B/05	
			1 030004 Provincie Overijssel	2021/0027773 project 22	Klimaatwinkelstraat	€ 0	€ 1.942.115	
			Hieronder verschijnt de code conform de keuzes gemaakt bij indicator J75B/01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Totale cumulatieve besteding per pijler (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Totale cumulatieve cofinanciering per pijler (t/m jaar T)	Toelichting		

			Aard controle n.v.t. Indicator: J75B/06	Aard controle R Indicator: J75B/07	Aard controle R Indicator: J75B/08	Aard controle n.v.t. Indicator: J75B/09		
1			030004 Provincie Overijssel	€ 811.293	€ 2.437.494	In de SiSa-regeling van vorig jaar heeft gemeente Dalfsen €830.078 als besteding t.l.v. Rijksmiddelen opgevoerd. Dit bedrag bleek onjuist, aangezien de beschikking slechts €811.293 was. Tevens was er in voorgaande jaren al een cumulatief bedrag van €476.595 opgevoerd t.l.v. Rijksmiddelen. Voor de SiSa van dit jaar wordt het cumulatieve bedrag daarom gecorrigeerd naar €811.293. Deze correctie verhoogt tevens de cumulatieve cofinanciering, omdat gemeente Dalfsen nu een		

						groter deel voor eigen rekening neemt.		
			Totale cumulatieve uitvoeringskosten (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Totale compensabele BTW (t/m jaar T)	Eindverantwoor ding (Ja/Nee)			
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: J75B/10</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: J75B/11</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: J75B/12</i>			

		1	€ 265.000	€ 516.821	Ja				
VRO	J94	Regeling houdende regels verstrekking specifieke uitkering aan gemeenten verduurzaming [...] van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties	Beschikingsnummer	Besteding (jaar T), in C94/06 t/m C94/08 opgesplitst	Het totaal aantal woningen waar maatregelen zijn getroffen dat voldoet aan artikel 6, eerste lid, onderdeel a	Het aantal woningen waar maatregelen zijn getroffen met een WOZ-waarde boven het gemeentelijk gemiddelde (peildatum 2022) of een WOZ-waarde van € 429.300	Bedrag dat van de vijfde kolom van bijlage III besteed is aan doe-het-zelfmaatregelen, inclusief activiteiten als bedoeld in artikel 2, derde lid (zoals ondersteuning vanuit gemeente) (alleen van toepassing voor tranche 2).	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan gerichte ondersteuning en/of het bedrag waarvoor derden met de benodigde expertise zijn ingeschakeld als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel a	
			Aard controle n.v.t.	Aard controle R	Aard controle D1	Aard controle D1	Aard controle R	Aard controle R	
			Indicator: J94/01	Indicator: J94/02	Indicator: J94/03	Indicator: J94/04	Indicator: J94/05	Indicator: J94/06	
			1	LAI23-03498953	€ 41.902	25	0	€ 0	€ 0
			2	LAI24-03723491	€ 0	0	0	€ 0	€ 0
			Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is ten behoeve van uitvoering als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel b	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan die energiebesparen de isolatiemaatregelen, eventueel in samenhang met energiezuinige	Eindverantwoording (ja/nee)				

				ventilatiemaatregelen.					
				Aard controle n.v.t. Indicator: J94/07	Aard controle n.v.t. Indicator: J94/08	Aard controle n.v.t. Indicator: J94/09			
			1	€ 0	€ 41.902	Nee			
			2	€ 0	€ 0	Nee			
VRO	J107	Meerjarige stimuleringsregeling flex- en transformatiewoningen 2023	Beschikingsnummer	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cumulatief aantal volledig gerealiseerde woonruimten (t/m jaar T)	Cumulatief aantal gerealiseerde woonruimten voor statushouders en/of Oekraïense ontheemden (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
			Aard controle n.v.t. Indicator: J107/01	Aard controle R Indicator: J107/02	Aard controle n.v.t Indicator: J107/03	Aard controle n.v.t. Indicator: J107/04	Aard controle n.v.t Indicator: J107/05	Aard controle n.v.t. Indicator: J107/06	
			1	SFT2023-03647122	€ 205.341	€ 205.341	0	0	Nee
KGG	K28	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid	Besteding apparaatskosten (jaar T) : salarissen en sociale lasten voor ambtelijk personeel	Besteding apparaatskosten (jaar T): kosten voor ingeleend personeel	Besteding apparaatskosten (jaar T): overige goederen en diensten	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) apparaatskosten	Besteding (jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten	

			Aard controle R Indicator: K28/01	Aard controle R Indicator: K28/02	Aard controle R Indicator: K28/03	Aard controle n.v.t. Indicator: K28/04	Aard controle R Indicator: K28/05	Aard controle n.v.t. Indicator: K28/06
			€ 302.683	€ 305.973	€ 0	€ 608.656	€ 4.003	€ 69.638
		Eindverantwoording (Ja/Nee)						
		Aard controle n.v.t. Indicator: K28/07						
		Nee						
AenM	M16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	Vul in totaal te ontvangen normbedrag per gerealiseerde gemeentelijke plek per dag (GOO) (jaar T)	Vul in verschil bij hogere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst van M16/01 (jaar T) - uitzonderingsbe- paling (GOO)	Vul in vrijwillige teruggave bij lagere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst onder M16/01 (jaar T) – uitzonderingsbe- paling (GOO)	Besteding (jaar T) tbv de transitie - uitgezonderd uitvoeringskosten	Besteding (jaar T) van uitvoering ten behoefte van de transitie	Besteding (jaar T) uitgekeerde verstrekkingen (GOO en POO)
		Gemeenten	Aard controle R Indicator: M16/01	Aard controle R Indicator: M16/02	Aard controle n.v.t. Indicator: M16/03	Aard controle R Indicator: M16/04	Aard controle R Indicator: M16/05	Aard controle R Indicator: M16/06
			€ 6.475.333			€ 71.401	€ 0	€ 382.380

			Totaal bedrag vorderingen (/ onrechtmatig uitgekeerde) verstrekkingen GOO en POO (jaar T)	Totaal te ontvangen normbedrag uitvoeringskosten per geregistreeerde persoon waaraan in een maand een verstrekking is gedaan (POO) (jaar T)	Totaal bedrag ontvangen eigen bijdrage van ontheemden GOO (jaar T)	Berekening totale besteding (jaar T) Som indicatoren 01/02/04/05/06/07/08 verminderd met 09 <i>Aard controle n.v.t. Indicator: M16/10</i>	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: M16/11</i>	
			<i>Aard controle R Indicator: M16/07</i>	<i>Aard controle R Indicator: M16/08</i>	<i>Aard controle R Indicator: M16/09</i>			
			€ 5.347	€ 27.232	€ 10.920	€ 6.950.773	€ 15.726.200	

5.10 Taakvelden

Op grond van de BBV is het verplicht om een zogeheten 'Taakvelden' overzicht op te nemen. In deze taakvelden is te zien hoe de baten en lasten verdeeld zijn over de door het Rijk voorgeschreven taakvelden. Deze taakvelden lopen grotendeels gelijk op met de programma's maar een één op één aansluiting is niet te maken. Onderstaand het overzicht van de baten en lasten verdeeld over de voorgeschreven taakvelden

		Begroting 2024			Begroting 2024			Realisatie 2024			Bedragen x € 1.000 Verschil Begroting		
		Primitief			(Na wijzigingen)						(Na wijz.) - Realisatie		
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
0.1	Bestuur	-2.045	9	-2.037	-1.974	9	-1.965	-2.595	9	-2.586	-621		-621
0.101	Mutaties reserves	-1.000	1.623	623	-3.674	4.648	974	-4.407	4.746	339	-733	97	-635
0.2	Burgerzaken	-1.616	666	-950	-1.356	603	-753	-1.422	637	-785	-66	34	-32
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	-411	97	-314	-626	177	-449	-855	285	-570	-228	108	-121
0.4	Overhead	-12.736	266	-12.470	-14.205	266	-13.939	-13.763	665	-13.098	441	399	841
0.5	Treasury	-135	410	275	-438	500	62	-460	835	374	-22	335	313
0.61	OZB woningen	-260	5.121	4.861	-260	5.121	4.861	-258	5.147	4.889	2	26	28
0.62	OZB niet - woningen	-146	2.681	2.535	-146	2.681	2.535	-142	2.683	2.541	4	2	7
0.64	Belastingen overig	-9	232	223	-9	232	223	-9	155	146		-77	-77
0.7	Algemene uitkering gemeentefonds		53.796	53.796		55.738	55.738		55.797	55.797		59	59
0.8	Overige baten en lasten	-1.890	1	-1.890	821	1	821	-563	148	-415	-1.383	147	-1.236
3.4	Economische promotie		203	203		203	203		220	220		16	16
0.9	Vennootschapsbelasting (VPB)				233		233	-309	542	233	-542	542	
0.102	Mutaties reserves		35	35	-100	135	35	-100	135	35			
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	-2.175	90	-2.085	-2.266	90	-2.176	-2.220	112	-2.108	46	21	68
1.2	Openbare orde en veiligheid	-932	12	-920	-939	12	-927	-978	33	-945	-39	21	-18
0.103	Mutaties reserves	-199	218	19	-199	303	104	-196	275	80	4	-28	-25
2.1	Verkeer en vervoer	-3.535	141	-3.394	-3.419	141	-3.277	-3.404	222	-3.182	15	80	95
2.5	Openbaar vervoer	-9		-9	-9		-9	-9		-9			
5.7	Openbaar groen & openluchtrecreatie	-2.788	137	-2.651	-3.191	111	-3.080	-3.069	109	-2.960	123	-2	121
3.1	Economische ontwikkeling	-303		-303	-361		-361	-293	1	-292	68	1	69
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-1.251	1.201	-50	-1.251	1.201	-50	-2.199	2.599	400	-948	1.398	450
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-9	21	12	-20	21	1	-22	22	1	-2	2	
0.104	Mutaties reserves		50	50		50	50		50	50			
0.105	Mutaties reserves		865	865	-225	1.501	1.276	-225	1.253	1.028		-248	-248
2.3	Recreatieve havens	-47	14	-33	-47	14	-33	-95	25	-69	-48	12	-36
3.4	Economische promotie	-89		-89	-149		-149	-86		-86	63		63
4.1	Openbaar basisonderwijs	-120		-120	-120		-120	-115		-115	5		5

4.2	Onderwijshuisvesting	-793		-793	-1.018	77	-941	-890	41	-850	128	-37	91
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-1.590	197	-1.392	-1.646	197	-1.448	-1.623	326	-1.297	23	128	152
5.1	Sportbeleid en activering	-375	232	-143	-513	232	-281	-397	169	-228	116	-63	53
5.2	Sportaccommodaties	-2.392	205	-2.187	-2.779	284	-2.495	-2.720	392	-2.329	59	108	166
5.3	Cultuurpresentatie etcetera	-253	18	-235	-890	18	-872	-396	45	-351	494	27	521
5.6	Media	-1.121		-1.121	-919		-919	-967	43	-923	-48	43	-4
5.7	Openbaar groen en openluchtrecreatie	-74	2	-71	-44	2	-41	-66	1	-64	-22	-1	-23
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-145	122	-22	-145	122	-22	-160	136	-24	-15	14	-1
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-1.209	987	-222	-8.818	9.489	671	-8.247	9.008	761	572	-481	90
6.3	Inkomensregelingen	-6.518	4.469	-2.049	-7.270	4.693	-2.577	-7.126	5.028	-2.098	143	335	479
0.106	Mutaties reserves					214	214		126	126		-88	-88
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-7.760	5.342	-2.418	-12.517	12.814	296	-7.419	7.352	-67	5.099	-5.462	-363
6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	-2.417		-2.417	-2.843		-2.843	-2.517		-2.517	326		326
6.4	WSW en beschut werk	-4.001	321	-3.680	-4.094	300	-3.794	-3.845	363	-3.481	249	63	312
6.5	Arbeidsparticipatie	-785	134	-651	-1.069	81	-988	-1.030	105	-925	39	24	63
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-1.079	44	-1.036	-1.389	44	-1.346	-1.390	84	-1.305		41	41
6.71A	Huishoudelijke hulp (WMO)	-2.575	112	-2.463	-2.507	112	-2.395	-2.593	132	-2.462	-86	20	-67
6.71B	Begeleiding (WMO)	-2.296		-2.296	-2.506		-2.506	-2.459		-2.459	47		47
6.74A	Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf	-2.210		-2.210	-2.210		-2.210	-2.271		-2.271	-61		-61
6.73C	Jeugdhulp met verblijf overig	-1.880		-1.880	-1.880		-1.880	-1.792	31	-1.761	88	31	119
6.74B	Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	-762		-762	-762		-762	-165		-165	597		597
7.1	Volksgezondheid	-1.622	155	-1.467	-1.638	155	-1.483	-1.575	184	-1.392	63	28	91
0.107	Mutaties reserves				-3.123	3.488	365	-3.123	3.247	124		-241	-241
6.74C	Gesloten plaatsing	-182		-182	-182		-182	-470		-470	-287		-287
6.72A	Jeugdhulp begeleiding	-1.979		-1.979	-1.979		-1.979	-1.332	38	-1.294	646	38	685
6.72C	Jeugdhulp dagbesteding	-306		-306	-306		-306	-739		-739	-433		-433
6.72B	Jeugdhulp behandeling	-377		-377	-1.377		-1.377	-1.770		-1.770	-393		-393
6.73A	Pleegzorg	-348		-348	-348		-348	-372		-372	-24		-24
6.73B	Gezinsgericht	-10		-10	-10		-10	-33		-33	-23		-23
6.73C	Jeugdhulp zonder verblijf overig	-101		-101	-101		-101	-38		-38	62		62
6.82A	Jeugdbescherming	-400		-400	-400		-400	-403		-403	-3		-3
6.82B	Jeugdreclassering	-48		-48	-48		-48	-82		-82	-34		-34
6.71C	Dagbesteding (WMO)	-226		-226	-301		-301	-309		-308	-8		-8
6.81B	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	-38		-38	-38		-38	-26		-26	12		12
6.81A	Beschermd wonen (WMO)	-196	201	5	-196	1.201	1.005	-39	1.355	1.316	156	154	311

0.108 Mutaties reserves					528	528		137	137		-391	-391
7.2 Riolering	-1.781	2.084	303	-1.781	2.084	303	-1.898	2.201	303	-117	117	
7.3 Afval	-2.769	3.320	552	-2.769	3.320	552	-2.690	3.368	678	79	47	126
7.4 Milieubeheer	-1.756	15	-1.741	-3.562	1.279	-2.283	-2.596	678	-1.918	966	-600	365
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	-271	303	32	-306	303	-3	-326	271	-56	-20	-32	-52
0.109 Mutaties reserves		15	15		109	109	-1.630	662	-968	-1.630	553	-1.077
5.5 Cultureel erfgoed	-49	18	-31	-56	18	-38	-61	15	-46	-5	-3	-8
5.7 Openbaar groen en openluchtrecreatie	-30		-30	-30		-30	-4		-4	26		26
8.1 Ruimtelijke ordening	-1.993		-1.993	-2.234	125	-2.109	-1.912	166	-1.746	321	41	363
8.2 GREX (niet bedrijventerreinen)	-2.798	2.782	-15	-2.909	2.782	-127	-20.650	21.290	640	-17.741	18.508	767
8.3 Wonen en bouwen	-1.283	1.786	503	-1.831	1.436	-395	-1.535	963	-572	296	-474	-178
Saldo van baten en lasten	-90.501	90.753	251	-119.266	3.991	-134.661	5.183	-14.204	15.395	1.191		
			115.274			129.478						

5.11 Controleverklaring

Wordt als bijlage toegevoegd na afronding van de accountantscontrole.

Hoofdstuk 6 Bijlagen behorende bij de gecontroleerde jaarrekening

6.1 Voortgang investeringen

(Bedragen x €1.000)

NR.	Investeringskredieten	Begroot tm 2023	Realisatie tm 2023	Restant tm 2023	Begroot 2024	Lasten 2024	Baten 2024	Uren 2024	Restant tm 2024
1	Strategische aankopen	0	0	0	2.000	357	0	0	1.643
2	Witte Villa magazijn	150	125	25	0	20	0	0	5
3	Vervanging audiovisuele apparatuur 2023	25	6	19	0	19	0	2	-2
4	Vervanging audiovisuele apparatuur 2024	0	0	0	45	37	0	4	4
5	Vervanging meubilair	250	0	250	0	0	0	0	250
6	Kantoor/werkplek concept	250	38	212	0	28	0	3	181
7	Investering in de kazerne en werf L'veld	55	4	51	0	0	0	0	51
8	Investering in de kazerne en werf Nieuwl	400	57	343	0	215	0	21	107
9	Regiodeal project Klimaatwinkelstraat	2.650	466	2.184	-811	1.772	-309	170	-877
10	Centrum arrangement Dalfsen	100	3	97	0	18	0	2	77
11	Burg. Backxlaan 261-265	1.400	1.327	73	0	0	0	0	73
12	Burg. Backxlaan 259	579	575	4	0	0	0	0	4
13	Diverse grondaankopen, Oosterbouwwanden	2.057	952	1.105	0	0	0	0	1.105
14	Bibliotheek	0	0	0	0	108	0	0	-108
15	't Gruthuuske	0	0	0	0	143	0	0	-143
16	Licht en donkerte aanschaf masten	19	21	-2	0	0	0	0	-2
17	Licht en donkerte armaturen	222	219	3	0	0	0	0	3
18	Verledden van armaturen	123	34	89	122	157	0	16	39
19	Verledden masten	142	79	63	127	140	0	14	35
20	Fietsroute Zwolle - Dalfsen	395	408	-13	0	45	-77	0	-135

21	Vervangen verhardingen 2024	0	0	0	1.320	1.030	0	0	290
22	Opzetstrooiers	100	0	100	0	0	0	0	100
23	Sneeuwploegen	44	0	44	0	0	0	0	44
24	Vrachtauto Scania BZ-VS-17	293	0	293	0	0	0	0	293
25	GVVP 2023	160	54	106	0	137	0	12	-43
26	Sneeuwploegen B1, B2 en B7	53	0	53	0	9	0	0	44
27	Aanhangerstrooier B6	40	0	40	0	0	0	0	40
28	Uitvoeringsprogramma fiets 2021	200	113	87	0	149	-76	9	-147
29	Wegenschaaf	0	0	0	30	0	0	0	30
30	GVVP 2024	0	0	0	160	53	60	5	162
31	Uitvoeringsprogramma fiets 2022	200	335	-135	0	659	0	7	-800
32	Uitvoeringsprogramma fiets 2023	300	-241	541	0	59	0	0	481
33	Uitvoeringsprogramma fiets 2024	0	0	0	300	11	0	6	283
34	Uitvoeringsprogramma fiets 2025	0	0	0	0	3	0	0	-3
35	Uitbreiding haven	0	0	0	300	84	73	8	281
36	Eerste inrichting i.v.m. groei scholen	0	0	0	63	54	0	0	9
37	Kind Educatie Cluster Nieuwleusen	0	0	0	1.800	0	0	0	1.800
38	Vervanging sportvelden 2023 Nieuwleusen	1.299	1.224	76	0	94	93	9	65
39	Vervanging gem sportvelden 2024	0	0	0	1.398	54	0	5	1.339
40	Verduurzaming zwembad Gerner	310	54	256	0	274	74	27	29
41	Verduurzaming zwembad de Meule	260	8	252	0	277	73	28	20
42	Vervanging sportvelden 2023 Lemelerveld	686	733	-47	0	10	35	1	-23
43	Renovatie Sporthal Heidepark	0	0	0	600	0	0	0	600
44	Kulturhus De Spil install. warmtepomp	0	0	0	225	168	0	0	57
45	Bossingelschaar buitengebied	0	0	0	30	0	0	0	30

46	Ford Transit 5-VZK-85 vervanging	61	0	61	0	0	0	0	61
47	Ford Transit 5-VZK-86 vervanging	61	0	61	0	0	0	0	61
48	Ford Transit buddelcam 5-VZK-87	61	0	61	0	0	0	0	61
49	Vrachtauto Scania BZ-FL-42 vervanging	292	0	292	0	0	0	0	292
50	Ford bus met kraan VK-888-R	73	0	73	0	0	0	0	73
51	Bus elektrisch Goupil 98-NNJ-9	42	0	42	0	44	0	4	-6
52	Klepelmaaier B1 hagenklepel	39	0	39	0	13	0	0	25
53	Maaaimachine Ransomes RMP 655C	0	0	0	120	0	0	0	120
54	Maaaimachine Ransomes RMP 653C	0	0	0	110	0	0	0	110
55	Mitsubishi Fuso met kraan VB-361-H	73	0	73	0	0	0	0	73
56	Traktor John Deere 6120	143	0	143	0	0	0	0	143
57	Bus Cleanteam Mega Electric AIMAX 528	0	0	0	41	44	0	4	-8
58	Joskin kipper	0	0	0	74	0	0	0	74
59	Renault Master 30-VKX-7	45	0	45	0	0	0	0	45
60	Walker maaier zero-turn	0	0	0	25	36	0	0	-11
61	ARBO tech. midd. laden/lossen	0	0	0	35	35	0	0	0
62	Speeltoestellen Ankum	0	0	0	0	31	0	0	-31
63	Vorbereidingskrediet uitbr begraaf NLSN	50	31	19	0	23	0	0	-3
64	SVN-starterslening	500	500	0	500	500	0	0	0
		14.199	7.124	7.075	8.614	6.910	-55	357	8.367

(Bedragen x €1.000)

NR	Vorbereidingskredieten	Begroot tm 2023	Realisatie tm 2023	Restant tm 2023	Begroot 2024	Lasten 2024	Baten 2024	Uren 2024	Restant tm 2024
65	Voorber. krediet nieuw bedrijventerrein	0	0	0	200	1	0	0	199
66	Vorbereiding Kiezebrink	225	140	85	0	0	0	0	85
67	Vorbereiding Palthelanden	325	123	202	0	87	0	0	115
68	Vorbereiding Achter de Molen Hoonhorst	20	56	-36	0	0	0	0	-36
69	Vorbereiding Locatie Vitens Dalfsen	50	10	40	0	5	0	0	34
70	Vorbereiding Het Engelland	0	0	0	250	352	0	0	-102
		620	329	291	450	446	0	0	295

1. Strategische aankopen

Jaarlijks is er een budget van € 2 mln. beschikbaar voor strategische aankopen, waardoor adequaat strategische posities kunnen worden ingenomen en op marktontwikkelingen kan worden ingespeeld. In 2024 was het beschikbare budget voor deze aankopen voldoende. Er is een restant over.

Krediet afsluiten per 31 december 2024: Nee

2. Witte Villa magazijn

De aanbouw en het portaal van de Witte Villa zijn gereed en in gebruik genomen. Er zijn nog een paar lopende zaken welke afgehandeld dienen te worden

Krediet afsluiten per 31 december 2024: Nee

3. Vervanging audiovisuele apparatuur 2023

De vervanging van de audiovisuele apparatuur is in 2023 gestart en in 2024 afgerond.

Krediet afsluiten per 31 december 2024: Ja

4. Vervanging audiovisuele apparatuur 2024

Het krediet is ingezet voor de vervanging van de audiovisuele apparatuur van de Raadzaal en is in 2024 afgerond.

Krediet afsluiten per 31 december 2024: Ja

5. Vervanging meubilair

De oplevering van het onderzoek naar hybride werken en ander gebruik van het gemeentehuis is vertraagd. We stellen de vervanging van het meubilair uit om hierop aan te sluiten en verwachten hier in 2025 en 2026 vervolg aan te geven.

Krediet afsluiten per 31 december 2024: Nee

6. Kantoor/werkplek concept

De oplevering van het onderzoek naar hybride werken en ander gebruik van het gemeentehuis is vertraagd. De plannen voor de uitvoering van het nieuwe kantoor / werkplekconcept worden in 2025 concreet gemaakt.

Krediet afsluiten per 31 december 2024: Nee

7. Investerings in de kazerne en werf Lemelerveld

Er is een krediet van € 55.000 beschikbaar gesteld om het gebouw te verduurzamen door het aanbrengen van dakbedekking met geïntegreerde zonnepanelen. Dit systeem blijkt niet meer op de markt te zijn. Er is opnieuw onderzoek gedaan naar de draagkracht van de dakconstructie en daaruit is gebleken dat het dak met enkele constructieve aanpassingen toch kan worden voorzien van zonnepanelen. De consequenties van deze nieuwe uitgangspositie is in 2024 verder uitgezocht maar heeft nog geen concreet nieuw uitvoeringsplan opgeleverd.

Krediet afsluiten per 31 december 2024: Nee

8. Investerings in de kazerne en werf Nieuwleusen

De verduurzaming bestaat uit drie grote brokken: vervangen dakplaten, realisatie houtsnipperkachel en aanbrengen zonnepanelen. De prioriteit lag op het vervangen van de dakplaten zodat het gebouw duurzaam waterdicht wordt gemaakt en geschikt is om zonnepanelen te kunnen aanbrengen. De dakplaten zijn in 2024 vervangen. De komende periode wordt de realisatie van de houtsnipperkachel en zonnepanelen verder uitgewerkt en aanbesteed. Het oorspronkelijke krediet is in 2023 verhoogd met € 100.000 vanuit het budget voor verduurzamen gemeentelijke gebouwen.

Krediet afsluiten per 31 december 2024: Nee

9. Regiodeal project Klimaatwinkelstraat

De werkzaamheden aan de Klimaatwinkelstraat zijn afgerond. Het project kan ook financieel worden afgerond. De post Krediet Regiodeal project Klimaatwinkelstraat is in de loop der jaren een aantal keren van karakter gewijzigd. Vanaf het moment dat het project Klimaatwinkelstraat startte is deze kostenplaats bedoeld geweest om alle subsidiabele kosten op dit nummer te boeken en op basis hiervan ook de verantwoording voor de subsidie te doen. Financieel gezien heeft het project Klimaatwinkelstraat zelve een overschrijding van ruim € 17.000. Deze kosten houden onder andere verband met de realisatie van een bewateringssysteem rondom de kerk en hogere archeologische kosten dan verwacht.

Naast de subsidiabele kosten zijn er vanaf 2020 ook kostenposten op het kredietnummer Klimaatwinkelstraat geschreven die aan andere kostensoorten behoren te worden toegeschreven, die in ieder geval geen subsidiabele kosten omvatten. Zo zijn er kosten gemaakt die nog thuishoren bij het opstellen van het centrumplan en onderzoeken daaromtrent. Dit betreft een kostenpost van € 164.000. Dit betreffen onder meer verkeerskundige, hydrologische, juridische en belastingtechnische onderzoeken door de jaren heen. Daarnaast zijn de zogenaamde gronden Fokkens en Siero aangekocht. De boekwaarde van deze aankoop zijn opgenomen op het beschikbaar gestelde krediet. Dit betreft een bedrag van € 330.000. Boekhoudkundig is dit gecorrigeerd, dus hier zal niet over worden afgeschreven, maar omdat de aankoop in 2021 heeft plaatsgevonden is dit nog wel onderdeel van het gepresenteerde totaalsaldo, dit kan niet gecorrigeerd worden. Tenslotte zijn er kostenposten opgevoerd waarbij bij het vaststellen van het krediet voor de realisatie van de Klimaatwinkelstraat in 2023 geen rekening mee is gehouden, maar door wijziging van beleid toch geboekt zijn ten laste van het krediet. Dit betreffen een hogere inbreng van de interne kosten (€ 60.000) en de kosten van de projectleider centrumplan (€ 45.000). Wat betreft de eerste post was in het raadsvoorstel/besluit tot het vaststellen van het krediet nadrukkelijk een bedrag van € 205.000 opgenomen. Er is echter een bedrag van € 265.000 toegerekend. De kosten van de projectleider centrumplan zijn voor het eerst in 2023 vanuit de loonkosten ondergebracht op deze kostenplaats.

Subsidie: de gemeente Dalfsen heeft nog recht op een subsidiebedrag van € 248.000, deze wordt bij de eindafrekening uitbetaald. Deze eindafrekening hebben we ingediend bij de provincie, naar verwachting wordt die in 2025 uitbetaald. Nadat het laatste subsidiebedrag is ontvangen wordt dit krediet afgesloten.

Krediet afsluiten per 31 december 2024: Nee

10. Centrum arrangement Dalfsen

De looptijd van het centrumarrangement was tot eind 2024. Echter de twee onderdelen analyse en ontwikkelstrategie waren eind 2024 niet afgerond. Daarom is een wijzigingsverzoek bij de provincie ingediend tot verlenging van de looptijd tot eind augustus 2025.

Om te komen tot een actualisatie van de detailhandelsstructuurvisie zoeken we verbinding via de kwartiermaker van Ondernemend Dalfsen om alsnog het inhoudelijke gesprek aan te gaan over de detailhandelsstructuurvisie en vanuit het centrumplan over de opgaven vanuit het centrumarrangement. Dit betekent dat de bijgestelde planning tot behandeling door uw raad niet in februari 2024 kon plaatsvinden maar op een later moment. Uw raad is hierover via een raadsmemo geïnformeerd.

Met de komst van een kwartiermaker voor Ondernemend Dalfsen zoeken we vanuit de gemeente verbinding en inhoudelijke afstemming over de te actualiseren detailhandelsstructuurvisie. Daarnaast voeren we met de Taskforce van Ondernemend Dalfsen het gesprek over de ontwikkelstrategie.

Het centrumarrangement kent de volgende onderdelen:

A. Adviesrapport vanuit retail: aanbevelingen over hoe en welke winkels uit de aanloopstraten te verplaatsen naar het kernwinkelgebied, en de effecten hiervan voor de vitaliteit van het winkelcentrum in zijn geheel. Dit op basis van de 4 scenario's van het Centrumplan.
Dit spoor loopt in het verlengde van de detailhandelsstructuurvisie.

B. Ontwikkelstrategie van retail op basis van het advies over hoe te komen tot concrete herontwikkeling en een inventarisatie van geschatte kosten, baten en risico's hiervan.
Dit spoor loopt in het verlengde van de detailhandelsstructuurvisie.

C. Haalbaarheidsonderzoek naar en ondergrondse (coöperatieve) parkeergarage direct nabij het kernwinkelgebied. Ook in relatie tot initiatieven voor het realiseren van appartementen boven winkels kunnen realiseren en renovatie of nieuwbouw van winkelpanden.

In kader van het klimaatwinkelstraat is in april 2023 het uitgevoerde bovengrondse parkeeronderzoek behandeld. Op basis van de bezettingsgraad is er voldoende mogelijkheid tot parkeren. Een gemeentelijk onderzoek naar ondergronds parkeren is daarom niet meer opportuun.

D. Investeren in concrete transformatie: verplaatsing winkel en herontwikkeling naar wonen en parkeren. Dit spoor is bij het ontbreken van harde plannen (in uitvoeringsfase) nog niet aangewend.

Er is voor € 46.000 aan verplichtingen aangegaan. Van het beschikbare budget is in 2024 aan kosten (€ 21.000) uitgeven. De resterende kosten worden in 2025 gemaakt.

Krediet afsluiten per 31 december 2024: Nee

11. Burgemeester Backxlaan 261-265

In 2023 strategisch aangekocht mede in het kader van ontwikkelingen rondom huisvesting onderwijs en andere ontwikkelingen in betreffend gebied, zoals de visie Backxlaan. In de tweede helft van 2024 zijn er met meerdere gegadigden gesprekken geweest om een nadere invulling te geven aan het pand. Dit heeft nog niet tot het gewenste resultaat geleid. We blijven ons inzetten om een passende invulling te geven aan het gebouw.

Krediet afsluiten per 31 december 2024: Nee

12. Burgemeester Backxlaan 259

In 2023 strategisch aangekocht om in te zetten binnen een van de gemeentelijke domeinen, zoals ontwikkelingen rondom huisvesting onderwijs en ontwikkelingen zie de visie Backxlaan. Ondertussen wordt het pand gebruikt voor tijdelijke huisvesting van Oekrainers.

Krediet afsluiten per 31 december 2024: Nee

13. Diverse Grondaankopen Oosterbouwlonden

De bedragen hebben betrekking op diverse aankopen met de daarbij overeengekomen nabetalingen binnen de uitbreidingslocatie.

Krediet afsluiten per 31 december 2024: Nee

14. Bibliotheek

Het bestemmingsplan is vastgesteld en inmiddels onherroepelijk. De overeenkomsten tussen gemeente en Vechthorst zijn afgerond. De omgevingsvergunning voor de appartementen zijn verleend. Eind februari 2025 startten de grondwerkzaamheden voor de te realiseren bouw.

Krediet afsluiten per 31 december 2024: Ja

15. 't Gruthuuske

Woonstichting VechtHorst is van plan om op deze locatie een appartementengebouw met maximaal 25 (zorg-) woningen te realiseren. Daarvoor is het noodzakelijk dat ook de kantoorlocatie van zorgcentrum Rosengaerde aan de noordzijde hiervan wordt aangekocht door woonstichting VechtHorst. Dat is inmiddels gebeurd. Een omgevingsvergunning voor het realiseren van dit appartementengebouw kan echter nog niet worden verleend, omdat de gemeenteraad op 18 december 2023 een voorbereidingsbesluit heeft genomen. De raad heeft daarbij verklaard, dat een herziening van het geldende bestemmingsplan wordt voorbereid voor het gebied van de Rondweg 9 (Lactaly) te Dalfsen met een contour van 350 meter rondom de bestemmingsgrens van Rondweg 9 te Dalfsen. De locatie van het appartementengebouw ligt binnen deze contour. De gemeente maakt nog kosten om de procedure af te handelen. De verwachting is dat het beschikbaar gestelde voorbereidingskrediet voldoende zal zijn.

Krediet afsluiten per 31 december 2024: Nee

16. Licht en donkerte aanschaf masten

De vervangingsopgave uit het Beleidsplan Licht en donkerte is afgerond.

Krediet afsluiten per 31 december 2024: Ja

17. Licht en donkerte armaturen

De vervangingsopgave uit het Beleidsplan Licht en donkerte is afgerond.

Krediet afsluiten per 31 december 2024: Ja

18. Verledden armaturen

Inmiddels is 98% van de te vervangen lichtarmaturen in ons areaal van led voorzien. Het vervangen van de lichtarmaturen voor led loopt door in 2025 totdat 99% van ons areaal is voorzien van led.

Krediet afsluiten per 31 december 2024: Nee

19. Verledden lichtmasten

In combinatie met de te vervangen lichtarmaturen moeten ook lichtmasten vervangen worden. Dit i.v.m. de motie 'Wat led je'. Deze vervangingen lopen gelijk op met het vervangen van de armaturen en lopen ook nog door in 2025.

Krediet afsluiten per 31 december 2024: Nee

20. Fietsroute Zwolle - Dalfsen

De fietsroute Zwolle – Dalfsen is volledig uitgevoerd. In 2024 zijn de laatste punten uitgevoerd, zoals de logo's en de fietsbewegwijzering. De subsidie kan worden afgerond en het project kan worden afgesloten.

Krediet afsluiten per 31 december 2024: Ja

21. Vervanging verhardingen 2024

Tijdens de raadsvergadering van 10 juni 2024 is een bedrag van € 1.320.000 toegewezen voor het vervangen van wegen. Het merendeel van de geplande wegen is inmiddels vervangen, de laatste werkzaamheden worden begin 2025 afgerond. Het resterende krediet van € 290.000 omvat € 120.000 aan nog te verrekenen interne organisatiekosten.

Krediet afsluiten per 31 december 2024: Nee

22. Opzetstrooiers

De opzetstrooiers zijn voor de twee vrachtwagen die in Q2 2025 geleverd worden. De aanbesteding voor de opzetstrooiers opgezet. De vervanging en levering vindt plaats in Q3 2025.

Krediet afsluiten per 31 december 2024: Nee

23. Sneeuwploegen

De Sneeuwploegen zijn voor de twee vrachtwagens die in Q2 2025 geleverd worden. De vervanging voor de ploegen wordt opgezet na levering van de vrachtwagens. Levering vindt plaats in Q3 2025.

Krediet afsluiten per 31 december 2024: Nee

24. Vrachtauto Scania BZ-VS-17

Europese aanbesteding is afgerond. De planning is dat de vrachtwagen in Q2 van 2025 geleverd worden.

Krediet afsluiten per 31 december 2024: Nee

25. GVVP 2023

Alle werkzaamheden voor het GVVP zijn inmiddels uitgevoerd, zoals de Ruigedoornstraat in Dalfsen. Krediet kan worden afgesloten.

Krediet afsluiten per 31 december 2024: Ja

26. Sneeuwploegen B1, B2 en B7

Levering heeft plaats gevonden in het derde kwartaal van 2024.

Krediet afsluiten per 31 december 2024: Ja

27. Aanhangerstrooier B6

Door technische problemen is levering van de aanhangerstrooier 50/50 nog niet mogelijk. Het probleem is nog niet opgelost. De verwachte levering van de aanhangerstrooier is in Q3 van 2025.

Krediet afsluiten per 31 december 2024: Nee

28. Uitvoeringsprogramma Fiets 2021

In het uitvoeringsprogramma fiets worden projecten uitgevoerd uit de fietsvisie die in 2020 door u is vastgesteld. In 2021 zijn twee onderdelen van (snel-)fietsroute tussen Dalfsen en Ommen uitgevoerd. Het eerste onderdeel is de Mennistensteeg; deze fietsroute is uitgevoerd passend bij het gedeelte tussen Zwolle en Dalfsen. Als tweede onderdeel is een nieuw fietspad aangelegd tussen de Stokte en de nieuwe fietstunnel onder de Hessenweg (N340) bij Oudleusen aansluiting Dennenkamp. Alle werkzaamheden zijn in 2024 uitgevoerd, waarbij de aankleding van het terrein rondom het fietspad bij de Stokte inclusief schuilhut. Na afronding van de subsidie kan het krediet worden afgesloten.

Krediet afsluiten per 31 december 2024: Ja

29. Wegenschaaf

Wegenschaaf is vervangen in 2023.

Krediet afsluiten per 31 december 2024: Ja

30. GVVP 2024

Uit het GVVP worden verkeersveiligheidsprojecten uitgevoerd, die in het Uitvoeringsprogramma Verkeer staan. De aanpassingen aan het kruispunt Dommelerdijk/Middeldijk zijn in 2024 uitgevoerd. In 2025 worden nog maatregelen uitgevoerd aan de Koelmansstraat en de Schaapskooiweg.

Krediet afsluiten per 31 december 2024: Nee

31. Uitvoeringsprogramma Fiets 2022

In het uitvoeringsprogramma fiets worden projecten uitgevoerd uit de fietsvisie die in 2020 door u is vastgesteld. Het eerste onderdeel is de route door Dalfsen heen, vanaf de fietsopstelplaats langs de Ankummer Es richting de Langkamp. Het tweede onderdeel is de Parallelstraat in Oudleusen. Het stuk vanaf de nieuwe fietstunnel Dennenkamp wordt als fietsstraat heringericht. Beide projecten zijn in 2024 uitgevoerd en afgerond. Na afronding van de subsidie kan het krediet worden afgesloten.

Krediet afsluiten per 31 december 2024: Ja

32. Uitvoeringsprogramma Fiets 2023

In het uitvoeringsprogramma fiets worden projecten uitgevoerd uit de fietsvisie die in 2020 door u is vastgesteld. Een van de onderdelen van dit Uitvoeringsprogramma zal zijn een aanpassingsonderzoek naar mogelijke herinrichting als fietsstraat van de Welsummerweg. In 2024 zijn de schetsontwerpen gemaakt en heeft de participatieproces plaatsgevonden. Besluitvorming volgt in 2025 en uitvoering in 2026.

Krediet afsluiten per 31 december 2024: Nee

33. Uitvoeringsprogramma Fiets 2024

In het uitvoeringsprogramma fiets worden projecten uitgevoerd uit de fietsvisie die in 2020 door u is vastgesteld. Binnen dit budget worden de werkzaamheden voor de pilothub station Dalfsen uitgevoerd. In 2024 is de handhaving van het fietsparkeren uitgevoerd. In 2025 wordt in samenwerking met Prorail de fietsenstalling uitgebreid.

Krediet afsluiten per 31 december 2024: Nee

34. Uitvoeringsprogramma Fiets 2025

In het uitvoeringsprogramma fiets worden projecten uitgevoerd uit de fietsvisie die in 2020 door u is vastgesteld. Uit het budget voor 2025 wordt fase 2 voor de snelfietsroute Zwolle-Dalfsen meegenomen, waarbij de route Koepelallee en de stuw Vechterweerd wordt geoptimaliseerd. In 2024 zijn er enkele voorbereidende onderzoeken hiervoor uitgevoerd.

Krediet afsluiten per 31 december 2024: Nee

35. Uitbreiding haven

In 2024 is vanuit het investeringskrediet uitbreiding haven ingezet als voorfinanciering en co-financiering voor havenvoorzieningen vanuit het Regiodeal Programma Varen op de Vecht.

Voorzieningen die zijn gerealiseerd voor het vaarseizoen van 2025 zijn met name: verbeteren van de aanlegvoorzieningen aan de Westkade en aanleg van stroomvoorziening op de Westkade, daarbij is de stroomvoorziening opschaalbaar gerealiseerd.

Er is een afvalwater-inzamelvoorziening aangeschaft die tijdens het vaarseizoen bij de haven wordt geplaatst. De certificering voor de Blauwe Vlag is voor 2025 aangevraagd en de toerit naar de boothelling is verbeterd.

Krediet afsluiten per 31 december 2024: Nee

37. Kind Educatie Cluster Nieuwleusen

Dit betreft uitbreiding 1e inrichting onderwijsleerpakket en meubilair van de Polhaar in verband met het groeiend aantal leerlingen. Realisatie en verantwoording door het schoolbestuur, Stichting Catent, heeft plaatsgevonden, evenals uitbetaling van het krediet aan het schoolbestuur.

Krediet afsluiten per 31 december 2024: Ja

36. Eerste inrichting i.v.m. groei scholen

Bij de vaststelling van de kadernotitie KEC Nieuwleusen is een krediet beschikbaar gesteld van € 1,8 miljoen ten behoeve van de voorbereiding. In 2024 zijn hier nog geen kosten voor gemaakt, deze volgen in 2025

Krediet afsluiten per 31 december 2024: Nee

38. Vervanging sportvelden 2023 Nieuwleusen

Op de sportparken in Nieuwleusen zijn twee kunstgrasvelden gerenoveerd en één nieuwe aangelegd en heeft de formele oplevering (inclusief nazorg) plaatsgevonden. Deze renovatie is samen met de renovatie sportvelden Lemelerveld (nr. 42) als één project aanbesteed en uitgevoerd, waarbij geen goede uitsplitsing van de totale kosten mogelijk was. Ondanks hogere saneringskosten van € 90.000 is in totaliteit sprake van een voordeel van € 42.000.

Krediet afsluiten per 31 december 2024: Ja

39. Vervanging gem sportvelden 2024

In 2024 is in de kern Dalfsen gestart met de voorbereidingen op de renovatie van de twee kunstgrasvelden voetbal en semi-waterveld met oefenveld hockey. Medio 2025 vindt renovatie plaats.

Krediet afsluiten per 31 december 2024: Nee

40. Verduurzaming zwembad Gerner

De werkzaamheden zijn eind 2023 in uitvoering genomen in combinatie met zwembad De Meule. De nieuwe installaties waren net voor het nieuwe zwemseizoen van 2024 operationeel. Nog niet alle (bijkomende) werkzaamheden zoals aanleveren revisiegegevens zijn afgerond.

Krediet afsluiten per 31 december 2024: Nee

41. Verduurzaming zwembad de Meule

De werkzaamheden zijn eind 2023 in uitvoering genomen in combinatie met zwembad De Meule. De nieuwe installaties waren net voor het nieuwe zwemseizoen van 2024 operationeel. Nog niet alle (bijkomende) werkzaamheden zoals aanleveren revisiegegevens zijn afgerond.

Krediet afsluiten per 31 december 2024: Nee

42. Vervanging sportvelden 2023 Lemelerveld

Op het sportpark in Lemelerveld is het kunstgrasveld gerenoveerd en heeft de formele oplevering (inclusief nazorg) plaatsgevonden. Zoals aangegeven bij nr. 38 (vervanging sportvelden 2023 Nieuwleusen) is deze renovatie samen met de renovatie sportvelden Nieuwleusen als één project aanbesteed en uitgevoerd, waarbij geen goede uitsplitsing van de totale kosten mogelijk was. Ondanks hogere saneringskosten van € 90.000 is in totaliteit sprake van een voordeel van € 42.000.

Krediet afsluiten per 31 december 2024: Ja

43. Renovatie Sporthal Heidepark

De sporthal is inmiddels ruim 40 jaar oud. Gesprekken met bestuur St. Sportbelangen Lemelerveld over de renovatie zijn nog niet opgestart. In 2024 zijn hier dan ook nog geen kosten voor gemaakt.

Krediet afsluiten per 31 december 2024: Nee

44. Kulturhus De Spil install. warmtepomp

De werkzaamheden zijn uitgevoerd in het laatste kwartaal van 2024. De aangepaste installatie is operationeel maar nog niet alle opleverpunten waren eind december 2024 afgewerkt.

Krediet afsluiten per 31 december 2024: Nee

45. Bossingelschaar buitengebied

Bossingelschaar wordt niet vervangen omdat deze technisch nog in orde is. Deze wordt opnieuw opgenomen in de investeringsbegroting voor 2029.

Krediet afsluiten per 31 december 2024: Ja

46. Ford Transit 5-VZK-85 vervanging

Aanbesteding heeft plaats gevonden. De investering is hoger dan het geraamde bedrag en dit komt doordat er een duurzamer voertuig is aangeboden. Aanbesteding wordt opnieuw uitgezet met als doel het voertuig eind 2025 te vervangen.

Krediet afsluiten per 31 december 2024: Nee

47. Ford Transit 5-VZK-86 vervanging

Aanbesteding heeft plaats gevonden. De investering is hoger dan het geraamde bedrag en dit komt doordat er een duurzamer voertuig is aangeboden. Aanbesteding wordt opnieuw uitgezet met als doel het voertuig eind 2025 te vervangen.

Krediet afsluiten per 31 december 2024: Nee

48. Ford Transit buidelcam 5-VZK-87

Aanbesteding heeft plaats gevonden. De investering is hoger dan het geraamde bedrag en dit komt door dat er een duurzamer voertuig is aangeboden. Aanbesteding wordt opnieuw uitgezet met als doel het voertuig eind 2025 te vervangen.

Krediet afsluiten per 31 december 2024: Nee

49. Vrachtauto Scania BZ-FL-42 vervanging

Europese aanbesteding is afgerond. De planning is dat de vrachtwagen in Q2 van 2025 geleverd worden.

Krediet afsluiten per 31 december 2024: Nee

50. Ford bus met kraan VK-888-R

Aanbesteding heeft plaats gevonden. De investering is hoger dan het geraamde bedrag en dit komt doordat er een duurzamer voertuig is aangeboden. Aanbesteding wordt opnieuw uitgezet met als doel het voertuig eind 2025 te vervangen.

Krediet afsluiten per 31 december 2024: Nee

51. Bus elektrisch Goupil 98-NNJ-9

Levering heeft plaatsgevonden in het tweede kwartaal van 2024.

Krediet afsluiten per 31 december 2024: Ja

52. Klepelmaaier B1 hagenklepel

Levering heeft plaatsgevonden in het tweede kwartaal van 2024.

Krediet afsluiten per 31 december 2024: Ja

53. Maaimachine Ransomes RMP 655C

Aanbesteding moet nog plaats vinden. Dit is uitgesteld omdat er een keuze gemaakt gaat worden welk soort maaier er nodig is voor de sportvelden. De verwachting is dat Q4 2025 de aanbesteding plaats gaat vinden waarna de levering plaats gaat vinden in Q2 2026.

Krediet afsluiten per 31 december 2024: Nee

54. Maaimachine Ransomes RMP 653C

Aanbesteding heeft plaats gevonden. Levering van de maaimachine wordt Q2 2025.

Krediet afsluiten per 31 december 2024: Nee

55. Mitsubishi Fuso met kraan VB-361-H

Aanbesteding heeft plaats gevonden. De investering is hoger dan het geraamde bedrag en dit komt doordat er een duurzamer voertuig is aangeboden. Aanbesteding wordt opnieuw uitgezet met als doel het voertuig eind 2025 te vervangen.

Krediet afsluiten per 31 december 2024: Nee

56. Traktor John Deere 6120

Aanbesteding heeft plaats gevonden. De levering vindt plaats in Q2 2025

Krediet afsluiten per 31 december 2024: Nee

57. Bus Cleanteam Mega Electric AIMAX 528

Aanbesteding moet nog plaats vinden. Planning is dat het voertuig geleverd gaat worden in Q4 2025.

Krediet afsluiten per 31 december 2024: Nee

58. Joskin kipper

Inkoop is afgerond, levering van kipper is gegund. Levering staat gepland in Q2 2025.

Krediet afsluiten per 31 december 2024: Nee

59. Renault Master 30-VKX-7

Aanbesteding heeft plaats gevonden. De investering is hoger dan het geraamde bedrag en dit komt doordat er een duurzamer voertuig is aangeboden. Aanbesteding wordt opnieuw uitgezet met als doel het voertuig eind 2025 te vervangen.

Krediet afsluiten per 31 december 2024: Nee

60. Walker maaier zero-turn

Deze is inmiddels aangeschaft.

Krediet afsluiten per 31 december 2024: Ja

61. ARBO tech. midd. laden/lossen

Deze is inmiddels aangeschaft.

Krediet afsluiten per 31 december 2024: Ja

62. Speeltoestellen Ankum

In december 2024 heeft uw raad het Beleidsplan Spelen, bewegen en ontmoeten vastgesteld en middelen beschikbaar gesteld. We hebben bijgedragen aan de speelplaats bij de basisschool in Ankum die fungeert als centrale buurtplek. Dit is een van de ambities uit het Beleidsplan Spelen, bewegen en ontmoeten.

Krediet afsluiten per 31 december 2024: Ja

63. Voorbereidingskrediet uitbreiding begraafplaats Nieuwleusen

In 2024 is een ontwerp gemaakt voor de uitbreiding van de begraafplaats in oostelijke richting. Om het nieuwe deel in 2028 in gebruik te kunnen nemen wordt het in 2025 opgehoogd. In 2023 is een voorbereidingskrediet beschikbaar gesteld en deze is in 2024 overschreden. Ook na 2024 gaan we nog voorbereidingskosten maken. Deze kosten nemen we mee bij de Berap 2025.

Krediet afsluiten per 31 december 2024: Nee

64. Startersleningen

Om ook in 2024 te kunnen blijven inspelen op de grote behoefte aan startersleningen is door uw raad vanuit de reserve Volkshuisvesting in mei 2024 € 500.000 beschikbaar gesteld. Dit bedrag is overgemaakt naar onze rekening-courant bij het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (SVn). Zij verstekken de hypothecaire leningen aan onze starters. Voor de jaren 2025 en 2026 zijn er in de PPN tevens middelen gereserveerd voor startersleningen. We verwachten hiermee te kunnen voldoen aan de vraag in de komende jaren. De bedragen die worden uitgeleend via het SVn komen door aflossing uiteindelijk weer terug bij de gemeente (revolverend fonds).

Krediet afsluiten per 31 december 2024: Nee

65. Voorbereiding nieuwe bedrijventerreinen

Met de perspectiefnota 2024-2027 (2023) is er een voorbereidingskrediet aangevraagd voor de voorbereiding van nieuwe bedrijventerreinen. De raad heeft in 2024 een vier-tal zoekgebieden voor de ontwikkeling van bedrijventerrein aangewezen. Vooralsnog is de inzet op twee daarvan: De Dedemsweg en De Grift IV. Voor De Dedemsweg vinden er gesprekken met grondeigenaren plaats. Ingeschat wordt dat het huidige krediet niet toereikend is voor de te maken voorbereidingskosten voor de twee te doorlopen wijziging omgevingsplan. Bij de bestuursrapportage in september 2025 wordt hierop teruggekomen met een verzoek voor aanvullend krediet.

Krediet afsluiten per 31 december 2024: Nee

66. Voorbereidingskrediet locatie Kiezebrink

In verband met prioritering van projecten en de daadwerkelijke inwerkingtreding van de Omgevingswet op 1 januari 2024 is dit project nog niet verder opgepakt. In 2024 zijn vervolgstappen gezet om op grond van de programma- en stedenbouwkundige mogelijkheden en het concept participatieplan die in het voortraject zijn opgesteld, op deze locatie een passende invulling te realiseren.

Voor wat betreft Kiezebrink: deel noordelijk van de locatie kiezebrink, ten noorden van de centrale bomenrij mag niet worden bebouwd. Dit deel is in beeld voor het hondenlosloopegebied.

Het zuidelijk deel heeft de aanduiding boeren erfwonon: daarop kunnen 5 à 6 woningen worden gerealiseerd.

Krediet afsluiten per 31 december 2024: Nee

67. Voorbereidingskrediet Oosterbouwlanden

De werknaam voor Oosterbouwlanden is gewijzigd in Palthelanden. De voorbereidingen voor het (ruimtelijk) ontwikkelen van het gebied Palthelanden zijn begin 2024 gestart. Het stedenbouwkundig bureau Bugel Hajema is door ons ingehuurd voor het ondersteunen van de gemeente bij de ontwikkeling. Van het gebied is ruim 90% in eigendom van de gemeente. Palthelanden wordt de belangrijkste uitbreidingslocatie voor de kern Nieuwleusen voor het komende decennium. Op basis van kengetallen kunnen er 500 tot 600 woningen worden gebouwd.

Voor de inhuur van een externe projectleider is subsidie aangevraagd en toegekend door de provincie Overijssel.

Krediet afsluiten per 31 december 2024: Nee

68. Voorbereidingskrediet Achter de Molen Hoonhorst

Wij hadden de verwachting om eind 2024 meer duidelijkheid te kunnen geven over de status van dit project. Een project waarbij de gemeentelijke grondposities (bibliotheek en sportzaal) ingebracht zouden worden in de invulling van deze locatie door een projectontwikkelaar. Helaas kunnen wij die duidelijkheid nog steeds niet geven. In 2025 hopen wij duidelijkheid te kunnen geven hoe wij met dit voorbereidingskrediet verder kunnen gaan.

Krediet afsluiten per 31 december 2024: Nee

69. Voorbereidingskrediet locatie Vitens

Begin juli 2024 heeft het college gesproken over de herinrichting van de Vitenslocatie naar aanleiding van een voorstel van Het Oversticht. Er is toen geen besluit genomen, omdat er nog nader onderzoek gewenst was naar het onder tunnelen van de Rondweg voor gemotoriseerd verkeer bij de rotonde Kampmansweg en de wens voor een fietsverbinding over de Rondweg heen.

Voordat naar buiten kan worden getreden met de randvoorwaarden voor de ontwikkeling van de Vitenslocatie zal eerst onderzocht moeten zijn of dit perceel niet nodig is.

Eerder is al eens een fietstunnel onderzocht vanaf de Kampmansweg. Dit bleek destijds niet inpasbaar. Ook is al gesproken over het verdiepen van de Rondweg.

Met de ontwikkeling van Oosterdalfsen Noord is de verwachting dat de (fiets)verkeersdruk op de rotonde Kampmansweg alleen maar zal toenemen. Een beeld van een verbeterde oversteekbaarheid voor fietsers over de Rondweg en een onderdoorgang voor gemotoriseerd verkeer met indicatieve kostenraming kan daarbij meer duiding geven.

De inzet is daarom eerst dit onderzoek uit te voeren voorafgaand aan eventuele volgende stappen voor de ontwikkeling van het perceel.

De uitkomsten van het in 2025 te starten onderzoek worden betrokken bij het GVVP 2026.

Krediet afsluiten per 31 december 2024: Nee

70. Voorbereiding Het Engelland

Om het Voorkeursrecht voor deze locatie te kunnen verlengen per eind februari 2025, is eind 2023 voor dit gebied de Omgevingsplan procedure gestart. Een en ander heeft geresulteerd in een Omgevingsplan, welke eind februari 2025 door de raad is vastgesteld. Hiermee is de doelstelling, verlenging van het Voorkeursrecht, behaald.

De gemaakte kosten voor de diverse werkzaamheden konden tot op heden hier uit worden voldaan. De verwachting is dat het resterende bedrag voor 2025 voldoende zal zijn om de mogelijk te maken kosten te voldoen.

Krediet afsluiten per 31 december 2024: Nee

6.2 Ontwikkeling van de begroting 2024

(x €1.000)	Baten	Lasten	Baten reserve	Lasten reserve	Begroot
001/2024 Septembercirculaire 2023	-712	712	0	0	0
002/2024 Woonzorgvisie	0	-30	0	0	-30
003/2024 Budgetoverheveling 2023-2024	0	351	-3.026	2.674	0
008/2024 Subsidie Heidepark	0	-77	0	0	-77
014/2024 Meicirculaire 2024	-757	757	0	0	0
018/2024 Terugzetten salarisbegroting 2024 oud	0	-1.105	0	0	-1.105
024/2024 Septembercirculaire 2024	69	-69	0	0	0
121/2024 Administratieve wijziging Wijziging budget Maatschappelijke initiatieven	0	-500	0	0	-500
123/2024 Administratieve wijziging Participatiegelden uit circulaire	0	-300	0	0	-300
124/2024 Administratieve wijziging Omgevingswet uit Meicirculaire	0	-190	0	0	-190
131/2024 Administratieve wijziging BCF Stelpost	375	-375	0	0	0
017/2024 BWZ Bestuursrapportage	-1.024	3.277	0	0	2.253
Primaire begroting 2024	-63.481	19.501	-1.623	1.000	-44.603
Totaal P1	-65.530	21.952	-4.648	3.674	-44.552
003/2024 Budgetoverheveling 2023-2024	0	0	-100	100	0
018/2024 Terugzetten salarisbegroting 2024 oud	0	84	0	0	84
017/2024 BWZ Bestuursrapportage	0	14	0	0	14
Primaire begroting 2024	-102	3.107	-35	0	2.970
Totaal P2	-102	3.205	-135	100	3.068
003/2024 Budgetoverheveling 2023-2024	0	85	-85	0	0
018/2024 Terugzetten salarisbegroting 2024 oud	0	-186	0	0	-186
017/2024 BWZ Bestuursrapportage	26	388	0	0	414
Primaire begroting 2024	-279	6.332	-218	199	6.034
Totaal P3	-253	6.619	-303	199	6.262
018/2024 Terugzetten salarisbegroting 2024 oud	0	58	0	0	58
017/2024 BWZ Bestuursrapportage	0	11	0	0	11
Primaire begroting 2024	-1.222	1.563	-50	0	291
Totaal P4	-1.222	1.632	-50	0	360
003/2024 Budgetoverheveling 2023-2024	-77	338	-261	0	0
006/2024 CV-RV de Spil	0	0	-225	225	0
008/2024 Subsidie Heidepark	0	77	0	0	77
015/2024 Eenmalige subsidie BalkInn	0	150	-150	0	0
018/2024 Terugzetten salarisbegroting 2024 oud	0	-104	0	0	-104

121/2024 Administratieve wijziging Wijziging budget Maatschappelijke initiatieven	0	500	0	0	500
017/2024 BWZ Bestuursrapportage	-79	311	0	0	232
Primaire begroting 2024	-790	6.997	-865	0	5.342
Totaal P5	-946	8.269	-1.501	225	6.046
003/2024 Budgetoverheveling 2023-2024	0	148	-214	0	-66
018/2024 Terugzetten salarisbegroting 2024 oud	0	-12	0	0	-12
017/2024 BWZ Bestuursrapportage	-8.726	8.225	0	0	-501
Primaire begroting 2024	-5.456	7.727	0	0	2.271
Totaal P6	-14.182	16.088	-214	0	1.692
003/2024 Budgetoverheveling 2023-2024	0	349	-3.488	3.123	-16
018/2024 Terugzetten salarisbegroting 2024 oud	0	691	0	0	691
123/2024 Administratieve wijziging Participatiegelden uit circulaire	300	0	0	0	300
123/2024 DL2 Administratieve wijziging Participatiegelden uit circulaire	-300	300	0	0	0
017/2024 BWZ Bestuursrapportage	-8.398	5.764	0	0	-2.635
Primaire begroting 2024	-6.308	31.597	0	0	25.289
Totaal P7	-14.706	38.701	-3.488	3.123	23.630
003/2024 Budgetoverheveling 2023-2024	-746	1.275	-528	0	0
018/2024 Terugzetten salarisbegroting 2024 oud	0	48	0	0	48
101/2024 Budgetten duurzaamheid	-517	517	0	0	0
017/2024 BWZ Bestuursrapportage	0	3	0	0	3
Primaire begroting 2024	-5.722	6.576	0	0	854
Totaal P8	-6.986	8.418	-528	0	904
002/2024 Woonzorgvisie	0	30	0	0	30
003/2024 Budgetoverheveling 2023-2024	0	176	-94	0	82
018/2024 Terugzetten salarisbegroting 2024 oud	0	526	0	0	526
124/2024 Administratieve wijziging Omgevingswet uit Meicirculaire	0	190	0	0	190
017/2024 BWZ Bestuursrapportage	225	-16	0	0	209
Primaire begroting 2024	-4.587	6.153	-15	0	1.551
Totaal P9	-4.362	7.059	-109	0	2.589
Eindtotaal	-108.288	111.944	-10.977	7.322	0

6.3 Gemeentefonds

(Bedragen x € 1.000)

Jaarrekening 2024	Begroting 2024 na wijzigingen	Jaarrekening 2024	Afwijking 2024
Verdeelmaatstaven			
Inkomstenmaatstaven (WOZ-waarden)	-5.870	-6.038	168
Uitgavenmaatstaven	40.479	40.519	-39
Effect uitkeringsfactor	17.001	17.018	-16
Suppletie uitkering nieuwe verdeling GF	-128	-128	0
Suppletie uitkering laag inkomens	0	232	-232
Subtotaal	51.483	51.603	-120
Afrekeningen voorgaande jaren 2021 en 2022	63	64	-1
Subtotaal	51.546	51.667	-121
Decentralisatie- en integratieuitkeringen			
Decentralisatie provinciale VTH-taken	49	49	0
Voorschoolse voorziening peuters	50	50	0
Armoedebestrijding kinderen	68	68	0
Maatschappelijke begeleiding	7	7	0
Jeugdhulp kinderen in een AZC	3	3	0
Impulsgelden Weerbaar Bestuur	7	7	0
Versterking omgevingsveiligheidsdienst	5	5	0
Einde lening inburgeringsplicht	4	4	0
Extra capaciteit BOA's	34	34	0
Meerkosten oekraïense sociaal domein	0	80	-80
Uitvoeringskosten LBV en LBV-plus	0	121	-121
Invoeringskosten omgevingswet	190	190	0
Wet kwaliteitsborging bouw	20	20	0
Antidiscriminatie voorzieningen	4	4	0
Wet betaalbare huur	24	26	-2
Alleenverdienersproblematiek	9	9	0
Landelijke Aanpak Adreskwaliteit	2	2	0
Register externe veiligheidsrisico	0	10	-10
Spreadingswet	0	37	-37
Vangnetregeling energietoelage	0	144	-144
Participatie	3.260	3.260	0
Subtotaal	3.736	4.130	-394
Opgenomen jeugdzorg etc. minus btw-compensatiefonds	456	0	-456
Totaal Algemene Uitkering Gemeentefonds 2024	55.738	55.797	-59

6.4 Subsidies

Subsidies per beleidsveld	Verleende subsidie
Bestuur	€ 22.500
Cultuur	€ 1.109.649
Inkomen	€ 52.049
Integratie vergunninghouders	€ 173.694
Kultuurhuizen	€ 541.383
Lokale toegang	€ 157.529
Onderwijs	€ 314.554
Openbaar groen	€ 428
Openbare orde en veiligheid	€ 33.185
Overhead	€ 2.329
Participatie	€ 3.392
Preventie	€ 2.377.720
Publieke gezondheid	€ 68.127
Recreatie en toerisme	€ 25.000
Riolering	€ 3.656
Sport	€ 36.649
Verkeer en vervoer	€ 9.000
WMO	€ 193.303
Eindtotaal	€ 5.124.148

Hoofdstuk 7 Bijlagen niet behorende bij de gecontroleerde jaarrekening

7.1 Kerngegevens

Inwoners	Rekening 2023	Rekening 2024
Totaal	29.612	29.705
< 18 jaar	6.059	5.955
18 - 75 jaar	20.497	20.592
> 75	3.056	3.158

Uitkeringsgerechtigden bijstand	Rekening 2023	Rekening 2024
IOAW	5	6
IOAZ	2	1
PW (participatiewet)	197	225
TOZO	0	0

Fysieke structuur	Rekening 2023	Rekening 2024
oppervlakte land in hectaren	16.502	16.502
oppervlakte binnenwater in hectaren	152	152
aantal verblijfsobjecten met woonfunctie	12.683	12.461

Personele gegevens	Rekening 2023	Rekening 2024
aantal fte's	236	254

Financiële structuur per inwoner	Rekening 2023	Rekening 2024
algemene uitkering gemeentefonds	1.737	1.876

7.2 Verantwoording fractieondersteuning 2024

Fractie:

Gemeentebelangen

Datum	Crediteur/leverancier	Omschrijving	Ontvangst	Uitgave
14-05-24	Gemeente Dalfsen	Fractieondersteuning 2024	€ 6.000	
22-01-24	JCS ICT Services	Reparatie laptop fractie		€ 61
30-01-24	Gemeentebelangen Dalfsen (bestuur)	Rectificatie factuur 202300926 dd 10-11-2023 advertentie 2023 aan Actief Nieuwleusen		€ 103
18-04-24	De Spil	faktuurnr 24.150		€ 56
29-04-24	Printhuus	faktuurnr. 2303990 klantnr.1160		€ 50
03-06-24	I.G.J. Haarman	Bon lintjesregen		€ 17
03-06-24	OntCentr de Wiekelaar	Zaalhuur 25-4-24 factuur24073		€ 65
02-12-24	Norton Software	Norton Software Norton AP1562915420		€ 95
28-12-24	Bommels fotoshop	Betaling factuur 20240128		€ 291
28-12-24	Regiobode Raalte	Factuurnummer 20244330 deb.nr. 107014		€ 113
div	I. Koggel	Secretariële ondersteuning		€ 559
div	Rabobank	Bankkosten		€ 100
	Totaal		€ 6.000	€ 1.509

Fractie:

ChristenUnie

Datum	Crediteur/leverancier	Omschrijving	Ontvangst	Uitgave
14-05-24	Gemeente Dalfsen	Fractieondersteuning 2024	€ 3.500	
09-12-24	M. Kloppenburg	Vergoeding steunfractie 2024		€ 750
09-12-24	K. Korterink	Vergoeding steunfractie 2024		€ 500
09-12-24	G. Werkman	Vergoeding steunfractie 2024		€ 150
09-12-24	G. Bos	Vergoeding steunfractie 2024		€ 150
09-12-24	P.G.K. Batterink- van Berkum	Vergoeding steunfractie 2024		€ 100
div	Kuiterman Designs	Social media beheer		€ 1.083
div	Rabobank	Bankkosten		€ 37
	Totaal		€ 3.500	€ 2.770

Fractie:

CDA

Datum	Crediteur/leverancier	Omschrijving	Ontvangst	Uitgave
14-05-24	Gemeente Dalfsen	Fractieondersteuning 2024	€ 5.000	
21-01-24	The Read Shop	Attentie opening BalkInn		€ 25
02-03-24	Blitsspul	Attentie opening Hospice en Logeerhuis Sam		€ 20
14-03-24	Kulturhus de Mozaiek	Verblijfkosten fractievergadering op locatie		€ 69
04-04-24	Kulturhus de Spil	Verblijfkosten fractievergadering op locatie		€ 59
27-04-24	Keramiek In de Schuure	Attenties lintjesregen		€ 30
13-05-24	Kulturhus de Wiekelaar	Teambuilding (steun)fractie		€ 405
27-05-24	Grand Café Kappers	Verblijfkosten fractievergadering op locatie		€ 115
31-07-24	Ondernemersvereniging Nieuwleusen	Zomerbericht Dalfser Marskramer		€ 272
16-12-24	J.W. Eilander	Secretariële ondersteuning 2024		€ 150
16-12-24	A.F. Erich	Vergoeding steunfractie 2024		€ 250
16-12-24	M. Valk	Vergoeding steunfractie 2024		€ 600
16-12-24	F.A.H.M. Bekius-ten Dam	Vergoeding steunfractie 2024		€ 600
30-12-24	Regiobode	9. Kerstbericht Dalfser Courant		€ 167
div	Rabobank	Bankkosten		€ 266
	Totaal		€ 5.000	€ 3.028

Fractie:

PvdA

Datum	Crediteur/leverancier	Omschrijving	Ontvangst	Uitgave
14-05-24	Gemeente Dalfsen	Fractieondersteuning 2024	€ 3.000	
15-01-24	Regiobode	Advertentie		€ 165
29-01-24	Reimink	Fractiemiddag, teambuilding		€ 262
29-12-24	Regiobode	Advertentie		€ 167
29-12-24	P. Weerstra	Vergoeding steunfractie 2024		€ 375
29-12-24	J.J.J. van Driessen	Vergoeding steunfractie 2024		€ 500

29-12-24	J.J. Wiltvank	Vergoeding steunfractie 2024		€ 500
29-12-24	J. Eilert	Vergoeding steunfractie 2024		€ 500
div	Rabobank	Bankkosten		€ 166
			€ 3.000	€ 2.634

Fractie:

D66

Datum	Crediteur/leverancier	Omschrijving	Ontvangst	Uitgave
14-05-24	Gemeente Dalfsen	Fractieondersteuning 2024	€ 2.500	
13-12-24	J.T.P.M. Rooijackers	Vergoeding steunfractie 2024		€ 440
13-12-24	J.J. de Boer	Vergoeding steunfractie 2024		€ 440
13-12-24	H. Prins	Vergoeding steunfractie 2024		€ 440
23-12-24	P. Bouwman	Vergoeding steunfractie 2024		€ 440
13-12-24	B.H.M. Schrijver	Vergoeding steunfractie 2024		€ 440
div	Rabobank	Bankkosten		€ 263
	Totaal		€ 2.500	€ 2.463

Fractie:

VVD

14-05-24	Gemeente Dalfsen	Fractieondersteuning 2024	€ 2.500	
10-02-25	H.V.P. Endeman	Vergoeding steunfractie 2024		€ 1.750
div	Rabobank	Bankkosten		€ 31
	Totaal		€ 2.500	€ 1.781

7.3 Beleidsindicatoren meerjarig

Programma 1 Bestuur, ondersteuning en algemene dekkingsmiddelen								
Indicator	Formatie							
Type Indicator	Verplichte Beleidsindicator							
Toelichting indicator	Het gaat om de toegestane formatie in fte van het ambtelijk apparaat. Het betreft de formatie van de gemeente Dalfsen, dus exclusief Stichting Dalfsen Werkt. Uitgangspunt is het vastgestelde formatieplan, dus niet de werkelijke bezetting. Het gaat om formatieplaatsen ongeacht of die worden ingevuld door iemand met een vaste aanstelling, een tijdelijke aanstelling of nog openstaan in de vorm van een vacature. Fte is het equivalent van een 36-urige werkweek.							
Eenheid	Bron	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Jaarrekening 2024
Fte per 1.000 inwoners	Bron: Eigen gegevens	7,2 (2021)	7,3 (2021)	7,9 (2022)	7,2 (2021)	7,9 (2023)	8,4 (2024)	8,6 (2024)

Indicator	Bezetting							
Type Indicator	Verplichte Beleidsindicator							
Toelichting indicator	Het gaat om het werkelijk aantal fte dat werkzaam is, dus niet om de toegestane formatieve omvang uit het formatieplan. Ook boventallige medewerkers worden hierin meegeteld. Het betreft de bezetting van de gemeente Dalfsen exclusief Stichting Dalfsen Werkt.							
Eenheid	Bron	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Jaarrekening 2024
Fte per 1.000 inwoners	Bron: Eigen gegevens	7,0 (2021)	6,9 (2022)	7,3 (2022)	7,0 (2021)	7,2 (2023)	8,1 (2024)	8,2 (2024)

Indicator	Apparaatskosten							
Type Indicator	Verplichte Beleidsindicator							
Toelichting indicator	De noodzakelijke financiële middelen voor het inzetten van personeel (salarissen), organisatie-, huisvestings-, materieel-, automatiseringskosten e.d. voor de uitvoering van de organisatorische taken. Het betreft dus alle personele en materiële kosten die verbonden zijn aan het functioneren van de organisatie, exclusief griffie en bestuur.							
Eenheid	Bron	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Jaarrekening 2024
Kosten per inwoner (in euro's)	bron: eigen begroting	676 (2021)	707 (2022)	725 (2022)	676 (2021)	874 (2023)	714 (2024)	874 (2024)

Indicator	Externe inhuur							
Type Indicator	Verplichte Beleidsindicator							
Toelichting indicator	Het uitvoeren van werkzaamheden in opdracht van een bij de organisatie in dienst zijnde opdrachtgever, door een private organisatie met winstoogmerk, door middel van het tegen betaling inzetten van personele capaciteit en deskundigheid, zonder dat daar een arbeidsovereenkomst of aanstelling tussen organisatie en de daarbij ingezette personen aan ten grondslag ligt. Onder externe inhuur valt niet: alle vormen waarin een product of opdracht compleet in de markt wordt gezet of inhuur van deskundigheid voor de uitoefening van wettelijke taken, zoals bijvoorbeeld tolken.							
Eenheid	Bron	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Jaarrekening 2024

Kosten als % van totale loonsom + totale kosten externen	bron: eigen begroting	16% (2021)	0,06	14% (2022)	16% (2021)	19% (2023)	12% (2024)	13% (2024)
--	-----------------------	------------	------	------------	------------	------------	------------	------------

Indicator	Overhead							
Type Indicator	Verplichte Beleidsindicator							
Toelichting indicator	Alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Het percentage overhead betreft de overheadkosten zoals begroot op taakveld 0.4 gedeeld door het totaal saldo van de lasten (exclusief toevoegingen aan reserves).							
Eenheid	Bron	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Jaarrekening 2024
% van totale lasten	bron: eigen begroting	13% (2021)	15% (2022)	11% (2022)	13% (2021)	13% (2023)	11% (2024)	11% (2024)

Indicator	Waardering communicatie van de gemeente							
Type Indicator	Indicator							
Toelichting indicator								
Eenheid	Bron	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Jaarrekening 2024

	bron: burgerpanel	x	7 (2022)	x	x	6,5 (2023)	x	x
--	-------------------	---	----------	---	---	------------	---	---

Indicator	Beoordeling participatie bij totstandkoming beleid							
Type Indicator	Indicator							
Toelichting indicator								
Eenheid	Bron	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Jaarrekening 2024
	bron: burgerpanel	x	7 (2022)	x	x	6,5 (2023)	x	x

Indicator	Betrokkenheid inwoners bij gemeenteraad							
Type Indicator	Indicator							
Toelichting indicator	Vraagstelling aan burgerpanel was: Ik voel mij momenteel betrokken bij de gemeenteraad.							
Eenheid	Bron	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Jaarrekening 2024
	bron: burgerpanel	x	> 50% matig (betrokkenheid vergroten met 20%)	x	x	x	x	x

Indicator	Burgerpeiling: waardering alle inspanningen van de gemeente							
Type Indicator	Indicator							

Toelichting indicator								
Eenheid	Bron	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Jaarrekening 2024
	bron: waarstaatjegemeente.nl	x	x	x	x	6,8	7,08	6,8

Indicator	Dekking uit reserves voor exploitatie							
Type Indicator	Indicator							
Toelichting indicator								
Eenheid	Bron	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Jaarrekening 2024
%	bron: begroting	0,0005	0,003	0,0003	0,0005	x	x	x

Programma 2 Openbare orde en veiligheid									
Indicator	Verwijzingen Halt								
Type Indicator	Verplichte Beleidsindicator								
Toelichting indicator									
Eenheid	Bron	Begroting 2021	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Jaarrekening 2024

Aantal per 10.000 jongeren (12-17 jaar)	Bron: Bureau Halt	38 (2019)	6 (2020)	6 (2020)	9 (2021)	8 (2021)	11 (2022)	11 (2022)	7(2022)
---	-------------------	-----------	----------	----------	----------	----------	-----------	-----------	---------

Indicator	Winkeldiefstallen								
Type Indicator	Verplichte Beleidsindicator								
Toelichting indicator									
Eenheid	Bron	Begroting 2021	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Jaarrekening 2024
Aantal per 1.000 inwoners	Bron: CBS	0,5 (2018)	0,3 (2020)	x	0,5 (2021)	0,5 (2021)	0,3 (2023)	0,7 (2022)	0,3(2024)

Indicator	Geweldsmisdrijven								
Type Indicator	Verplichte Beleidsindicator								
Toelichting indicator									
Eenheid	Bron	Begroting 2021	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Jaarrekening 2024
Aantal per 1.000 inwoners	Bron: CBS	2 (2019)	1,2 (2020)	1,2 (2020)	1,2 (2021)	1,2 (2021)	1,0 (2023)	1,4 (2022)	1,5(2024)

Indicator	Diefstallen uit woning								
------------------	-------------------------------	--	--	--	--	--	--	--	--

Type Indicator	Verplichte Beleidsindicator								
Toelichting indicator									
Eenheid	Bron	Begroting 2021	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Jaarrekening 2024
Aantal per 1.000 inwoners	Bron: CBS	0,9 (2018)	1 (2020)	x	0,5 (2021)	0,5 (2021)	0,8 (2023)	0,9 (2022)	1,0(2024)

Indicator	Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)								
Type Indicator	Verplichte Beleidsindicator								
Toelichting indicator									
Eenheid	Bron	Begroting 2021	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Jaarrekening 2024
Aantal per 1.000 inwoners	Bron: CBS	2,1 (2019)	1,2 (2020)	1,2 (2020)	3,4 (2021)	3,5 (2021)	2,4 (2023)	2,1 (2022)	1,9 (2024)

Indicator	Te hard rijden (percentage veel overlast)								
Type Indicator	Indicator								
Toelichting indicator	1 x in de 4 jaar wordt de veiligheidsmonitor uitgevoerd								
Eenheid	Bron	Begroting 2021	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Jaarrekening 2024

%	bron:*Veiligheidsmonitor	x	x	0,55	0,59	x	x	x	x
---	--------------------------	---	---	------	------	---	---	---	---

Indicator	Aanpak woonoverlast (percentage veel overlast)								
Type Indicator	Indicator								
Toelichting indicator	1 x in de 4 jaar wordt de veiligheidsmonitor uitgevoerd								
Eenheid	Bron	Begroting 2021	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Jaarrekening 2024
%	bron:*Veiligheidsmonitor	x	x	0,2	0,3	x	x	x	x

Indicator	Aantal woninginbraken								
Type Indicator	Indicator								
Toelichting indicator									
Eenheid	Bron	Begroting 2021	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Jaarrekening 2024
	bron: politiecijfers	30 (2021)	11 (2021)	25	31	20	21	15	27

Programma 3 Beheer Openbare Ruimte									
Indicator	Uitvoering project uit uitvoeringsprogramma, jaarlijks 1 project								
Type Indicator	Indicator								

Toelichting indicator									
Eenheid	Bron	Begroting 2021	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Jaarrekening 2024
	Bron: eigen gegevens	1 (2021)	1 (2021)	1 (2022)	1 (2022)	1 (2023)	1 (2023)	1 (2024)	1(2024)

Indicator	Uitvoering project uit Uitvoeringsprogramma Fiets								
Type Indicator	Indicator								
Toelichting indicator									
Eenheid	Bron	Begroting 2021	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Jaarrekening 2024
	Bron: eigen gegevens	1 (2021)	1 (2021)	x	x	1 (2023)	1 (2023)	1 (2024)	1 (2024)

Indicator	Toegroeien naar 24 centrale buurtplekken								
Type Indicator	Indicator								
Toelichting indicator	Een centrale plek is een goed bereikbare speelplek per buurt of cluster van buurten die geschikt is voor een brede doelgroep van 0 t/m 18 jaar.								
Eenheid	Bron	Begroting 2021	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Jaarrekening 2024
	bron: eigen gegevens	21 (2021)	19 (2021)	x	x	x	x	x	x

Indicator	Omvormen speelplekken naar 33 informele speelplekken								
Type Indicator	Indicator								
Toelichting indicator									
Eenheid	Bron	Begroting 2021	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Jaarrekening 2024
	bron: eigen gegevens	19 (2021)	11 (2021)	x	x	x	x	x	x

Indicator	Toegroeien naar 61 steunplekken								
Type Indicator	Indicator								
Toelichting indicator									
Eenheid	Bron	Begroting 2021	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Jaarrekening 2024
	bron: eigen gegevens	55 (2021)	52 (2021)	x	x	x	x	x	x

Indicator	Aanpak onveilige situaties, jaarlijks één project								
Type Indicator	Indicator								
Toelichting indicator									
Eenheid	Bron	Begroting 2021	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Jaarrekening 2024

	bron: eigen gegevens	1 (2021)	1 (2021)	1 (2022)	1 (2022)	1 (2023)	1 (2023)	1 (2024)	1 (2024)
--	----------------------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------

Indicator	Beheerdisciplines voldoen aan de onderhoudsnorm B/C								
Type Indicator	Indicator								
Toelichting indicator	Behoud van een duurzame, veilige en nette omgeving als kernkwaliteit van de kernen en het buitengebied van de gemeente. 100% voldaan wordt als per discipline 90% van de metingen voldoet aan of hoger is dan de gestelde norm.								
Eenheid	Bron	Begroting 2021	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Jaarrekening 2024
%	Schouw	100% (2021)	100% (2021)	100% (2022)	100% (2022)	100% (2023)	100% (2023)	100% (2024)	100% (2024)

Indicator	Beheerdisciplines voldoen aan de onderhoudsnorm								
Type Indicator	Indicator								
Toelichting indicator	De onderhoudsnorm is A voor dorpscentra, de hoofdstructuren en begraafplaatsen. 100% voldaan wordt als per discipline 90% van de metingen voldoet aan of hoger is dan de gestelde norm.								
Eenheid	Bron	Begroting 2021	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Jaarrekening 2024
%	Bron: Schouw	100% (2021)	100% (2021)	100% (2022)	100% (2022)	x	x	100% (2024)	100% (2024)

Programma 4 Economische zaken									
Indicator	Functiemenging								
Type Indicator	Verplichte Beleidsindicator								
Toelichting indicator	De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.								

Eenheid	Bron	Begroting 2021	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Jaarrekening 2024
%	Bron: CBS BAG/LISA	53,0 (2019)	52,7 (2020)	53,2 (2019)	52,8 (2021)	52,8 (2021)	53,2 (2022)	53,2 (2024)	53,7% (2023)

Indicator	Vestigingen (van bedrijven)								
Type Indicator	Verplichte Beleidsindicator								
Toelichting indicator									
Eenheid	Bron	Begroting 2021	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Jaarrekening 2024
Aantal per 1.000 inwoners (15 t/m 64 jaar)	Bron: LISA	160,2 (2019)	163,1 (2020)	163,1 (2020)	168,1 (2021)	168,1 (2021)	174,1 (2022)	174,1 (2024)	179,8 (2023)

Programma 5 Onderwijs en vrije tijd									
Indicator	Voortijdige schoolverlaters (VO + MBO onderwijs)								
Type Indicator	Verplichte Beleidsindicator								
Toelichting indicator	Het percentage van het totaal aantal leerlingen (12 - 23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat.								
Eenheid	Bron	Begroting 2021	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Jaarrekening 2024
% deelnemers	bron: DUO/Ingrado	1% (2018)	1% (2020)	1,2% (2019)	1,1% (2021)	1,1% (2021)	1,4% (2022)	1,1% (2021)	1,3% (2023)

Indicator	% Niet-sporters								
Type Indicator	Verplichte Beleidsindicator								
Toelichting indicator									
Eenheid	Bron	Begroting 2021	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Jaarrekening 2024
%	bron: Gezondheidsmonitor (CBS, RIVM, GGD'en)	49,3% (2016)	48,8% (2020)	49,3% (2016)	48,8% (2020)	48,8% (2020)	45,3 % (2022)	48,8% (2020)	45,3% (2022)

Indicator	Absoluut verzuim								
Type Indicator	Verplichte Beleidsindicator								
Toelichting indicator	Het aantal leerplichtigen dat niet staat ingeschreven op een school.								
Eenheid	Bron	Begroting 2021	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Jaarrekening 2024
Aantal per 1.000 inwoners 5- 18 jr	bron: DUO/Ingrado	1,8 (2018)	2,2 (2020)	1,7 (2019)	2,6 (2021)	2,4 (2021)	21 (2022)	21 (2022)	7,9 (2023)

Indicator	Relatief verzuim								
Type Indicator	Verplichte Beleidsindicator								

Toelichting indicator	Het aantal leerplichtigen dat wel staat ingeschreven op een school, maar ongeoorloofd afwezig is.								
Eenheid	Bron	Begroting 2021	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Jaarrekening 2024
Aantal per 1.000 Inwoners 5-18 jr	bron: DUO/Ingrado	15 (2018)	13 (2019)	13 (2019)	13 (2021)	12 (2021)	14 (2022)	14 (2022)	18 (2023)

Indicator	Aantal werkzame personen in de sector Recreatie en Toerisme (vrijtijdseconomie)								
Type Indicator	Indicator								
Toelichting indicator									
Eenheid	Bron	Begroting 2021	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Jaarrekening 2024
	bron: LISA/Biro	865 (2021)	1060 (2020)	860 (2022)	900 (2021)	870 (2023)	936 (2023)	875 (2024)	1020 (2024)

Indicator	Aantal doorverwijzingen vanuit keukentafelgesprekken naar beweeg en sportactiviteiten in het voorliggend veld neemt jaarlijks toe								
Type Indicator	Indicator								
Toelichting indicator									
Eenheid	Bron	Begroting 2021	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Jaarrekening 2024
	x	5 (2021)	5 (2021)	10 (2022)	15 (2022)	x	x	x	x

Indicator	Het aantal statushouders dat deelneemt aan het reguliere beweeg- en sportaanbod neemt jaarlijks toe.								
Type Indicator	Indicator								
Toelichting indicator									
Eenheid	Bron	Begroting 2021	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Jaarrekening 2024
	x	5 (2021)	6 (2021)	10 (2022)	10 (2022)	x	x	x	x

Indicator	Het aantal deelnemers dat een stap vooruitgaat op de participatieladders als gevolg van de trainingen neemt jaarlijks toe.								
Type Indicator	Indicator								
Toelichting indicator									
Eenheid	Bron	Begroting 2021	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Jaarrekening 2024
	x	3 (2021)	0 (2021)	6 (2022)	0 (2022)	x	x	x	x

Indicator	Er vindt uitstroom plaats van het aantal jeugdigen dat na projecten gericht op motorische ontwikkeling doorstroomt naar het reguliere beweeg- en sportaanbod.								
Type Indicator	Indicator								
Toelichting indicator									
Eenheid	Bron	Begroting 2021	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Jaarrekening 2024
	x	3 (2021)	3 (2021)	3 (2022)	3 (2022)	x	x	x	x

Indicator	Het aandeel volwassenen (21-45) dat deelneemt aan georganiseerde sport bij een vereniging neemt in vier jaar tijd toe met 5%.								
Type Indicator	Indicator								
Toelichting indicator									
Eenheid	Bron	Begroting 2021	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Jaarrekening 2024
	x	2.648 (2021)	2.769 (2021)	2.648 (2021)	x	x	x	x	x

Indicator	Het aantal ouderen dat deelneemt aan het kennismakingsaanbod neemt jaarlijks toe.								
Type Indicator	Indicator								
Toelichting indicator									
Eenheid	Bron	Begroting 2021	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Jaarrekening 2024
	x	20 (2021)	0 (2021)	40 (2022)	x	x	x	x	x

Indicator	Aantal overnachtingen (dagrecreatie niet meetbaar) Recreatie en toerisme (vrijtijdseconomie)								
Type Indicator	Indicator								
Toelichting indicator									
Eenheid	Bron	Begroting 2021	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Jaarrekening 2024
	Bron: eigen gegevens	194.000	186.529	199.000	206.586	199.050	138.818	199.150	145.539

		(2021)	(2020)	(2022)	(2021)	(2023)	(2023)		
--	--	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--	--

Indicator	VVE Voorzieningen voldoen aan alle gemeentelijke kwaliteitseisen								
Type Indicator	Indicator								
Toelichting indicator									
Eenheid	Bron	Begroting 2021	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Jaarrekening 2024
	Bron: eigen gegevens	100% (2021)	100% (2021)	100% (2022)	100% (2022)	x	x	x	x

Indicator	Bereik van doelgroeppeuters								
Type Indicator	Indicator								
Toelichting indicator									
Eenheid	Bron	Begroting 2021	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Jaarrekening 2024
	Bron: registratie GGD	95% (2021)	90% (2021)	95% (2022)	90% (2022)	x	x	x	x

Programma 6 Inkomensondersteuning									
Indicator	Personen met een bijstandsuitkeringen								
Type Indicator	Verplichte Beleidsindicator								
Toelichting indicator									

Eenheid	Bron	Begroting 2021	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Jaarrekening 2024
Aantal per 10.000 inwoners 18jr eo	bron: CBS	156,7 (2e hj 2019)	134,9 (2021)	208,3 (2020)	170,4 (2022)	170,4 (2021)	131,6 (2023)	170,4 (2024)	126,4 (2024)

Indicator	Taakstelling en realisatie te huisvesten statushouders								
Type Indicator	Indicator								
Toelichting indicator									
Eenheid	Bron	Begroting 2021	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Jaarrekening 2024
%	bron: eigen gegevens	90 à 95% (2021)	54% (2021)	95 - 100% (2022)	100% (2022)	100% (2023)	100% (2023)	100% (2024)	60% (2024)

Indicator	Percentage statushouders dat na zes maanden participeert								
Type Indicator	Indicator								
Toelichting indicator	*Met participeren bedoelen we in dit kader dat iemand een baan heeft, in een traject bij een werkgever zit (taal/werkstage, proefplaatsing, etc.) of vrijwilligerswerk doet.								
Eenheid	Bron	Begroting 2021	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Jaarrekening 2024
%	bron: eigen gegevens	70% (2021)	29% (2021)	70% (2022)	x	100% (2023)	100 % (2023)	x	x

Indicator	Aantal huishouden met bewindvoering								
Type Indicator	Indicator								
Toelichting indicator									
Eenheid	Bron	Begroting 2021	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Jaarrekening 2024
	bron: eigen administratie	92 (2021)	92 (2021)	102 (2022)	78 (2022)	100 (2023)	129 (2023)	95 (2024)	88 (2024)

Indicator	Aantal kinderen dat een bestelling heeft gedaan via de webshop								
Type Indicator	Indicator								
Toelichting indicator									
Eenheid	Bron	Begroting 2021	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Jaarrekening 2024
	bron: eigen administratie	270 (2021)	272 (2021)	230 (2022)	234 (2022)	230 (2023)	114 (2023)	230 (2024)	172 (2024)

Programma 7 Sociaal Domein	
Indicator	Wmo-cliënten met een maatwerkarrangement
Type Indicator	Verplichte Beleidsindicator
Toelichting indicator	Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo. Voor de Wmo gegevens geldt dat het referentiegemiddelde gebaseerd is op 180 deelnemende gemeenten.

Eenheid	Bron	Begroting 2021	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Jaarrekening 2024
Aantal per 10.000 inwoners	bron: CBS	580 (2e hj 2019)	540 (2021)	590 (2020)	520 (2022)	590 (2021)	560 (2022)	560 (2022)	500 (2024)

Indicator	Netto arbeidsparticipatie								
Type Indicator	Verplichte Beleidsindicator								
Toelichting indicator	Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking.								
Eenheid	Bron	Begroting 2021	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Jaarrekening 2024
%	bron: CBS	72,4% (2019)	71,6% (2020)	71,6% (2020)	74,3% (2021)	71,6% (2023)	76,1% (2023)	76,1 (2022)	76,4% (2023)

Indicator	Werkloze jongeren								
Type Indicator	Verplichte Beleidsindicator								
Toelichting indicator	Het percentage werkeloze jongeren (16-22 jaar).								
Eenheid	Bron	Begroting 2021	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Jaarrekening 2024
%	bron: CBS	2% (2018)	1% (2020)	1% (2019)	1% (2021)	1% (2020)	1% (2022)	1% (2021)	1% (2023)

Indicator	Lopende re-integratie voorzieningen								
Type Indicator	Verplichte Beleidsindicator								

Toelichting indicator	Het aantal re-integratievoorzieningen. (15 - 64 jaar)								
Eenheid	Bron	Begroting 2021	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Jaarrekening 2024
Aantal per 10.000 inwoners	bron: CBS	85,6 (1e hj 2018)	73,4 (2020)	73,4 (2020)	73,4 (2020)	73,4 (2020)	248,2 (2023)	212 (2022)	212 (2022)

Indicator	Jongeren met jeugdhulp								
Type Indicator	Verplichte Beleidsindicator								
Toelichting indicator	% van alle jongeren tot 18 jaar								
Eenheid	Bron	Begroting 2021	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Jaarrekening 2024
%	bron: CBS	10,2 (2e hj 2019)	10% (2020)	10% (2020)	9,5% (2022)	10,6%(2021)	9,9% (2023)	11,2% (2022)	10,2% (2024)

Indicator	Jongeren met jeugdbescherming								
Type Indicator	Verplichte Beleidsindicator								
Toelichting indicator	% van alle jongeren tot 18 jaar								
Eenheid	Bron	Begroting 2021	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Jaarrekening 2024
%	bron: CBS	0,7% (2e hj 2019)	0,9% (2020)	0,9% (2020)	0,8% (2022)	0,9% (2021)	0,7% (2023)	0,8% (2022)	0,7% (2024)

Indicator	Jongeren met jeugdreclassering								
Type Indicator	Verplichte Beleidsindicator								
Toelichting indicator	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar								
Eenheid	Bron	Begroting 2021	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Jaarrekening 2024
%	bron: CBS	x	x	x	x	x	x	x	0,2% (2024)

Indicator	Banen								
Type Indicator	Verplichte Beleidsindicator								
Toelichting indicator	Het aantal banen, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.								
Eenheid	Bron	Begroting 2021	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Jaarrekening 2024
per 1.000 inwoners	bron: CBS/LISA	745,8 (2019)	747,1 (2020)	747,1 (2020)	755,4 (2021)	755,4 (2021)	771,7 (2022)	771,7 (2022)	790,4 (2023)

Indicator	Jongeren met delict voor rechter								
Type Indicator	Verplichte Beleidsindicator								
Toelichting indicator	Het percentage jongeren (12-21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen. bron: Verwey Jonker Instituut (jaarrekening 2018 en begroting 2020) ; CBS (jaarrekening 2019)								
Eenheid	Bron	Begroting 2021	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Jaarrekening 2024

% 12 t/m 21 jarigen	Verwey Jonker Instituut / CBS	0% (2018)	0% (2019)	0% (2019)	0% (2019)	0% (2019)	x	0% (2021)	0% (2023)
---------------------	-------------------------------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	---	-----------	-----------

Indicator	Kinderen in uitkeringsgezin								
Type Indicator	Verplichte Beleidsindicator								
Toelichting indicator	Het percentage kinderen tot 18 jaar dat in een gezin leeft dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen.								
Eenheid	Bron	Begroting 2021	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Jaarrekening 2024
%	bron: CBS	2% (2018)	2% (2020)	3% (2019)	2% (2021)	2% (2020)	3% (2022)	2% (2021)	2% (2023)

Indicator	Clïëntervaring met betrekking tot kwaliteit van geleverde ondersteuning								
Type Indicator	Indicator								
Toelichting indicator	Clïëntervaringsonderzoeken Wmo (% cliënten dat de kwaliteit van de ondersteuning als goed ervaart)								
Eenheid	Bron	Begroting 2021	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Jaarrekening 2024
%	Clïëntervaringsonderzoeken Wmo	86% (2021)	93% (dec 2021)	93% (2022)	87% (2022)	x	x	x	x

Indicator	Clïëntervaring of ondersteuning voldoet aan de hulpvraag								
Type Indicator	Indicator								
Toelichting indicator	Clïëntervaringsonderzoeken Wmo (% cliënten dat de kwaliteit van de ondersteuning als goed ervaart)								

Eenheid	Bron	Begroting 2021	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Jaarrekening 2024
%	Cliëntervaringsonderzoeken Wmo	88% (2021)	89% (dec 2021)	89% (2022)	86% (2022)	x	x	x	x

Indicator	Doel 2: maximale participatie personen met participatiewet uitkering.								
Type Indicator	Indicator								
Toelichting indicator	Het aantal mensen met een traject.								
Eenheid	Bron	Begroting 2021	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Jaarrekening 2024
	Bron: GWS4all	180 (2021)	256 (dec 2021)	220 (2022)	212 (2022)	240 (2023)	219 (2023)	282 (2024)	202 (2024)

Indicator	Doel 3: 30% van de instroom is binnen 12 maanden weer uitgestroomd naar betaald werk								
Type Indicator	Indicator								
Toelichting indicator	Bron: Eigen gegevens								
Eenheid	Bron	Begroting 2021	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Jaarrekening 2024
%	Bron: Eigen gegevens	> 30% (2021)	20% (dec 2021)	>30%	0,33	30% (2023)	25% (2023)	30% (2024)	25% (2024)

Indicator	Doel 4: niet meer dan 25% zit langer dan 4 jaar in de uitkering								
Type Indicator	Indicator								

Toelichting indicator									
Eenheid	Bron	Begroting 2021	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Jaarrekening 2024
%	bron: GWS4all	25% (2021)	19% (dec 2021)	25% (2022)	17% (dec 2022)	25% (2023)	17% (2023)	25% (2024)	35% (2024)

Indicator	Doel 5: aantal personen met Beschut Werk								
Type Indicator	Indicator								
Toelichting indicator									
Eenheid	Bron	Begroting 2021	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Jaarrekening 2024
	GWS4all	5 (2021)	5 (dec 2021)	6 (2022)	8 (2022)	7	8	9 (2024)	9 (2024)

Indicator	Ervaren gezondheid								
Type Indicator	Indicator								
Toelichting indicator	4 jaarlijks								
Eenheid	Bron	Begroting 2021	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Jaarrekening 2024
%	Bron: GGD gezondheidsmonitor	x	x	85% (2022)	x	x	x	x	x

Programma 8 Duurzaamheid en Milieu									
---	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Indicator	Omvang huishoudelijk afval								
Type Indicator	Verplichte Beleidsindicator								
Toelichting indicator									
Eenheid	Bron	Begroting 2021	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Jaarrekening 2024
kg per inwoner	bron: CBS	54 (2019)	54 (2019)	54 (2019)	57 (2021)	59 (2020)	58 (2022)	57 (2021)	55 (2023)

Indicator	Hernieuwbare elektriciteit								
Type Indicator	Verplichte Beleidsindicator								
Toelichting indicator									
Eenheid	Bron	Begroting 2021	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Jaarrekening 2024
%	bron: Klimaatmonitor Rijkswaterstaat	28,7% (2019)	28,7% (2019)	28,7% (2019)	37,6% (2020)	37,2% (2020)	47,7% (2021)	46,6 (2021)	63,6 (2022)

Programma 9 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting									
Indicator	Gemeentelijke Woonlasten éénpersoons-huishoudens								
Type Indicator	Verplichte Beleidsindicator								

Toelichting indicator	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.								
Eenheid	Bron	Begroting 2021	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Jaarrekening 2024
In Euro's	bron: COELO	668 (2020)	714 (2021)	714 (2021)	793 (2022)	714 (2021)	790 (2023)	790 (2022)	845 (2024)

Indicator	Gemeentelijke Woonlasten meerpersoons-huishoudens								
Type Indicator	Verplichte Beleidsindicator								
Toelichting indicator	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.								
Eenheid	Bron	Begroting 2021	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Jaarrekening 2024
In Euro's	bron: COELO	694 (2020)	741 (2021)	741 (2021)	822 (2022)	741 (2021)	818 (2023)	818 (2022)	874 (2024)

Indicator	Gemiddelde WOZ-waarde								
Type Indicator	Verplichte Beleidsindicator								
Toelichting indicator	Duizend euro								
Eenheid	Bron	Begroting 2021	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Jaarrekening 2024
Duizend euro	bron: CBS	283 (2019)	330 (2021)	304 (2020)	356 (2022)	350 (2021)	399 (2023)	400 (2023)	430 (2024)

Indicator	Nieuw gebouwde woningen								
------------------	--------------------------------	--	--	--	--	--	--	--	--

Type Indicator	Verplichte Beleidsindicator								
Toelichting indicator									
Eenheid	Bron	Begroting 2021	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Jaarrekening 2024
Aantal per 1.000 woningen	Basisregistratie adressen en gebouwen	15,5 (2019)	15,2 (2020)	15,2 (2020)	8,9 (2021)	8,9 (2021)	16,2 (2022)	16,2 (2022)	8,6 (2023)

Indicator	Demografische druk								
Type Indicator	Verplichte Beleidsindicator								
Toelichting indicator	De som van het aantal personen van 0 tot 15 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 15 tot 65 jaar.								
Eenheid	Bron	Begroting 2021	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Jaarrekening 2024
%	bron: CBS	82,1% (2020)	82,2%(2021)	82,2%(2021)	82,5% (2022)	82,5% (2022)	82,4% (2023)	82,4% (2023)	82,0% (2024)

Indicator	Percentage van het grondgebied belegd met actuele bestemmingsplannen								
Type Indicator	Indicator								
Toelichting indicator	*Per 2021 zijn alle bestemmingsplannen van rechtswege het omgevingsplan.								
Eenheid	Bron	Begroting 2021	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Jaarrekening 2024

%	bron: eigen gegevens	100% (2020)	100% (2021)	100% (2022)	100% (2022)	100% (2023)	100% (2023)	100% (2024)	100% (2024)
---	----------------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

Indicator	Twee actuele Structuurvisies voor het totale grondgebied van de gemeente (1 voor de kernen en 1 voor het buitengebied)								
Type Indicator	Indicator								
Toelichting indicator									
Eenheid	Bron	Begroting 2021	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Jaarrekening 2024
	bron: eigen gegevens	2 (2021)	2 (2021)	1 (2022)	1 (2022)	1(2023)	1(2023)	1(2024)	1 (2024)

Indicator	Uitvoering programmaplan implementatie Omgevingswet								
Type Indicator	Indicator								
Toelichting indicator									
Eenheid	Bron	Begroting 2021	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Jaarrekening 2024
%	bron: eigen gegevens	65% (2021)	65% (2021)	75% (2022)	75% (2022)	80% (2023)	100% (2023)	90% (2024)	Afgerond

Indicator	Aantal nieuwe verblijfsobjecten met woonfunctie								
Type Indicator	Indicator								

Toelichting indicator									
Eenheid	Bron	Begroting 2021	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Jaarrekening 2024
	bron: CBS / eigen gegevens	75 (2021)	102 (2021)	75 (2022)	174 (2022)	120 (2023)	129 (2023)	160 (2024)	138 (2024)

Indicator	Onderhoud van bestaande en nieuw af te sluiten contracten streekeigen waardevolle landschapselementen								
Type Indicator	Indicator								
Toelichting indicator									
Eenheid	Bron	Begroting 2021	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Jaarrekening 2024
ha	SBBDO	70 ha (2021)	70 ha (2021)	72 ha (2022)	x	x	x	x	x

Indicator	Aantal nieuwe startersleningen								
Type Indicator	Indicator								
Toelichting indicator									
Eenheid	Bron	Begroting 2021	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Jaarrekening 2024
	bron: eigen gegevens	7 (2021)	3 (2021)	7 (2022)	15 (2022)	7 (2023)	21 (2023)	30 (2020)	28 (2024)

Indicator	Aantal nieuwe sociale huurwoningen op gemeentelijke nieuwbouwlocaties								
------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Type Indicator	Indicator								
Toelichting indicator									
Eenheid	Bron	Begroting 2021	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Jaarrekening 2024
	bron: eigen gegevens	x	x	x	x	36(2023)	11(2023)	50 (2024)	68 (2024)

7.4 Afkortingenlijst

ARVB	Algemene Reserve Vrij Besteedbaar
AVOI	Algemene Verordening Ondergrondse Infrastructuur
BAG	Basisregistratie Adressen en Gebouwen
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording
BGT	Basisregistratie Grootchalige Topografie
BIG	Baseline Informatiehuishouding Gemeenten
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BOA	Buitengewoon Opsporingsambtenaar
BZK	Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
Chw	Crisis en herstelwet
COELO	Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden
CROW	Oorspronkelijk Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de Grond-, water- en Wegenbouw, nu eigenaam
DDI	Dalfser Duurzaamheids Index
DUO	Dienst Uitvoering Onderwijs
EMU	Economische en Monetaire Unie
ENSIA	Eenduidige Normatiek Single Information Audit
GBD	Groene en Blauwe Diensten
GGD	Gemeentelijke Gezondheidsdienst
GMSD	Gemeentelijke Monitor Sociaal Domein
GOAB	Gemeentelijk Onderwijs en Achterstanden Beleid
GOTIK	Geld, Organisatie, Tijd, Informatie, Kwaliteit
GR	Gemeenschappelijke Regeling
GRP	Gemeentelijk Riolerings Plan
GSP	Groenstructuurplan
GVVP	Gemeentelijk Verkeer en Vervoersplan
HHT	Huishoudelijke Hulp Toelage
IBOR	Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte
IKB	Individueel Keuze Budget
IOAW	Inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte werkloze werknemers
IOAZ	Inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen
KING	Kwaliteits Instituut Nederlandse Gemeenten
KLPD	Korps landelijke politiediensten
LISA	Landelijk Informatiesysteem van Arbeidsplaatsen
LOP	Landschapsontwikkelingsplan
MDT	Multidisciplinaire teams

MPG	Meerjaren Prognose Grondexploitaties
nb	Niet bekend (tabel beleidsindicatoren)
Niegg	Niet in exploitatie genomen gronden
NSVV	Nederlandse Stichting voor Verlichtingskunde
ONS	Overheid en Service
OZB	Onroerend Zaakbelasting
P&C	Planning en Control
RIVM	Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu
RMC	Regionaal Meld en Coördinatiepunt
RUD	Regionale Uitvoeringsdienst
SDW	Stichting Dalfsen Werkt
SMON	Stichting Maatschappelijke Opbouw Nieuwleusen
SPUK	Specifieke uitkering
SSC	Shared Service Centre
SPV	Strategisch Plan Verkeersveiligheid
SZW	Sociale Zaken en Werkgelegenheid
UVP	Uitvoeringsprogramma
VHROSV	Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing
VIC	Verbijzonderde Interne Controle
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
Vpb	Vennootschapsbelasting
VSV	Voortijdig School Verlaten
VVE	Voor- en vroegschoolse Educatie
VVN	Veilig Verkeer Nederland
wet Fido	Wet Financiering decentrale overheden
wet VTH	Wet Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving
WKR	Werkkostenregeling
WMO	Wet Maatschappelijke Ondersteuning
WNRA	Wet Normalisering Rechtspositie Ambtenaren
WOO	Wet Open Overheid
wet WOZ	Wet Waardering Onroerende Zaken
WOC	Welzijn Onderwijs Cultuur
WWB	Wet Werk en Bijstand
2b diensten	Diensten waarbij een beperkt deel van de Europese aanbestedingsrichtlijnen van toepassing zijn